

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Seld. ⊕

Masen.

T. 37.

KALEVALA.

Antikvar

—
ÖFVERSATT

af

M. A. Castrén.

Förre Delen.

Lyssna till den granens susning,
Vid hvars rot ditt bo är fästadt.

Finskt Ordspråk.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ENKA.

1841.

Imprimatur.

J. M. AF TENGSTRÖM.

FÖRORD.

Likasom förtjensten att undan förgängelsen hafva räddat Finlands historiska minnen nästan uteslutande tillhör Porthan, likaså hafva nationens mythiska kvarlevor hufvudsakligast genom D:r Lönnrots verksamhet blifvit framkallade i ljuset. Alldeles obanad var väl icke heller den väg, han beträdde; men, hvad man före honom gjort, är liksom det icke vore till, sedan Kalevala och Kanteletar trädt i dagen. De få dessförinnan gjorda runo-samlingar hafva numera betydelse endast i den men, som de tjänat till att framkalla dessa åtminstone för Finland evigt dyrbara skatter. Men ur denna synpunkt betraktade hafva de ett stort, historiskt, värde, och vi anse af sådan anledning för en pligt att omnämna de förnamsta bland dem, som för D:r Lönnrot banat vägen. — Den som först fästade uppmärksamheten vid vår inhemska poesi, var Porthan — den Finska litteraturens heros. Man tror, att Porthan det oakadt icke alltför högt uppskattat de mythiska sångerna; men han samlade dem icke desto mindre, och genom hans föresyn väcktes äfven andra, i synnerhet Ganander, att fortgå på samma bana. Gananders förtjänst består dock icke så mycket i gjorda runo-samlingar, som i bemödandet att tillvägabrinda en Finsk Mythologi. Väl säger han sig "*i flere år hafva genomgått alla tillgängliga och i landet möjligen existerande Runor,*" men ur dedicationen i hans arbete framlyser, att de till större delen blifvit af Porthan honom meddelade. Detsamma torde i ännu högre grad gälla

om Lenqvist, hvars mythologiska arbete för öfrigt vida öfverträffar Gananders. I allmänhet synes man vid denna tid ännu icke varit betänkt på utgifvandet af en fullständig runosamling, utan ansåg det till en början vara nödvändigare att bearbeta en mytologi, såsom "clavis poëseos Fennicæ" (Gan.). — Efter Porthans död stod den Finska litteraturen en lång tid stilla, sörjande blott den hädangångne. Men med år 1809 vaknade hon åter till nytt lif. Vid denna tid eller åtminstone kort derefter uppträdde många utmärkta litteratörer, och under den tidrymd, som sedan tilländatupit, räknar den Finska litteraturen flere bearbetare, än under hela det föregående seklet. Ibland dem hafva de flesta i större eller mindre mån egnat sin uppmärksamhet åt folkpoesien. Mest förtjent är i detta afseende Dr Topelius, hvilken i fem särskildta häften utgifvit en samling af äldre och nyare runor. Honom tillhör äfven förtjensten att hafva angifvit de orter, hvarest de Finska sångerna renast och i största mängd bibehållit sig. Han säger i företalet till femte häftet af sin samling: "På få ställen och nästan ingenstädes i Finland finnas fullständiga och oförderfvade forntida qväden. — — Ett enda ställe på jorden, som äfven är utom Finlands gräns, nemligen några Socknar i Archangeliska Guvernementet samt i synnerhet Wuokkiniemi Församling, räddar ännu forna seder och den forna hjelteättens minnen i deras rena och oförfäskade drägt. — — Derifrån har äfven jag med icke ringa möda förskaffat mina bästa sånger." — År 1820 företog sig Prof. v. Becker i *Turun Wiikko-Sanomat* att till enhet bringa en mängd sånger om Wäinämöinen. Detta försök, så obetydligt det äfven var, förtjenar likväl uppmärksamhet, såsom det första i sitt slag. Emellertid synes man i början icke fästat någon uppmärksamhet vid denna vink. Således fortfor Tope-

Nus att utgifva sin samling i fragmentarisk form. Samma method följdes af D:r Lönnrot i "Kantele," ehuru han i företalet till Kalevala säger sig redan år 1826 vid författandet af sin academiska afhandling om Wäinämöinen hafva kommit på den tanken, att de förhanden varande Sångerna om Wäinämöinen, Ilmarinen och Lemminkäinen m. fl. sannolikt voro fragmenter ur längre cykler. Men de runor, han samlade under sina vandringar i Finland åren 1828 och 1831, voro' alltför obetydliga för att gifva anledning till ett combinations-försök. Först sedan han 1832 och följande åren besökt de af Topelius anvista öster utom Finska gränsen, började han utföra sin storartade plan att till enhet bringa alla Fornfinska sånger af episkt innehåll *) Huru han lyckats i detta företag, må blifva ett problem för kommande tider, då, såsom vi hoppas, ett ännu större antal af forntida qväden komma i dagsljuset. Emellertid vore det önskligt, att D:r Lönnrot skulle redogöra för sammanhanget i Kalevala och ådagalägga den enhet, han trots

*) Ehuru den ursprungligt Finska folkpoesien är så karakteristisk, att deri icke en enda rad kan infiskas, utan att hvar och en, som gjort dess närmare bekantskap, genast utskiljer det äkta och ursprungliga från all oäkta afvel, så hafva likväl åtskilliga Pseudo-critici i mjugg sökt insinuera den oskyldiga förmodan, att D:r Lönnrot, för att få sin idé realiserad, sjelf kompletterat Kalevala. Skulle dessa affälningar vilja i nåder skänka sitt fosterland en tusende del af den kärlek, hvarmed de sannolikt omfatta sina egna, höga personer, så vore det för dem, om icke lätt, åtminstone möjligt att öfvertyga sig derom, att icke en enda af D:r Lönnrot sjelf författad vers förekommer i hela Kalevala. Vare det likväl långt ifrån mig att för den Finska Litteraturen vilja göra proselyter af dessa petrificater.

sig finna deri. Af de åsigter, han uttalat i sitt företal till Kalevala, synes härflyta, att han icke anser detta qvåde kunna göra anspråk på enhet i högre mening. Han säger bland annat: "Enligt min mening hafva dessa runor uppstått småningom och i samma ordning, som händelserna tilldragit sig. De skilda sångerna om Wäinämöinen, Ilmarinen och Lemminkäinen torde icke vara författade af en enda, utan ett verk af många. Den ena anförtrorde åt minnet en, den andra en annan tilldragelse och skildrade, hvad han sjelf hade sett eller hört" (sidd. IV och V). Utan att inlåta oss i någon kritik öfver dessa påståenden, vilja vi allenast anmärka, att, enligt D:r Lönnrots åsigt om runornas historiska uppkomst, enheten i Kalevala kommer att bero derpå, att de skilda tilldragelserna ordnas i behörig tidsföljd. Det var sannolikt äfven denna åsigt, som förmådde honom att i Kalevala införa runorna 28—32, hvilka till sitt innehåll på intet vis sammanhånga med de öfriga. — Men huru D:r Lönnrot äfven må hafva uppfattat sammanhanget i Kalevala, så är i hvarje fall den mening obefogad, som finnes uttalad i företalet till Runola, att Kalevala endast innehåller en mängd stympade runo-fragmenter. Hvem medger icke, att mången runa under tidernas lopp kunnat stympas och förändras, ja till och med försvinna? Men en hvar, som ej låter förblinda sig af fördomar, bör finna i Kalevala vida mer än fragmenter. Öfversättaren skall, för att icke göra sig skyldig till maktspråk af motsatt beskaffenhet, lemna en kort öfversigt af arbetets innehåll, så att läsaren bättre kan sammanhålla det hela och lättare inse sammanhanget emellan de särskildta partierna. — Det är i fråga om detta sammanhang icke likgiltigt, hvilken ordning runo-sångarne sjelfva iakttaga. De flesta följa naturligtvis ingen ordning, utan recitera ett stycke allt eftersom det faller dem i minnet.

Men de flesta bland dem jag under mina vandringar i Olo-
netska och Archangelska Guvernementerna varit i tillfälle
att höra, sjunga runorna om Sampo i ett sammanhang.
Wäinämöinen, Ilmarinen och Lemminkäinen Pohjola-fär-
der betrakta de åter såsom skilda cykler. Men då Pohjas
fagra mö var målet för dessa färder, så kunna äfven des-
sa cykler betraktas såsom ett inom sig slutet helt. Sålun-
da erbjuder Kalevala tvenne väsendtliga afdelningar, hvilka
åter hafva ett ganska nära inbördes sammanhang derige-
nom, att Pohjolas värdinna hade utfäst sin dotter såsom
belöning för dem, som kunde smida Sampo. Detta under-
bara redskap förfärdigas af Ilmarinen. Ehuru således flic-
kan hade bordt tillhöra honom, ledsnade han likväl vid
lifvet i Pohjola, förr än det lyckats honom att tillvinna sig
hennes kärlek, och återvände så till sin hembygd. Emel-
lertid sökte äfven Wäinämöinen och Lemminkäinen att vin-
na hennes ynnest; men slutligen segrade dock Ilmarinen.
— Genom de runor, som besjunga dessa trenne hjeltars
Pohjola-färder, afsöndrar D:r Lönnrot Sampo-cykeln i tven-
ne afdelningar. Han låter frieri-runorna begynna, så snart
Sampo var hopsmidd, och Ilmarinen återvände till hemmet.
Denna fördelning kan ur flere skäl försvaras. Först och
främst träda Kalevala och Pohjola i den sednare afdelnin-
gen af Sampo-cykeln i ett så fiendtligt förhållande till hvar-
andra, att några frieri-färder ifrån den ena orten till den
andra derefter ej kunna tänkas äga rum. Vidare är det
ganska naturligt, att fiendtligheterna först då taga sin bör-
jan, sedan Ilmarinens hurstru blifvit dödad, och Pohja-dott-
ren icke mera utgjorde ett föreningsband emellan Pohjolas
och Kalevalas folk. Ett viktigt skäl för ifrågavarande för-
delning är äfven det, att Lemminkäinen öden i den sedna-
re afdelningen af Sampo-cykeln förutsättas såsom bekanta.

— Vi inskränka oss nu till dessa anmärkningar och gå att lemna den utlofvade öfversigten af innehållet i Kalevala, samt bifoga dertill hvarjehanda anmärkningar. Till vinnande af redighet indela vi qvådet i smärre cykler.

1. Pohjola kommer i besittning af Sampo.

(R. I—V).

Likasom enligt Grekernas Gudalära vishetens Gudinna aldrig framträder som ett barn, utan kommer till världen i full rustning, så var äfven hos Finnarne den "vise" Väinämöinen redan vid födelsen en hjälte, och kom sjelfmant i dagen, sedan han i trettio somrar och trettio vintrar legat i modrens sköte och förgäfves anropat Solen, Månen och Karlavagnen att låta honom äntligen få skåda dagens ljus. Väinämöinen föds om natten, går i smidjan följande dagen, smider sig en häst, lätt som ett halmstrå, och rider med den ut på hafvets vida fjärdar. En vindögd Lappman hyser gammalt ägg till Väinämöinen och ställer sig i försåt för honom vid "eldforssens fall, den helga flodens hvirfvel," afskjuter fruktlöst tvenne pilar, men träffar hästen med den tredje, hvarefter Väinämöinen drifves omkring på det vida hafvet — en kastboll för vind och våg. På dessa irrfärder skapar han holmar, uddar, vikar, grund, m. m. Plötsligt kom från Turjaland en örn, bygde sitt bo och lade några ägg på Väinämöinens knä. Väinämöinen känner sina leder värmas; han rör sig; äggen nedfalla i hafvet. Af dem skapar han sol och måne, jord och stjernor. — Derefter

fortfar Wäinämöinen allt ännu att irra på hafvet, bedröfvad och rådvill, hvad han mände företaga sig: "bygga en slaga i luften, eller timra den på böljan." Sydvest-vinden kastar honom till grannskapet af det mörka, männer förödande Pohjola. Här brister han ut i klagan och gråt. Louhi, Pohjolas värdinna, förnimmer hjeltens klagan, hastar till hans hjälp, för honom i land, och undfägnar mannen med mat och dryck. Här börjar Wäinämöinen åter att klaga och jemra sig af längtan till det älskade hemmet. Pohjolas värdinna lofvar sända honom dit, om han först smider Sampo och bildar den af ett svan-fjäder, ett ullstrå, ett kornfrö och en söndrig sländas stycken. Wäinämöinen säger sig icke kunna smida, men lofvar efter sin hemkomst sända smeden Ilmarinen för att ihopsmda Sampo. Med detta löfte befriar han sig ifrån Pohjola. — På sin hemfärd ser Wäinämöinen Pohjas sköna dotter sitta och sköta sin väf på fästets båge. Wäinämöinen ber henne stiga ned i hans släde. Men jungfrun ålägger honom, att med en uddlös knif klyfva ett tagel och slå i knut ett ägg utan att knuten igenkännes. Sedan Wäinämöinen lyckligen utfört dessa prof, ålägges han ännu att timra en båt af sländans stycken, utan att yxan vidrör klippan. Nu styrde Hiisi yxan först mot klippan och derefter i knät på Wäinämöinen. — Ur stånd att bota såret, emedan han förgättit några viktiga besvärjelse-ord, uppsöker Wäinämöinen en trollkarl, som besvärjer plågorna och botar Wäinämöinen, så att han blir friskare än han förr ens varit. — Derefter ger han sig åter åstad. Kommen till Wainöläs lunder qväder han en gran, i granens topp månen och på dess grenar Karlavagnen. Derpå möter han smeden Ilmarinn, sin broder, och uppmanar honom att begifva sig till Pohjola för att smida Sampo och i belöning vinna Pohjas jungfru. Men då Ilmarinen vägrar

att någonsin fara till den männer förödande orten, lockar Wäinämöinen honom upp i trädet för att nedtaga månen och karlavagnen. Derefter qväder han en häftig stormvind, som för smeden till Pohjola. Pohjolas värdinna undfagnar gästvänligt den komne. Sin dotter befaller hon kläda på sig det bästa hon äger. Ilmarinen smider om dagarna på Sampo; nätterna hvilar han vid jungfruns sida. Innan kort var Sampo hopsmidd, men flickans kärlek kunde smeden icke vinna, utan nödgades återvända hem utan sin mödas lön.

Den första runan erbjuder några genast i ögonen fallande motsägelser. Redan i moderlifvet anropar Wäinämöinen Solen, Månen och Karlavagnen, derefter rider han i Wäinöläs lunder, på Kalevalas moar, och först sedan han i många år drivit kring på hafvets fjärdar, skapas himmel och jord, sol, måne och stjernor. Vidare omtälas här en Lapp, som skall hyst ett *långvarigt* agg till Wäinämöinen, och runan ger likväl icke anledning till någon annan uttydning, än att Wäinämöinen kort efter sin födelse råkadé ut för Lappen. Ännu en tredje motsägelse består deri, att Wäinämöinen i den första runan skapar världen och i den andra omanligt klagar. — De tvenne förstämda motsägelserna hafva sin grund antingen i någon förvexling af personer, eller mera sannolikt i en felaktig combination samt möjligen äfven deri, att enskildta partier i den första runan på en sednare tid tillkommit. Till den första förmodan föranleder Gananders Mythologi, hvarest qvådet om Wäinämöinens födelse är tillämpadt på hans fader, Ukko benämnd. Men då en "Kave Ukko, Nordens herre" är alldeles fremmande för den Finska Mythologien, så torde varianten i Kalevala vara att föredraga, helst den i allmänhet återspeglar Wäinämöinens personlighet. Att Wäinämöinen
här

här säges smida sig en häst, men för öfrigt, ja redan i den tredje runan skildras såsom alldeles okunnig i konsten, är en oegentlighet, sådana man i folk-poësin ofta anträffar och lätt öfverser. — Den förmodan, att några partier i den första runan på en sednare tid uppstått, vinner bekräftelse af sättet, hvarpå jag ofta hört världens skapelse berättelsevis utläggas. I tidens begynnelse skulle endast funnits vatten och en örn, samt Wäinämöinen, som drefs omkring på hafvet. Örnen flyger i öster och vester, sökande förgäfvets ett ställe för sitt bo, varsnar slutligen Wäinämöinen, bygger sitt bo på hans knä och lägger några ägg i boet. Af dem skapade enligt några Wäinämöinen, enligt andra örnen sjelf verldsaltet. — Sådan var sannolikt ursprungliga uppräningen till den första runan. Men man åtnöjde sig icke med denna kunskap, utan ville äfven veta, huru Wäinämöinen kommit på hafvet, och invecklade sig genom sättet, hvarpå denna sak utreddes, i uppenbara motsägelser. — I det föregående upptogo vi en motsägelse, bestående deri, att Wäinämöinen i den första runan framställles såsom världens skapare och i den följande knappt äger vanlig hjelte-kraft. Då denna motsägelse hufvudsakligast beror derpå, att äfven i den Finska Mythologien Skapare-kraft vore detsamma som Guda-kraft, så är det nödigt att vi något undersöka detta ämne. Så mycket är uppenbart, att enligt Fornfinnarnes föreställningssätt skapandet af en-skilda föremål icke öfverstiger mensklig förmåga. Så skapar uti 13:de runan ölbryggerkan Osmotar en ekorre, en mård, ett bi. Lemminkäinen och Pohjolas värd frambringa i 17:de Sången genom trollqväden orrar, får, oxar, vargar, m. m. I den tredje runnan säger en trollkarl skrytsamt, att han med några ursprungsord tillslutit floder och träsk, hej-

dat forssars svall, åtskilt fjärdar och förenat näs. — Det är ganska sannolikt, att Wäinämöinen tänktes hafva frambragt hela världen genom sin utomordentliga trollvisket. Till denna förmodan föranleda några i den första runan förekommande uttryck. Det heter der ibland annat, att Wäinämöinen *läser*, genom läsning frambringar (*lukevi*) hafven, och att han *säger*, medelst ord skapar (*saneli*) hotmar. Orden *lukia* och *sanoa*, frequent. *sanella*, hafva i runorna nästan alltid betydelsen af *besvärja*. Af verbet *lukia* härstämmar n. s. *luku*, hvilket ord mig vetterligt i pluralis (*luvut*) icke har någon annan betydelse, än den af besvärjelse. Samma betydelse har äfven ofta *sanat* af *sanoa*. Således betecknas med *tulen sanat* eldens besvärjelse, med *raudan sanat* jernets besvärjelse, o. s. v. — Att man trodde Wäinämöinen genom en magisk handling hafva frambragt världen, upplyses äfven af sista verserna i den första runan, hvilka äga formen af en vanlig besvärjelse. Denna vår förmodan står för öfrigt i närmaste öfverensstämmelse med Wäinämöinens hela väsen. Allt hvad sängen tilldelar honom, går ut på att förherrliga hans visket. Men då våra förfäder skattade trollvisket högre, än all annan kunskap, så kunde man naturligtvis icke undgå att tilldela denna egenskap åt sjelfva visketens ideal — den gamle Wäinämöinen. Är han nu i sjelfva verket ingen Gud, ja! är icke ens hjettekraft den egenskap, som Skalderna förträdesvis älskade prisa hos honom, så ljuder den äldriges klagan i sanning icke oangenämt från hafvets vida fjärdar.

3. Lemminkäinens färd till Pohjola.

(R. VI—VIII.)

Nu rustar sig Lemminkäinen till en Pohjola-färd. Den sköna jungfrun är föremålet för hans resa. Modren söker med bevekande böner öfvertala honom att stadna hemma och icke begifva sig till Pohjas trollmän, hvilka ofelbart skola bringa honom i förderfvet. Lemminkäinen aktar ej sin moders böner och varningar, han kastar sin borste på spårren och ytttrar dervid:

”Då är Lemminkäinens bane,
Arme mannens ofärd kommen,
När ur borsten blodet flyter,
Rinner ned i röda strålar.”

Derefter väpnar han sig, far åstad och kommer efter tre dagars färd till Pohja-gården. Här qvada trollmän Lappska sånger; Lemminkäinen börjar äfven att qvada och bringar ofärd öfver samteliga Pohjas trollmän. Blott en enda — Ulappalas gamla gubbe — lemnar han af förakt ovidrörd. Vredgad öfver denna skymf sprang gubben till Tuonelas elf, för att der bida Lempi-sonen. — Nu begär Lemminkäinen af Pohjolas värdinna hennes dotter till äkta. Gumman förelägger honom såsom ett vilkor att först fänga en elg bakom Hiisis fält. Efter flera motgångar lyckas det honom att fasttaga elgen. Derpå skickas han att fänga Hiisis fradga frustande häst. Äfven detta värf utför han lyckligt. Sist får han sig förelagdt, att skjuta en svan i Tuonelas flod. Men när Lemminkäinen kommer till elfven, trollar Ulappalas gamla gubbe ett tillslutet rör (en orm?) från höljau,

och drifver det genom Lemminkäinens hjerta. Derpå kastar han honom i elfven, och Lemminkäinen bortföres af strömmen till Tuonis (dödens) boning, hvarest Tuoni-sonen hugger honom i stycken med sin klinga. — Emellertid börjar Lemminkäinens moder längta efter sin son, hvilken hon finner dröja alltför länge på sin friar-färd. Lemminkäinen egde en redan förut äktad maka. Hon ser alla aftnar och morgnar på borsten, finner en gång, att blodet rinner derur och yppar detta för modren. Bedröfvad af det olycksbådande tecknet, flyger modren med lärkans vingar till Pohjola och frågar af värdinnan, hvart hon skickat Lemminkäinen. Endast genom hotelser förmås Louhi att bekänna, hvilka värf hon förelagt honom. Derefter söker modren somrar och vintrar "sitt gyllne äpple, sin silfver-staf," och får omsider af solen veta det öde, som drabbat hennes olyckliga son. Sedan låter hon smida sig en räfsa af jern och flyger med den till Tuoni-elfven. Här räfsar hon ur flodens botten händer, fötter och andra delar af den arma Lemminkäinen, fogar alla stycken tillsamman och vaggar så den illa farne mannen till hifs igen.

Lemminkäinen är den märkvärdigaste företeelse, som den allvarsamma Finska Sånggudinnan fostrat. Han är en gladlynt, lättsinnig, oförvägen man, utan hållning (*lieto*), klok beräkning, omtanke och försigtighet. Han kallas ofta *Kaukomieli*, den till fjerran längtande, emedan han var böjd för äfventyr och städse vistades på vikinga-färder. Han skildras vidare såsom en skön, intagande man, och hans förmåga att vinna qvinno-gunst prisas högt i runorna. Sjelf sätter han ett icke ringa värde på sitt utseende. Han ansar med omsorg sina långa lockar, skryter med sina mörka ögonbryn och sin lediga gång. Han är, med få ord, Wäinämöinens fulla motsats. Wäinämöinen skildras såsom

en gammal, vis och erfaren man, hvilken icke kastar sig i faror och äfventyr utan stora skäl och viktiga ändamål. Hans planer äro vanligen så väl anlagda, att de sällan misslyckas. Endast i sina frierier är den äldrige vise alltid utsatt för motgångar. Joukahainens syster blir hellre "sikens syster i hafvet, än ett stöd för den gamle." Oaktadt sitt äldriga utseende och styfva skick är Wainämöinen likväl Runotars älskning. Den i åtta vadmalsrockar svepta gubben låter hon ur harpans strängar framlocka toner, till hvilka icke blott Gudar och människor, utan äfven skogens villdjur, luftens foglar och vattnets fiskar med undran lyssna. Deremot roar det henne icke sällan att gäckas med den sköna Lempi-sonen. Utan skonsamhet låter hon hans långa lockar förvandlas till tranbär på kärret, fötterna till vide-grenar, hufvudet till en tufva o. s. v. Man skulle hvarnas öfver hennes gyckel, om hon icke fill försoning begåfvade Lemminkäinen åter med lif och en ännu utmärktare skönhet.

Sammanhanget emellan dessa tre runor är ganska naturligt, med undantag likväl af den 7:de runan, deri D:r Lönnrot hopat tillsamman så många Skogsmanna-sånger, att enheten till någon del går förlorad. — Den åttonde runan synes vara en imitation af ett qvåde, hvari Frälsarens död och uppståndelse besjungas. Såsom Lemminkäinenens moder här söker sin son, alldes på samma sätt föreställes Maria söka Frälsaren. "Hiisis moar, den onda maktens lågor" äro föreställningar, lånade ur Christi lidandes historia, likasom idén om Lemminkäinenens pånyttfödelse naturligast kan förklaras genom Christi uppståndelse. Men en sådan förklaring förutsätter likväl, att den sjunde runan ursprungligen icke slutats med Lemminkäinenens död, så vida han ännu ofta uppträder i de följande runorna.

3. Wäinämöinen och Ilmarinens friar-färd till Pohjola.

(R. IX—XII.)

■ afsigt att begifva sig till Pohjola, börjar Wäinämöinen timra sig: en båt medelst sång, men råkar dervid i förlägenhet om tre ord. Efter särskildta misslyckade försök att skaffa sig dem, besluter han att göra en färd till Tuonela. Anländ till Tuoni-floden ropar han efter båt. Tuonelas döttrar svara från den motsatta stranden, att båten ej förr skulle hemtas öfver elfven, än han yppat orsaken, som vållat hans färd till Tuonela. I början söker Wäinämöinen genom falska föregifvanden förvilla Tuonelas döttrar; men då det icke lyckas honom att föra dem bakom ljuset, yppar han slutligen sanningen, och säger sig hafva kommit till Tuonela för att få de behöfliga orden. Nu bringas han öfver elfven, kommer till Tuonis boning, undfägnas först med mat och dryck och föres så att hvila. Under natten spinner man i Tuonela ett nät af jern, kastar det tvärsöfver och längsefter elfven för att fånga Wäinämöinen vid återfärden. Under allt detta hade Wäinämöinen varit vaken, ehuru han låtsat sofra, och gifvit akt på de stämplingar, som förehandes. Han undkommer derigenom, att han såsom sten rullar sig i floden och sedan i orma-skepnad slingrar sig genom nätet. — Hemkommen började han åter tänka på sin farkost och någon utväg att förskaffa sig nödiga trolldom. Han visste väl, att i Antero Wipunens, den äldrige Kalevas mun skulle finnas ord till tusendetal, men vägen till honom var mödosam och äfventyrlig. Den gick öfver flickors nålsuddar, öfver männens svärdsägg och hjeltars stridsyxor. Icke desto mindre besluter han att anträda färd. Utrustad med

äkor, skjorta och handskar af jern samt en jernstång ger han sig åstad och kommer lyckligt fram till sitt mål. Wipunen hade redan hvilat så länge i jorden, att en tjock skog växte öfver hans graf. Wäinämöinen faller skogen och drifver en jernstång in i Wipunens mun, som genast vaknar ur sin sömn och, efter ett misslyckadt försök att afbita stören, uppslukar Wäinämöinen. I Wipunens mage anordnar Wäinämöinen af sin skjorta en smidja, gör blåsbälg af skjortans ärm, nyttjar sina knän som städ, armbågarna som hamrar och lillfingren som tänger; smider så med den styrka, att Wipunen råkar i vända och nöd. Han söker med en trollsång befria sig från sin obehagliga gäst; men då Wäinämöinen icke viker, utan tvärtom hotar att för alltid qvarstadna der han är och der det är honom godt att vara, nödgas Wipunen omsider öppna sitt ordförråd. Han sjunger dagar och nätter. Sol, Måne och Karlavagn stadna för att lyssna till hans sång; haf och floder höra upp att svalla. Rikligen försedd med ord återvänder Wäinämöinen hem och fulländar sin nya båt. — Dermed begifver han sig nu till Pohjola för att fria till den fagra licken. När han seglade på något afstånd från den udde, hvarest Ilmarinen hade sin gård, såg dennes syster Annikki, som stod vid stranden och sköljde byke, något blått skimra ute på fjärden. Hon eftersinnar, hvad det månne vara, gissar än på ett, än på ett annat, faller slutligen på den tanken, att det kunde vara Wäinämöinens farkost, och önskar, att den måtte komma till stranden. Så skedde äfven. Annikki spørjer Wäinämöinen om anledningen till hans resa. Wäinämöinen söker i början hålla sina afsigter dolda, men nödgas slutligen yppa verkliga förhållandet. Straxt afbryter Anni sitt göromål och hastar att underrätta sin broder om Wäinämöinens uppsåt att bemäktiga sig den vidt

frejdade flickan, för hvars skull Ilmarinen redan gjort så stora uppoffringar. I en hast gör sig smeden resfärdig och beger sig landvägen till Pohjola, rikligt försedd med sitt silver och guld. Wäinämöinen och Ilmarinen anlända på samma gång till Pohjola. Då man här ser dem nalkas, och Pohjolas värdinna genast anar, i hvilken afsigt de komma, söker hon öfvertala sin dotter att, med åsidosättande af Ilmarinens ungdomliga behag, taga den förmögne Wäinämöinen till sin make. Men flickan förbehåller sig att, enligt hvad förut varit bruket i Pohjola, få sjelf bestämma sitt val och säger sig vara böjd för den, som hopsmidt Sampo. Wäinämöinen hinner i stugan förrän Ilmarinen, han andrager sitt ärende och får afslag. — Derefter träder Ilmarinen in och frågar utan omsvep, om den mö, till hvilken han så länge hade friat, ännu icke vore beredd att följa honom. Modren säger henne vara redobogen, men förelägger honom först trenne värf: att plöja en af ormar uppfylld åker, tygla vargar och björnar, samt fånga en gadda i Tuonelas elf utan några fisk-redskap. Ilmarinen utför lyckligt dessa bragder, och får sedan af Pohjolas värdinna hennes dotter till sin "lifstids maka." Men den gamle Wäinämöinen återvänder hem med bedröfvadt sinne och ger åt andra det råd, att aldrig fria till täfling med smeden Ilmarinen.

Ehuru namnen Antero och Annikki (Anders och Anna) i den 10:de och 11:te runan samt dessutom ett och annat ställe i Wipunens besvärjelse äro af christligt ursprung, så hafva dessa runor likväl i det hela en hednisk karakter. Idén om de dödas uppväckande, som i den 10:de runan förekommer, hör i sjelfva verket till de uräldsta, som menskligheten frambragt, och synes i synnerhet hafva gjort sig gällande hos nordliga folkslag. I allmänhet synes man ha

va trott, att de döda kunde uppväckas genom besvärjelser. Men detta medel kunde den trollvise Wäinämöinen icke begagna, emedan han nu var ordfattig och just hade kommit till Wipunen för att förskaffa sig nya förråder. Således brukar han endast sin armkraft för att väcka den slummande, och det är sannolikt icke blott för att plåga, utan fastmer för att upplifva Wipunen, som Wäinämöinen börjar smida i hans mage.

I 11:te och 12:te runan har läsaren för andra gången gjort bekantskap med Ilmarinen. Han framträder här såsom en oförskräckt hjelte, redobogen att utföra de fruktansvärda värf, Pohjolas värdinna ålägger honom. Annars skildras han blott såsom en fyndig smed och hans förnämsta verk är det underbara Sampo. I runan II: 18—185 och VI: 220—224 säges han hafva "smidt på himmel," men detta torde vara ett af de Orientaliska uttryck, hvaraf den Finska poesien öfverflödar. Det hör på aförda ställen till saken att upphöja Ilmarinens förmåga såsom smed. Men när den Finska sångstämman vill prisa sitt föremål, så är hon alldrig karg på beröm, likasom hon ej heller låter tadel åryta, då sådant är af nöden. I Wäinämöi glänmar allt af silfver och guld; i Pohjola finnas endast vargar, björnar, etter-ormar, nidingar, afskyvärda trollmän m. m. Dessutom måste man här taga i betraktande, att i den Finska poesien allt framträder i concret form, i lifande gestalt. Att Ilmarinen är en "skicklig smed" (Fr. II: 184), — ett sådant uttryck ljuder i och för sig matt för ett Finskt öra; men när dertill kommer, att han "smidt på himmellocket, utan att hvarken spår af hammare eller märken efter längre äro synliga," då först begriper man, att hans skicklighet var stor, utan att diktäl någon bland folket tänker härvid, att Ilmarinen deltagit i skapelse-acten.

4. Ilmarinens bröllop.

(R. XIII—XVI.)

Nu börjar man tillreda bröllop i Pohjola. Först anskaffas en ox, så stor, att inom Rysslands, Finlands och Sveriges landamären icke fanns den man, som hade kunnat fälla oxen. Sedan man öfverallt, ja till och med i Tuonela sökt men ej funnit dess baneman, uppstiger slutligen ur hafvet en liten kämpe, som dödar det oerhörda djuret. Derpå brygger man öl, men vill ej få det att jäsa. En ekorre och en mård utskickas för att anskaffa jäsningsämne, men ölet börjar ej att jäsa, förrän *mehiläinen* flyger ända bortom nio haf och derifrån hemtar honing. Ölet jäser nu med styrka och hotar sönderbryta alla kärlets band och utsparka dess botten, om man icke anskaffar en skicklig sångare. Då sänder värdinnan sin trälinna att bjuda bröllopgäster, med befallning, att hon äfven skall bjuda fattiga och usla, blinda, lytta och lama. Wäinämöinen skulle bjudas till sångare, men den obändige Lemminkäinen lemnas objuden. — Pohjolas värdinna hör ett gny från tåget, hon kastar sin blick åt vester och ser en stor skara bröllopgäster vara i antåg. Midt i skaran åker mågen. Pohjolas värdinna välkomnar honom, för honom i stugan och beundrar hans vackra, ljusa ögon. Festen börjas och Wäinämöinen sköter sångens värf. — När bröllopet nalkas sitt slut, erinrar Pohjolas värdinna sin dotter om skilsmessan ifrån hemmet och förebrår henne att så lättsinnigt hafva öfvergifvit sina föräldrars boning. Då "stiger tåren i flickans öga," och hon säger sig icke skiljas med glädje ur det gyllne hemmet; hennes sinne är "som en dunkel natt om hösten, som en mulen dag om vintern." Modren söker nu trösta

hennes med tanken på den ståtliga maken och det nya, herrliga hemmet. Derefter påminner hon sin dotter om alla de pligter, hon i sin nya ställning skall söka att uppfylla, och varnar jemväl Ilmarinen att med lämpa och klokhet behandla sin hustru. Slutligen tackar bruden sin moder, som vårdat hennes barndom, tackar gårdens husfolk och alla barndomsvänner, sätter sig i Ilmarinens släde och reser bedröfvad bort till sitt nya hem. — Ilmarinens moder emottager sin svärdotter med glädje. Ett gästabud tillrödes, hvarvid Wäinämöinen åter fagnar gästerna med sång.

Då bruket att sjunga vid bröllop blott synes hafva ägt rum i de östra delarna af landet, så är det troligt, att denna plägsed är ett lån ifrån Ryssland, hvarest samma bruk ännu i dag skall fortleva. Men om sjelfva idén äfven är utifrån lånad, så äro i alla fall de i Finland gängse sånger rena skapelser af den Finska sångmön. De i Kalevala inlagda bröllops-sånger röja likväl mycket af en sednare tids bildning, och Pohjola skildras här på ett sätt, som än alldeles oförenligt med den ursprungliga föreställningen derom.

5. Lemminkäimens bröllopfärd.

(R. XVII—XVIII).

Då Lemminkäinen förnam, att man firade bröllop i Pohjola, beslöt han att objuden fara till gästabudet. Han bermodren framlägga mat, elda badstugan och gifva honom hans fordna stridsrustning. Modren söker afråda sin son ifrån denna färd, föreställande honom de många faror, som

möta så väl på vägen, som i själfva Pohjola, om han ändt-
ligen skulle komma fram. Lemminkäinen låter icke afskräc-
ka sig; han tager sitt goda svärd och sin snabba båge, ger
sig å färde, undslipper lyckligt alla faror och kommer så
till Pohjolas stugor. Här var bröllopet redan firadt. Lem-
minkäinen yttrar sin förtrytelse deröfver, att han icke blif-
vit bjuden till bröllopet, och befäller, att man skall bryg-
ga öl på nytt och slagta en ox till hans undfägnande.
Louhi skickar sin trälinna att tillreda mat och hemta öl åt
Lemminkäinen. Den onda trälinnan kokar en soppa på fisk-
hufvun, roststrängar m. m.; i ölet lägger hon etter-ormar
och ödler. Föga nöjd med denna välfägnad, begär Lem-
minkäinen öl för betalning af Pohjolas värd. Förgrymmad
öfver en sådan skymf, söker denne genom hexerier förgöra
Lempi-sonen; men då detta icke lyckas, utmanar han ho-
på envig. I första hugget skar Lemminkäinen hufvudet af
Pohjolas värd och bragte derefter ofärd öfver Pohja-folket,
men Louhi manade fram nya hjeltar att förfölja den flyen-
de Lemminkäinen. — Hemkommen berättar Lemminkäinen
för sin moder med bedröfvelse händelsen i Pohjola och frå-
gar af henne, hvar han kunde finna en säker tillflyktsort.
Sedan modren aftvingat Lemminkäinen den ed, att aldrig
mera färdas i örlig, sänder hon honom till en holme, der
äfvén hans fader hållit sig fördold. Lemminkäinen blir med
välvilja emottagen af holmens jungfrur och tillbringar all
sin tid i deras samqväm. Men då han en morgon skall gå
för att helsa på en af jungfrurna, blir han varse, att på
hela holmen icke fanns den man, som ej slipade sitt svärd
till men för hans hufvud. Utan att ens hinna omfamna si-
na älskarinnor, hastar Lemminkäinen på flykten. Kommen
till stranden ser han sin båt vara förbränd till aska; han
timrar i hast en ny, sätter sig i båtens bakstam och afseg-

lar från holmen, bedröfvad öfver skitsmissan ifrån de sköna. Efter tre dagars segling lägger han i land vid en klippig holme. Här börjar båten beklaga sig öfver sitt olycksöde att aldrig mera komma ut i örlog. Gripnen af båtens klagan besluter Lemminkäinen att tvärtemot sin ed gifva sig på härnadståg. Han tager Tiera till vapenbroder och seglar ut på Pohjolas haf. Pohjolas värdinna sänder en frost, så häftig, att båten fryser fast ute på hafvet. Lemminkäinen nödgas lemna båten och undkommer själf med möda. Derpå ger han sig att vandra i skog och ödemark, hvarest högkämsten af hemmet, af hans sörjande moder och ljufva ungdomsdagar lägger sig djupt uppå hans sinne.

Uti denna episod och särdeles i 17:de runan framträder den Finska hjelte-kraften i en ovanlig gestalt. Som bekant är, älskade fornfinnarne hos sina heroer mera andens än armens kraft. Om äfven den sednare egenskapen ansågs nödvändig hos en frejdad man, så bestämdes dock alltid hans verkliga storhet efter måttet af hans andliga förmåga — hans vishet, och en med andans vapen förvärfvad seger skattades vida högre än den, som blifvit tillkämpad med svärdet. Äfven i dessa runor utför Lemminkäinen — här vanligen Ahti *) benämnd — de flesta bragder genom sin trollkonst, och griper icke förr till svärdet, än han af Pohjolas värd blifvit manad till strids; men hans hela beteende röjer dock ett mod och en oförskräckthet, som låter förmoda, att Finnarne redan i forntiden varit mera hemmastadda i vapenbragder, än man velat medgifva.

*) *Ahti* (eller *Ahto*) är äfven namnet på hafvets gud.

6. Ilmarinen förlorar sin hustru.

(R. XIX—XX.)

Kullervo hette en son af Kaleva, som blott tre nätter gammal söndrade sin lindas bindlar. Han fördes till Karelen och såldes åt smeden Ilmarinen för några lumpna redskap. Straxt den första dagen begärde han arbete af sitt värdsfolk. Man hade honom att vårda ett barn. Kullervo dödade barnet och uppbrände vaggan. Sänd den andra dagen att fälla en svedja, förtrollade han marken att ej någonsin blifva skogbeväxt, ej heller frambringa säd. Hvad helst man honom pålade, utförde han det alltid tvärtemot befallning. På sjetten dagen af sin tjenstetid skickas han att valla boskap. Vårdinnan bakar åt honom till vägkost ett bröd och gömmer deri en sten. När Kullervo skall skära brödet, tar hans knif i stenen. Han besluter att hämnas, förstör hjorden och återvänder hem med vargar och björnar, hvilka sarga vårdinnan till döds. Derefter beger sig Kullervo till krig; — men Ilmarinen begråter nätter och dagar sin förlorade hustru, och faller slutligen på den tanken att af silfver och guld bilda en ny. Bruden blir skön att skåda; men Ilmarinen kan icke förläna henne ordet, och då han tager den guldsmidda mön bredvid sig till natten, märker han, att dess gyllne sida sprider kyla. Han skänker bruden åt den gamle Wäinämöinen till "evärdelig maka." Men när Wäinämöinen äfven hvilat en natt vid hennes sida, ger han åt kommande slägter det råd att aldrig tänka på en brud af silfver och guld; ty, säger han,

Kyla sprider röda guldets,
Kyla sprider hvita silfrets,

Lagom varm var ena sidan,
 Den i ylle-täcket svepta,
 Men till is den ville stelna, -
 Som var vänd åt unga jungfrun.

Derefter gör Ilmarinen åter en färd till Pohjola för att fria till en yngre syster, men nödgas återvända hem med oförrättade ärender. Väinämöinen spörjer honom vid återkomsten om tillståndet i Pohjola. Ilmarinen genmäler:

Lätt i Pohja är att lefva,
 Då i Pohja Sampo finnes;
 Der är plöjning, der är såning,
 Der är all slags växt och gröda,
 Der, just der en evig lycka.

Öfversättaren har redan tillföre vid något tillfälle anmärkt den öfverensstämmelse, som äger rum emellan den 20:de runan i Kalevala och en Esthnisk folksång, som finnes öfversatt bland "Herders Stimmen der Völker in Liedern," samt tillika angifvit de skäl, som vållat uppkomsten af en vid första anblicken så ovanlig idé. Pohjola var nemligen den enda ort, derifrån Kalevalas innevånare valde sig hustrut. Men då Ilmarinen efter olyckan med sin första maka förlorat allt hopp att vidare röna någon framgång på detta håll, faller det sig icke orimligt, att Sampos mästare gör ett försök att dana en mö af silfver och guld. — För öfrigt länder ifrågavarande öfverensstämmelse till bevis på runans ålder, emedan den sannolikt uppkommit på en tid, då Finnar och Esthar ännu utgjorde ett och samma folk.

Arhippa, den största nu lefvande sångare i Ryska Karelen, låter Ilmarinen efter förlusten af sin första hustru ej mera företaga sig en ny friar-färd till Pohjola. Han slutar

20-de runan med Wäinämöinen's råd till kommande släp-ter, och combinerar icke denna runa med den 21:sta, utan förenar, såsom förut är anmärkt, den 5:te och den 21:sta sången med hvarandra. Skulle man i en framtid anse skä-ligt att återförena dessa runor och bringa Sampo-cykeln i ett fortgående sammanhang, så böra vv. 203—224 i 20:de runan substitueras i ställe för vv. 337—350 i den 5:te; ty endast sålunda sluta sig dessa runor naturligen till hvar-andra.

7. Pohjola förlorar Sampo. Följderna af dens förlust.

(R. XXI—XXVII.)

Då Wäinämöinen hörde, hurudan välmakt Sampos ägande hade beredt Pohjolas folk, föreslog han för Ilmarinen, att de skulle fara till Pohjola och bemäktiga sig detta medel för lycka och välstånd. Ilmarinen yttrar farhågor i afse-ende å framgången af ett sådant företag, äldenstund Sam-po var väl förvarad inom Pohjolas koppar-berg. Men Wäinämöinen låter icke afskräcka sig. Han anmodar Ilmarinen att smida sig ett svärd, Pohjas söner till skräck. När delin-gan var färdig, fann Wäinämöinen, att den i alle anstod en hjelte. Sedan äfven Ilmarinen klädt sig i stridsrustning, gå bröderna att söka sig häst, men höra under vägen Wäinös båt jemra och beklaga sig öfver sitt missöde att aldrig föras ut i örlig. Då föreslår Wäinämöinen, att Poh-jola-färdén skall göras sjöledes. Öfverna går Ilmarinen in på

på förslaget, emedan han anser en sjö-resa vara förenad med större faror och besvärligheter. Wäinämöinen sjunger båten ut på böljan, qväder den full med menniskor, unga och gamla, män och qvinnor, ordnar dem till rodd och sätter sig sjelf vid styret. Under färden anträffas Lemminkäinen; han sällar sig till de öfriga. — Man färdas vidare, men under färden utför "eldforssen" fastnar båten vid en oerhörd gäddas skuldror. Wäinämöinen dödar gäddan och kommer vid betraktandet af dess tänder på uppfinningen af kantele. Sedan den var färdig, låter Wäinämöinen allt folk spela derpå, men ingen förstod att derur framlocka rätta toner. Slutligen slår Wäinämöinen sjelf på harpans strängar, och det fanns ej ett lefvande väsen, som icke kom att lyssna till de underbara ljuden. Wäinämöinen sjelf hänföres af tonernas makt; tårar, stora som tranbär, rulla utför hans kinder. — Vid de tre hjeltarnas ankomst till Pohjola spörjer värdinnan, hvad nytt de hafva att tälja. Wäinämöinen säger utan omsvep, att de kommit för att dela Sampo med henne, men Pohjolas värdinna yttrar härvid:

Hermelinen kan ej delas,
Ekorn är åt tre för ringa.

Wäinämöinen sprider nu en djup sömn öfver Pohjolas befolkning. Derefter begifva sig hjeltarna att borttaga Sampo. Genom Wäinämöinens sång och Ilmarinens konst öppnas den igenrostade porten till borgen, hvarest Sampo förvarades. Man borttager Sampo, för den i båten och anträder återfärden. Efter trenne dagars resa ser man redan egna portar glimma. Då begynner Wäinämöinen att sjunga. En trana i Pohjola förnimmer sången. Öfverraskad af ljudet ger hon ett anskri, hvaraf hela Pohjola vaknar.

Louhi går att efterse Sampo och finner den vara bortröfvad. Hon anropar Ukko att uppväcka en storm, som förhindrar Wäinämöiens färd. Ukko hör hennes bön och sänder en stormvind, som upprör hafvet och till och med bortför kantele. Medan stormen fortfar, börjar Ilmarinen yttra klagan deröfver, att han gifvit sig ut på det osäkra hafvet; men Wäinämöien säger med lugn:

Tårar hjälpa ej ur nöden,
Jemmern ej från onda dagar.

Lemminkäinen yttrar hvarken glädje eller sorg; han hlott reder sqvättbord till båten. Emellertid utrustar Pohjolas värdinna ett fartyg för att dermed förfölja Wäinämöien. Då det börjar nalkas, skapar Wäinämöien ett stengrund, hvaremot Pohjas båt sönderkrossas. Louhi förvandlar sig till en örn, tager alla männer under sina vingar och flyger upp på masten af Wäinämöiens båt, hvilken dervid höll på att kullstjelpas. Derpå hugger hon tag i Sampo och bemödar sig att få den ifrån båten. Förgäves söka Ilmarinen och Lemminkäinen med svärdet afböja hennes uppsåt. Wäinämöien drager icke sitt svärd; med blotta styr-åran utdelar han så väldiga hugg, att männerna dimpa i hafvet och Louhi sjelf, efter att hafva förlorat alla sina fingrar, med undantag af ett lill-finger, lik en af pilen träffad fogel faller i båten. Med det qvarblifna lill-fingret lyckas det henne likväl att vräka Sampo i hafvet och få den i bitar. En del af Sampos stycken nedsjönk i hafsbottnen, — af dem fick Ahti sina skatter; en ringa del fördes af stormen till hafs-stranden, — deraf välmakt i Kalevala; men Pohjolas värdinna fick endast locket, —

Derför är i Pohja jemmer
Och ett brödlöst lif i Lappland.

Wäinämöinen hopsamlar de stycken af Sampo, som stormen drivit till stranden, gifver dem åt Sampen Pellerinen och ber honom befröda marken. Sampen utsår skäktiga fröslag, och nu uppväxa alla slags träd, med undantag af eken, som icke vill frodas. Men då den omsider fås att skjuta skott, höjer den sin krona ända upp till skyarna, hindrar dem i deras lopp och undanskymmer sol och måne med sina grenar. Man besluter att fälla eken; men det fanns ingen kämpe, som hade förmått nedhugga den. Slutligen uppsteg en quarters-hög kämpe från hafvet och nedhög "Guda-trädet." Derefter fulländas sådden och allt frodas förträffligt. Men Louhi, afundsjuk öfver den välmakt, som herrskade i Kalevala, hotar att tillintetgöra Wäinämöinen's ädla verk. — Hon framföder sjukdomar och sänder dem att plåga Kalevalas folk; men Wäinämöinen förjagar dem till Kipuvuori. — Derefter trollar hon sol och måne in i Pohjolas hälleberg. Wäinämöinen och Ilmarinen uppstiga på det öfversta himla-hvalfvet för att undersöka, hvad som kunde undanskymma solens och månens ljus. *) Dit komne företaga de sig att slå upp eld. En jungfru uppe i molnet skall vagga gnistorna (till låga?), men genom hennes oaksambhet faller en gnista på jorden. Bröderna begifva sig att uppsöka den; de träffa på vägen en kvinna, som säger sig vara den äldsta bland kvinnor. Hon berättar, att gnistan tillfogat stora olyckor på jorden och omsider genom förtrollning kommit i Aksejärvi, samt der blifvit uppslukad af en abborre, abborren af en sik, siken af en lax och laxen af en gädda. Wäinämöinen låter i hast tillreda en not, och dermed uppfångas gäddan; men då den blir

*) Det som nu säjes; tyckes, allt intill 27:de runan, ej höra till Kalevala.

klufven, kommer elden åter lös, anställer stora förödelser och skadar sjelfva Ilmarinen, som dock botar sig medelst en besvärjelse. — Emellertid fortfara sol och måne att vara osynliga. Wäinämöinen träder till Ilmarinens smidja och ber honom smida dem af silfver och guld. Ilmarinen lägger straxt hand vid verket, och då de äro färdiga, bära bröderna dem upp på fästet; men de sprida ej ljus. Nu besluter Wäinämöinen att begifva sig till Pohjola, för att få veta, hvart man bragt solen och månen. Han kommer bland Pohjas beväpnade hjeltar och frågar trotsigt, hvart sol och måne försvunnit. Man svarar, att de blifvit inneslutna i ett berg, och i all evighet icke skola komma derur. Wäinämöinen utmanar Pohjolas män till strid. Klingorna mätas; Wäinämöinen är en hårsmon längre. Honom tillkom således det första hugget. "Såsom rofsträngar skalar Wäinämöinen hufvuden af Pohjas söner." Derpå går han att befria sol och måne ur sitt fängelse, men slipper icke in i klippe-borgen. Han återvänder hem och ber Ilmarinen smida sig sådana redskap, som bana vägen till berget. Medan Ilmarinen är sysselsatt dermed, kommer Louhi i skepnaden af en lärka till smidjan, sätter sig vid gluggen och frågar, hvad Ilmarinen smidde. "Halsring åt Pohjolas värdinna," var svaret. Bestört flyger Louhi hem, bringar sol och måne på fästet, flyger så i dufvo-skepnad till Ilmarinens smidja och ger honom den underrättelse, att sol och måne åter stigit på fästet. Ilmarinen bringar budskapet till Wäinämöinen, som välkomnar de länge saknade med följande hälsning:

"Hell dig måne, att du lyser,
 Att ditt anlete du visar,
 Hell dig gyllne dag, som randas,
 Hell dig sol, som åter uppgår!

Du guldmåne slapp ur stenen,
 Sköna sol, du steg ur klippan;
 Såsom gyllne gök du uppsteg,
 Höjde dig som silfver-dufva.
 Så du må hvar morgon stiga
 Äfven efter denna dagen,
 Och hvar gång, då hit du kommer,
 Må du ymnig helsa bringa,
 Hopa håfvor uppå håfvor,
 Föra lycka till vår metkrok,
 Hemta fångst åt våra fingrar.

Vandra nu din väg med helsa,
 Lägg din bana frisk till rygga,
 Gör din båge skön och vacker,
 Gå om aftonen till hvila."

Med denna herrliga solsång ändas Kalevala, om man med detta namn betecknar *samtliga de sånger, som skildra det förhållande, hvori Kalevala och Pohjola stå till hvarandra*. Detta förhållande är till det mesta fiendtligt, det är, om man så vill, en ljusets strid med mörkret. Väl skimrar öfver Pohjolas dunkla himmel ett ljus, som förherrligar de dystra föremålen i denna vederstyggliga nejd och stiftar försoning emellan Kalevalas söner och Pohjolas folk; men sedan detta ljus försvunnit, så är Pohjola ett blankt för ledet troll, afskyvärda nidingar, m. m. Louhi står i spetsen för detta vidriga släkte. Hon söker med trolldomens giftiga medel samka förderf öfver Kalevala. Wäinämöinen behöfver all sin vishet för att afvärja hennes stämplingar. Striden är länge oviss, men ändas dock slutligen med Wäinämöinen's seger öfver Louhi, Kalevalas öfver Pohjola, ljusets öfver mörkret.

Man har varit af stridiga meningar, huru striden emellan Kalevala och Pohjola vore att betraktas; antingen såsom historisk, grundad på verkliga tilldragelser, eller såsom mythiskt-ethisk och, i detta fall, en strid emellan fiendtliga principer, representerade af Wäinämöinen å ena sidan och Louhi å den andra. — Den förra åsigten kan lika litet bevisas som vederläggas, och den sednare är så vida falsk, som den för mythen antager en ethisk grund. Ifrågavarande strid, som nästan uteslutande hvälfver sig kring Sampo, afser påtagligen yttre välstånd. Detta bevisar redan Sampos bildande af en svanfjäder, ett ullstrå, ett kornfrö och en sländas bitar. Några sångare tillägga ännu ko-mjolk. Häraf synes, att de ämnen, af hvilka Sampo bildades, äro tagna ifrån föremål, som för Finnarnes yttre välstånd voro af vikt och värde. Sedan Sampo var hopsmidd, säges den i dagens gryning hafva malat en lår att ätas hemma, en annan att säljas och en tredje att förvaras, och i 20:de runan förtäljes, att genom Sampos besittning tillvägabragtes plöjning, såning, all slags växt och en evinnerlig lycka. När Sampo blef söndersplittrad på Pohjolas haf, så förvandlades de stycken, hvilka nedsjönko i hafvet, till Ahti-gudens skatter, de äter, som af stormen drefvos till stranden, åstadkommo der en utomordentlig fruktbarhet. Deremot säges elände och ett brödlöst lif hafva drabbat Pohjola genom förlusten af Sampo. Louhi söker hämnas denna förlust, och hennes stämplingar gå öfverhufvud ut på att beröfva Kalevala dess genom Sampo vunna välmakt. Med få ord: allt hvad runorna förtälja om Sampo, afser endast det *yttre goda*.

Der Lönnrot har framkastat den gissning, att Sampo vore Bjarmernas Juntala-bild. Pohjola vore då Bjarmaland, och Guda-bildens dervaro skulle vållat rikedom i detta

sagens land. Denna hypotes har icke blifvit godkänd af den historiska kritiken, och mythen ger allsingen anledning till en sådan förmodan. Sampo är, enligt Finnarnes mythiska föreställning derom, ett magiskt medel — en talisman, och spelar i denna egenskap en vigtig role i den Finska Mythologien. Finnarne hade, allt intill Christendomens införande, i sin religiösa utveckling icke hunnit vida öfver Magiens ståndpunkt. Väl framskymtar i runorna här och der en skugglik Guda-gestalt, men Gudarnes makt öfver människan är så ringa erkänd, att de, i ställe för att anropas, vanligen endast besvärjas och begagnas af människan såsom medel för hennes enskilda önskningar och ädarnål. Hon har ännu icke kommit till insigt af sitt beroende af något högre väsen. Således frambringa hon sjelf medlet för sin lycka och välgång. Visst ligger uti mythen om Sampo uttryckt, att människan icke omedelbart beherrska naturen; — deri visar sig ett erkännande af något objectivt, men detta är ej uppfattadt såsom ett öfver människan upphöjdt väsen, utan som ett af henne sjelf frambragt yttre ting. Sampo är således ett foster af magisk cultur, men utgör tillika ett viktigt moment i magiens utveckling till Guda-lära. — En mera utvecklade framställning af ämnet hör icke till detta forum.

I de fem återstående Sånger skildras olikartade ämnen. I 28:de runan fångar Wäinämöinen en björn, och i den 29:de bildar han en ny kantele. Runorna 30—31 handla till ämne en strid emellan Wäinämöinen och Joukahainen, som slutas på det sätt, att Joukahainen måste lofva sin enda syster till hustru åt Wäinämöinen. Men flickan "går hellre i hafvet" för att der vara "en syster åt siken," än hon blir den äldriges värn. I 32:dra runan skildras Frälsarens födelse och den gamle Wäinämöinens hädanfärd.

Denna runa utgör en del af ett större epos, som besjunger Frälsarens födelse och seger öfver den Finska Heden-
domen. Detta epos förekommer utförligare, ehuru ej i sin
helhet, uti 3:dje delen af Kanteletar.

Det var öfversättarens ursprungliga afsigt, att i företalet äfven lemna en allmän öfversigt af den Finska Guda-
lärans natur; men emedan en sådan framställning, om den
icke utgör ett torrt register, skulle leda till alltför stor
vidlyfthet, så måste den af sådan anledning uteblifva. —
Mången läsare hade kanske äfven önskat att här finna nå-
gra anmärkningar angående de möjliga historiska förhållan-
den, som ligga till grund för Kalevala; men det är min o-
förgripeliga tanke, att mythen är en svag och oftast vilse-
ledande stjärna för historien, och jag älskar för öfrigt icke
att i mythen söka någon annan verklighet, än mythens
egen.

Hvad nu sjelfva öfversättningen *) beträffar, så må
den gälla för hvad den kan. Meningen har varit att på en
gång göra den så trogen och så ledig, som möjligt. Der
begge dessa syftemål ej kunnat vinnas, har ordagrannheten
blifvit åsidosatt, så framt ingen särskild vigt legat i det en-
skildta uttrycket. Sådana skildringar, som i svensk drägt
hade kunnat sära anständigheten alltför mycket, hafva blif-
vit mildrade, och början af 25:te runan, som till sin natur
är sådan, att den icke kan modifieras, är alldeles utelem-
nad. Af samma anledning saknas i öfversättningen den i
13:de runan några gånger förekommande versen: "molem-

*) Det torde kanske icke vara öfverflödigt att omnämna, det
början af 1:sta runan, hela 5:te, 11:te, 15:de och 29:de
samt en stor del af den 28:de redan tillförene blifvit af
andra öfversatta, och med få förändringar af mig begagnade.

pihin reisihihin." Likväl bör anmärkas, att den Finska sånggudinnan öfverhufvud är ytterst kysk och sedesam. — Åtskilliga parallela verser hafva, i brist på synonymmer i Svenskan, blifvit åsidosatta. Någon gång har öfversättaren äfven varit nödsakad att för andemeningens skull utbyta en föreställning emot en helt annan. Så t. ex. har ordet *gås*, der det i originalet begagnas såsom ett berömmande epithet för flickor, blifvit öfversatt med *dufva*. Ytterst sparsamt äro varianter *) begagnade, och bland dem finnes blott en enda, som ej är af D:r Lönnrot angifven. Men att upptäkna de smärre afvikelserna ifrån originalet, skulle leda till det oändliga. De äro ett *malum necessarium* vid hvarje öfversättning, och om de i större mängd skulle anträffas här, än i åtskilliga andra versioner, så bör det äfven tagas i betraktande, att Finska och Svenska språken äro himmelsvidt skilda från hvarandra. Ty för att ej tala om den olikhet, som är en följd af begge folkslagens ursprungligt olika föreställningssätt, så har Svenskan redan för mycket utbildat sig inom reflexionens område, för att ega ett naturspråks musikaliska harmoni. Reflexionen har det med sig, att den förvandlar språket till ett aggregat af termer och utmönstrar allt, hvad den ej kan fylla med sin egen injections-massa. Hvad angår det förståndet, huru vinden susar och lärkan sjunger och bäcken sorlar? Det är allt oförnuftigt; deri ligger alls ingen tanke. Men just sådant angår natur-poésien, och hvad mera är: den låter ur den ringaste småsak, ur en "gårdsgårdsstör," en "vidja," en "vatten-ruska" ljuda en ton, som för tillfället förherrligar dessa och dylika hvardags-föremål. Sådant förmå ej våra mo-

*) Varianterna äro i öfvers. utmärkta med *, och [] betecknar sådana verser, som ej stå i sitt rätta sammanhang.

XXXIV

derna språk. Äfven för det musikaliska i alliterationen har vår tid ingen smak, och i Kalevala finnas likväl otaliga verser, hvilkas skönhet blott beror på alliterationen. — Vi hafva härigenom velat antyda, att många brister i vår öfversättning ligga i sjelfva sakens natur. Ännu flere äro troligen af öfversättaren sjelf förvållade. Men vi hoppas dock, att läsaren, af kärlek till den Finska sångmön, gerna öfverser det bristfälliga i öfversättningen. Helsingfors den 9 Junii 1841.

M. A. Castrén.

Rättelser:

I Förra Delen.

Sid. 111	rad. 26	står:	affällningar	läses:	affällingar
— V	— 11	—	den	—	den
— XIII	— 8	—	älskning	—	älskling
— XV	— 1	—	jerntång	—	jernstång
— —	— 5	—	en	—	sin
— 17	— 17)	—	svanes fjäder	—	svane-fjäder
	m. fl. st.)				
— 24	— 7	—	i några Ex, spöe	—	spöet
— —	— 9	—	— fä	—	färden,
— 45	— 16	—	Från	—	Ifrån
— 58	— 10	—	Ängslig	—	Ängslig
— 68	— 22)	—	de smälna,	—	förtunnas,
— 72	— 21)	—			
— 69	— 23	—	bäste	—	bästa
— 72	— 9	—	min	—	din
— 89	— 1, 2	—	I hvars kött hans	kött sig rörer etc,	
		läses:	Hvar nu hennes kött sig rörer,		
			Hvar nu hennes blod sig rullar,		
— 94	— 25	står:	oförmögen.	läses:	oförmögen,
— 99	— 16, 17; 29, 30)				
— 100	— 22, 23)	tecknas med *		
— 102	— 4	står	haken	läses:	hakan
— 109	— 9	—	backor	—	backar
— —	— 13	—	harors	—	harars
— 120	— 4)	—			
— 121	— 10)	—	rullor	—	rullar
— 124	— 2	—	granklädd	—	grannklädd
— 126	— 14	—	klädnings-fällar	—	klädnings fällar
— 161	— 9	—	sido-vägen	—	sido-väggen
— 162	— 13	—	braksen	—	braxen
— 166	— 14	—	hakan	—	haken
— 170	— 22	—	betalt	—	betaldt
— 176	— 22	—	juver	—	jufver
— 183	— 6	—	kulit under,	—	kulet uti
— 187	— 12	—	Ekorarna	—	Ekorarna
— 190	— 21	—	ställen	—	stallen
— 197	— 12	—	påsor	—	påsar,

I Sednare Delen.

Sid.	3	rad.	26	står: klinga,	läses: klinga.
—	—	—	27	— skjorta.	— skjorta,
—	6	—	20)	— stapplade	— staplade
—	14	—	11)		
—	9	—	15)	Upp i	— Upp på
—	23	—	20)		
—	10	—	11	— verka	— värka
—	17	—	27	— stapplat	— staplat
—	23	—	25	— värdinnan	— värdinna
—	55	—	30	— Mauriainen	— Mausaiainen
—	62	—	2	— valak	— vallak
—	64	—	23	— ett sto	— en man
—	65	—	24	— sinne,	— sinne:
—	70	—	7	— dig	— sig
—	95	—	14	— unge	— gamle
—	110	—	2	— grepet	— grepen
—	118	—	10	— hvar	— hvart
—	205	—	23	— sprid	— spridd

Första Runan.

Nu mig göres lust i lågen,
I mitt hufvud hor en tanke,
Lust jag har att hörja runor,
Laga mig till reds att sjunga.
Du min vän, min gode broder,
Ädle språk-kamrat, ej ofta
Händer, att vi här förenas,
Börja samtal med hvarandra,
Här i dessa öde-trakter,
Dessa sorgsna nordanländer.
Lägg då hand i hand och foga
Hake i den andra haken,
För att sjunga goda qvåden,
Fram de bästa sånger lägga,
Att de ädle dem må höra,
Sångens vänner dem förnimma
Bland den ungdom, nu här uppgår,
Bland den skara, som här växer —
Dessa ord som gåfva fångna,
Dessa ljufva sånger, tagna
Från den gamle Wäinös bälte,
Under Ilmarinens ässja,
Ned från Kaukomielis svärdsudd,
Joukahainens låges bane,
Från det innersta af Pohja
Och från Kalevalas moar.

Dessa sjöng min fader fordom,
 Då till yxan skaft han täljde,
 Dessa lärde mig min moder,
 Qvad för mig min fostrarinna,
 Under det hon vred sin slända,
 Bringade sin ten i rullning.

Ännu andra ord det finnes,
 Dem jag fångat, dem jag lärt mig,
 Plockat upp vid vägens sidor,
 Dem jag brutit har från ljungen,
 Rifvit lös från skogens ruskor,
 Från de späda skotten dragit,
 Under det jag gick att valla,
 Gick som barn att vakta hjorden,
 På de honungsrika tufvor,
 Uppå fältets gyllne kullar,
 Efter Muurikki den svartla,
 Den med fläckar märkta Kimmo.
 Hundra ord jag hemtat dädan,
 Tusen ämnen för att sjunga;
 Sångerna uti ett nystan,
 I en bundt jag sammanhvälfde,
 Lade nystanet på kälken,
 Bundten i min lilla släde.
 Längre har min sång i kölden,
 Längre i det dolda varit;
 Nu jag sången vill ur kylan,
 Visorna ur kölden hemta
 Hit till hörnet af vår jernbänk,
 Ändan af den fasta plankan,
 Under dessa sköna sparrar,

Denna vidtberömda takås,
 Lossande mitt nystans ända,
 Knuten lösande af bundten.

Så en vacker sång jag sjunger,
 Låter väl en herrlig ljuda,
 Sen jag rågens kärna njutit
 Och med kornet mig förfriskat.
 Om ej öl förhanden finnes,
 Om ej spisöl mer är öfrigt,
 Sjunger jag med torra läppar,
 Drillar vid en droppe vatten,
 Att den sköna qvällen ända,
 Afonskymningen förjaga,
 Kanske nästa morgon möta,
 Nästa gryning än förljufva.

Så jag hörde fordom sägas,
 Så man sången förr begynte:
 En i sender kommer natten,
 En i sender ljusnar dagen,
 Ensam föddes Wäinämöinen,
 Den evärdelige sångarn.

Käve Ukko, Nordens herre,
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Låg uti sin moders sköte,
 Dvaldes der i tretti somrar
 Och i vintrar lika många.
 Tyckte tiden långsamt skrida,
 Kände ledsnad vid sin lefnad,
 När han ej fick månen skåda
 Och ej solens ljus betrakta.

Höjde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Lös o Måne, Sol befria,
 Och du Karlavagn ledsaga
 Mannen från ej kända dörrar,
 Genom obekanta leder,
 Ifrån dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala gångar.
 Hjelpen mig att månen skåda
 Och att solens ljus betrakta,
 Lära karlavagnen känna,
 Glädja mig af fria luften."

När ej Månen honom löser,
 Honom Solen ej befriar,
 Sjelf han för sig ledet öppnar
 Med det ej benämnda fingret,
 Sparkar upp den röda porten
 Med en tå på venstra foten,
 Går på händerna till tröskeln,
 Fram till farstu-dörrn på knäna
 Och på fötterna till gården.
 Kom så ut att månen skåda
 Och att solens ljus betrakta,
 Lära karlavagnen känna,
 Glädja sig af fria luften.

Wäinämöinen föds om natten,
 Går i smidjan andra dagen.
 Smider hamrande med släggan,
 Städet klingar under slagen;
 Smider sig en halmlik fåle,
 Häst, som liknar ärtens stängel.

5

Stryker hästen längsmed ryggen,
Klappar fålen uppå hullet:
"Dugde att på ryggen sitta,
Gunga på det mjuka hullet."
Sjelf han sätter sig på ryggen,
Gränsle sig på hästen kastar,
Rider, så att marken dånar,
Och tillryggalägger vägen
På sin häst, som halmen liknar,
På den ärtskaftlika fålen.

Red i Wäinö-gårdens lunder,
Uppå Kalevalas moar,
Hästen sprang, det led med färden,
Hemmet blef och vägen aftog.
Red så ut på hafvets yta,
På den vida, öppna fjärden.
Icke vätas hingstens hofvar,
Hästens leder fuktas icke.

Var en Lapp med skefva ögon,
Som af gammalt ilska hyste,
Närde agg från fordna dagar
Mot den gamle Wäinämöinen.
Fogade en eldsnabb båge,
Bildade ett ståtligt vapen.
Utaf jern han bågen smider
Och dess rygg af koppar gifter.
Dem med guld han sedan pryder,
Smuckar omsorgfullt med silver;
Får så bågen färdig bildad,
Snabbt vapnet sammanfogadt.

Skön var bågen till att skåda
Och dess värde icke ringa.
Der en häst stod bak på ryggen,
Långsmed stocken sprang en fåle,
[Kapo hvilade på bågen]
Och vid trissan låg en hare.

Täljer nu en skock af pilar,
Fjädrade på trenne sidor.
Hvarje pil, han färdig täljer,
Blir af sönerna befjädrad
Med små fjädrar utaf svalan
Och med sparfvens lätta vingar.

Hvarmed hädas dessa pilar,
Hvarmed hädas och bestrykas?
Med en ormslås svarta vätskor,
Skarpa ettern af en huggorm.

Hvadan fick han fjäder-snören,
Hvadan strängen till sin båge?
Der han fick sig fjäder-snören,
Der han fick en sträng till bågen:
If från hår af Hiisi-hästen,
If från Lempo-fälens klädnad.

Sedan pilarna man svarfvat
Och med fjädrar dem omgifvit,
Han till fots sin väg beträder,
Vandrar stigande med snabbhet:
Goda bågen pnder armen,
Kogret pil-uppfylldt på ryggen;
Går till fallet af eld-forssen,
Till den helga flodens hvirfvel.

Spejar morgon, spejar afton,
 Spejar hela middagstiden,
 Om ej Wäinämöinen komme,
 Om ej vattnets vän anlände.

När en dag det åter hände,
 Fogade sig någon morgon
 Att sin blick han hof mot vester,
 Vände hufvudet åt solen,
 Såg han gamle Wäinämöinen
 På det blåa hafvets yta.

Fattade i eldsnabb båge,
 Tog sitt allra skönsta vapen,
 Spände så det snabba vapnet,
 Drog den starka koppar-bågen
 Upp emot det venstra knäet,
 Höll i bögeln högra foten.
 Grep en pil utur sitt koger,
 Fjädrad pil ur djurskinnehölstret;
 Tog den rakaste bland pilar,
 Valde ut det bästa skaftet.

Skyndsamt nu han bågen spänner,
 Vänder den i sina händer;
 För till örat eldig båge,
 Vid sin högra hand den ställer
 För att döda Wäinämöinen,
 Vattnets vän om lifvet bringa.

Modren nekar, hustrun nekar,
 Tvenne menskor honom neka,
 Neka tre naturens döttrar
 Att ej Wäinämöinen skjuta:

"Ej du skjute Wäinämöinen,
Son är Wäinö till din faster."

Sköt ändock, han lydde icke,
Tog till orda sjelf och sade.

"Allt som handen riktar högre,
I den mon må pilen sänkas;
Allt som handen riktar lägre,
I den mon må pilen höjas.

Sköt så af den första pilen,
Allt för högt den pilen flydde,
Öfver hufvudet till himlen;
Himlen hade nära brustit,
Luftens bågar sprungit sönder.

Sköt så af den andra pilen,
Allt för lågt den pilen flydde,
For i låga moder-jorden;
Den till Manala vill sjunka
Och dess åsar nästan brista.

Sköt så af den tredje pilen,
Och den tredje pilen träffar
Uti blåa elgens mjälte
Under gamle Wäinämöinen.
Pilen for igenom köttet
Uppå hästens venstra skuldra.

Nu den gamle Wäinämöinen
Rom med händerna i vattnet,
Föll med fingrarna i böljan,
Damp med näfvarna i svallet,
Sjönk ifrån den blåa elgen,
Från den ärtskaflika hästen.

Lappen med de skefva ögon
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Ej du gamle Wäinämöinen
 Skall uti din lefnad mera,
 Ej så länge tiden varar,
 Klara månen ännu lyser,
 Wäinö-gårdens fält beträda,
 Kalevalas moar trampa".

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sen omkring i sex år vräket,
 Hit och dit sju somrar drifves,
 Irrar af och an i åtta
 Uppå hafvets stora yta,
 På den vida, öppna fjärden.
 Under honom flyter vattnet,
 Ofvan hvälfves blåa himlen.

Här nu mannen täljer hafven,
 Hjelten böljorna begrundar;
 Hvar han höjer upp sitt hufvud,
 Der med ord han holmar skapar;
 Hvar han råkar vända handen,
 Der han reder till en udde;
 Hvarest foten möter bottnet,
 Gräfver han för fisken gropar;
 Hvarest land till land sig närmar,
 Signar han för notvarp ställen;
 Hvar han stadnar uppå fjärden,
 Låter han små klippor födas,
 Dolda grund i vattnet växa,
 Emot hvilka skeppen styras,
 Köpmännen sitt lif förlora.

Kom en örn från Turja-landet,
 Fogel sig från Lappland sänkte,
 Flyger ömsom, ömsom stadnar;
 Flög i öster, flög i vester,
 Flög så långt sydväst sig sträcker
 Och till nordens sista gränser.
 Söker för sitt bo ett ställe,
 Plats, hvarest hon vistas kunde.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Höjde upp sitt knä ur hafvet;
 Att en hörrik tufva vara,
 Stråbevuxen, vissnad torfve.

Örnen ifrån Turja-landet
 Fann nu plats att bo sig bygga,
 Märkte tufvan uti hafvet,
 Uppå höljan blåa strimman.
 Flyger ömsom, ömsom stadnar,
 Sänker sig på knäets ända,
 Utaf hōet ho sig fogar,
 Flätar af det torra gräset;
 Lägger så sex ägg i boet,
 Gyllne voro de sex äggen,
 Men ett sjunde var ett jern-ägg.

Ligger sedan uppå äggen,
 Knäets ända örnen värmer.
 Deraf gamle Wäinämöinen
 Kände betta uti knäet,
 Röjde att hans leder värmdes.
 Plötsligt rörde han på knäna,
 Skakade om sina leder,
 Äggen rullade i vattnet,

Skramlade emot ett stengrund,
 Äggen splittrades i stycken,
 Örnen höjde sig i luften.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Några ord allenast sade:
 "Nedra delen utaf ägget
 Till den låga jord må varda,
 Öfra delen utaf ägget
 Må till höga himlen bytas.
 Hvad som hvitt i ägget finnes,
 Må som sol på fästet lysa,
 Men det gula uti ägget
 Må som måne mörkret skingra.
 Äggets andra smärre stycken
 Bytas må till himlens stjernor".

Andra Runan.

Ändock nalkas onda dagar,
 Ofärd hotar Wäinämöinen.
 Han som granens ruska drifves,
 Som en stubbe utaf furu,
 Långsmed öar, dem han skapat,
 Holmar, hvilka sjelf han frambragt;
 Ruskan är till men i vattnet,
 Fattig man för rik i vägen.

Der nu gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Ve mig arme, olycksfulle,
 Af elände undertryckte!
 Hurudant är nu mitt läge,
 Hvart är jag, en hjelte, kommen?
 Att i år och dar kringdrifvas,
 Irra under öppna himlen,
 Kastas af och an af stormen,
 Hit och dit af böljor vråkas
 Uppå dessa vida vattnen,
 Uppå hafvets breda böljor.

Icke vet jag, olycksfulle,
 Ut i dessa onda dagar,
 Dessa mödofulla tider,
 Invid lifvets gräns, som flyktar,

Om min stuga jag i vinden,
 Eller uti vattnet timrar;
 Gör min stuga jag i vinden,
 Intet stöd i vinden finnes;
 Om jag den i vattnet timrar
 Vattnet bortför, hvad jag timrat".

Blåste från sydvest en stormvind,
 Böljorna från vester drefvos,
 Förde gamle Wäinämöinen
 Bort till Pohjola, det mörka,
 Till den ort, som männer slukar,
 Hjeltar uti vågen dränker.
 Der nu gråter Wäinämöinen,
 Gråter och sig högljudt jemrar,
 Hundra sår han har i sidan,
 Tusen hugg af vinden gifna.
 Sade gamle Wäinämöinen:
 "Ve att ifrån egna nejder
 Bort jag samm beklagansvärde
 Och kom hit till andra länder.
 Onda äro dessa trakter,
 Inga vägar af mig kända,
 Här mig rifva alla träden,
 Alla barrträderuskor såra,
 Alla qvistar slå mig arme,
 Mot mig rasar allt det värsta
 Uti dessa usla nejder,
 Dessa arma nordanländer.

Icke kan jag finna vägen,
 Vet, som främling, ej af kosan
 Att till hemmet återvända,

Komma till bekanta nejder.
 Vägen leder ut åt skogen,
 Onkelvoinen för mig vilse.
 Teppo, du om vägen råder,
 Kom att kosan åt mig visa,
 Att med stakar vägen teckna,
 Märken skära uti träden,
 Att i skogar mannen hittar,
 Hjelten sig ur öknen letar,
 När han om till hemmet vänder,
 Sig beger till egna nejder".

Louhi Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma
 Vaknade en morgon tidigt
 Och i dagens gryning uppsteg.
 Eldar i en hast sin stuga,
 Samlar kolen uppå härden,
 Städar så sin lilla stuga,
 Sopar golfvets tiljor rena,
 Torkar med sin lilla risqvast
 Af löfrika qvistar fogad.
 Soporna hon sedan öser
 I en ask af koppar gjuten,
 Bär dem ut igenom dörren,
 För på åkern öfver gården.
 Stadnar plötsligt för att lyssna,
 För att lyssna, för att höra,
 På det längst belägna fältet,
 På den mest aflägsna åkern;
 Hör ett gråtande på hafvet,
 Jemrande tvärsöfver floden:

"Barna-gråt är icke gråten,
Jemmern ej en qvinnas jemmer;
Gråten är en skäggig hjeltes,
Jemniern af Uvantolainen".

Louhi Pohjolas värdinna,
Pohja-gårds tandglesa gumma
Sköt sin farkost ut på vattnet,
Trebördsbåten uppå höljan.
Ror så hän till Wainämöinen,
Fram till hjelten, som sig jemrar.

Der nu gråter Wainämöinen,
Jemrar sig Uvantolainen,
Munnen röres, skägget darrar,
Men ej vrida sig hans läppar,
Icke skiljas åt hans tänder.

Louhi Pohjolas värdinna,
Pohja-gårds tandglesa gumma,
Gör på mannens gråt en ände,
Hjelten ifrån jemmern frälsar;
Ställer honom uti styret,
Sjelf vid årorna sig sätter.
Så till Pohjola hon rodde,
Framför Pohja-gårdens portar.
Låter mannen äta, dricka,
Frälsar honom ifrån döden;
Sedan tager hon till orda,
Talar och af hjelten spörjer:
"Hvarför gråter du o Wainö,
Jemrar dig Uvantolainen"?

Gamle trygge Wainämöinen
Sjelf till orda tog och sade:

"Ledsnaden mig här betager,
 Ingen ro den åt mig lemnar,
 Då jag främling är i landet,
 Okänd man ibland ej kända.
 Derför all min tid jag gråter,
 Sörjer genom hela lifvet,
 Att jag samm från egna länder,
 Mig begaf från kända nejder
 Illit till obekanta dörrar,
 Portar, dem jag icke känner".

Louhi Pohjolas värdinna
 Tog till orda nu och sade:
 "Ej du gråte Wäinämöinen,
 Jemre dig Uvantolainen.
 Här för dig är godt att lefva,
 Att ditt hela lif tillbringa,
 Uti Pohja-söners gårdar,
 På de ljufva boningsställen,
 Äta kött, som för dig sättes,
 Dricka öl ur fulla stopet".

Nu den gamle Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Borta håtar maten ringa,
 Om man äfven väl undfågnas.
 Mannen i sitt land är bättre,
 Högre är hans värde hemma.
 O du Skapare förunna,
 Att till eget land jag kommer;
 Bättre är i egna länder
 Dricka vatten ur en rifva,
 Än att uti andra länder
 Tömma öl ur fulla stopet".

Louhi Pohjolas vardinna
 Yttrade ett ord och sade:
 "Nå hvad skulle du mig gifva,
 Om jag dig till hemmet bragte,
 Bort till egna åker-renar,
 Spånorna på egen backe?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Hvad vill du af mig begära,
 Om du bringar mig till nejder,
 Der min hembygds gökar gala,
 Hvarest egen tupp jag hörer,
 Der min egen stuga eldas?"

Sade Pohja-gårds vardinna:
 "O du vise Wäinämöinen!
 Kan åt mig du Sampo smida,
 Sira ut det granna locket,
 Bilda af en svanes fjäder,
 Göra af ett litet ullstrå,
 Af ett enda litet kornfrö
 Och en söndrig sländas stycken;
 Med en mö jag lönar mödan,
 Arbetet med fager flicka,
 Bringar äfven dig till nejder,
 Der din hembygds gökar gala,
 Hvarest egen tupp du hörer,
 Der din egen stuga eldas."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Sjelf jag ej förstår att smida,
 Kan ej sira granna locket,

Men en smed i hemmet finnes,
 Hamrare med fyndigt simme,
 Hvilken äfven smidt på himmel,
 Som på luftens lock har hamrat;
 Hvarken synas spår af hammarn,
 Eller märken efter tänger."

Sade Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma;
 "Den som Sampo åt mig smidde,
 Kunde granna locket sira;
 Bilda af en svanes fjäder,
 Göra af ett litet ullstrå,
 Af ett enda litet kornfrö
 Och en söndrig sländas stycken,
 Finge jungfrun för sin möda,
 För sitt arbet' fagra flickan."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Om du mig till hemmet bringar,
 Ger jag smeden Ilmarinen,
 Som det goda Sampo smider,
 Sirar ut det granna locket,
 Jungfrurs sinnen äfven blidkar,
 Tennbriskprydda flickor eldar".

Derpå Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma
 Satte hingsten till att springa,
 Hvita manen till att röra.
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf sig uti släden sätter,

Höjer sig i granna korgen,
Åker bort med gny och buller
Ifrån Pohjola det mörka,
Från det mulsa Sariola.

Tredje Runan.

Det var Pohjas mö den sköna,
 Landets ära, vattnets prydnad,
 Klädde sig i röda strumpor,
 Lade granna skor på foten,
 Prydde sig med allt det bästa,
 Tog det vackraste om halsen,
 På sitt bröst det prydligaste,
 Det mest lysande om kroppen;
 Satte sig på luftens loka,
 Strålande på himla-bågen,
 I den allra rensta drägten,
 I en lysande beklädnad.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Färdas fram med gny och buller
 Ifrån Pohjola det mörka,
 Från det mulna Sariola;
 Rastade sin blick mot himlen,
 Båge skön på fästet lyste,
 Fager jungfru uppå bågen,
 Vid dess rand en vacker flicka.
 Der sin väf af guld hon väfde,
 Vårdade om silfver-tyget
 Med en gyllne väf-skottspole,
 Med en väfvar-sked af silfver,
 Förde skeden fram och åter,
 Skaften lät hon höjas, sänkas.

Gamle trygge Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
"Kom, o flicka, i min släde,
Sänk dig ned i granna korgen!"

Flickan svarar honom fyndigt:
"Då jag man dig skulle kalla,
Skulle dig för hjelte hålla,
Om du taglet klyfva kunde
Med en knif, som udd ej äger,
Och i saknad är af spetsen;
Om ett ägg i knut du sloge,
Utan att man knuten märker."

Gamle trygge Wäinämöinen
Skar i tvenne delar taglet
Med en knif, som udd ej ägde,
Och i saknad var af spetsen;
Slog jemväl en knut på ägget,
Utan att man knuten märkte.

Sade gamle Wäinämöinen:
"Se nu har jag taglet klufvit
Med en knif, som udd ej äger,
Och i saknad är af spetsen;
Har en knut på ägget slagit,
Utan att man knuten märker.
Kom, o flicka, i min släde,
Sänk dig ned i granna korgen!"

Flickan svarar honom fyndigt,
Yttrande med dessa orden:
"I din släde jag ej kommer,
Förrän liten båt du timrar,

Gör den af min sländas låtar,
 Fogar hop af tenens stycken;
 Yxen får ej träffa stenen,
 Ej dess blad mot klippan klinga."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Reser upp sig ifrån släden;
 Bitar så af sländan tager,
 Samlar tenens sneda stycken,
 Börjar timra båt på berget,
 Hugga på den hårda hällen.
 Hugger en dag, hugger tvenne,
 Hugger än på tredje dagen;
 Yxen träffar icke stenen,
 Ej dess blad mot klippan klingar.
 Hände sig den tredje dagen,
 Att på knappen Piru rörde,
 Lempo ryckte uppå bettet,
 Hiisi skakade på skaftet;
 Yxen träffade nu stenen,
 Bladet klingade mot klippan.
 Yxen så från stenen slintar,
 Återstudsar ifrån klippan,
 Träffar knät på arme mannen,
 Tån på gamle Wäinämöinen.
 Lempo den vid köttet fogar,
 Hiisi styr den till hans ådror,
 Yxens egg i köttet biter
 Och dess skaft af bloden slukar;
 Bettet äter råa köttet,
 Skaftet varma bloden slukar.
 Nu i strömmar bloden rinner,
 Brusar fram i strida förssar.

Gamle trygge Wäinämöinen,
 Den evärdelige vise,
 Hvilken alla ord besitter,
 Äger icke ord mot sådant.
 Sjelf han tar sig för att trolle,
 Sjelf han börjar att besvärja;
 Läser ursprungsord grundenligt,
 Enligt ämnet vishetsrunor.
 Några ord han dock ej minnes,
 Stora ord, som bloden hämma,
 Hvaraf bom han kunnat bilda
 Och ett stadigt lås bereda
 För de ställen, jernet skurit,
 Och den blåa munnen bitit,
 Till att dämma blodens flöde,
 Hämma den i strida loppet.

Nu i strömmar bloden rinner,
 Brusar fram i strida forssar
 Ifrån knät på trygge mannen,
 Ifrån tån på Wäinämöinen.
 Icke fanns en flod, så ymnig,
 Allraminst bland bäckar någon,
 Hvilken ej blef öfversvämmad
 Af det alltför stora flödet;
 Icke fanns en sådan kulle,
 Ej en sådan kullens hympel,
 Icke af den höjd en bergstopp,
 Att den ej blef öfversvämmad
 Ifrån knät på helga mannen,
 Ifrån tån på Wäinämöinen.

Svårare nu kännes smärtan,
 Börjar blifva mer besvärlig,

Mera plågsam att fördraga.
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Stack sin fåle uti redet,
 Bruna trafwaren för släden,
 Sjelf i den sig höjde sedan,
 Satte sig i granna korgen.

Slog sin snabba häst med spöet,
 Smälde till med perle-snerten.
 Hingsten sprang, det led med färdan,
 Släden skrann och vägen aftog.

Åker längsmed öppna vägen
 Till den nedersta bland gårdar,
 Spörjer sedan öfver tröskeln,
 Frågar efter kunnig trollkarl:
 "Monn' i denna gården finnes
 Den som jernaets verk beskådar,
 Som kan denna flod fördämma,
 Hämma blodens strida flöde"?

Var ett litet barn i stugan,
 Satt ett di-barn uppå golfvet.
 Barnet svarade ur stugan,
 Di-barnet från golfvet talte:
 "Icke finns i denna gården,
 Den som känner hjeltens plåga,
 Hvilken jernaets verk beskådar,
 Som på trädets spår kan blåsa.
 Der i andra gården finnes,
 Kör din häst till andra gården".

Gamle trygge Wäinämöinen
 Slog sin snabba häst med spöet,

Smällde till med perle-snerten,
 Körde fram med gny och buller
 Längsmed vägen, som var öfverst,
 Till den öfversta bland gårdar;
 Spörjer sedan öfver tröskeln,
 Frågar så inunder gluggen:
 "Monn' i denna gården finnes
 Den som jernets verk beskådar,
 Som kan denna flod fördämma,
 Hämma blodens strida flöde?"

Låg en gumma under täcket,
 Pladdrerska vid hällens ända,
 Gammal gumma med tre tänder,
 Förr värdinna uti gården;
 Gumman sig till gluggen närmar,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Icke finns i denna gården
 Den som känner mannens plåga,
 Som förmår hans smärtor stilla,
 Hvilken dämmer åder-forssen,
 Kan det starka blod-regn hindra,
 Hämma blodens strida flöde;
 Der i andra gården finnes,
 Kör din häst till andra gården."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Slog sin snabba häst med spöet,
 Smällde till med perle-snerten,
 Körde fram med gny och buller
 Längsmed vägen, som var ytterst,
 Till den yttersta bland gårdar;
 Spörjer sedan öfver tröskeln,

Talar så vid skärmtaks stolpen:
 "Monr' i denna gården finnes
 Den som jernets verk beskådar,
 Som kan denna flod fördämma,
 Hämma blodens strida flöde?"

Uppå ugnen bor en gubbe,
 Gråskäggsman inunder åsen,
 Gubben ryter ofvan ugnen,
 Gråskägget på muren ropar:
 "Större flöden har man hämmat,
 Dämnt i löppet mera strida,
 Öfvervunnit större hinder,
 Mäktigare ting besegrat
 Blott med trenne ord af Skaparna,
 Med de helga ursprungsorden;
 Floder dämnt och sjöars utlopp,
 Strida forsars svall betvingat,
 Fjärdar har man skilt från fjärdar
 Och med näs man näs förenat."

Fjerde Runan.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf ifrån sin släde stiger;
 Ohjelpst stiger han ur släden,
 Reser sig med egna krafter.
 Sedan träder han i stugan,
 Under taket sig begifver.

Här ett silfver-stop man bringar,
 Hemtar fram en gyllne kanna.
 Kannan är dock alltför ringa,
 Rymmer ej den minsta delen
 Ut af blodet från den gamle,
 Ädle guden Wäinämöinen.

Gubben ryter ofvan ugnen,
 Gråskägget på muren ropar:
 "Hvem kan du bland männer vara,
 Hvilken utur hjeltars skara,
 När af blod sju fulla båtar,
 Hela åtta stora såar
 Från ditt knä, du arme, flutit
 Och på golfvat runnit neder.
 Andra ord jag skulle minnas,
 Stora ord, som blodet hämma,
 Men jag minnes icke början,
 Vet ej, hvarest jernet föddes."

Nu den gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
"Sjelf jag känner jernets ursprung,
Tror mig veta stålets början;
Äldst bland bröderna är vattnet,
Jernet är den yngsta brodern
Och i ordning mellerst elden.

Elden börjar sanslöst rasa,
Lågan oförväget färdas,
Upp sig öfvermodigt svingar,
Växer till och blir förfärlig,
Bränner kärr och bränner länder,
Många kärr och många länder,
Det der stora torko-året,
Sommaren, då allt förbrändes
Och ej elden släckas kunde.
Jernet lyckas dock sig gömma,
Gömma sig och finna tillflykt."

Gubben ryter ofvan ugnen,
Yttrar der ett ord och säger:
"Hvarest gömde sig då jernet,
Gömde sig och fann en tillflykt
På det stora torko-året,
Sommaren, då allt förbrändes?"

Gamle trygge Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
"Se, der gömde sig då jernet,
Gömde sig och fann en tillflykt:
Vid det långa molnets ända,
I den släta ekens kröna,

Uti unga jungfru barmen,
Hos en än ej fullväxt flicka.

Fyra mör i molnet funnos,
Trenne jungfrur, sköna brudar,
Jungfrur tre med bröst, som svällde,
Och med spenar, hvilka värkte.

Mjölken gjöto de på marken,
Tömde ut de fyllda brösten;
Svart kom mjölken från den ena,
Hvit den flöt ifrån den andra,
Röd den tredjes var som elden.

Af den svarta jungfru-mjölken
Alstrades det mjuka jernet,
Af den hvita jungfru-mjölken
Har man fått det spröda jernet,
Och utaf eldröda mjölken
Har man åter stålet bildat.

Derpå jernet sig fördolde,
Dolde sig ett år och tvenne
Uti sank mossans källa,
I en åder uti gungflyn,
Uppå kärrets längsta sträckning,
På det vilda fjällets hjersta,
Hvarest svanor äggen lägga,
Gässen kläcka sina ungar.

Vargen sprang längsofver kärret,
Björnen ilade på beten;
Vargen lyftar mull från härret,
Björnen sparkar jern ur beten.

Guden råkar gå på vägen,
 Märker då det svarla gruset,
 Der som vargen lyftat foten,
 Björnen sina hälar fästet,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Ve dig jern, beklagansvärda,
 Hvad du är i uselt läge,
 I en låg och ömklig boning,
 Under vargens ben på mossan,
 Städsse under björnens fotspår!"

Men allt efter denna dagen
 Vaskas jernet upp från mossan,
 Ifrån jordens smuts befrias,
 Ryckes upp ifrån det blöta".

Gubben ryter ofvan ugnen,
 Yttrande med dessa orden:
 "Deraf alltså föddes jernet,
 Deraf alstrades då stålet".

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Deraf än ej jernet föddes,
 Nej deraf alldeles icke;
 Ej det arma jernet födes
 Utan vilda eldens tillbjelp,
 Icke heller blir det hårdadt,
 Utan att i vattnet vätas.

Bragtes uti smedens smidja,
 Ned i Ilmarinens ässja.
 Sade smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn:

"Om jag dig i elden bringar,
 Drifver ned uti min ässja,
 Altkför öfvermodig blir du,
 Växer till och blir förfärlig,
 Hugger väl ännu din broder,
 Sårar barn af egen moder".

Eden svor nu arma jernet,
 Jernet svor den svåra eden
 Uti ässjan, uppå städet,
 Under slagen utaf hammarn:
 "Finns ju träd för mig att äta,
 Stenens hjerta till att bita,
 Att jag ej min broder hugger,
 Sårar barn af egen moder."

Derpå smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn
 Bringar jernet ned i lågan,
 Drifver det uti sin ässja.
 Först uppmjukade han jernet,
 Härdade det sen i vatten.
 Pröfvar vattnet med sin tunga;
 Mycket gerna smeden smakar
 Vättskorna, der stålet bildas,
 Vattnet, hvari jernet härdas.
 Sade smeden Ilmarinen:
 "Ej är detta vatten tjenligt,
 Att deri jag bildar stålet,
 Att jag jernet der bereder.
 Mehiläinen, du vår fogel,
 Flyg nu hän med lätta vingar
 Öfver hela nio hafven

Och det tionde till hälften,
 Ha öfver fält och mossor,
 Flyg på snedden öfver hafven;
 Bringa honung med din vinge,
 Honung med din tunga hemta,
 Tag ifrån sju gräs-stråns spetsar,
 Skaffa från sex blomster-toppar
 Till det stål, som här beredes,
 Jernet, som jag nu tillverkar.

Herhiläinen, Hiisis fogel
 Lyssnar noga och betraktar,
 Under takets list beskådar,
 Tittar fram i skygd af näfret,
 Medan smeden jern bereder,
 Ilmarinen stål tillverkar.

Bar så ormens skarpa etter,
 Bragte maskens svarta vätskor
 Och de ting, som ödla ögnat,
 Äfven hemligt gift af grodan,
 Till det stål som nu bereddes,
 Jernet, som af smeden smiddes.
 Dervid smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn
 Trodde, att hon bringat honung,
 Hemtat af de söta safter,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Se det här är godt och tjenligt,
 Att deri jag bildar ståket,
 Att jag jernet der bereder".

Gick en liten tid till ända,
 Ganska ringa tid var liden;

Se då vredgas arma jernet,
 Jernet vredgas och förargas,
 Bryter eden som det svarit,
 Äter som en hund sin ära:
 Hugger i sin egen broder,
 Sårar barn af samma moder.
 Jernet studsade i köttet;
 Tog i knät på arme mannen,
 Fick så bloden till att flyta,
 Till att flyta, till att frusta.

Gubben ryter ofvan uguen,
 Skägget sjunger, hufvet skakas:
 "Nu jag jernets ursprung känner,
 Känner ock dess värsta öden.
 Ve dig jern, beklagansvärda,
 Stackars jern, du usla smidslagg!
 Monn' till stor du ren hann fostras,
 Växte alltför stor och väldig,
 När mot din natur du brutit
 Och din släkt med munnen fattat.

Icke var du stor den tiden,
 Icke stor och icke liten,
 Icke var du alltför vacker
 Och ej heller mycket smärtsam,
 När du såsom mjölk låg stilla,
 När ännu du flöt som sötmjölk
 Uti unga jungfru-bröstat,
 Hos en icke fullväxt flicka,
 Vid det långa molnets ända,
 I den släta ekens krona.

Icke var du stor den tiden,
 Icke stor och icke liten,
 När du hvilade som vätska,
 Stod ännu som vatten stilla
 Uti sank mossans källa,
 I en åder uti gungflyn,
 Uppå kärrets längsta sträckning,
 På det vilda fjällets bjessa.

Icke var du stor den tiden,
 Icke stor och icke liten,
 När du vaskades från mossan,
 Rycktes upp ifrån det blöta,
 Blef från jordens smuts befriad,
 Renad ifrån lerans blandning,
 Utan att ens handen vättes,
 Utan att en tå blef fuktad.

Icke var du stor den tiden,
 Icke stor och icke liten,
 När du såsom smidslagg fräste
 Och din ed, du usla, gjorde,
 Uti ässjan, uppå städet,
 Under slagen utaf hammarn.

Sedan blef du ond i sinnet,
 Blef förderfvad af din plåga,
 Bröt den ed, som du besvurit,
 Åt, som hunden, upp din ära.

Hvem har bedt till onda verket,
 Hvem har rådt till usla bragden?
 Monn' din fader, eller moder,
 Monn' den äldsta ibland bröder,

Den bland dina systrar yngsta
 Eller andra höga fränder?
 Ej din fader, ej din moder,
 Ej den äldsta ibland bröder,
 Ej den yngsta ibland systrar,
 Icke andra höga fränder,
 Sjelf du gjorde onda verket,
 Kalmas bragd du sjelf förrättat.

Kom att se den bragd, du öfvat,
 Att ditt onda verk förbättra,
 Förrän jag åt modren säger,
 Yppar allt inför den gamla.
 Mer får modren då att göra,
 Större blir den gamlas möda,
 När det onda sonen öfvar,
 När sig barnet illa uppför.

Hvem bland männerna är skicklig,
 Hvilken ibland hjeltar vuxen
 Att på bloden sluta munnen,
 Att dess strida flöde hämma?

Skulle man i mig ej finnas,
 Ej i Ukkos son en hjelte,
 Till att detta flöde hejda,
 Till att dämna åder-forssen,
 Så har Lempo feta händer,
 Onde mannen tjocka fingrar
 Till att hämma detta flöde,
 Hindra bloden från att forssa.
 Foga nu det feta fingret,
 Tryck din tjocka tummes ända.

Till en bom i grymma hålet,
Till en lapp för stygga porten.

Stadna blod, hör upp att flyta,
Hejda dig i snabba farten,
Stå orörlig såsom väggen,
Som en gårdsgård, på ditt ställe,
Såsom svärdet står i hafvet
Och på mossig tufva starren,
Hällen uppå åker-renen,
Furu-trädet uti skogen.

Men om sinnet dig vill hjuda
Att med största snabbhet röras,
Må du röras uti köttet,
Kroppens ben igenomströmma.
Bättre är för dig derinne,
Skönare för dig att löpa
Under hullet, inom senor,
Och att uti benen flyta,
Än att rinna ned på marken,
Der du utaf stoft besudlas.

In i hjertat är ditt ställe,
Och din källare i lungan;
Drag dig skyndsamt dit tillbaka,
Ila hastigt till din boning.
Hör o dyre! upp att drypa,
Låt o röda blod! dig hämma,
Eller må du sjelfmant stadna;
Sjelfva Tyrjä-fors ju dämdes,
Stadnade ock Jordan-floden,
Torrt blef hafvet, torrt blef himlen

Uppå sommaren den torra,
Då ej elden släckas kunde.

Om ej det tillfyllest vore,
Ännu minns jag annan utväg,
Ropar mig en Hiisis gryta,
If från Helvetet en kittel,
Hvaruti ~~han~~ blodet kokar,
Värmer upp den röda vätskan,
Att den ej på marken rinner,
Får på jorden forssa neder."

Derpå band han ådror samman,
Knöt tillhopa deras ändar.
Räknar alla åder-strängar,
Och med dessa orden talar:
"O du ådrornas Gudinna,
Suonetar, du vackra qvinna!
Du som spinner ådror skickligt,
Spinner med den nätta tenen,
Med din slända utaf koppar,
Hjulet, som af jern är hopsmidt:
Kom nu hit, då du behöfves,
Vandra hit, när du anropas.
Tag i famn en knippe ådror
Och af hull en bundt på armen,
För att ådror sammanfoga,
Ändorna tillhopaknyta.

Tuonis son med röda kinder!
Af det röda garnet tvinna,
Tvinna mot det venstra låret •
Ned inunder högra handen,

Att dermed jag ådror binder,
Ändorna tillhopaknyter”.

Dermed hop han ådror fogar
Och förenar deras ändar.
Stora ådror och arterer
Fäster han emot hvarandra,
Vid hvarandra smärre ådror.
Sänder så sin son i smedjan,
För att goda salvor göra,
Och tillreda läkemedel
Utaf fröskal ifrån gräsen,
Af de tusen blomster-knoppar,
Som man bragt från andra länder,
Fjerran ifrån byn den kalla.
Icke hört, ej sett man hafver
Gräs-slag alla, som der växa.

Sonen kommer så ur smedjan,
Der han goda salvor lagat
Och tillverkat läkemedel;
Bragte dem i Gubbens händer.
Denne smorde Väinämöinen,
Helade den illa farne,
Smorde nedan, smorde ofvan,
Smorde midtuppå tillika;
Höjde då sin röst och sade,
Talade med dessa orden:
”Ifrån Gudar komme bistånd,
Hjelp ifrån grundämnens mödrar!
Gode skapare bevara,
Milde Gud du oss beskydda,
Att vi ej i lyten bringas

Och af plågor ej besväras.
 Sjelf o Gud, du uppenbare,
 Spänn i rede dina fålar,
 Dina hästar ställ i ordning;
 Kör så med din granna släde
 Genom ben och genom leder,
 Genom köttet, som är skadadt,
 Genom än ej knutna ådror.
 Lägg i benens gropar silfver,
 Guld, der ådern är förderfvad,
 Ben, der köttet är ihopklämdt,
 Blod, der ådern blifvit knuten.
 Hvarest hullet sönderbrustit,
 Der må hull du låta växa;
 Hvarest ben har slintat undan,
 Må du åter ben insätta;
 Der som ådern blifvit vrickad,
 Må du nya ådror knyta;
 Hvarest bloden har afrunnit,
 Dit du låte bloden rinna;
 Och der köttet blifvit skadadt,
 Dit du åter kött må foga".

Derpå band han om med silke,
 Lindade med sköna tråden
 Knäet på den arme mannen,
 Tårna uppå Wäinämöinen;
 Højde så sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Bandet vare Skaparns silke,
 Herrens hull må blifva linda,
 Kringom detta goda knäet
 Dessa tår, som äro fasta".

När nu smörjelsen var pålagd,
 Pålagdt säkra läkemedlet,
 När med silke knät var bundet,
 Lindadt om med sköna tråden,
 Svimnar nästan Wäinämöinen,
 Dras tillsamman utaf smärta.

Gubben manade nu plågor
 Och fördref de svåra smärtor
 Han till plågo-backens kulle,
 Toppen utaf sjukdoms-berget,
 För att bringa stenar smärta,
 Hafva hållar till att värka.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Deraf verklig hjälp försporde,
 Återställdes snart till helsan.
 Köttet växte och blef vackert,
 Blef aldeles heladt nedtill,
 Midtuppå från smärta friadt,
 Blef på alla sidor felfritt,
 Ofvantill fullkomligt botadt,
 Mera friskt än tillförene,
 Bättre än det förr ens varit.

Nu en tacksam blick han sänder
 Upp emot den höga himmel;
 Höjande sin röst han säger,
 Och med dessa orden talar:
 "Dän ju nåden städse utgår,
 Dädan komma kända tecken:
 Upp ifrån den höga himmel,
 Från den makt, som allt ting skapat.

Nu o Gud, du uppenbare,
Som med ömhet vårdar lifvet,
Har mig hjälp och bistånd gifvit
Uti dessa svåra smärtor,
Dessa jernets onda plågor,
Skador utaf stålet gjorda".

Femte Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Straxt sin hemfärd nu begynner;
 Spände fålen uti redet,
 Bruna trafvaren för släden,
 Sjelf i den sig satte sedan,
 Höjde sig i granna korgen.
 Slog sin snabba häst med spöet,
 Smällde till med perle-snerten;
 Hästen sprang, det led med färdens,
 Släden skrann och vägen aftog,
 Men björkmeden hördes knaka,
 Knarra slädens gyllne sittkorg.
 Så han åker fram med buller,
 Öfver Wäinö-gårdens lundar,
 Öfver Kalevalas moar,
 Yttrar då ett ord och säger:
 "Uff, du drömmaren må sluka,
 Sjukdom, vrånga Lappen döds!
 Hvilken sade mig ej bemmet
 Mer med dessa ögon skåda,
 Sad' att jag i lifvet aldrig,
 Aldrig i min lefnads dagar,
 Skulle Wäinö-gårdens lundar,
 Kalevalas moar hinna".

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjunger och sin vishet öfvar,
 Sjöng en gran med blomstig krona
 Och med sköna gyllne grenar,
 Styrde toppen upp mot himlen,
 Höjde tvärs igenom molnen,
 Spridde grenarna i luften,
 Öfver himmelen dem bredde.

Sjunger och sin vishet öfvar,
 Sjöng så månen upp att lysa
 Uti granens gyllne krona,
 På dess qvistar karlavagnen.

Och han far åstad med bullet
 Vägen fram åt gyllne hemmet,
 Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
 Att han smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Lofvat bort för sig till lösen,
 För att eget lif befria,
 Bort till Pohjola det mörka,
 Till det mulna Sariola.

Men till möte kommer smeden:
 "O du gamle Wäinämöinen,
 Hvarför är du så bedröfvad,
 Låter snedt din mössa hänga?"

Härvid gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "O du broder Ilmarinen,
 Frände, barn af samma moder!
 Far att dig en flicka taga,

Välja mö med sköna lockar
 Ifrån Pohjola det mörka,
 Från det mulna Sariola.
 Vet, i Pohja finns en jungfru,
 I den kalla byn en flicka,
 Som för svenner icke ömmar,
 Ej de bäste män ens aktar;
 Halfva Pohjola dock henne
 Prisar som sin skönsta tärna;
 Genom hullet skimrar benet,
 Genom benet lyser mörgen.
 Om du Sampo smida maktar,
 Kan det granna locket sira,
 Får du jungfrun för din möda,
 För ditt arbet' sköna flickan".

Sjelf nu smeden Ilmarinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Du då lofvat har och offrat
 Mig till Pohjola det mörka
 För att så ditt lif befria,
 Att dig sjelf ur döden frälsa!
 Vet dock, jag i lifvet aldrig,
 Aldrig i min lefnads dagar
 Pohjas stugor vill besöka,
 Sariolas knutar nalkas,
 Orten se, der männer dräpas,
 Hjeltar uti hafvet dränkas."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade,
 "Hör du smed o Ilmarinen!
 Gå dock att beskåda granen,

Hvilken himmelhögt har stigit,
 Höjt sig tvärs igenom molnen,
 Grenarna i luften uthredt,
 Öfver himmelen sig spridit.
 Underting du der skall finna,
 Se hur nya månen lyser
 Upp i granens gyllne krona,
 På dess qvistar karlavagnen.

Begge så att granen skåda
 Sig till Wäinös sved begäfvö,
 Ut till Kalevalas skogsmark.
 Sade gamle Wäinämöinen:
 "Nu du smed, min gode broder,
 Klättra upp att hemta månen
 Och att karlavagnen taga
 Från granens gyllne krona".

Derpå smeden Ilmarinen
 Klättrade i höga trädet,
 Upp emot den höga himlen;
 Klef att månen hemta neder,
 Och att karlavagnen taga
 Ifrån granens gyllne krona.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjunger höjande sin stämma,
 Sjunger vinden upp att hvirfla,
 Luften att förbittrad rasa.
 Derpå tager han till orda,
 Brister ut och säger detta:
 "Vind, du honom tag i håten,
 Vårens lägt uti den farkast,

För att bära skyndsamt hädan
Bort till Pohjola det mörka”.

Honom vinden tog i båten,
Vårens fläkt uti sin farkost
För att bära skyndsamt dädan,
Bort till Pohjola det mörka.

Så nu smeden Ilmarinen
Färdades och kom med snabbhet
Bort till Pohjola det mörka,
Till det mulna Sariola.
Samma väg han for som vinden,
Samma stråt som vårens fläktar,
Ofvan månen, nedom solen,
Utmed karlavagnens skuldror;
Först på Pohjas gård han stadnar,
Uppå Sariolas badväg,
Att ej hundarne ens höra,
Valparne ej honom varsna.

Louhi Pohjolas värdinna,
Pohja-gårds tandglesa gumma,
Sjelf nu ut på gården träder,
Så tilltalande den komne:
”Hvem kan du bland männer vara,
Hvilken utur hjeltars skara;
Hit du kom på vindens vägar,
På den stråt som vårens fläktar,
Och på dig ej hundar skälla,
Ingen ullsvans mot dig gläffsar”.

Sade smeden Ilmarinen:
”Icke har jag kommit heller,

Att af byens hundar slitas,
 Af ullsvansarne förföljas
 Vid ej förr besökta dörrar,
 Portar, dem jag icke känner."

Derpå Pohjolas värdinna
 Spörjer så den komne gästen:
 "Monne du har lärt att känna,
 Eller på din väg fått träffa
 Den der smeden Ilmarinen,
 Honom konsternarna hamrarn?"

Det var smeden Ilmarinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Jag är smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn".

Louhi Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma
 Skyndsamt in i stugan trädde,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Du min egen yngsta dotter,
 Du af mina barn mig kärast,
 Kläd uppå dig allt det bästa,
 Tag det vackraste om halsen,
 På ditt bröst det prydligaste,
 Det mest lysande om kroppen;
 Nu har smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Kommit hit att Sampo smida,
 Sira ut det granna locket."

Det var Pohjas mö den sköna,
 Landets ära, vattnets prydnad,

Gick i boden, uppå backen;
 Bodar tre på backen stodo,
 En tillhörde hennes moder,
 Och den boden var den bästa.
 Der fanns kista uppå kista,
 Ena skrinet vid det andra,
 Öppnade den bästa kistan,
 Granna locket klang och uppför,
 Fann deri sex gyllne gördlar,
 Fann fem yllne kjortlar äfven;
 Klädde på sig allt det bästa
 Tog det grannaste om halsen,
 På sitt bröst det prydligaste,
 Det mest lysande om kroppen.

Derpå Pohjolas värdinna
 Förde smeden Ilmarinen
 In i Pohjas boningsstuga,
 Sariolas bygda timring;
 Här med mat hon mannen fägnar,
 Fägnar ock med goda drycker,
 Tills af dryckerna förplägad
 Han sig tung och sömnig kände;
 Ledde vandrarn så att sofva
 Vid den sköna jungfruns sida.

Pohjolas värdinna sedan
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Hör du smed, o Ilmarinen,
 Du en hamrare evärdlig!
 Kan åt mig du Sampo smida
 Sira ut det granna locket,
 Bilda af en svanes fjäder,

Göra af ett litet ullstrå,
 Af ett enda litet kornfrö
 Och en söndrig sländas stycken,
 Får du jungfrun för din möda,
 För ditt arbet' sköna flickan".

Då tog smeden Ilmarinen
 Sjelf till orda så och sade:
 "Väl jag kan dig Sampo smida,
 Sira ut det granna locket,
 Bilda af en svanes fjäder,
 Göra af ett litet ullstrå,
 Af ett enda litet kornfrö
 Och en söndrig sländas stycken;
 Smidt jag äfven har på himmel,
 Jag på luftens lock har hamrat,
 Då ej fanns den minsta hörjan,
 Ej ett band var färdiglagadt."

Derpå smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Sig beger att Sampo foga,
 Sira ut det granna locket.
 Först han hör dock efter smedja,
 Frågar efter smedje-redskap;
 Men ej smedja finns i Pohja,
 Ej en tång i Pimentola,
 Icke smedja, icke blåsbälg,
 Ässja ej och städ ej heller,
 Icke hammare, ej skaft ens.

Åter smeden Ilmarinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Qvinnor må deröfver ängslas,

Uslingar må halfgjordt lemna,
Ej en man, om ock en sänne,
Om en svagare det vore”.

Söker ställe för sin ässja
Och en plats för bälgen lämplig,
Uppå Pohja-gårdens backe,
Klippan som af jern är danad,
På det höga fasta stålberg.
Fann också ett litet ställe,
Fann en liten plats till grundlag,
Hvarest nu sin bälg han nedslag,
Der sin smedje-pust han bredde
Och sitt städ i ordning ställde.

Satte trälar sen att pusta,
Lönta drängar till att trycka;
Trälar pusta oförtrutet,
Raskt de lönta drängar trycka;
Pusta en dag, pusta tvenne,
Pusta än på tredje dagen,
Låg så famnshögt dam på skuldran,
Alnshögt aska uppå hufvet,
Och på kroppens andra delar
Hela spannet tjockt af kolstoff.

Redan på den tredje dagen
Skådar smeden Ilmarinen
Sjelf uti sin ässjas botten,
Synar långsamt bälgens bräddar:
”Blir ej Sampo redan färdig,
Ej det granna locket lagadt?”
Ännu blir ej Sampo färdig,
Ej det granna locket lagadt.

Derpå smeden Ilmarinen
 Tager vindarne att pusta;
 Vindarne de väldigt pusta,
 Östan pustar, pustar vestan,
 Sunnan ännu mera pustar,
 Nordanvinden mäktigt blåser.
 Pusta en dag, pusta tvenne,
 Pusta än uppå den tredje;
 Men på tredje dagen redan
 Skådar smeden Ilmarinen
 Sjelf uti sin ässjas botten,
 Synar långsamt bälgens bräddar:
 Sampo sig ur lågan tränger,
 Träder fram ur ässjans botten.

Derpå smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn
 Smider raska tag med släggan,
 Hamrar hurtigt uppå städet,
 Hamrar i en dörrlös smedja,
 I ett rum, som gluggar saknar.
 Dagen all han Sampo smider,
 Hamrar på det granna locket,
 Hvilar natten om hos jungfrun,
 För att hennes kärlek vinna.
 Fick omsider Sampo färdig,
 Granna locket pryddligt lagadt;
 Vinnas kan dock icke flickan,
 Unga jungfrun ej bevekas.
 Börjar Sampo så att mala,
 Granna locket flitigt svänga,
 Mol en lär i dagens gryning,
 Mol en lär att ätas hemma,

Mol en annan för att säljas,
Än en tredje att förvaras.

Detta Pohjas qvinna gläder,
Och hon bringar dit sin Sampo,
In i koppar-bergets gömmor,
Uti Pohja-gårdens stenberg,
Bakom lås och regler nio.
Der hon ock dess rötter fäster
På ett djup af nio famnar:
Ena roten ned i jorden,
Invid vattnets gräns den andra
Och i hemmets berg den tredje.

Sjelf nu smeden Ilmarinen,
Den evärdelige hamrarn,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Med åt sidan lutad mössa,
Eftertänker och begrundar,
I sitt sinne öfverlägger,
Hur han stode ut att lefva
Uti Pohjola det mörka.

Sade Pohjolas värdinna:
"Skulle du väl Ilmarinen,
Redan längta i ditt sinne
Att till eget hemland komma?"

Sade smeden Ilmarinen:
"Dit, ack dit jag längtar endast,
Bort till fordna fosterjorden,
För att dö i egen hembygd."

Louhi Pohjolas värdinna
Rundligt mannen då förplägar.

Sätter så i håtens bakstam,
 Väcker vinden upp att blåsa.
 Härmed smeden Ilmarinen
 Åter till sitt hemland vände,
 Färdades åt gyllne hemmet,
 Bort till fordna fosterjorden.

Frågar gamle Wäinämöinen
 Då af smeden Ilmarinen:
 "O du broder Ilmarinen,
 Frände, barn af samma moder!
 Har du nya Sampo fogat,
 Sirat ut det granna locket?"

Sade smeden Ilmarinen
 Sjelfva mästarn tog till orda:
 "Redan mol der nya Sampo,
 Granna locket flitigt svängde,
 Mol en lår i dagens gryning,
 Mol en lår att ätas hemma,
 Mol en annan för att säljas,
 Än en tredje att förvaras".

Sjette Runan.

Sjelf den muntre Lemminkäinen,
 Han den vackra Kaukomieli
 Rustar ut sig till en resa,
 Längtande att kunna komma
 Hän till Pohja-söners härdar,
 Till de fält, der Lappar lefva.

Skor sin häst den långa sommarn,
 Hela vintern hoffer smider;
 Spänner eldig häst för släden
 På det fält, som gnistor sprider.
 Vattnet droppade ur redet,
 Fettma flöt från hästens remtyg.

Tog till orda Lemminkäinen:
 "O min moder, gamla qvinna,
 Om du dock min skjorta sköljde
 Uti svarta ormens etter,
 Och den torkade om sommarn!
 Nu jag reser bort att fria
 Till en mö i byn den kalla,
 Flickan uti Pimentola".

Modren gör försök att neka,
 Gamla qvinnan honom varnar:
 "O min son! ej må du resa,
 Utan att du vishet äger,
 Är med insigter begåfvad,

Hän till Pohja-söners härdar,
 Till de fält, der Lappar lefva.
 Dig kan Lappen der besvärja,
 Dig kan Turjalainen trycka
 In med hufvudet i lera
 Och med armarna i glödkol,
 Näfvarna i heta askan."

Tog till orda Lemminkäinen:
 "Redan förr de sökt mig trolle,
 Desse trollmän, etter-ormar;
 Trenne Lappska trollmän sökte
 Mig en sommar-natt besvärja,
 Nakne på en sten i jorden,
 Utan hälle, utan kläder.
 Mer af mig de icke fingo,
 Än från stenen yxen täljer,
 Näfvaren från klippan löser,
 Välten ifrån hala isen,
 Tuoni tar ur toma stugan.
 Om med dem jag vill mig mata,
 Ställa mig i bredd med dessa,
 Sjelf förmår jag Lappen trolle
 Och på Turjalainen föga
 Händerna i Kalmas kittel,
 Näfvarna i hårda vädret,
 Knäna att på sörjan dansa,
 Benen till att isen krossa,
 Sönderbråka isens skorpa.
 Klyfver ock med sång hans skuldror,
 Blåser läpparna i bitar
 Och i tu hans skjortas krage,
 Bröstets pansar uti stycken."

Modren gör försök att neka,
 Gamla qvinnan honom varnar:
 "O min gosse, far dock icke
 Att till mön i Pohja fria,
 Flickan uti Pimentola.
 Lika väl dig'när förderfvet
 Ofärd drabbar Lemminkäinen,
 Dig beklagansvärda gosse.
 Ej kan du i sång-förmåga
 Mäta dig med Pohjas söner,
 Icke kan du Turja-språket,
 Kan ej qväda Lappska sånger".

Nu den muntre Lemminkäinen
 Börjar på att håret kamma,
 Borsta sina långa lockar,
 Att på friarfärder fara,
 Sig till Pohjola begifva.
 Slängde kammen uppå sparren,
 Uppå ugnens stolpe borsten,
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Då är Lemminkäinenens hane,
 Arme mannens ofärd kommen,
 När ur borsten blodet dryper,
 Rinner ned i röda strålar".

För åstad nu Lemminkäinen
 Tvertemot sin moders vilja,
 Mot sin vårdarinnas varning.
 Hvar tar mannen sig till vara?
 Något tar han sig till vara
 Framför dörren, under sparren,

Invid dörrens post i stugan,
 Vid de mest affägsna leder.
 Skydd ej dessa medel skänka;
 Hvar tar mannen sig till vara?
 Ofvan fallet af eld-försen,
 Vid den helga flodens hvirfvel.
 Der tar mannen sig till vara,
 Skyddar sig och sig omgjordar,
 Kläder sig i jernsmidd skjorta,
 Stålsmidt bälte på sig spänner,
 Talar sen med dessa orden:
 "Mannen är i pansar bättre,
 Starkare i jernsmidd skjorta,
 Stålomgjordad mera hårdig
 Uti dessa trollmäns dalar,
 I de vise männers bygder —
 Så den svage ej han fruktar,
 Aktar icke ens den starke".

Slog sin snabba häst med spöet,
 Smällde till med perle-snerten.
 Hingsten sprang, det led med färden,
 Släden skrann, och vägen aftog.
 Körde en dag, körde tvenne,
 Körde än på tredje dagen.
 Möter så en by på vägen,
 Färdas fram med gny och huller
 Uppå vägen, som var nederst,
 Till den nedersta bland gårdar.
 Spörjer sedan öfver tröskeln,
 Talar så bak skärmtaks stolpen:
 "Monne här i gården finnes

Den som hästens bröstrem löser,
Fimmelstängerna kan fälla,
Taga lokan ur dess spänning?"

Svarade ett barn från golfvet,
Gosse så från trappan talte:
"Icke finnes här i gården
Den som hästens bröstrem löser,
Fimmelstängerna kan fälla,
Taga lokan ur dess spänning."

Angslig var ej Lemminkäinen,
Slog sin snabba häst med spöet,
Smällde till med perle-snerten,
Körde fram med gny och buller
Uppå vägen, som var medlerst,
Till den medlersta bland gårdar.
Sporde sedan öfver tröskeln,
Talte så bak skärmtaks stolpen:
"Monne här i gården finnes
Den som hästens bröstrem löser,
Fimmelstängerna kan fälla,
Taga lokan ur dess spänning?"

Ifrån golfvet hörs en gumma,
Sladderska från härden svara:
"Nog du får från denna gården
Den som hästens bröstrem löser,
Fimmelstängerna kan fälla,
Taga lokan ur dess spänning.
Harlar får du, fastän tio,
Hundratals, om så du önskar,
Hvilka hädan skjuts dig skaffa,
Gifva dig en häst till åkning,

Till att färdas öfver hafven,
Öfver smärre sjöar halka,
Att du till din husfars qvällsvard,
Till din matmors frukost hinner,
Äter middag med allt husfolk.
Såsom tupp du tåget uppnår
Och som hönans unge gården,
Går med naglarna på tröskeln
Och på tvären uppför trappan,
Sidlängs efter farstu-golfvet."

Ängslig var ej Lemminkäinen,
Yttrade ett ord och sade:
"Gumman vore värd att skjutas,
Käringen man klubba hörde".

Slog sin snabba häst med spöet,
Smällde till med perle-snerten,
Körde fram med gny och buller
Uppå vägen, som var öfverst.
Till den öfversta bland gårdar.
Kom så ända fram till gården,
Slog på marken med sin piske,
Dam steg upp, der pischen rörde,
Och en unger man i danimet.
Denne löser hästens bröstrem,
Fimmelstängerna han faller,
Tager lokan ur dess spänning.

Derpå muntre Lemminkäinen
Stadnar först och lyssnar noga;
Hörde ranor ut på gården,
Ord igenom mossig springa,

Hörde qvädas bakom brädet,
Inom stugans väggar spelas.

Gick från knuten nu i stugan
Bak från hörnet in i pörtet,
Så att hundarne ej hörde,
Gläffsarne ej honom märkte.
Män med långa trutar stugan,
Stolta kämpar bänken fyllde,
Sångare på golfvat stodo,
Siare vid dörrens gafvel,
Iavid sido-väggen spelmän,
Längst på bänken suto spåmän,
Onde trollmän framför ugnen.
Dessa sjöngo Lappska sånger
Och på Hiisis qväden gnällde.

Sjelf hon Pohjolas värdinna
Rörde sig vid golfvats fogning,
Uti stugans midt sig svängde,
Talte sen med dessa orden:
"Förr fanns här ock hund i gården,
Racka jernet lik till färger;
Köttet åt han, frätte benen,
Slukade den råa bloden.
Hvem kan du bland männer vara,
Hvilken utur hjeltars skara,
Då på dig ej hundar skällde,
Gläffsare dig icke märkte?"

Sade muntre Lemminkäinen:
"Hit jag icke heller kommit,
Utan vett och utan seder,

Utan makt och utan kunskap,
Utan ärfda trolldoms-konsten,
Värnlös lemnad af föräldrar,
Åt Untamo ulfvars munnar,
Åt de hustru männens käftar”.

Derpå mantre Lemminkäinen
Började att sjelf besvärja
Och sin sångar-konst anlita.
Qvad bland sångare de bästa
Att de sämsta runor sjunga,
Handskar qvad af sten i handen,
Bördor utaf sten på ryggen,
Och på hjessan stenig mössa,
Dref i munnen hvassa stenar,
Flata hållar uti halsen
På de bästa ibland skalder,
De bland sångare förnämsta.

Qvad så de förmätna männer
I en brokig kattas släde,
Katten qvad han här att ila,
Skyndande till fjerran trakter,
Bort till Nordens sista ända,
Lapplands ödemark den vida,
Der ej hjordens klöfvar trampa,
Hästens fåle icke vandrar.

Qvad ock de förmätna männer
Hän till Lapplands vik den breda,
Fjärden, hvilken männer fräter,
Hjeltar uti vågen dränken,
Hvarer trollmän dricka vatten,
Torra halsar törsten släcka.

Qvad ock de förmätna männer
 Ut i strida Rutja-forsen,
 Fradgiga och stygga gapet,
 Dit brådstupa träden falla,
 Tallarna med rötter rulla,
 Furur sig med toppar störta.

Der nu muntre Lemminkäinen
 Qvad de unga, qvad de gamla,
 Qvad ock medelålders männer,
 Blott en enda qvad han icke,
 Ulappalas gamla gubbe,
 Gubben med de slutna ögon.

Gubben nu till orda tager:
 "O du Lempi-son, den muntre!
 Unga qvad du, gamla qvad du,
 Qvad ock medelålders männer,
 Hvarför då ej mig du qvader?"

Det var muntre Lemminkäinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Derför icke dig jag qvader,
 Att i dina yngre dagar
 Du besof din egen moder,
 Plågade din vårdarinna.
 Till och med du hästar bortakämt,
 Sprungit efter tagelsvansar
 Längs ett kärr, vid jordens nafvel,
 Der en slemmig massa pöser".

Ulappalas gamle gubbe,
 Gubben med de slutna ögon,
 Vredgades och gick förtörnad

Utur stugan, genom dörren,
Nedför trappan ut på gården.
Sprang så bort till Tuoni-elfven,
Spejade der Kaukomieli,
Bidde länge Lemminkäinen.

Sjunde Runan.

Nu sig yttrar Lemminkäinen:
 "Gumma, gif åt mig din dotter,
 Fästmö ung du mig förläna;
 Illa jag ej henne hölle:
 Uti famnen, då jag äter,
 Då jag går, i mina armar,
 Då jag stilla står, på ryggen,
 Vid min sida, när jag hvilar".

Sade Pohjolas värdinna,
 "Då jag gifver dig min dotter,
 Unga fästmön dig förlänar,
 När med skidor Hiisi-elgen
 Bakom Hiisis fält du fångat".

Derpå muntre Lemminkäinen,
 Sjelf den sköne Kaukomieli
 Slöjdar skidor under hösten,
 Sommarn all dem skinnbekläder,
 Klyfver en dag ena stafven,
 Dan derpå den andra sirar.

Får så skidorna i ordning,
 Får dem väl och prydligt gjorda.
 Derpå muntre Lemminkäinen

Sjelf till orda tog och sade:
 "Djur i skogen tör ej finnas,
 Springande på fyra fötter,
 Som man upp med dem ej hinner,
 Som man icke lätt kan fänga
 Med Kaleva-sonens skidor,
 De af Lemminkäinen gjorda.

Detta råkar Hiisi höra,
 Guden råkar det förnimma;
 Börjar så en elg att bygga,
 Att ett ståtligt rendjur dana.
 Hufvudet af tufva bildar,
 Gör dess fötter utaf vide
 Och af gårdagårds-störar benen,
 Ryggen af en gårdsel-tråda,
 Utaf näckrosblad dess öron,
 Tunna skinnet utaf granbark,
 Af en rutten stubbe köttet,
 Ögonen af musslans stenar.

Klappar med sin hand på ryggen,
 Sjelf så undervisar elgen,
 Som enhvar pår undervisa,
 Hvad till världen sjelf han frambragt:
 "Ila skyndsamt, Hiisis elg du,
 Rör på benen, stolta skogsdjur,
 Spring min qvicka ren med snabbhet
 Hän till renars kalfnings-ställen,
 Till de fält, der Lappar lefva".

Ilade så Hiisi-elgen,
 Hoppade det stolta djuret,

Sprang med snabbhet qvicka renen
 Utmed Pohjas yttre gården,
 Längs de fält, der Lappar lefva.
 Sparkade på kåta-dörren,
 Stjelppte kittlarna på elden,
 Vände upp och ned med koket,
 Vräkte köttet uti askan,
 Hällde soppan ned på härden,
 Ilar sedan längre framåt.

Lappars barn nu till att gråta,
 Lappars hundar till att skälla,
 Bya-hustrur till att skratta.

Kom så den förvägne sällen,
 Sade vackra Kaakomieli:
 "Hvarför greto här nyss jungfrur,
 Hvarför skrattade här hustrur,
 Hvarför gläffsade här hundar?"

"Här förbi lopp Hiisi-elgen,
 Hoppade det stolta djuret,
 Sprang med snabbhet qvicka renen,
 Sparkade på kåta-dörren,
 Stjelppte kittlarna på elden,
 Vände upp och ned med koket,
 Vräkte köttet uti askan,
 Hällde soppan ned på härden,
 Ilade så längre framåt".

Sköt nu den förvägne sällen.
 Ut på snön den venstra skidan,
 Hal som smörbestruken skifva,
 Bar till hjälp sin högra skida,
 Snabb som höken uti flykten.

Tog så sina tvenne stafvar,
Fästade vid mindre skidan.
Hundra mark var värd den ena,
Bruna räfvens skinn den andra.

Stöter till den första gången,
Ögat honom icke nådde;
Stöter så den andra gången,
Örat honom icke hörde;
Stöter än den tredje gången,
Upp han Hiisi-elgen himmer.

Reder så af björk ett ledband,
Gör en hägnad utaf ekar:
"Hiisis elg, der må du stadna,
Der ren-oxe må du hoppa".

Stryker elgen längsmed ryggen,
Klappar smekande på bullet:
"Roligt vore der att ligga
Med en ung och fager flicka".

Deraf retas Hiisi-elgen,
Renen började att sparka,
Bandet utaf björk förstörde,
Stjelpie hägnaden af ekar,
Ilade så längre framåt.

Derpå den förvägne sällen
Ännu en gång fram sig sparkar;
Venstra skidan bröts vid remmen
Och den högra under hälen,
Invid banden ena stafven,
Och den andra invid doppakon.
Sjelf sprang sedan Hiisi-elgen.

Att ej hufvudet ens syntes,
Ej en skymt för ögat skönjdes
Och för örat intet hördes.

Derpå muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköna Kaukomieli
Visste ännu annan utväg,
Hittade på annat medel.
Höjande sin röst han sade,
Talade med dessa orden:
"Monne jag nu skidar långsamt,
Monne makligt fram jag skrider?
Långsamt går den svage mannen,
Kraflös man på staf sig stöder.
Mina höskor af jag kastar,
Kläder på mig vinter-skorna,
Strumporna för hösten gjorda,
Att till Metsola nu färdas,
Mig bege till skogens tärnor,
Till de blåa jungfrurs boning,
Inom barrträds-borgens hägnad.

Mina skidor blifva nötta
Silfver-skidorna de smalna,
Tager Hiisis lätta skidor
Lempo-gudens alträds skidor.
Uppå Hiisis mark jag skidar,
Sväfvar öfver Lempos länder
Hän mot randen utaf öknen,
Skogen, som i fjerran skymtar.
Dädan skymtar öken-skogen,
Blåa randen dädan skimrar.
Dit mig göres lust i hägen,

69

Dit mitt sinne städse längtar,
Till de andra männens skogar,
Kämpars vidt aflägsna öknar.

Tar jag mina trenne hundar,
Valpar fem med yllne svansar,
Hundar sju med ring om halsen.
Manar hundarna till jagten,
Ordnar skyndsamt mina bågar
Och till mina skidor talar.
Skidan är en fotens frände,
Handens bundsförvandt är bågen,
Trä är pilen eller pertå.

Byens ros, du fjerran hörde,
Du min hund, far fram som nystan,
Kräla som en mask, min skida.
Sådan på min hund är svansen,
Som den skönsta gran i skogen;
Ögon har min hund så stora,
Som den största ring i betslet,
Och dess tand jemväl är lika
Med en lie uti Estland.

Du bland mina hundar skönast,
Ibland mina djur det bäste!
Spring nu hän och skyndsamt ila
På de öppna svedje-länder;
Hasta dit åt andra nejder,
Bort till Metsola det ljufva,
Det vaksamma Tapiola.

Om ett omildt väder skulle
Piska på min lilla racka,

Jag helt enkelt så blott säger,
 Som min fader fordom sade:
 "Tellervo, Tapios jungfru,
 Mielikki, skogs-sonens hustru!
 Lifva upp min hund att ljuda,
 Reta vädraren att skälla
 Uti dunkla öde-skogen,
 Inuti den gyllne öknen.
 Vänd mot bågen vildbråds-lukten,
 Kasta ångan mot mitt vapen,
 Imman ifrån fjerran skicka,
 Sänd på afstånd redan lukten.
 Bringa den i hundens näsborr
 Både under köld och väta,
 Uti storm och regnigt väder,
 Att mot rofvet hunden löper,
 Springer rätt på villebrådet
 Uti Metsola det ljufva,
 Det vaksamma Tapiola.

Så min fader fordom sade,
 Yttrade den gamle mannen,
 När hans hund ej språng åt rofvet,
 Misste tog om villebrådet:
 "Hvem har nu min hund förderfvat,
 Hvem har skadat bruna valpen,
 Stoppat till på honom nosén,
 Hämmat gyllne väderkornet,
 När ej hunden skäller säkert,
 Valpen tar om rofvet misste?

Nog jag hundens ursprung känner,
 Tror mig veta valpens början.
 Valpens känsl är från vinden,

Vårens vind har hunden aktraf.
 Blinda skökan uti Pohja,
 Ulappalas blinda qvinna
 Låg med ryggen vänd åt vinden,
 Sidan emot hårda vädret,
 Ryggen vette emot vester,
 Var åt norr helt litet riktad;
 Vinden höjde pelsens fallar
 Vårens vind upp kjorteln blåste.
 Hafvande hon blef af vinden,
 Blef af vårens vind befruktad.

Hvad är det, hon bär i skötet?
 Bär en hund uti sitt sköte,
 Liten valp inunder mjälten,
 Markens kräk uti sin lefver.

Hvem bär bindlarna till lindan?
 Barrträds-gumman, vilda qvinnan,
 Hon bär bindlarna till lindan,
 Bär åt barnet grofva lindan,
 Vaggar det i linne-dukar,
 Gungar uti klädnings-fällar.

Penit, du sköna qvinna,
 Ulappalas blinda sköka!
 Rom att barnet nu befria,
 Att din son till rätta hjälpa.
 Lås för hundens mun är anbragt
 Och en bom för gläffsarns tänder;
 Ifrån hundens mun tag låset,
 Bommen ifrån gläffsarns tänder.
 Borttag rigeln ifrån munnen,
 Ryck ur tungans fäste kaveln,

Att mot rofvet hunden löper,
Springer rätt på villebrådet.

Ensam jag bland alla hjeltar
Går i skogen ut att jaga.
Blidkens lundar, blidkens öknar,
Var mig blid, du milde Tapio,
Klarna upp, du Herrans väder,
När till skogen nu jag färdas!
Till min man du skog mig tage,
Välj mig Tapio till din hjelte,
Ökenskog att pilär bära.

Skog på kantele nu spela,
Lät, o öken, göken gala,
Så att guldets skulle lyssna,
Silfret för mig redogöra
Under granens gyllne kröna,
Under vackra enens qvistar.

Egen makt hos mig är ringa,
Ovaraktig är min lycka.
Mina gyllne skidor nötas,
Silfver-skidorna de smalna.
Ledsnaden mig här betager,
Ingen ro den åt mig gifver,
När ej någon byter guldets,
Ingen finas, som silfret vexlar.
Lång är qvällen utan glädje,
Dagen lång förutan byte.

Vredgades den store Guden
Blef han ond, som ullen gifver,
När ej tidtals ens han gifver,

Ej ens sällan muntrar sinnet?
 Icke må, o Gud, du vredgas,
 Jordens herre dig förifra.
 Gif dock en gång i min lefnad,
 En gång i mitt lif ett byte,
 När så vackert jag anropar,
 Beder med en gyllne tunga.

Gifvare, hvi ger du icke?
 Hvi ej starke Gud du lofvar?
 Ej de andre äro bättre,
 Icke heligare skyttar.
 Icke hafva andre männer
 Ögonbrynen mera mörka,
 Ögonhåret mera vackert,
 Fotens svängning mera ledig.
 Andra få med list sitt byte,
 Taga rofvet bort bedrägligt,
 Ej med list jag ville få det,
 Toge icke bort bedrägligt,
 Förde för min hafda möda,
 Toge för mitt eget arbet'.

O hur allt nu är förändradt
 Ut i Metsola det ljufva!
 Skogens fordna herrskarinna,
 Hon var vacker till att skåda.
 Hennes bröst, det var behagligt,
 Armarna af guldband pryddes,
 Fingrarna af gyllne ringar,
 Hufvudet af gyllne kransar,
 Håret utaf gyllne bindlar,

Öronen af gyllne hängen,
 Ögonbrynen utaf perlor.
 Skogens nya herrskarinna,
 Hon är vidrig till att skåda,
 Hennes bröst är vederstyggligt,
 Risband armarna omgifva,
 Fingrarna af risband prydas,
 Hufvudet är risbekransadt,
 Ris hon har till hårets bindlar,
 Ris till sina öron-hängen,
 Ris till perlor uppå halsen.

Hvar är gifverskan nu bosatt,
 Hvar fins goda skogs-värdinnan,
 Rörer sig den ädla modren?
 Der är gifverskan nu bosatt,
 Der finns goda skogs-värdinnan,
 Rörer sig den ädla modren:
 Invid horn-borgens tinnar,
 Borgens kanter uti skogen.
 Jag i går gick ut i skogen,
 Borgar tre i skogen finnas,
 En af trä, af ben den andra,
 Utaf sten är tredje borgen,
 Denna borgen är värdinnans.
 Sex der finnas gyllne fönster
 Uppå borgens alla väggar;
 Genom dem jag såg i borgen.
 Der de ho, som fängsten gifva,
 De som skänka villebrådet.

Mielikki, du skogs-värdinna,
 Ädla moder, skön att skåda!

Tag uppå dig lycko-kläder,
 Kläd dig uti gåfvo-skjortor;
 Öppna honungsfyllda kistan,
 Rör det nätta honungs-skrinet
 Ifrån honungarika tufvan,
 Från den gyllne kullens hympel.
 Skogens öl du åt mig bringa,
 Gif mig af dess mjöd att dricka,
 Mycket öl i skogen finnes,
 Sött är mjödet uti skogen.

Gnid nu dina begge händer,
 Dina finger-spetsar gnugga,
 Bringa guldets till att färdas,
 Sänd ditt silfver ut att vandra
 Gent emot den hvita mannen,
 Den med björken ganska lika.

Du Tapios honungs-jungfru,
 Skogens lilla, vackra tärna!
 Spela på din honungs-pipa,
 Låt nu honungs-hörnet fröjda
 Gunstiga värdinnans öra.
 Ej värdinna må du vara,
 Om du ingen piga håller,
 Icke lönar hundra pigor,
 Tusen andra hjon ej äger,
 För att dina hjordar valla,
 Flitigt vakta allt ditt vildbråd.

Mielikki skogs-sonens hustru,
 Taulikki, du Tapios dotter,
 Bryt ett spö af veka rönnen,

Tag af enträd dig ett gissel
 Ända bortom Tapio-berget,
 Från hägg-bergets andra sida,
 För att drifva fram ditt vildbråd,
 Längre dina hjordar jaga.
 Kör dem närmare till randen,
 Till mest öppna svedjeländer.
 Den som ej är snabb att springa,
 Slå med spöet uppå gumpen;
 Den som löper bort från vägen,
 Smäll mot ögonen med piskan,
 Drag från öronen på vägen.

Kommer så en bäck till möte,
 Går en rännil öfver vägen,
 Laga dit en bro af silke,
 Trappa utaf röda gärdet.

Dunkelskägig skogens gubbe,
 Frejdad konung öfver djuren!
 Skogarna med svärd omgjorda,
 Sätt i öknens hand en klinga,
 Kläd i linne ökensskogar,
 Andra skogar prydt med kläde.
 Asparna styr ut i vadmal,
 Granarna med guld besmycka;
 Spänn kring furur koppar-gördlar,
 Omkring tallar silfver-bälten,
 Björkar prydt med silfver-fransar,
 Gör som fordom du ock gjorde,
 Under dina gifvo-tider
 Och på mina fängste-dagar.
 Ty då jag gick ut i skogen,

Då jag hann till ödemarken
 Och i öken-skogen uppsteg,
 Framkom ändtligt upp på backen:
 Mänligt lyste granens qvistar,
 Furuns grenar såsom silfver,
 Tallens toppar sollikt glänste,
 Aspens toppar såsom vadmal;
 Goda gossen sken som måne,
 Såsom sol den sköna flickan.

Öppna nu ditt stora visthus,
 Rigla upp din bodas benlås,
 Tag derur en gyllne klubba,
 Hammare af koppar gjuten,
 Hvarmed du i öknen slår, rår,
 Väsna uti öde-skogen,
 Uppå vildbråds födslo-ställen,
 Der de ludna djuren växa,
 Så att villebrådet skyndar,
 Skogens hjordar måtte rusa
 Emot mannen, som dem söker,
 Framför hjelten, som dem tager.

Bilda utaf guld ett gärde,
 Gör en gårdsgård utaf silfver,
 Så att hjorden skyndsamt springer,
 Klar fram med största snabbhet,
 Färdas långt med gyllne tåget,
 Springer uppå silfver-vägen.
 Men om hjorden skulle rymma,
 Villebrådet gå åt sidan,
 Så förbättra du ditt gärde.
 Skådar hjorden öfver gärdet,

Så gör högre då ditt gärde;
 Skådar hjorden under gärdet,
 Må du göra gärdet lägre;
 Om ej hjorden går åt sidan,
 Då må gärdet blifva örördt.

Liten son af Hiisi-Guden,
 Som den goda hästen rider!
 Sadla nu din unga fåle,
 Laga ridhästen i ordning;
 Tag så dina gyllne sporrar
 Ifrån silfver-åsens ända,
 Från det nätta gyllne skrinet,
 Från den blanka koppar-asken.
 Kittla med dem fålens länder,
 Jaga dem i hästens sidor.
 Låt så fålen skyndsamt springa,
 Ila fram med största snabbhet
 I sitt rede utaf koppar,
 Uti sina gyllne kedjor.
 Om ett gärde då dig möter,
 Sönderrif det närmsta stycket
 Gårdsgårdsbanden fem emellan,
 Mellan störar sju i gärdet,
 Ifrån åtta stubbars ändar.

Tag ett fem famns spö i handen,
 Grip en björk om trenne famnar,
 Hvarmed du ditt vildbråd piskar,
 Drifver dina hjordar undan.
 Finns ej nära djur tillfyllest,
 Hemta då från läugre afstånd,
 Ända bak' Tanika-horgen,

Ifrån Hiisi-borgens fästen,
Åt den hjälte, som här jagar,
Mannen, hvilken vackert beder.

Mimerkki, du skogs-värdinna,
Qvinna med den ädla växten!
Dunkelskuggig skogens gubbe,
Frejdad konung öfver djuren!
Kom nu hit att byta guldets,
Kom att silfret med mig vexla.
Gammalt är mitt guld som månen,
Silfret åldrigt såsom solen,
Af min far i krig förvärfvadt,
Taget under stridens tummel.
Nu det nötes uti pungen,
Mörknar i min elddons-påse,
När ej finns, den guldets byter,
Den som silfret skulle vexla.

Kom att guldets af mig taga,
Välja ut mitt bästa silfver.
Klart är guldets, som jag äger,
Och ditt guld är mera ludet.
Utbred dina vackra dukar
Under guldets, som jag gifver,
Att det ej på marken faller,
Att ej silfret strös åt sidan.
Guldets ger jag dig i handen,
Silfret uti dina fingrar."

Dermed muntre Lemminkäinen
Slutligt Hiisi-elgen fångar
Ända ifrån Hiisis åkrar.
Sjelf han kastade sin snara

Omkring Hiisi-elgens skuldror,
 Omkring halsen på kamelen,
 Att den ej fick häftigt sparka,
 Då han strök den längsmed ryggen.

Sade dädan återkommen,
 När till Pohjola han hunnit:
 "Nu jag Hiisi-elgen fångat
 Ända ifrån Hiisis åkrar.
 Gumma, gif åt mig din dotter,
 Unga fästmän mig förläna".

Sade Pohjolas värdinna:
 "Då jag dig min dotter gifver,
 Unga fästmän dig förläna,
 När du stora hästen betslar,
 Tyglar Hiisis häst, den bruna,
 Fålen, hvilken fradga frustar,
 Hvilken hof af fasta jernet,
 Utaf hårda stålet bildas,
 Och hvars man är eld och låga".

Nu den muntre Lemminkäinen
 Tager sina gyllne tyglar
 Och sitt grimskäft utaf silfver.
 Går så hän att söka hästen,
 Den årsgamle efterleta
 Ifrån Hiisi-gudens slätter.
 Börjar stiga på med snabbhet,
 Vandrar fram med lätta fötter
 Hän till gröna ängens slätter,
 Till den helga åker-renen.
 Der han söker efter hästen,
 Skådar kring med spända blickar;

Bär vid gördeln hästens betsel,
 Fålens seldon uppå axeln.
 Hof sitt öga emot öster,
 Vände hufvudet mot solen;
 Varsnar hästen uppå heden,
 Ibland granar bruna manen.
 Från dess hår ses elden spraka,
 Röken frusta ifrån manen.

Yttrade då Lemminkäinen:
 "Ukko, du vid himla-midten,
 Dunder-molnets nära granne!
 Låt nu himla-hvalfvet öppnas,
 Fästet uti stycken rifvas,
 Luften all förbyt till fönster,
 Himlens lock till tvenne delar.
 Snö till skidstafs höjd låt falla,
 Låt till spjutskafts djup den yra
 Ned på goda hästens skuldror,
 På den helga bläsens länder;
 Låt ock isen alntals frysa
 På den helga hingstens panna".

Snö då låter Ukko falla,
 Kastar af den fina yrsnö
 Till en höjd af trenne famnar
 På den goda hästens skuldror,
 Uppå helga bläsens länder;
 Låter isen alntals frysa
 På den helga hingstens panna.

Derpå muntre Lemminkäinen
 Gick på nära håll att skåda,
 Att betrakta Hiisi-hästen,

Tog till orda sjelf och sade:
 "Hästens ursprung är från Hiisi,
 Ifrån berget sköna fålens.
 Hiisis häst, som fradga frustar,
 Fåle med den bruna färgen!
 Bringa hit den gyllne nosen,
 Och ditt silfver-hufvud utsträck
 Hit till mina gyllne betsel,
 Seldonen af koppar gjorda.
 Illa dig man här ej håller,
 Icke alltför hårdt man åker.

Betslar dermed stora hästen,
 Sätter rankor på den stolta,
 Spänner Hiisis föl i redet
 Der på ängens gröna slätter,
 På den helga åker-renen.
 Stack i gyllne munnen betslet,
 Grimman uppå silfver-hufvet.
 Sjelf han sätter sig på ryggen,
 Gränsle sig på hästen kastar;
 Slog sin snabba häst med spöet,
 Smällde till med perle-snerten,
 Körde fram med gny och buller
 Till sin svärmoder den stränga;
 Sade, sedan dit han kommit:
 "Nu jag betslat stora hästen,
 Bragt på stolta djuret rankor,
 Spämnt i redet Hiisi-fålen
 Der på gröna ängens slätter,
 På den helga åker-renen.
 Äfven Hiisis elg jag fångat

Ända ifrån Hiisis slätter;
 Gumma, gif åt mig din dotter,
 Unga fastmön mig förläna”.

Sade Pohjolas värdinna:
 ”Då jag gifver dig min dotter,
 Unga fastmön dig förläna,
 När du först en svan har skjutit,
 När du väldig fogel fångat
 Ifrån svarta Tuoni-elfven,
 Från den helga flodens hvirfvel.
 Blott en enda gång du skjute,
 En gång blott du må försöka
 Och från ett och samma ställe”.

Derpå muntre Lemminkäinen
 Genast sig beger att skjuta;
 Sköna bågen under armen,
 Kogret pil-uppfylldt på ryggen.
 Bort han går till Tuoni-elfven
 Till den helga flodens hvirfvel.

Ulappalas gamle gubbe,
 Gubben med de slutna ögon
 Ser omkring sig och bespejar
 Vid den svarta Tuoni-elfven,
 Vid den helga flodens hvirfvel,
 Om ej komme Lemminkäinen.

Långt i fjerran syns den sköne,
 Skönjes bort utöfver vattnen,
 Närmande sig mer och mera.
 Gubben med de slutna ögon
 Qvad en telning fram ur vattnet,

Ett tillslutet rör ur böljan,
 Sänder det i mannens hjerta,
 In ifrån den venstra sidan,
 Drifver tvärt igenom bröstet.
 Sade muntre Lemminkäinen:
 ”Deri jag det värsta gjorde,
 Att jag glömde bort att fråga
 Af min moder, goda Kave,
 Hur att vara, hur att lefva
 Uti dessa onda dagar.
 Ej jag känner vattnets plågor
 Det tillslutna rörets smärtor”.

Ulappalas gamle gubbe,
 Gubben med de slutna ögon
 För så muntre Lemminkäinen
 Under språng i elfven neder,
 Rastar i det djupa hafvet,
 Vräker honom ibland böljor.

Nu den muntre Lemminkäinen
 Sjelf den sköne Kaukomieli
 Far med buller utför forssen,
 Klar, skymtande i strömmen,
 Bort till Tuoni-gårdens stugor.
 Blodig son af Tuoni-Guden
 Slår nu mannen med sin klinga,
 Hugger till med hvassa svärdet.
 Hugger en gång, att det blixtrar,
 Uti stycken fem han smulas,
 Splittras uti åtta bitar.
 Gör så hufvudet till tufva,
 Fötterna till vide-grenar,

**Röttet till en murken stubbe,
Ögonen till kärrets tranbär
Och hans hår till torra grässtrån.**

**Det var Lemminkäinens bane,
Oförtrutne friarns ända.**

Ättonde Runan.

Började nu modren gråta,
Gamla qvinnan brast i klagan:
"Ve min son, den olycksfulle;
Vidt berömda gyllne äpplet!
Länge dröjer han och friar
Borta uti andra länder".

Fanns en fordom äktad maka,
Länge sedan köpt värdinna
Uti Lemminkäinens boning,
Sköna Kaukomielis hemgård.
Ser om aftnarna på borsten,
På dess ända alla morgnar,
Ser nu blod ur borsten drypa,
Rinna ned i röda strålar

Sade fordom äktad maka,
Länge sedan köpt värdinna:
"Visst är nu din son, den arma,
Vidt berömda gyllne äpplet
Uppå obehodda stigar,
Vägar, dem ej menska känner.
Se ur borsten dryper bloden,
Rinner ned i röda strålar".

Derpå`Lemminkäinens moder
Sjelf sin blick vid borsten fäster,

Brister ut i gråt och klagan,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Ve för alla dar mig arma,
 Ve ock mina barn, jag usla!
 Nu förderf nått Lemminkäinen,
 Ofärd drabbat olyckssonen,
 Ty ur borsten bloden dryper,
 Rinner ned i röda strålar".

Steg på lärkans lätta vingar,
 Höjde sig med siskans fjädrar,
 Flög till Pohja-gårdens stugor:
 "O du Pohjolas värdinna!
 Hvert du bringat Lemminkäinen,
 Hvert min son, den olycksfulla"?

Sade Pohjolas värdinna:
 "Rikligt matade jag mannen,
 Fägnade jemväl med drycker,
 Tills han blifvit väl förplägad,
 Satte honom så att åka
 Med en eldig häst för släden,
 Kunde den på isen lemnat,
 Dränkt i sörjan stackars mannen?"

Sade Lemminkäinens moder:
 "Osannt du helt visst nu talar,
 Hvert du bringat Lemminkäinen,
 Hvert min son, den olycksfulla?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Rikligt matade jag mannen,
 Fägnade jemväl med drycker,
 Tills han blifvit väl förplägad;

Ställde så i båtens bakstam,
Till att styra utför forssar;
Kanske han i strömmen omkom,
Drunknade den oförvågne."

Sade Lemminkäinenens moder:
"Osannt du helt visst nu talar,
Hvart du hringat Lemminkäinen,
Hvart min son, den olycksfulla?
Tala ren och sveklös sanning,
Kom till sist med dina lögner,
Eller når dig nu förderfvet,
Säker död dig genast drabbar."

Sade Pohjolas värdinna:
"Sände ut att elgar fånga,
Taga fast de stolta renar,
Stora hästar äfven tygla,
Spänna hingstar uti rede;
Sände så att svanen söka,
Att den helga fågeln fånga.
Icke sjelf jag ens kan ana,
Hvilket öde honom drabbar,
Hvilken död må honom träffat,
När ej än han höres komma,
Att en brud åt sig begära,
Att anhålla om en flicka."

Modren saknar den sig villat,
Söker den, som är försvunnen
Vintrarna med hala skidor,
Somrarna med lätta båtar.
Icke vet den arma modren,
Stackars mor, som honom vårdat,

I hvars kött hans kött sig rör,
 I hvars blod hans blod sig rullar,
 Far till lands han, eller sjöleds,
 Färdas han i stora skogen,
 Vandrar han på kotte-backen,
 Uppå ljungbevuxna heden,
 Eller är på hafvets fjärdar,
 På de vida, stora böljor.

Modren efter sonen söker,
 Saknar den, som är försvunnen;
 Springer såsom varg i skogen,
 Far i vattnet såsom utter,
 Såsom ekorre i furun,
 Som en hermelin i stentrös,
 Böjer träden, delar gräset,
 Letar ibland ljungens rötter.

Vägen henne kom till möte,
 Hon sig bugade för vägen:
 "O du väg, som Gud har skapat!
 Har du icke sett min gosse,
 Blifvit gyllne äpplet varse,
 Gyllne äpplet, silfver-stafven?"

Fyndigt henne vägen svarar:
 "Icke sett, ej hört jag hafver;
 Kanske är din son, den arme,
 Vidt berömda, gyllne äpplet,
 Uppå Hiisis brända moar,
 I den onda maktens lågor,
 Ställd med armarna i glödkol,
 Näfvarne i heta askan."

Der hon efter sonen söker,
 Söker der sitt gyllne äpple,
 Söker der sin staf af silfver,
 Böjer träden, delar gräset,
 Letar ibland ljungens rötter,
 Söker, men hon finner icke.

Månen henne kom till möte;
 Hon sig bugade för månen:
 "Måne, du som Gud har skapat!
 Har du icke sett min gosse,
 Blifvit gyllne äpplet varse,
 Gyllne äpplet, silfver-stafven?"

Fyndigt henne månen svarar:
 "Icke sett, ej hört jag hafver,
 Kanske är din son, den arme,
 Vidt berömda, gyllne äpplet,
 Invid Nordens sista ända,
 Uti vidt utsträckta Lappland,
 * Hoppar der med knän på isen,
 * Den med sina ben förkrossar
 * Och dess skorpa sönderbråkar
 I en liten fisklös insjö,
 Der en abbore ej simmar."

Der hon efter sonen söker,
 Söker der sitt gyllne äpple,
 Söker der sin staf af silfver,
 Böjer träden, delar gräset,
 Söker ibland ljungens rötter,
 Bland det fina höet letar.

Solen henne kom till möte,
 Hon sig bugade för solen:
 "O du sol, som Gud har danat,
 Stråle, alstrad utaf Skaparn!
 Har du icke sett min gosse,
 Blifvit gyllne äpplet varse,
 Gyllne äpplet, silfver-stafven?"

Något vet den sköna dagen,
 Milda solen så förtäljer:
 "Der är nu din son, den arme,
 Vidt berömda gyllne äpplet,
 Borta bakom nio hafven,
 Och till hälften bakom tio,
 I den svarta Tuoni-elfven,
 Utå Manala det låga.
 Han i forssen for med buller,
 Skymtande med strömmen bortflöt;
 Tufva är den usles hufvud,
 Mannens fötter vide-grenar,
 Köttet är en murken stubbe,
 Torra grässtrån äro håren,
 Och hans ögon kärrets tranbär".

Derpå Lemminkäinenens moder
 Gick till hammar-smeders verkstad:
 "O du smed, min gode broder!
 Smid åt mig af jern en räfsa
 Med ett hundra famnars tenar
 Och med skaft af dubbel storlek."

Får nu der en jernsmidd räfsa,
 Ger sig så åstad att flyga,
 Binder qvastar på till vingar,

Tar till stjert åt sig en spade,
 Flyger fladdrande i luften
 Öfver hela nio hafven
 Och det tionde till hälften.
 Blå var marken, träden röda,
 Kärleksfärg betäckte lundar.
 Flyger bort till Tuoni-elfven,
 Hän till Manala, det låga.
 Tager sedan sjelf till orda:
 "O du sol, som Gud har danat,
 Stråle, alstrad utaf Skaparn!
 Lys en stund med varma strålar
 Och en annan stund med heta,
 Hetast lys den tredje stunden;
 Sänk i sömn den tvära skaran,
 Trötta Manalas befolkning."

Solen, hvilken Gud har danat,
 Som af Skaparen är alstrad,
 Flög som dufva utan hufvud,
 Ilade som vinglös fogel,
 Flög så ned på björkens knyta,
 Sänkte sig på krökta alen.
 Sken en stund med varma strålar
 Och en annan stund med heta,
 Lyste hetast tredje stunden;
 Söfde in den tvära skaran,
 Tröttade Manala-folket.
 Unga emot svärd sig stödde,
 Gamla emot sina stafvar,
 Medelålders män mot spjutskaft.
 Flög så fladdrande i luften
 Till sitt gamla ställe åter,

På den plats, der förr hon varit,
Upp på himmelen, den jemna.

Sjelf nu Lemminkäinenens moder
Tog den jernbesmidda räfsan,
Gick i hafvet intill midjan,
I den öppna sjön till vaden,
Intill gördeln ned i böljan,
Drog så en gång längsmed elfvan,
Drog en annan gång deröfver,
Än en tredje gång på snedden.
Men den tredje gången fastnar,
Kommen fram en sädeskärfve,
Vid den jernbesmidda räfsan.

Var dock ingen sädeskärfve,
Var den muntre Lemminkäinen,
Sjelf den sköne Kaukomieli.
Men han saknar något litet,
Tvenne händer och ett hufvud,
Många andra smärre stycken,
Ännu saknar lif den arme.

Åter Lemminkäinenens moder
Börjar uti floden räfsa,
Först hon räfsar utmed strömmen,
Räfsar sedan uppför strömmen.
Hvad hon får af hand och hufvud,
Hvad af andra smärre stycken,
Deraf hon sin son nu bildar,
Fogar muntre Lemminkäinen.

Sade fordom äktad maka,
Länge sedan köpt värdinna:

”Ej blir karl af hädangången,
 Af en drunknad man ej hjelte,
 Mannen dött och köttet ruttnat,
 Kasta bort i Tuoni-elfven,
 Uti Manala det låga.”

Det är Lemminkäinenens moder,
 Kastar ej sin son i elfven,
 Hon sin vän blott troget vaggar,
 Gungar den, hon såg så ofta,
 Till det lif, som förr han ägde,
 Åter till sin förra skepnad.
 Tager sedan sjelf till orda:
 ”Hvadan läkedom må lända,
 Hit en honungsdroppe hemtas,
 Hvarmed jag den matta stärker,
 Helar illa farna sonen?

Dädan rinne läkedomén,
 Drype honungsdroppen neder:
 Ifrån månen och från solen,
 Utför Karlavagnens skuldror.
 Der är tillförlitlig salva,
 Botemedel alltid verksamt,
 Ljuflig honungssaft der finnes,
 Der finns äfven kraftig vätska,
 Den får ock en oförmögen.
 Den kan ock en orklös taga.

Mehiläinen, luftens fogel!
 Flyg nu dit och skyndsamt ila
 Öfver månen, öfver solen,
 Långsmed Karlavagnens skuldror;
 Flyg i Skaparns egna källrar,

I den stora fadrens kamrar.
 Doppa vingen uti honung,
 Vät din klädnad i det söta,
 Dina fjädrar strö med ångor.
 När du sedan återvänder,
 Hemta honung med din vinge,
 På din klädnad bär det söta,
 Till att bota sjuka ställen,
 Skölja bort de svåra plågor."

Derpå Lemminkäinen moder
 Sjelf den matta mannen läkte,
 Botade den illa farna.
 Smorde honom första gången,
 Nedtill var han redan helad;
 Smorde honom andra gången,
 Midt uppå ej kändes plåga;
 Smorde sedan sista gången,
 Ofvantill var smärtan svunnen.
 Friskare han blef än fordom,
 Bättre, än han förr ens varit.

Kom ett stöd från mossig tufva,
 Højde sig en man ur bottnet.

Nionde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Timrar sig en båt med vishet,
 Fogar farkost medelst sången;
 Botten-träd till båten felar,
 Moder-träd till örlogs-skeppet.

Sig begifver träd att söka,
 Leta efter ek i skogen,
 Hugger så ett träd med yxen,
 Ekens stam med jemna bladet;
 Men till honom talar eken,
 Så det goda trädet säger:
 "Jag till botten-träd ej duger,
 Ej till moder-träd i båten,
 Ty i går mig arma hände,
 Att en mask låg invid roten,
 Och på denna dagen redan
 Satt en korp uti min krona;
 Blodig var dess mun och hufvud,
 Halsen all med blod besudlad."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Vandrade än längre framåt,
 Och han fann en tall på backen,
 Fann ett furu-träd på klippan;
 Fick deraf så båtens botten,
 Moder-träd till örlogs-skeppet.

Derur sömnens nålar tager,
Söfver in det tvära folket,
Sänker hedna-skaran neder
Uti Pohjola det mörka,
I det mulna Sariola.

Går så för att Sampo taga,
Föra bort det granna locket
Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
Ifrån kopparbergets gömmor,
Från de nio låsens stängsel.

Sjelf den gamle Wäinämöinen
Låter sångens toner ljuda,
Och då röras borgens portar,
Borgens fasta gångjern skakas.
Derpå smeden Ilmarinen
Borgens lås med smör bestryker,
Rosten bort med ister tager,
Vrider låsen upp med fingrar,
Stenarna med gräfte rödjar.

Sade gamle Wäinämöinen:
"O du Lempi-son den muntre,
Du bland mina vänner ypperst!
Gå att goda Sampo taga,
Bära bort det granna locket."

Det var muntre Lemminkäinen, —
Alltid redo och henägen
Att ett gifvet värf förrätta —
Sig beger att Sampo taga,
Bära bort det granna locket.
Fattar med sin famn om Sampo,

Stödjande sitt knä mot marken; —
Får ej Sampo till att röras,
Kan ej rubba granna locket.

Finns en oxe god i Pohja
Ett behornadt djur i gården;
Oxens sidor äro starka,
Fasta kroppens alla lemmar
Och dess senor ganska sega.

Det är muntre Lemminkäinen,
Tar nu oxen ifrån betet,
Tar en plog från åker-renen,
Plöjer sedan Sampos rötter,
Granna lockets starka fångsel,
Med en hundrahornad oxe,
Med ett tusenhöfdadt villdjur.
Plöjer dem med eldbetts-plogen,
Med dess kopparsmida billar,
Får så Sampo till att röras,
Får i lutning granna locket.

En var gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen var den andre
Och den tredje Lemminkäinen,
Grep med sin famn om Sampo,
Vände den i sina armar,
Släpade till vackra båten,
Lade så uti sin farkost.

Frågar smeden Ilmarinen:
"Hvart skall goda Sampo föras,
Hvart det granna locket förslas
Uti Wäinämöinens farkost?"

99

Sade gamle Wäinämöinen:
"Jag en liten jordfläck känner,
Vet utaf ett ringa ställe —
Icke betadt, icke slaget,
Ej besökt af männens klinger —
Vid den dimomhöljda udden,
På den skogbeväxta holmen;
Dit må goda Sampo föras,
Dit det granna locket bringas."

Derpå gamle Wäinämöinen
Styrde båten genom svallet
På det blåa hafvets yta,
Styrde öfver Pohja-hafvet.

Sade muntre Lemminkäinen:
"Du ej qvader Wäinämöinen,
Sjunger icke ädelborne,
Fast du goda Sampo vunnit,
Fast du gjort en lycklig resa."

Gamle trygge Wäinämöinen
Svarar yttrande med klokhet:
"Än för tidigt är att sjunga,
Bittida att glädje väcka,
Medan Pohjas portar synas
Och de onda gångjern glimma.
Först då är det tid att sjunga,
Då är glädjen på sitt ställe,
När vi egna dörrar skåda,
Egna portars rassel höra,
Borta bakom hundra fjärdar,
Sen i fem da'rs tid vi seglat."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Styrde på det blåa hafvet,
 Styrde en dag, styrde tvenne,
 Styrde än på tredje dagen,
 Och nu synas egna dörrar,
 Egna portar höras rassla
 På den dimomhöljda udden,
 På den skogbeväxta holmen.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Låter sångens toner ljuda,
 Munnen röres, skägget darrar,
 Men ej vrida sig hans käkar.

Tranan satt uppå en stubbe,
 Ofvanpå en fuktig tufva,
 Uti Pohjola det mörka,
 I det mulna Sariola;
 Tranan räknar finger-benen,
 Räknar talet utaf tårna.
 Hörde underbara ljudet,
 Hörde Wäinämöinen sjunga,
 Öppnade sin vida strupe,
 Upphof sen ett gräsligt läte,
 Hvaraf hela Pohja vaknar,
 Onda väldet väcks ur sömnen.

Louhi Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma
 Ilar straxt att Sampo finna,
 Efterse det granna locket
 Uti Pohja-gårdens stenbergs,
 Inom kopparbergets gömmor.

Sade sedan dit hon kommit:
 "Ve nu mina dar, jag arma!
 Hvem har här väl läsen söndrat,
 Sönderbrutit alla gångjern,
 Öppnat alla slottets dörrar,
 Alla borgens portar rubbat?
 Kunde Sampo vara bortförd,
 Granna locket hädan buret?
 Ja, visst är nu Sampo bortförd,
 Visst är granna locket buret
 Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
 Ifrån kopparbergets gömmor,
 Från de nio låsens stängsel."

Louhi Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma,
 Sänder upp en bön till Ukko,
 Dunder-guden så anropar:
 "Ukko, sänd en häftig stormvind,
 Väder-ilar oerhörda,
 Lyfta upp det svarta gruset
 Ofvan hafvets klara bölja,
 Att ej Wäinö slipper undan,
 Att ej vattnets vän kan färdas."

Det var Ukko, öfver-guden,
 Bjöd nu vindarna att blåsa,
 Luftens stränder till att brusa.
 Vindarna att blåsa väcktes,
 Luftens stränder till att brusa;
 Häftigt blåste vestanvinden,
 Sydvestvinden for med styrka,
 Starkare ännu for sunnan,

Östanvinden hven ohyggligt,
 Nordan dånade förfärligt.
 Barren blåste de från träden,
 Blåste blommorna från ljungen,
 Hylsorna kring frö't från gräsen,
 Blåste äfven gäddbens harpan,
 Harpan gjord af fiskens fenor,
 Bort från Wäinämöinenens fartyg.
 Ahto harpan såg på böljan,
 Bergade den snart och förde
 Till sin fiskuppfyllda boning.

Sade smeden Ilmarinen.
 "Visst har håret vind fått känna,
 Skägget röna onda dagar
 Äfven uppå dessa fjärdar;
 Sällan lära dock de pröfvat
 En så mäktig storm, som denna.
 Ve nu mina dar, jag arme,
 Som for ut på vida hafvet,
 Mig begaf på öppna fjärdar,
 Trampade på träd, som rullar,
 Stödde mig på qvist, som skälver.
 Vinden är nu mig en tillflykt
 Och förbarmaren är böljan."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Ej att gråta uti båten,
 Jemra sig uti en farkost;
 Gråten hjälper ej ur nöden,
 Jemmern ej från onda dagar."

Det var muntre Lemminkäinen,
 Hvarken gret han, eller gladdes,
 Kom i håg sitt förra läge,
 Mindes väl sitt fordna trångmål;
 Ökade blott sido-bräder,
 Redde squättbord uti båten
 Till en höjd af trenne famnar.
 Vinden fick nu skaka båten,
 Böljorna den kasta, rycka;
 Höjd i båten fanns tillräckligt,
 Nog förråd uti dess squättbord.

Sjelf nu Pohjolas värdinna
 Rustar Pohjas båt i ordning,
 Tacklar upp ett örlogsfartyg,
 Radar männer uti skeppet,
 Liksom knipan sina ungar,
 Årtan sina foster ordnar.
 Ställer hundra män att staka,
 Tusen till att årör sköta,
 Hundra män förutan klingor,
 Tusen svärdbeklädde kämpar.
 Hissar sedan upp ett segel,
 Som ett utsträckt moln att skåda,
 Ger sig så åstad och skyndar
 Att förfölja Wäinämöinen.

Gamle trygge Wäinämöinen,
 Som på blåa hafvet styrde,
 Höjde nu sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "O du Lempi-son, den muntre,
 Du bland mina vänner ypperst!

Stig i toppen utaf masten,
 Klättra opp på skeppets råstång,
 Se åt öster, se åt vester,
 Speja vidt kring Pohjas stränder."

Det är muntre Lemminkäinen —
 Städse redo och benägen
 Att ett gifvet värf förrätta —
 Steg i toppen utaf masten,
 Klättrade i skeppets råstång.
 Ser åt öster, ser åt vester,
 Spejar vidt kring Pohjas stränder,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Asparna af hökar hvimla,
 Björkarna af örnar skymmas."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Monne du ej osannt talar?
 Icke må de hökar vara,
 Icke fläckbeströdda örnar,
 Männer äro de från Pohja,
 Speja noga andra gången."

Spejar noga andra gången,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Der en sky från norr sig höjer,
 Från nordvest en molnkant stiger."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Monne du ej osannt talar?
 Icke lär en sky det vara,
 Ej en molnkant, som sig höjer;
 Det ett fartyg är i segel,
 Speja noga tredje gången."

Spejade den tredje gången,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "O du gamle Wäinämöinen!
 Der nu kommer Pohja-båten,
 Hundraroddar-skeppet stampar,
 Hundra karlar stå och staka,
 Tusen män vid åror sitta;
 Hundra karlar sakna klingor,
 Tusen bära svärd vid sidan."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Rena sanningen försporde,
 Hörde obestridlig talan,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Ro nu på, du Ilmarinen,
 Ro du muntre Lemminkäinen,
 Ron J alla här i båten!"

Rodde smeden Ilmarinen,
 Rodde muntre Lemminkäinen,
 Rodde alla uti båten,
 Men ej skrider trädstams-skeppet,
 Wäinö-båten går ej framåt.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Märker ofärd honom hota,
 Nödens dag förhanden vara,
 Börjar tänka och begrunda,
 Hur att vara, hur att lefva,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Bot jag finner än mot detta,
 Mins en konst, ett medel känner."

Börjar söka efter fnöske,
 Leta uti sina elddon,
 'Tager så en liten flinta,
 Tar en liten bit af fnöske.
 Detta slänger han i hafvet
 Upp från högra skulderbladet,
 Genom venstra armens krökning,
 Højde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Stige der en eld-upphöjning,
 Växe upp en hemlig holme,
 Och mot den må Pohja-båten,
 Hundraroddar-skeppet klyfvas."

Skapas så en eld-upphöjning,
 Trollas fram en hemlig holme,
 Lång som tiden emot öster,
 Utan ända emot vester,
 Obegränsadt lång åt norden,
 Mot den lopp nu Pohja-båten,
 Klyfdes hundraroddar-skeppet.

Louhi, Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma
 Kunde sig till annat byta,
 Dristade förändra skepnad,
 Svängde årorna till vingar,
 Gjorde sig en stjert af styret;
 Derpå börjar hon att flyga,
 Höjer upp sig liksom örnen.

Flyger flaxande i luften,
 Ofvan hafvets klara yta,

På den vida, öppna fjärden;
 Hundra män invader vingen,
 Tusen kämpar uppå stjärten,
 Hundra män förutan klingor,
 Tusen svärdbeklädde kämpar.

Flyger ömsom, ömsom stadnar,
 Såsom örn hon upp sig svingar,
 Sätter sig vid mastens ända,
 Slår sig ned på segel-stången
 Uti Wäinämöinen's farkost.
 Båten hade nästan kantrat,
 Nästan störtat öfverända.

Sade gamle Wäinämöinen:
 "O du Pohjolas värdinna!
 Kommer du att Sampo dela
 Till den dimomhöljda udden,
 Till den skogheväxta holmen?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Ej jag går att dela Sampo
 Jemte dig, du afskyvärde,
 I ditt följe, Wäinämöinen."
 Sjelf hon söker taga Sampo
 Ifrån Wäinämöinen's farkost.

Det var smeden Ilmarinen,
 Drog nu med den högra handen
 Fram sitt eget svärd ur slidan,
 Som på venstra sidan hängde.
 Hugger dermed örnens näfvar,
 Klorna på den starka fogeln,
 Hugger en gång, hugger tvenne,

Hugger än den tredje gången,
Men ej skadar han det minsta,
Sårar ens ej yttre hållet.

Nu den muntre Lemminkäinen
Drager svärdet från sin sida,
Grymma jernet utur slidan.
Tog till orda Pohja-gumman,
Talande från båtens mast-topp:
"Ve dig Lempi-son, den muntre!
Nu din moder har du svikit,
Har din gamla mor bedragit,
Lofvade i krig ej färdas,
Aldrig under tio somrar,
Om du äfven guld behöfde,
Eller finge lust till silfver."

Men den gamle Wäinämöinen
Drager ej sitt svärd ur slidan,
Rycker icke fram sitt eldbett,
Höjer endast upp sitt styre,
Lyftar ekena spån från böljan,
Slår dermed på örnens vingar,
Sönderkrossar så dess fötter,
Att af dem ej mera kvarblef
Än ett litet finger endast.

Männerna i hafvet störta,
Falla ned från örnens vingar,
Hundra männer ifrån vingen,
Tusen karlar ifrån stjerten,
Tio ifrån hvarje fjäder.
Sjelf hon Pohjolas värdinna

Damp från masten ned i båten,
 Liksom, träffad utaf pilen,
 Tjädern dimper ifrån trädet,
 Ekorn ifrån granens qvistar.

Griper sedan tag i Sampo
 Med det ej benämnda fingret,
 Vräker Sampo så i hafvet,
 Granna locket ut på böljan,
 Ut på hafvets klara yta,
 På den vida, öppna fjärden.
 Gick nu Sampo der i stycken,
 Granna locket uti bitar.
 Dessa vaggades af vinden,
 Drefvos hit och dit af stormen
 På det blåa hafvets yta.
 Alla stycken, som af Sampo
 Sjönko under klara vattnet,
 Ofvanpå det svarta gruset,
 Byttes der till hafvets rikdom,
 Ahti-barnens dolda skatter.
 Hafvet rikedom ej saknar,
 Skatter tryta ej för Ahti. —
 Endast några smärre stycken
 Blefvo förda hän till stranden
 Af det isbeströdda hafvet;
 Deraf plöjning, deraf såning,
 Deraf all slags växt och gröda,
 Deraf en evärdlig lycka
 På den dimomhöljda udden,
 På den skogbeväxta holmen.

Sjelf hon Pohjolas värdinna

Fick till Pohja endast locket,
Bar till Sariola grepet
Med det ej benämnda fingret,
Men ej fick hon andra stycken.
Derför är i Pohja jemmer,
Är ett brödlöst lif i Lappland.

Tjugufjerde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Finner bitar utaf Sampo,
 Stycken af det granna locket,
 Invid stranden utaf hafvet,
 Vid en brokig klippas sida,
 Vid en kant af tjocka hällen,
 Bär dem så till uddens ända
 På den skogbeväxta holmen.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade
 Åt den unga Pellervoinen:
 "Sampsa, unga Pellervoinen!
 Gif dig att befröda jorden,
 Gå att göra fältet fruktbart,
 Så sex skilda sädesarter,
 Fröslag sju på marken kringsprid,
 Så att mina stränder frodas,
 Mina ägor ymnigt växa."

Unge Sampsa Pellervoinen
 Tog sex skilda sädesarter,
 Tog sju fröslag och dem lade
 I ett enda litet mårdsinn,
 Ut i sammar-ekorns benling,
 Gick så att befröda marken,
 Gick att göra fältet fruktbart,

Tog till orda sjelf och sade:
 "Säd jag sprider kring på marken
 Genom Skaparns öppna fingrar,
 Genom starka allmakts handen.
 Gumma, du som bor i jorden,
 Son i åkerns djup förborgad,
 Jordens moder, markens herre!
 Bringen torfven till att drifva,
 Feta marken till att skjuta,
 Tusental af ax upplyften,
 Breden hundrafalt med grenar
 Ur min såning, ur min plöjning,
 Ur den möda, som jag nedlagt.
 Må en axrik brodd sig höja,
 Brodd till färgen lik med stubben,
 Ur den mjuka åker-jorden,
 Ur den lefverlika marken.
 Styrka saknar icke jorden,
 Ej så länge tiden varar,
 Om det blott af gifvarinnor,
 Af naturens döttrar unnas.

O du Ukko, högst bland Gudar,
 Fader i den höga himlen,
 Du som skyarna beherrsakar,
 Råder öfver himlens strömoln!
 Håll en sammankomst i molnen,
 Håll ett råd bland solens strålar.
 Skicka från sydvest en molukant,
 Sänd en annan ifrån vester,
 Låt en tredje gro i öster,
 Slunga skyndsamt ifrån söder.
 Och om marken väta fordrar,

Stänk då vatten ifrån molnen
Ned på brodden, som sig höjer,
Uppå sådden, hvilken ryker."

Så nu Sampsa Pellervoinen
Spridde frön omkring på marken,
Täckte kullarna med granskog,
Hedarna med ljung besådde,
Sådde björkar uti dälдер,
Sådde tallar uppå höjder,
Häggas uti våta nejder,
Videträn i sankar mossor,
Rönnar uppå helga ställen,
Uppå hårda ställen pilar,
Enar uti stenig jordmon,
Ekar invid floders bräddar.

Skaffar sig en plog med eldbett,
Plog med kopparsmidda billar,
Tager sen en väldig oxe,
Wäinös tjur med krökta benen.
Oxen hade sega sidor,
Stadigt bygda kroppens lemmar,
Horn utaf den största styrka.
Plöjde så de sådda tegar,
Drog i ödemarken färör,
Sjelf till orda tog och sade:
"Färör ristar jag på marken
Med den hvassa eldbettsplogen,
Med de kopparsmidda billar."

Plöjde alla usla länder,
Vände dem och lösa gjorde,

[Alla kärr med ljung besådde,
 Plöjde dälдер, björkar stego,
 Plöjde backar, tallar skjöto,
 Plöjde kullar, granar växte,
 Häggar höjde sig på våta,
 Videträn på sank marker,
 Rönnar uppå helga ställen,
 Uppå hårda ställen pilar,
 Enar uti stenig jordmon.
 Eken dock ej börjar växa,
 Guda-trädet sig ej rotar.

Lemnar fri den fula oxen
 För att af sin sällhet njuta.
 Skredo nätter tvenne, trenne,
 Skredo lika många dagar,
 Gick så att betrakta trädet:
 "Monne eken nu har vuxit,
 Har sig Guda-trädet rotat?"
 Ännu har ej eken vuxit,
 Guda-trädet sig ej rotat.

[Lemnar fri den fula oxen
 För att af sin sällhet njuta;]
 Bidde åter trenne nätter,
 Bidde lika många dagar,
 Gick så att betrakta trädet,
 Sedan högst en vecka skridit:
 "Monne eken nu har vuxit,
 Har sig Guda-trädet rotat?"

Nu har eken ändtligt vuxit,
 Guda-trädet har sig rotat,
 Lumniga dess grenar äro,

Ymnigt sprida sig dess qvistar,
 Ekens topp till himlen stiger,
 Qvistarna i rymden bredas,
 Hindra skyarna att skrida,
 Hindra molnen att sig röra,
 Undanskymma solens strålar,
 Månens ljusa sken förtaga.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Ledsnad menskorna betager,
 När ej solen strålar sprider,
 Milda månen mer ej lyser.
 Monn bland denna ungdom finnes,
 I den sköna ungdoms-skaran,
 Den som kunde eken fälla,
 Hugga ned det raka trädet?"

Ekens bane nu man söker,
 Söker den som trädet fällde,
 Ut i Finland, ut i Ryssland,
 Mellan hvardera Karelen,
 Inom trenne rikens stridsland;
 Men ej faans en sådan hjelte,
 Ej en man med sådan styrka,
 Att han kunnat eken fälla,
 Hugga ned det stora trädet.

Steg en liten man ur hafvet,
 Steg en hjelte ifrån böljan,
 Föga bättre än en liflös,
 Ej mer skön än en försvunnen.
 Hjelten var ej af de större,

Var ej heller af de mindre;
 Längden var som mannens qvarter,
 Eller som ett spann hos qvinnan.
 Bar en koppar-hatt på hufvet,
 Hade koppar-skor på foten,
 Koppar-handskar uppå handen,
 Uti handsken koppar-vantar,
 Koppar-gördel omkring lifvet
 Och vid gördeln koppar-yxe.
 Yxens skaft var gjordt af koppar,
 Men på knappen blänkte silfver;
 Skaftet var en aln i längden,
 Yxens blad ett spann i höjden.

Börjar nu att yxen hvässa,
 Slipade det jemna bladet
 Med fem stenar ifrån Estland,
 Med sex hårda hvätje-stenar.
 Med sju mjuka brynstens-ändar.

Fick så yxen hvässt och slipad,
 Fick den uti bästa ordning;
 Nu blef hjelte först af hjelten,
 Blef en duglig man af mannen.
 Foten svänger uppå marken,
 Hufvudet till molnen hinner,
 Skägget räcker fram till knäna,
 Ned till hälarna når håret.
 Med en famn hans smalben mätes,
 Med halfannan knäets omkrets
 Och med famnar tre hans höfter.

Börjar stiga på med snabbhet,

Vandrar fram med lätta fötter,
 Träder med den ena foten
 Uppå sandbeströdda faltet,
 Träder med den andra foten
 Uppå lefverlika marken,
 Kommer så med tredje steget
 Fram till fasta pilens rötter,
 Tätt intill den stora eken.

Hugger eken med sin yxe,
 Hugger med det jemna bladet,
 Hugger en gång, hugger tvenne,
 Spånor flögo kring från trädet,
 Elden flydde ifrån eken,
 Gnistor sprakade från yxen.
 Redan med det tredje hugget
 Måttade han eken fälla,
 Böja ned det goda trädet,
 Raka trädet sönderkrossa.
 Fällde toppen emot öster,
 Emot vester stammen vände.
 Den som tog en gren från trädet,
 Tog åt sig en evig lycka,
 Den som trädets topp fick bryta,
 Bröt ett städse lyckligt tecken,
 Den som skar ett blad från eken,
 Skar åt sig en evig sällhet.
 Af de spånor, hvilka spriddes
 Uppå hafvets klara yta,
 Bildade besvärjarn pilar,
 Skytten sina onda redskap,
 Pirolainen styngets verktyg.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Genom honom eken faller,
 Hugger ned det gröna trädet,
 Raka trädet sönderkrossar,
 Får så solen till att lysa,
 Månen att sin klarhet sprida.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Strödde frön igenom sällan,
 Spridde dem omkring på marken.
 Hundrafaldt hvar säll föröktes,
 Tiofaldt hvar ask, som såddes,
 På den dimomhöljda udden,
 På den skogbeväxta holmen.

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Hit med plöjning, hit med såning,
 Hit med all slags växt och gröda,
 Till de arma nordanländer,
 Suomis vidt utsträckta nejder,
 Hit du måne till att lysa,
 Hit du sol att värme sprida,
 Hit J solens milda strålar."

Sade Pohjolas värdinna.
 "Ännu minnes jag ett medel,
 Hittar på ett litet hinder
 Mot din plöjning, mot din såning,
 Emot all din växt och gröda.
 Sköna månen skall jag bringa
 I en sten med brokig sida,
 I en häll med fasta väggar,
 Och den milda solen sätta

Att i ståluppfyllda berget,
 I en jernfast klippa lysa
 Och ej dådan mera slippa,
 Aldrig utgång sig bereda.

Låter stränga froster skada,
 Kylig väderlek fördröja
 All din plöjning, all din såning,
 Allt hvad du med möda odlat.
 Låter jern från luften regna,
 Hagel utaf stål bereder,
 Att på dina svedjeländer,
 Dina åkrar häftigt störta.

Trollar björnen ifrån heden,
 Ifrån lunden vilda katten,
 Krökta tassan ifrån öknen,
 Ifrån mon den glesa tanden,
 För att rifva dina hästar,
 Dina ston om lifvet bringa,
 Boskapshjordarna förstöra,
 Skingra korna vidt kring fältet,
 Eller låter sjukdom döda
 Alla dina boskapsdrifter,
 Dräper människorna sjelfva
 Och din stora ätt föröder.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Mig förmår ej Lappen trola,
 Mig ej Turjalainen skadar.
 Sjelf jag himlens staf besitter,
 Har hos mig min lyckas nycklar,

Ej i afundsmannens händer,
Olycksstiftarns finger-ändar."

Åter gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
"Store Skapare bevara,
Milde Gud, ditt hägn förläna
Emot männens onda anslag
Och mot stämplingar af qvinnor.
Krossa afundsmän på landet,
Kufva leda troll i vattnet,
Håll med dina egna söner,
Städse dina barn beskärma,
Att till men ej solen lyser,
Att ej månens ljus må skada,
Vinden icke våldsamt blåsa.
Afvänd alla stränga froster,
Låt ovädret icke nalkas.

Tillred utaf jern ett gärde,
Foga hop en borg af stenar
Omkring alla mina ägor,
Uppå gårdens begge sidor,
Ifrån jorden upp till himlen,
Ifrån himlen ned till jorden,
Nyttja stål till gårdsgårds-störrar,
Dem med markens maskar fastbind,
Fäst med ormar dem tillhopa
Och med ödlor sammanfoga,
Att ej björnen må för mycket,
Fienden för ymnigt fräta.
Hvad nu trollmän än må trollo,
Må uppå dem sjelfva falla.

Nu du Pohjolas värdinna
 Drif förderfven in i stenen,
 Tryck i klippan allt det onda,
 Samla plågorna i berget,
 Men ej må du månen röra,
 Aldraminst åt solen komma.
 Låt de stränga froster skada,
 Låt ovädret uppehålla
 Egna kornbesådda åkrar,
 Sådden, hvilken sjelf du odlar.
 Låt ock jern från höjden falla,
 Hagel strö af fasta stålet
 Ned på tågen uti Pohja,
 Uppå Pohjas boskapsgårdar.

Trolla björnen ifrån heden,
 Ifrån kunden vilda katten,
 Krökta tassan ifrån öknen,
 Ifrån mon den glesa tanden
 Bort till Pohja-gårdens åkrar,
 Hvarest Pohjas hjordar trampa."

Än den gamle Väinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Låt nu Suomi, ljufva, hulda!
 Ymnighet på marken herrska
 Och i luften mildhet råda,
 Att jag kan i dälдер sjunga,
 Leka uti gröna lunder,
 På den jemna marken dansa."

Tjugufemte Runan.

— — — — —
 — — — — —
Louhiatar gamla qvinnan,
 Gamla skökan uti Pohja
 Föder sedan söner nio,
 Bringar tio barn till verlden,
 Under badet en gång gifvet,
 Uti badstun, en gång eldad.
 Alla på en gång hon föder,
 På en enda natt om sommarn.

Sina söner hon benämner
 Och med samma omsorg vårdar,
 Som enhvar sitt eget foster.
 En till håll och styng hon danar,
 Ammar upp till gikt en annan,
 Fostrar till kolik en tredje
 Och en fjerde gör till tvinsot.
 Der hon utslags-sjukdom närer,
 Däggår ock den grymma pesten,
 Skapar leda troll i vattnet,
 Afundsmän på alla ställen,
 Trollmän uti sankä dälдер.

Sjelf hon råder sina söner,
 Sjelf hon undervisar barnen

Att till annan nejd sig draga,
Till den dimomböljda udden,
Till den skogbeväxta holmen.

Så nu Pohjolas värdinna,
Pohja-gårds tandglesa gumma
Sände gräsliga förderfven,
Dref de oerhörda plågor
Till den dimomböljda udden,
Till den skogbeväxta holmen.

Wäinö-gårdens söner sjukna,
Luoto-folket börjar täras
Af en icke vanlig sjukdom,
En till namnet okänd smitta.
Nedantill förmultna golfven,
Ofvan ruttna takets bräder.

Nu den gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige siarn
Hör att Luoto-folket sjuknat,
Hör att Wäinös söner täras
Af en icke vanlig sjukdom,
En till namnet okänd smitta.
Värmer badstun upp med snabbhet,
Eldar i en hast sitt pörte,
För en qvast uti sin värjo,
I sitt skygd en honungsvinge,
Värmer honungsrika qvasten,
Mjugar upp dess hundra qvistar,
Torkar bort de helga plågor
Och de helga smärtor döfvar
Med den honungsrika vingen,

Med den lena honungsqvasten,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Är af Skaparn plågan alstrad,
 Monne Gud förderfvet hitsändt?
 Eller är för lön det tingadt,
 Rustadt ut emot betalning?"

Sjukdom, stig till himla-rymden,
 Plåga, höj dig upp till molnen,
 Far i luften varnsta imma,
 För att utaf vinden vaggas,
 Drifvas af det hårda vädret
 Hän till långt aflägsna Pohja,
 Der ej sol, ej måne finnes,
 Icke luft, som hullet fagnar.

Smärtorna jag äfven manar
 In i källare af stenar,
 In i jernuppfyllda rösen.
 Svårt det är att smärter lida,
 Plågsamt att af sjukdom täras.

Kivutar, du plågors moder,
 Du som smärter sammanföser
 I ett litet, brokigt käril,
 I en ask af koppar bildad,
 Du med handskar utaf plågor,
 Du med plågo-skor på foten!
 Kom nu hit, då du behöfves,
 Vandra hit, då man dig kallar,
 Borttag från de svåra smärter
 Deras kraft och deras styrka,
 Att den sjuke sig får hvila,
 Att den svage lugnt kan sofva,

Den betryckte lindring njuta,
 Sjuklingen sin sans behålla.
 Samla smärtorna i skrinet,
 I den vackra koppar-asken;
 Koka så de svåra smärtor
 I en ganska liten kittel,
 Hvilken trenne fingrar rymmer,
 Der blott rum för tummen finnes,
 Koka dem på plågo-backen,
 Högst på spetsen utaf berget.

Midt på backen står en klippa
 Och ett hål finns midt i klippan,
 Hålet är med nafvarn vridet,
 Med ett huggjern genomborradt
 Nio famnar djupt i berget
 Och en aln än derutöfver.
 Dit fördrifvas alla plågor,
 Alla smärtor dit förjagas;
 Stenen qvider ej af smärta,
 Klippan ej af plåga klagar,
 Om dit äfven skulle bringas
 Oberäkneliga smärtor,
 Qval, dem man ej tälja mäktar.

O du Ukko, högst bland Gudar,
 O du gamle man i höjden.
 Kom nu hit, då du behöfves,
 Vandra hit, då man dig kallar,
 Kom att helsa åstadkomma,
 Frid och ro tillvägabringa.
 Blås, o Gud, med helga munnen,
 Med den varma andedrägten,

Att ej någon son förloras,
 Ej en moders barn försvinner
 Från det tal, som Skaparn danat,
 Som med omsorg Gud har vårdat."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Ställde grytan uppå elden,
 Hade så sitt kok att sjuda.
 Full var grytan af de örter,
 Hvarur saft på marken dryper,
 Honungs-droppar rinna neder.

Fräsande nu grytan sjuder
 Uti trenne sommar-dagar
 Och i fulla trenne nätter.
 Derpå gamle Wäinämöinen
 Efterser sitt läkemedel:
 "Är min salva tillförlitlig,
 Är mitt läkemedel säkert?"

Ej är salvan tillförlitlig,
 Ej hans läkemedel säkert.
 Ställde grytan uppå elden,
 Hade så sitt kok att sjuda,
 Bragte dit än mera örter,
 Gräs af många skilda arter.

Fräsande nu grytan sjuder
 Uti fulla trenne nätter
 Och i trenne sommar-dagar.
 Derpå gamle Wäinämöinen
 Lyftar grytan ifrån elden
 Och beskådar läkemedlet;
 "Är min salva tillförlitlig,
 Är mitt lekemedel säkert?"

Ej är salvan tillförlitlig,
 Ej hans läkemedel säkert.
 Ställde grytan uppå elden,
 Hade så sitt kok att sjuda,
 Bragte dit än mera örter,
 Gräs af många skilda arter,
 Som från annan nejd man hemtat,
 Tagit ifrån byn den kalla,
 Fått af nio vise männer,
 Åtta insigtsfulla trollmän.

Fräsande nu grytan sjuder
 Uti fulla trenne nätter
 Och i trenne sommar-dagar.
 Trenne gossar flitigt vårda
 Det som i en panna kokas;
 Trädrik skog till bränsle öddes —
 All den skog, en holme frambragt —
 Blott för koket i en panna.
 Fastnade så sten vid stenen,
 Klippa sig vid klippan fäste.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Lyftar grytan ifrån elden
 Och beskådar läkemedlet:
 "Är min salva tillförlitlig,
 Är mitt läkemedel säkert?"

Visst är salvan tillförlitlig,
 Visst är läkemedlet säkert.

Smorde så med denna salva,
 Med det goda läkemedlet,
 Smorde ofvantill och nedan,

Smorde midtuppå tillika,
 Højde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Herren må sin hjälp förläna,
 Ifrån Gud må bistånd komma,
 Sen jag smort med mina händer,
 Sen, jag med min mun har talat."

Hvart ej mina händer komma,
 Dit må Skaparns händer komma;
 Hvart ej mina fingrar passa,
 Dit må Skaparns fingrar passa;
 Hvart ej mina ord sig sträcka,
 Dit må Skaparns ord sig sträcka.
 O du Ukko, högst bland Gudar,
 O du gamle man i höjden!
 Gör den sjuke frisk om natten,
 Lifva honom upp om dagen,
 Att ej ofvantill käns plåga,
 Att ej smärtan tär det inre,
 Att ej värken flyr till bröstet.
 Låt ej någon smärta kännas,
 Ej den aldraminsta plåga,
 Medan tiden ännu varar
 Och den klara månen lyser."

Gamle trygge Wäinämöinen,
 Den evärdelige siarn
 Trollad sjukdom dermed bortdref
 Och en pålagd sjukdom läkte.

Tjugusjette Runan.

Louhi Pohjolas värdinna,
Pohja-gårds tandglesa gumma
Qväder månen, att ej lysa,
I en sten med brokig sida,
Qväder solen, att ej stråla,
In i hårda bergets sköte,
Inom klippans fasta väggar.

Var nu natt förutan ända,
Oupphörligt mörker rådde
På den dimomböljda udden,
På den skogbeväxta holmen.
Natten fem år redan varat,
Uti sex år solen saknats,
Månen man ej sett på åtta,
Karlavagnen ej på nio,
Stjernorna på tio årtal.

Sade gamle Wäinämöinen:
"Hör mig broder Ilmarinen!
Låt oss gå att se på månen,
Att den sköna solen skåda
Att betrakta Karlavagnen —
Gå att efterse, hvad under
Sol och måne undanskymmer,
När ej månen mera lyser,

När ej solen sprider strålar
Öfver oss beklagansvärda,
Af elände undertryckta.”

Gamle trygge Wäinämöinen
Och hans broder Ilmarinen
Gingo så att se på månen,
Att den sköna solen skåda,
Att betrakta karlavagnen.
Stego upp till höga himlen
På det sjette stjernehvalfvet,
* Ofvan åtta himla-fästen.

Ilmarinen eld nu uppslår,
Wäinämöinen gnistor sprider
Med sin kopparsmida svärdspets,
Med sin blanka klingas eldbett,
På det sjette stjernehvalfvet,
* Ofvanpå de åtta himlar.

Satt en mö på långa molnet,
Satt en flicka invid bågen.
Flickan träget vaggar elden,
Gungar flitigt ljusa lågan
I en vacker, gyllne vagga,
Som på silfver-remmar hängde.
Silfver-remmarna de hveno,
Gyllne vaggan klang i luften
Under vaggningen af flamman,
Under gungandet af lågan.
Plötsligt elden föll från vaggan
För den ovarsamma flickan.
Elden ilade med snabbhet,

Hastigt flög den röda gnistan
Genom åtta himla-fästen,
Granna locken sex igenom.

Gamle trygge Wäinämöinen
Och hans broder Ilmarinen
Gå att spana efter elden,
Söka upp den flydda gnistan.

Bygga farkost först på berget,
Timra uti ökenskogen
Sig en båt med trenne vränger.
Sampsä, son af Pellervoinen,
Gjorde styren utaf granar,
Stänger utaf furu redde.

Föra båten ut på vattnet,
Ro den makligt fram och färdas
Af och an på Neva-elfven,
Rundt kring Neva-flodens udde.
Kom en qvinna dem till möte,
Talade dem till och sporde:
"Hvadan ären J, o männer?"

Sade gamle Wäinämöinen:
"Från den medlersta bland rymder,
If från himlars midt vi äro."

"Hvart, o männer, gäller resan,
Hvart er färd, beklagansvärde?"

"Vi begifvit oss att elden,
Att den flydda gnistan söka;
Hvadan är du arma qvinna?"

"Hvadan är jag arma qvinna?"

Jag bland qvinnor är den äldsta,
 Är de första menskors moder,
 Har fem gånger hustru varit
 Och som brud sex gånger fästad. —
 Ni begifvit er att elden,
 Att den flydda gnistan söka;
 Svårt det blir att elden finna,
 Få om flydda gnistan kunskap.
 Grymma ting har elden vållat,
 Lågan mycken ofärd alstrat.
 Elden ilade med snabbhet,
 Hastigt flög den röda gnistan
 Ofvanfrån den höga himlen,
 Från det sjette stjernehalvvet,
 Flög igenom luftens rymder,
 Kom så genom sotigt draghål
 Till den ljufva kärleksbädden.
 Uti Tuuris nya stuga,
 Palvonens ej täckta boning.

Modren gaf från bröstet näring
 Åt sitt barn i usla vaggan,
 Uti Tuuris nya stuga,
 Palvonens ej täckta boning.

Eldens gnista kom i stugan,
 Brände knät på späda barnet,
 Brände barmen af dess moder,
 Skadade för qvinnan bröstet.
 Ned till Manala gick barnet,
 Gossen for till Tuonis boning,
 Ty han var till döden danad,
 Var bestämd att falla undan.

Modren visste dock dess mera,
 Ej till Manala gick modren.
 Hon förstod att tjusa elden,
 Att fördrifva ljusa lågan
 Ned i vattnets vilda vågor,
 I Aluejärvis böljor.

Nu den vilda insjön brusar
 På en sommar-natt tre gånger,
 Nio gånger på en höst-natt,
 Svallar upp till granens toppar.
 Sjuder öfver alla bräddar,
 För den röda eldens plågor,
 För den ljusa lågans smärtor.
 Drifver fiskarna på landet,
 Abbor-skaran på det torra;
 Dervid fiskarna besinna,
 Abborarna eftertänka,
 Hur att vara, hur att lefva
 Uti dessa eldens plågor,
 Dessa lågans svåra smärtor.

Abborn med sin krökta nacke
 Kom och satte efter gnistan.
 Gnistan fås dock ej af abborn;
 Kommer så den blåa siken,
 Siken sväljer eldens gnista.

Lopp en liten tid till ända,
 Då af smärta sväljarn gripes,
 Slukarn råkar uti vända,
 Uti nöd den alltför mätta.
 Samm från udde bort till udde,
 Från en holme till en annan,

Hvarje udde hördes råda,
 Hvarje holme underrätta:
 Hvarken finns i lugna vattnet,
 Eller i det vilda, låga,
 Den mig arma skulle höra,
 Mig eländiga förgöra
 Uti dessa eldens plågor,
 Dessa lågans svåra smärtor.

Kommer så den röda laxen,
 Slukar upp den blåa siken.
 Lopp en liten tid till ända,
 Då af plåga sväljarn gripes,
 Slukarn råkar uti vända,
 Uti nöd den alltför mätta.
 Samm från udde bort till udde,
 Från en holme till en annan,
 Hvarje udde hördes råda,
 Hvarje holme underrätta:
 Hvarken finns i lugna vattnet,
 Eller i det vilda, låga,
 Den mig arma skulle höra,
 Mig eländiga förgöra
 Uti dessa eldens plågor,
 Dessa lågans svåra smärtor.

Kommer så den gråa gäddan,
 Slukar upp den röda laxen.
 Lopp en liten tid till ända,
 Då af plåga sväljarn gripes,
 Slukarn råkar uti vända,
 Uti nöd den alltför mätta.
 Samm från udde bort till udde,

Från en holme till en annan;
 Hvarje udde hördes råda,
 Hvarje holme underrätta:
 Hvarken finns i lugna vattnet,
 Eller i det vilda, låga,
 Den mig arma skulle höra,
 Mig eländiga förgöra
 Uti dessa eldens plågor,
 Dessa lågans svåra smärtor.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Finnes här den linet sådde,
 Sådde linet, plöjde marken,
 På en enda natt om sommarn,
 Midt emellan tvenne dagar?
 Jag ett nät nu ville göra,
 Hundraögdad not mig laga,
 För att arma fisken döda,
 Den eländiga förgöra."

Sedan brände man ett fartyg,
 Man en liten båt förstörde
 Invid fallet af eldförssen,
 Vid den helga flodens hvirfvel.
 Deraf fick man litet aska,
 Sådde linet ibland askan,
 Sådde linet, plöjde marken.
 Der en herrlig växt nu frodas,
 Utan måtta linet stiger,
 Höjer upp sig utan leder,
 Midt emellan tvenne dagar,
 På en enda natt om sommarn.

I en hast man linet rensar,
 Plockar i en hast och stryker,
 För det i en hast i vattnet,
 I en hast ur vattnet lyftar,
 Torkar i en hast och bråkar,
 Midt emellan tvenne dagar,
 På en enda natt om sommarn.

Systrarna så linet spinna,
 Svägerskorna trä' på nålen,
 Bröderna tillhopa knyta,
 Fäderna vid tåget fästa,
 Midt emellan tvenne dagar,
 På en enda natt om sommarn.

Blef så nätet färdiglagadt,
 Noten med sin trådtel fogad.
 Bröderna sig nu begifva
 Ut med noten för att fiska.
 Notens ena tel blir kastad
 Vid en holme uppå fjärden,
 Vid ett land, der träd ej växte,
 Notens andra tel blir kastad
 Fjerran uti Tuoni-elfven,
 Vid den helga flodens hvirfvel,
 Notens kil man sedan kastar
 Dit på Kalevalas stengrund,
 Vid den gamle Wäinös båtplats.

Noten kastad var i vattnet,
 Och nu börjar man att draga;
 Afvigt var dock noten kastad,
 Illa blir den äfven dragen.

Fisk af alla slag man fångar,
 Men den fisken får man icke,
 För hvars skull man noten tillredt,
 Fogat nätet med sin trådtel.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Än en annan gång försöker.
 Notens ena tel blir kastad
 Uti Sarjo-sundets mynning,
 Tätt invid lax-öars uddar,
 Notens andra tel blir kastad
 Uti Lapplands vik, den vida,
 Nära vid sik-öars stränder,
 Notens kil man sedan kastar
 Invid Kalevala-näset,
 Nära intill ängens udde.

Noten kastad var i vattnet
 Och nu börjar man att draga;
 Afvigt var dock noten kastad,
 Illa blir den äfven dragen.
 Fisk af alla slag man fångar,
 Men den fisken får man icke,
 För hvars skull man noten tillredt,
 Fogat nätet med sin trådtel.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Noten ännu mer förstorar,
 Skarfvar telarna på nätet,
 Dem med famnar fem föröker,
 Öker tågets längd med tio,
 Yttrar sjelf ett ord och säger:

"Låt oss se vår net på djupet,
Föra längre ut på fjärden;
Må ännu en gång vi draga,
Med ett tredje varp försöka."

Noten roddes så på djupet,
Fördes längre ut på böljan;
En gång än man noten drager,
Med ett tredje varp försöker.

Hvem är roddaren i båten,
Hvem vid årors tullar sitter?
Sjelfve smeden Ilmarinen,
Han är roddaren i båten,
Han vid årors tullar sitter.
Hvem drar noten upp från vattnet,
Lyfter nätet med sin trådtel?
Gamle trygge Wäinämöinen
Drager noten upp från vattnet,
Lyfter nätet med sin trådtel.

Sade gamle Wäinämöinen:
"Wellamo du vattnets drottning,
O du vattnets gamla rörbröst!
Kom nu hit att byta skjorta,
Kom att ömsa andra kläder.
Du en skjorta har af hafsrör,
Bär på dig af skum en mantel;
Jag af lärft en skjorta skänker,
Ger åt dig af lin en mantel,
Som är väfd af Månens jungfru,
Utaf Solens jungfru spunnen.

Wellamo du vattnets drottning,

O du vattnets gamla rörbröst!
 Tag uppå dig lycko-kläder,
 Kläd dig uti gåfvo-skjorta,
 Under dina gåfvo-tider,
 Uppå mina fångste-dagar.
 Dina gåfvor mig förläna,
 Skyndsamt gif utaf ditt villbråd.
 Väck ett sorl af fiskars tenor,
 Jaga hit en svärm af fiskar,
 Der vi noten skola lyfta,
 Draga upp dess hundra flöten
 Ned från djupa fjärdars botten,
 Ofvanfrån det svarta gruset."

Derpå Solens son, den starke,
 Hoppar plötsligt ned från kullen,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Monne här behöfves någon,
 Som med långa stören pulsar?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Här behöfs i sanning någon,
 Som med långa stören pulsar."

Derpå Solens son, den starke,
 Ryckte upp en tall på kullen,
 Gjorde puls-skaft af en fura,
 Men till spets han tog en klippa,
 Redde knopp af fasta hällen.
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Pulsar jag med all min styrka,
 Stöter med min hela manskraft,
 Eller blott som saken fordrar?"

Sjelf den vise Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Pulsar du, som saken fordrar,
 Mycket har du då att pulsa."

Rom så Solens son, den starke,
 Uti båten för att pulsa.
 Pulsar nu, som saken fordrar,
 Allt slags fiskar dit förjagar,
 Hvarest noten man skall lyfta,
 Draga upp dess hundra flöten.

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Der nu är en svärm af fiskar,
 Är ett sorl af fiskars feur,
 Hvarest noten man skall lyfta,
 Draga upp dess hundra flöten."

Noten drager man och släpar,
 Lyfter sedan upp från vattnet,
 Gör den ren och tömmer fångsten
 Uti Wäinämöinens farkost.
 Fångas så den gråa gäddan,
 För hvars skull man noten tillredt,
 Fogat nätet med sin trådtel.
 Men ej vågar Wäinämöinen
 Taga den i sina händer
 Handskar brokiga förutan,
 Utan handskar, jernbesmida,
 Vantar utaf koppar gjorda.

Derpå Solens son, den starke,
 Tager fisken straxt i famnen,
 Yttrar så ett ord och säger:

”Må en knif från himlen rulla,
 Falla må en knif med guldskäft
 Och med bätt af silfver bildadt,
 Hvarmed gäddan jag kan klyfva,
 Skära uti tvenne delar.”

Rullar så en knif från himlen,
 Fallar ned en knif med guldskäft
 Och med bätt af silfver bildadt,
 Fallar vid den gråa gäddan.

Straxt nu Solens son, den starke,
 Griper i dess skäft med handen:
 ”Blif uti min hand, du knifskäft,
 Håll dig, udd, i Skaparns slida.”

Dermed klyfver han nu gäddan,
 Vidgar dermed munnens öppning.
 I den gråa gäddans mage
 Finner man den röda laxen.
 Klyfver så den röda laxen,
 In i röda laxens mage
 Finner man den blåa siken.
 Klyfver så den blåa siken,
 I den blåa sikens mage
 Finner man det blåa nystan,
 In uti den trånga tarmen,
 Der den gör sin tredje slingring.

Öppnade det blåa nystan,
 Ifrån nystanet det blåa
 Föll ett nystan rödt till färgen.

Öppnade det röda nystan,
 Midt från nystanet det röda

Spratt nu plötsligt fram den gnista,
 Som från himlen hade fallit,
 Flät tvert igenom molnen
 Ofvanfrån de åtta fästen,
 Genom luftens nio rymder.
 Lös från Solens son kom gnistan,
 Hade ifrån hans fingrar
 Fram ett litet väga-stycke,
 Ofvanom Alucjärvi,
 Tätt förbi sik-öars stränder,
 Mellan sand, der laxar fångas.
 Gnistan flyr till enris-skogen,
 Bränner enarna på fältet,
 Höjer sig så upp i granen,
 Bränner straxt den torra granen.
 Lågan oerhördt sig breder,
 Växer till och blir förfärlig,
 Bränner halfva Pohja-landet,
 Långa sträckor utaf Savo,
 Karjala å ömse sidor.

Sjelf han smeden Ilmarinen
 Satt vid årorna i båten;
 Elden brände der hans kindben,
 Svedde äfven veka lifvet.
 Smeden råkar nu i vända,
 Gripes af en smärtsam plåga.

Springer så till knät i vattnet,
 Ut i sjön till strumpebandet,
 Intill midjan ned i vågen,
 Söker der att släcka elden,
 Att den ljusa lågan hämma.

Höjande sin röst han sade,
 Talade med dessa orden:
 "Sköna eld, som Gud har danat,
 Låga utaf Skaparn frambragt!
 Göm dig undan i din aska,
 Dölj dig inom dina gnistor,
 Att du må om dagen brukas,
 Men om natten ligga bortgömd
 In uti en kölbad stubbe,
 Ned i spisen ibland aska.

Om det ej tillfyllest vore,
 Panu son af sköna solen,
 Barn utaf den milda dagen!
 Lyfta elden upp till himlen,
 Ställ den midt i gyllne ringen,
 In i koppar-klippens gömma,
 Bär den upp, som harnet bäres
 Till sin mor, sin vårdarinna.
 Ställ den att om dagen lysa
 Och att hvila under natten,
 Låt den hvarje morgon uppgå,
 Hvarje afton sjunka neder.

Hvarmed skall jag släcka elden,
 Hvarmed må jag hämma lågan?
 Uti Pohja finns en gosse,
 Uti kalla byn en hjelte,
 Reslig man i Pimentola,
 Hög som granen uti öknen,
 Stor som tellen uti kärret.
 Med en famn hans smalben mätes,
 Med halfannan knäets omkrets

Och med tvenne famnar höften.
 Rimmiga hans handskar äro
 Och hans skor med rim betäckas,
 Rimmig hatten är på hufvet,
 Rimmig gördeln omkring lifvet.
 Hemta rimfrost ifrån Pohja,
 Bringa is från byn den kalla,
 Mycken rimfrost finns i Pohja,
 Mycken is och mycken rimfrost,
 Rim i floden, is i sjöar,
 Glanskis marken der betäcker,
 Sjelfva luften är i halka.

Rimfrostklädda harar springa,
 Isomhöljda björnar tumla
 Midt på snöbetäckta berget,
 Tätt invid snö-borgens tinnar.
 Rimfrostklädda hökar flyga,
 Isomhöljda änder simma
 Midt i snöbetäckta elfven,
 Invid fallet af snö-forssen,

Kom, o gosse, ifrån Pohja,
 Ända bortom Pohja-gården.
 Släpa rimfrost med din kälke,
 Hemta is uti din släde
 Från det vilda fjällets hjessa,
 Från det fasta bergets kanter,
 Genom snöbetäckta borgen,
 Slottets isomhöljda portar,
 Drag i släden rimmig kittel,
 För en isig slef i kitteln.
 När du sedan hit har hunnit,

Uppnått målet för din resa,
 Rasta af det kalla vattnet,
 Ös utaf det våta snöslagg
 Uppå de förbrända ställen,
 Ställen, hvilka elden skadat.

Hvarmed skall jag elden släcka,
 Hvarmed må jag lågan hämma?
 Uti Pohja finns en jungfru,
 Uti kalla byn en flicka;
 Rimfrosthöljd är hennes mössa,
 Skjortan isig uppå kroppen,
 Skon är rimmig, strumpan isig,
 Frusna hennes klädningsfällar,
 Isbetäckt är skjortans krag.
 Kom, o flicka, ifrån Pohja,
 Från det innersta af Lappland,
 Stig från frusna sonets läger,
 Isomhöljda barnets sida,
 Tag din klädning ifrån kölden,
 Tag din kjortel ifrån frosten.
 När du sedan hit har kommit,
 Uppnått målet för din resa,
 Rasta kjorteln ned på knäna,
 Till ett tücke åt den sjuke,
 För att eldens mun tillsluta,
 Trycka Panus hufvud neder.
 Linda elden uti vecken,
 Uti flickarna lägg lågan,
 Göm den uti rena kjorteln,
 I din hvita klädebonad.

Om ej det tillfyllest vore,
 O du Ukko, gyllne konung,
 Du som skyarna beherrsakar,
 Råder öfver himlens strömoln!
 Låt en molnsky gro i öster,
 Sänd en annan ifrån vester,
 Stöt med famnen moln tillhopa,
 Sammanfoga deras kanter
 Och förena mellanrummen.
 Låt så regna is och rimfrost,
 Helande och goda salvor,
 Uppå de förbrända ställen,
 Ställen, hvilka elden skadat.
 Gör så elden svag och kraftlös,
 Tag från lågan bort dess styrka,
 Ifrån Panu manna-kraften."

Dermed smeden Ilmarinen,
 Släckte ut den röda elden,
 Hämmade den ljusa lågan;
 Gjorde elden svag och kraftlös,
 Tog från lågan bort dess styrka,
 Ifrån Panu manna-kraften.

Tjugusjunde Runan.

Ledsnad herrskade bland menskor,
 Ledsnad ock bland foglar rådde,
 Svårt det var för vattnets fiskar
 Och för skogens hjord besvärligt,
 När ej solen mera lyste
 Och ej sken den milda månen.

Gäddan känner gropens botten,
 Foglars flygt blir örnen varse,
 Vinden vet af gässens dagsfärd,
 Men ej vet den arma menskan,
 När dock morgonen är inne,
 Eller natten börjar nalkas
 På den dimomhöljda udden,
 På den skogbevuxta holmen.

**R
 Medelålders männer tänka,
 Hur man utan sol och måne,
 Utan karlavagn må lefva.**

Gamle trygge Wäinämöinen
 Vandrar hän till smedens verkstad,
 Träder under smidjans dörrpost,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Upp du smed der invid väggen,
 Upp du hamrare bak stenen,

För att nu en måne smida
 Och en solring sammanfoga.
 Lång är tiden eld förutan,
 Ledsam, då ej månen lyser,
 Då ej solen strålar sprider."

Steg så smeden upp vid väggen,
 Hamrarn reste sig bak stenen
 För att straxt en måne smida
 Och en solring sammanfoga.
 Utaf guld han smider månen
 Och af silfver nya solen;
 Får så månen smidd och formad,
 Får ock solen färdigbildad.
 Nu de lyfta dem med glädje,
 Bära vackert och försigtigt
 Upp till himmelen den höga,
 På det sjette stjernehalvvet,
 * Ofvanpå de åtta fästen.

Svetten dröp från Skaparns hufvud,
 Vattnet rann från Gudens panna
 Vid det alltför svåra verket,
 Vid den mödosamma lyftning,
 Då man forslar nya solen,
 Då man bär en ring för månen
 Upp till midten utaf himmeln,
 Till den nionde bland rymder.

Månen fingo de så forslad,
 Fingo äfven solen fästad
 I den nionde bland rymder,
 Vid den medlersta bland himlar;

Men som måne sken ej guldets,
Silfret såsom sol ej lyste.

Nu den gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tög och sade:
"Om jag far till Pohja-gården,
Mig beger till Pohjas söner,
Visst jag månen får att lysa,
Gyllne solen till att stråla."

Far åstad och färdas skyndsamt
Hän till Pohjola det mörka;
Stiger en dag, stiger tvenne,
Redan på den tredje dagen
Synas Pohja-gårdens portar,
Pohja-gårdens dörrar rassla
Och de onda gångjern glimma.

Kommen fram till Pohja-floden
Ropar gamle Wäinämöinen:
"Hemta båt, du son i Pohja,
Att jag slipper öfver elfven."

Pohja-sonen hördes svara:
"Här är ingen båt nu ledig,
Ro dig fram med dina fingrar,
Styr med dina flata händer
Öfver floden här i Pohja."

Nu den gamle Wäinämöinen
Sänker fingrarna i vattnet,
Flata händerna i böljan,
Drar sig på en vatten-ruska,
På en tall-stock, sig förfogar,
Låter så en hvissling ljuda;

Kom en vind och förde honom
Öfver floden uti Pohja.

Pohja-folket höres ropa,
Onda skaran häftigt larma:
"Stig nu med den ena foten
Ifrån elfven upp till stranden."
Steg med sina begge fötter
Ifrån elfven upp till stranden.

Pohja-folket höres ropa,
Onda skaran häftigt larma:
"Träd nu fram till Pohja-gården."
Trädde fram till Pohja-gården.

Pohja-folket höres ropa,
Onda skaran häftigt larma:
"Kom nu in i Pohja-stugan."
Gick så in i Pohja-stugan.

Männerna der mjöd förtära,
Mätta sig med ljufva drycken.
Hvarje man bär svärd vid sidan,
Stridsbeklädd är hvarje kämpe,
För att döda Wäinämöinen,
Vattnets vän om lifvet bringa.
Männerna af honom spörja:
"Hvad är usle mannens budskap,
Hvad vet vandrarn att förtälja?"

Gamle trygge Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
"Hvart har solen från oss flyktat,
Hvart har månen tagit vägen?"

Pohja-folket höres ropa,
 Onda skaran häftigt larma;
 "Dit från eder solen flyktat,
 Dit har månen tagit vägen:
 Solen kommit ned i klippan,
 In i ståluppfyllda berget,
 Sköna månen har försvunnit
 I en sten med brokig sida;
 Aldrig derifrån de slippa,
 Aldrig utgång sig bereda."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Låt oss mäta våra klingor,
 Låt oss våra svärd beskåda.
 Skall ej månen fås ur stenen,
 Solen ifrån klippan frias?
 Den som har en längre klinga,
 Har ett svärd, mer skönt att skåda,
 Må det första hugget gifva."

Sina svärd nu männer mäta
 Och beskåda sina klingor.
 Litet längre än de andres
 Var den gamle Wäinös klinga,
 Blott så mycket som ett kornfrö,
 Eller som ett ringa halmstrå.
 Månen lyste uppå spetsen,
 På dess fäste glänste solen,
 Hästen gnäggade på bettet,
 Katten gnällde uppå knappen
 Och en hundvalp låg i slidan.

Man så träder ut på gården
 Och emot hvarann sig ställer.
 Nu den gamle Wäinämöinen
 Slog en gång med blanka svärdet,
 Slog en gång och slog en annan,
 Skalade, som rofvors strängar,
 Hufvuden af Pohjas söner.

Går så att beskåda månen,
 Vandrar hän att solen lösa
 Och befria karlavagnen
 Från den fläckbeströdda stenen,
 In ifrån stål-bergets sköte,
 Från den jernuppfyllda klippan.
 Men der finnas tio dörrar
 Och hvarenda ibland dessa
 Har med tio lås man fastläst;
 Han ej slipper in i klippan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Återvänder nu till bemmet,
 Träder uti smedens verkstad,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Hör mig smed, du Ilmarinen,
 Frände, barn af samma moder!
 Hamra mig tregrenig gräfte,
 Smid ett dossin hvassa billar,
 Smid en väldig knippe nycklar,
 Att jag månen får ur stenen,
 Solen lösa kan från klippan."

Derpå smider Ilmarinen
 Allt hvad mannen har af nöden,

Smider en dag, smider tvenne,
 Smider än den tredje dagen.
 Men uppå den tredje dagen
 Stiger Pohjolas värdinna,
 Pohja-gårds tandglesa gumma,
 Ganska tidigt upp en morgon
 Och sig tager för att flyga.
 Flyger upp med lärkans fjädrar,
 Höjer sig på siskans vingar,
 Flög till Ilmarinens smidja,
 Satte sig vid gluggen neder.

Det var smeden Ilmarinen,
 Tog till orda nu och sade:
 "Hur är, fogel, du vid gluggen
 Ren på morgonen så tidigt?"

Fogeln med sin tunga talar,
 Så den lilla siskan qvittrar:
 "Hör mig smed, o Ilmarinen,
 O du hamrare evärdlig!
 Du just är en kunnig konstnär,
 Är en hamrare förträfflig."

Det var smeden Ilmarinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Derför är jag kunnig konstnär,
 Är en hamrare förträfflig,
 Att jag har den store Guden
 Längre uti skägget skådat,
 Medan förr jag himmel smidde,
 Hamrade ett lock för luften."

Fogeln med sin tunga talar,
 Så den lilla lärkan qvittrar:
 "Hvad är det, du smed nu hamrar,
 O hvad smider du nu, konstnär?"

Det var smeden Ilmarinen,
 Svarade härtill och sade:
 "Det en halsring är, jag smider,
 Åt den stygga Pohja-gumman."

Flög nu Pohjolas värdinna,
 Flög och ilade med snabbhet
 Ifrån Ilmarinens smidja,
 Flög som lärka bort till hemmet.
 Börjar tänka och begrunda,
 I sitt sinne öfverlägga,
 Hur sin hals hon, usla qvinna,
 Onda hexa, månde värja.

Märker ofärd henne hota,
 Nödens dag förhanden vara.
 Steg så upp en morgon tidigt,
 Ren i dagens första gryning,
 Flög till Ilmarinens smidja,
 Kom, som dufva, uppå tröskeln.

Det var smeden Ilmarinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Hur är dufva du på tröskeln
 Ren på morgonen så tidigt?"

Dufvan med sin tunga talar,
 Fogeln så till gensvar qvittrar:
 "Derför må jag stå på tröskeln,

Att dig detta budskap bringa:
 Månen stigit har ur stenen,
 Solen ut ur klippan sluppit."

Derpå smeden Ilmarinen
 Går till dörren af sin smidja,
 Skådar noga upp mot himlen,
 Ser på fästet månen lysa,
 Ser den sköna solen stråla.
 Gick till gamle Wäinämöinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "O du gamle Wäinämöinen,
 Du en sångare evärdlig!
 Kom nu att beskåda månen,
 Kom att se på sköna solen,
 Då de nu på fästet stigit,
 Kommit till sitt förra ställe."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Skyndade sig ut på gården,
 Lyfte genast upp sitt hufvud,
 Hörde blicken emot himlen:
 Månen uppå fästet stigit,
 Solen hade himlen funnit.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf sig tager för att tala,
 Högjande sin röst han säger
 Och med dessa orden talar:
 "Hel dig måne, att du lyser,
 Att ditt anlete du viser,
 Hel dig gyllne dag, som randas,
 Hel dig sol, som åter uppgår!

Du guldmåne slapp ur stenen,
Sköna sol, du steg från klippan,
Såsom gyllne gök du uppsteg,
Höjde dig som silfver-dufva.
Så du må hvar morgon stiga
Äfven efter denna dagen,
Och hvar gång, då hit du kommer,
Må du ymnig helsa bringa,
Hopa håfvor uppå håfvor,
Föra lycka till vår metkrok,
Hemta fångst åt våra fingrar.
Vandra nu din väg med helsa,
Lägg din bana frisk till rygga,
Gör din båge skön och vacker,
Gå om aftonen till glädje."

Tjuguåttonde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Nu man borde björnen fånga,
 Borde fälla gyllne djuret
 Uti Metsola det ljufva,
 Det vaksamma Tapiola,
 Att ej Ohto mina hästar,
 Mina ston om lifvet bringar,
 Icke dödar mina hjordar,
 Och ej korna strör kring marken.

Också jag i fordna tider
 Var så god som mången annan,
 Då man gjorde val af männer,
 Då man karlarna fördelte,
 Mönstrade de bästa kämpar;
 Jag då steg till björnens dörrar,
 Till den platta nosens gårdar.
 Nu en annan tid är inne:
 Monne, arme man, jag redan
 Kunnat blifva alltför gammal,
 Mera tvekande än andra?
 Kanske är det så, men sinnet
 Lockande mig likväl bjuder
 Att till Metsola nu vandra,
 För att njuta af dess honung.

Så jag vandrar hän till skogen,
 Går till sysslor utom huset.
 Mielikki, du skogsvärdinna,
 Tellervo, Tapios dotter!
 Lägg nu band på dina hundar,
 Ordna vackert dina valpar
 I det trybevuxna tåget,
 I den lilla ekträdskojan.
 Bind för björnens ögon silke,
 Vira flätor om hans hufvud,
 Stryk uppå hans tänder honung
 Och på munnen rena smöret,
 Att han icke vädrar mannen,
 Icke känner andedrägten,
 När jag kommer till hans gårdar,
 Till den ädle Ohtos dörrar.

Vackra Ohto, skogens äpple,
 Skogens sköna, runda knotter!
 När du hör, att mannen nalkas,
 Stolta karlen till dig träder,
 Göm då klorna in i tassen,
 Tänderna uti ditt tandkött,
 Att de aldrig måtte såra,
 Ej ens i sin vighet skada.
 Så må du dig, Ohto, röra,
 Så du, honungstass, dig vända,
 Som i boet hjerpen rör sig,
 Gåsen liggande sig vänder."

Sjelf den gamle Wäinämöinen
 Stötte nu på sköna Ohto,
 Rubbade så sidenbädden,

Slog omkull den gyllne sängen;
 Höjde upp sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Nu, o Gud, du lofvad vare,
 Skapare allena prisad,
 När du gaf mig sköna Ohto,
 Gaf mig skogens guld till byte.
 Träder jag för Ohtos dörrar,
 Går till släta tassens gårdar,
 Vandrar till plir-ögats keja,
 För att der mitt guld betrakta —
 Kort är foten, böjdt är knäet,
 Nosen trubbig, som ett nystan.

Du min enda, vackra Ohto,
 O min honungstass, du sköna!
 Blif ej ens på skämt förtörnad,
 Jag var icke den dig fällde;
 Sjelf du halkade på grenen,
 Snafvade på barrträdsqvisten,
 Sönderslet din granrisklädnad,
 Ref i tu din barrbetäckning;
 Hösten är så hal och slipprig,
 Höstens nätter äro mörka.

Du min enda, vackra Ohto,
 O min honungstass, du sköna!
 Än du måste gå en sträcka,
 Måste vandra på en sandhed.
 Kom berömde, börja färden,
 Vandra hän du skogens stoltbet,
 Skrid blå-strumpa fram med snabbhet,
 Stig lättfotade med brådska

Ifrån dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala stigar,
 Till en skara utaf kämpar,
 Till en talrik karla-samling.
 Längre ren der stått ett visthus,
 Uppå silfver-fötter timradt,
 Bygdt på sköna gyllne stolpar;
 Dit vår ädle gäst vi leda,
 Föra in vår gyllne främling.
 Illa blir han der ej fågnad,
 Honung får han till att äta,
 Får det färska mjöd att dricka.

Kom nu, såsom ock du kommer.
 Ifrån detta trånga näste,
 Lemna dynorna af ruskor,
 Öfvergif din bädd af granris,
 Lägg dig uppå röda bolster,
 Uppå mjuka siden-hädden,
 Under åsen den berömda,
 Under takets vackra fogning.
 Rör dig uppå fältets drifvor,
 Som ett näckrosblad på böljan,
 Sväfva öfver skogens ruskor,
 Som på qvisten ekorn sväfvar."

Och nu vandrar Wäinämöinen
 Under spel i svedjelunder,
 Under hornets ljud på fältet,
 Vandrar med den ädle Ohto.
 Sjelf han spelar skönt och skickligt,
 Låter hornet herrligt ljuda,
 Blåste gånger fem för porten,

Blåste tre på hemmets kullar.
Ljudet hördes in i stugan,
Skallade inunder åsen.

Folket talade i stugan,
Så den sköna skaran sade:
”Hören ljudet nu derute,
Som från jägarhornet skallar,
Hören kotte-fogelns läte,
Hören Tapio-tärnans pipa!”

Folket hastade ur stugan,
Sköna skaran sprang på gården?
”Gaf ett bonungsdjur er skogen,
Gaf ett lodjur skogens herre,
Då med sång J återkommen,
Skriden jnblande på skidor?”

Gamle trygge Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
”Oss en utter är till talets,
Är till sångens ämne gifven;
Derföre med glam vi komma,
Jublande på skidor nalkas.
Men det är dock ej en utter,
Ej en utter, ej ett lodjur;
Sjelf den frejdade här vandrar,
Skogens dimma hit nu sväfvar,
Skogens fradga bitåt rinner,
Ohto nalkas svept i kläde.
Nu med Gud jag helsar eder
Här på dessa trånga gårdar,

Dessa alltför smala vägar,
 Gångar trampade af tärnor,
 Jemnade af gårdens qvinnor.
 Mindre kär kanske är gästen,
 Må man husets dörr då sluta,
 Men är gästen efterlängtd,
 Så må dörren hållas öppen."

Folket svarade och sade,
 Så den sköna skaran talte:
 "Nu, o Gud, du lofvad vare,
 Skapare allena prisad,
 Då du gaf den sköna Öhto,
 Skänkte skogens guld till byte.
 Hell dig Öhto, du som kommit,
 Hell dig honungstass, som vandrat
 Hit till dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala gångar.
 All min lifstid har jag längtat,
 Väntat all min blomningsålder,
 Att dock skogens silfver komme,
 Skogens guld sig skulle närma
 Hit till dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala gångar,
 Att jag hörde Tapio-hornet,
 Hörde skogens pipa ljuda.
 Detta har jag städse väntat,
 Som ett bördigt år man väntar,
 Såsom skidan väntar drifvor,
 Längtar efter präktig skara,
 Och som flickan väntar fästman,
 Den rödkindade en make.

Aftnarna jag satt i fönstret,
 Morgnarna på viithus-trappan,
 Månaderna invid låget,
 Vintrarna på fähusbacken.
 Der jag stod, tills snön förhårdnat,
 Tills den hårda snön blef uppmäkt,
 Marken bar och hölj'd med sandgrus,
 Gruset öfvertäckt med mylla,
 Myllan grönskande af nygräs."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Fiuns här ingen man, som mottar,
 Ingen kämpe, som välkomnar,
 När från Metsola jag kommer,
 Vänder hem från Tapios boning?"

Folket svarade och sade,
 Så den sköna skaran talte:
 "Nog här finnas män, som motta,
 Finnas kämpar som välkomna,
 När från Metsola du kommer,
 Vänder hem från Tapios boning.
 Länga brygd har drycken varit,
 Ölet redan länge färdigt
 För den främling, som nu kommer,
 För den gäst, som till oss nalkas."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Hvart skall främlingen nu föras,
 Hvart den gyllne gästen ledas
 Ifrån dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala gångar?"

Folket svarade och sade,
 Så den sköna skaran talte:
 "Dit må främlingen nu föras,
 Dit må gyllne gästen ledas,
 Uti stugan, gjord af tallar,
 Uti huset, bygdt af furu,
 Under åsen, den berömda,
 Under takets vackra fogning.*

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Du min enda, vackra Ohto,
 O min honungstass, du sköna!
 Allt ännu du måste vandra,
 Måste färdas fram i lunden.
 Gif, mitt guld, dig nu på färden,
 Tåga fram, mitt vackra silfver,
 Vandra genom gyllne tåget,
 Gå längsefter silfver-spången,
 Träd i stugan, gjord af tallar,
 Uti huset, bygdt af furu,
 Under åsen, den berömda,
 Under takets vackra fogning.

Sen nu till J stackars qvinnor,
 Att ej driften må förskräckas,
 Klena hjorden ej förfäras
 Ej värdinnans boskap skadas,
 När till stugan Ohto kommer,
 När det skäggbetäckta trynet,
 Platta nosen sticker in sig.

Gossar, gifven rum i förstun,
 Stån ej flickor framför dörren,

När till stugan hjelten träder,
När den stolta mannen kommer.

Bry dig ej om våra flickor,
Frukta ej för våra qvinnor,
Räds ej för de mössbetäckta,
De om hasen strumpbeklädda.
Allt hvad qvinna är i stugan,
Må nu längst i vrån sig draga,
När i stugan mannen träder,
När den stolta karlen kommer.

Frid du Gud ock hit förläna,
Hit i denna ringa stuga,
Uti denna låga hydda,
Under åsen den berömda,
Under takets vackra fogning.
Hvart skall nu mitt guld jag föra,
Hvar min lilla fogel ställa?"

Folket svarade och sade,
Så den sköna skaran talte:
"Hell ock dig, som hit har kommit,
Hell dig honungstass, som stigit
Uti denna ringa stuga,
Uti denna låga hydda,
Under åsen den berömda,
Under takets vackra fogning!
Dit må nu ditt guld du föra,
Ställa der din lilla fogel,
Invid hörnet af vår jernbänk,
Vid den fasta plankans ända."

Du min enda, vackra Ohto,

O min honungstass, du sköna!
 Nu din pels man måste skåda,
 Vackra håret undersöka;
 Var dock icke alls bekymrad,
 Illa skall man dig ej hålla,
 Skall ditt ludna skinn ej gifva
 Att hos usla männer vräkas,
 Att bepryda ringa karlar."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Hvart må sen vår gäst vi föra,
 Hvart ledsaga vandringsmannen
 Från det långa jernbänks hörnet,
 Från den fasta plankans ända?"

Folket svarade och sade,
 Så den sköna skaran talte:
 "Dit må nu din gäst du föra,
 Vandringsmannen dit ledsaga,
 Till förgyllda koppar-kärlet,
 Grytan med sin koppar-botten.
 Längre grytan stått på elden,
 Koppar-sidan invid lågan;
 Längre ren har vattnet väntat —
 Vattnet hemtades från fjerran,
 Togs ur vasslesöta källan,
 Den till brädden fyllda brunnen.
 Saltet ifrån fjerran söktes,
 Från de djupa sund i Tyskland,
 Roddes hit igenom saltsund,
 Lastades så ut ur skeppet.
 Veden har man fällt i skogen,

Huggit längesen i öknen,
 Hemtat hit från Tuomivaara,
 Släpat ifrån höga kullar.
 Elden har från himlen fallit,
 Ilat ned från himla-midten,
 Ofvan från de åtta himlar,
 Från den nionde bland rymder."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Du min enda, vackra Ohto,
 O min honungstass, du sköna!
 Allt ännu du måste vandra,
 Måste gå ett litet stycke.
 Börja frejdade nu färden,
 Skrid nu fram du gamle kämpe
 Från det långa jernhänks hörnet,
 Från den fasta plankans ända,
 Till förgyllda koppar-kärlet,
 Grytan med sin koppar-botten."

Fräsande hörs grytan koka,
 Med det färska köttet uppfyllt,
 Kokar trenne hela nätter,
 Kokar lika många dagar.

Sen nu köttet blifvit kokadt,
 Kittlarna från elden tagna,
 Kopparsidorna från lågan,
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Höjde upp sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Hvart skall nu mitt guld jag föra,

Hvart min lilla fogel bringa
Från förgyllda koppar-kärlet,
Grytan med sin koppar-botten?"

Folket svarade och sade,
Så den sköna skaran talte:
"Dit må nu ditt guld du föra,
Gyllne fogeln må du bringa
Inuti den gyllne koppen,
Inom koppar-fatets bräddar,
Fram på vackra furu-bordet.
Borden äro här af furu,
Fat af koppar stå på borden
Och vid faten äro satta
Gyllne koppar, silfver-skedar.
Dit må nu ditt guld du föra,
Der din lilla fogel ställa,
Att med mjöd den får sig mätta,
Får af goda ölet dricka."

Derpå gamle Wäinämöinen
Sjelf till orda tog och sade:
"Ohto, du min lilla fogel,
O min honungstass, du sköna!
Allt ännu du måste vandra,
Måste gå ett litet stycke,
Kom mitt guld och börja färden,
Skrid nu fram, du gyllne Ohto,
Från förgyllda koppar-kärlet,
Grytan med sin koppar-sida
Inuti den gyllne koppen,
Inom koppar-fatets bräddar,
Fram på bordet utaf furu."

Rågade nu kärken stodo,
 Faten upp till brädden fyllda.
 Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Skogens honungerika moder
 O du skogens gyllne konung,
 Tellervo, du Tapios jungfru,
 Skogens lilla, sköna tärna!
 Kommen nu till Ohtos bröllop,
 Till det långa hårets högtid.
 Ymnigt finns här till att äta,
 Till att äta, till att dricka,
 Att för egen del behålla
 Och att dela ut i byen."

Dervid folket tog till orda,
 Så den sköna skaran talte:
 "Hvarest föddes sköna Ohto,
 Hvarest växte glesa håret,
 Hvadan är den trinda hemtad,
 Hvar den blåa svansen funnen?
 Monne väl på badstu-vägen,
 Eller uppå brunnens gångstig?"

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Ohto föds ej uppå halmen,
 Ej på håset invid rian,
 Der den ädla Ohto föddes,
 Der det glesa håret växte,
 Nära månen, invid solen,
 Uppå karlavagnens axlar,

På den stora björnens skuldra,
 Ukko himlens gyllne konang,
 Gamle mannen upp i höjden,
 Kastar litet ull på vattnet,
 Blott ett hårstrå uppå böljan.
 Detta vaggades af vinden,
 Skakades af vädrets fläktar,
 Gungades af vattnets imma,
 Fördes så af hafvets bölja
 Hän till blomster-holmens stränder,
 Till den honungsrika udden.

Mielikki, den väna skogsfrun,
 Tapiolas trägna qvinna
 Sprang i hafvet upp till knäna,
 Sprang i böljan intill gördeln.
 Ryckte håret upp från vattnet,
 Fina ullen ifrån böljan,
 Vaggade uti sitt sköte,
 Rörde om i sina kläder.
 Sedan förde hon sin fogel,
 Lade ned sin gyllne älskling
 I en liten korg af silfver,
 I en vacker gyllne vagga.
 Fästade så lindans bindlar,
 Band det stora barnets vagga
 Vid den största qvist af trädet,
 Vid den lummigaste grenen.

Nu sin vän hon troget vaggar,
 Gungar omsorgsfullt sin älskling
 I den vackra gyllne vaggan,
 Som på silfver-remmar hängde,

Under granens blomsterkrona,
 Blomsterkrona, gyllne grenar.
 Der hon vårdade sin Ohto,
 Fostrade det glesa håret
 Invid låga granars rötter,
 I en liten, nödväxt tallskog,
 Ibland honungsrika buskar,
 I den dunkla ödenskogen.

Ännu saknar Ohto tänder,
 Ännu fela klor för björnen.
 Mielikki den väna skogsfrun,
 Tapiolas trägna qvinna,
 Sjelf hon går att söka tänder,
 Söka klor till björnens tassar.
 Letade bland hårda stammar,
 Sökte ibland svedda stubbar,
 Uppå fältets gröna hymplar,
 På de ljunghbevuxna hedar.
 Växte så en tall på heden,
 Reste sig en gran på kullen,
 Fanns en silfverqvist i tallen,
 Fanns en gyllne gren i granen.
 Kave dem med handen ryckte,
 Gjorde klor af dem åt Ohto,
 Bildade åt björnen tänder.
 Byggde så af hägg en stuga,
 Fogade af barr en honing,
 Bad der björnen bo om vintern,
 Hvila sig den värsta tiden
 Och ej genomvada kärren,
 Icke stryka genom skogen,

Vandra irrande på heden,
 Flacka kring de öppna fälten.
 Derifrån kom nu vårt silfver,
 Hemtades den gyllne gästen."

Unga skaran tog till orda
 Och det gamla folket talte:
 "Hur blef skogen dock så nådig,
 Öknen denna gång så gifmild,
 Hur bevektes skogens herre,
 Blidkades den gode Tapio?
 Monn med spjutet Ohto fälldes,
 Eller dignade för skottet?"

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Skogen var oss ganska nådig,
 Ökenskogen ganska gifmild,
 Lätt bevektes skogens herre,
 Blidkades den gode Tapio.
 Mielikki, den väna skogsfrun,
 Tellervo, Tapios dotter,
 Lemnade sitt hemvist öde,
 Öfvergaf sitt honingsställe,
 Hastade att visa vägen,
 Gick att hugga vägamärken,
 Fästa stakar invid vägen,
 Att den rätta kosan lära.
 Uthögg märken genom skogen,
 Ristade i bergen skåror,
 Var beredd sitt guld att byta,
 Ta vårt silfver, ge sitt eget.
 Ohto fälldes ej med spjutet,

Dignade ej ned för skottet;
 Sjelf han halkade från grenen,
 Snafvade från barrträds-qvisten,
 Föll och gyllne kräfvän sprängdes,
 Bäruppfyllda buken klyfdes,
 Bröstat sönderslets mot ruskor,
 Buken refs af barrträds-qvistar.”

”Du min enda, vackra Ohto,
 O min honungstass, du sköna!
 Nu är benens gny förhanden,
 Benens gny och skallens läte,
 Häftigt skallra dina tänder.
 Näsan tog jag nu af Ohto,
 Ingen lukt han mera känner,
 Örat tog jag nu af Ohto,
 Intet ljud han mer förnimmer,
 Sist jag ögat tar af Ohto,
 Ögat ser nu aldrig mera.”

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 ”Den en karl jag skulle nämna,
 Skulle för en hjelte hålla,
 Hvilken björnens tänder löste,
 Toge bort de fasta betar,
 Ryckte ut dem med sin jernhand,
 Stödd med knät mot björnens skalle.”

Sjelf han björnens tänder löser,
 Tager bort de fasta betar,
 Rycker ut dem med sin jernhand,
 Stödd med knät mot björnens skalle.

Tog så tänderna af Ohto,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Vackra Ohto, skogens äpple,
 Skogens sköna, runda knötter!
 Än du måste gå ett stycke,
 Måste vandra uti öknen;
 Kom, berömde, börja färden,
 Tåga hän, du gyllne Ohto,
 Ifrån denna ringa boning,
 Ifrån denna låga hydda;
 Svårt det blir att bo i stugan,
 Ledsamt att i värmen vistas.

Här vår väg nu tar sin början,
 Här begynnas nya stigar,
 Som åt skogbevuxna kullen,
 Åt det höga berget leda,
 Leda till en liten fura,
 Till en tall med hundra qvistar;
 Godt för dig är der att vistas,
 Ljuft du der förnöter tiden.
 Karpen jagas dit af vinden,
 Abborn förs till dig af vågen,
 Vid din sida är en sik-ö,
 Tätt invid dig fångas laxen.
 Säg när hem du återkommit,
 Vändt till Metsola tillbaka:
 Illa blef jag der ej fågnad,
 Uti denna karla-samling,
 Denna skara utaf kämpar;
 Honung gaf man mig att äta
 Och till dryck blef faraka mjödet,
 Blef det goda ölet framlagdt."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Nu till hemmet återvände;
 Unga folket tog till orda,
 Så den sköna skaran sporde:
 "Säg, hvart förde du väl fångaten,
 Bragte nu din ringa andel?
 Lemnade kanske på isen
 Dränkte ibland snö och vatten,
 Tryckte in i sankt kärret,
 Eller gräfdde ned i heden."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Om jag uppå isen lemnat,
 Dränkt mitt byte uti sörjan,
 Skulle det af hundar rubbas,
 Utaf luftens foglar sudlas;
 Hade jag det sänkt i kärret,
 Eller nedgräft uti heden,
 Skulle det af maskar skadas,
 Täras utaf svarta myror.
 Ej jag lemnade på isen,
 Dränkte bytet ej i sörjan,
 Tryckte icke in i kärret,
 Grof ej heller ned i heden.
 Dit min fångst jag beledsagat,
 Bringat dit min ringa andel,
 Högst uppå den gyllne kullen,
 Uppå koppar-åsens skuldra,
 Uti helga trädets krona,
 I en gran med hundra qvistar,
 På den största ibland grenar,

På den yfvigaste qvisten.
 Tänderna jag ställt åt öster,
 Ögonen åt vester riktat,
 Vändt dem litet emot norden.
 Lade ej för högt i toppen,
 Skulle der af stormen skadas,
 Utaf vårens vind förderfvas."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Gif, o Gud, ock hädaneftcr,
 Unna Skapare, du sanne,
 Att på sådant sätt man lefver,
 Att på detta vis man jublar
 Vid skogsmannens stora bröllop,
 Vid skogsnymfens glada högtid!

Gif, o Gud, ock hädaneftcr,
 Unna Skapare, du sanne,
 Att i skogen vägen stakas,
 Märken skäras uti träden
 För ~~ett~~ goda jägarfölje,
 För vår stora kämpa-skara!

Gif, o Gud, ock hädaneftcr,
 Unna Skapare, du sanne,
 Att Tapios pipa ljuder,
 Att man skogens pipa hör
 Uppå dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala stigar!"

Tjugunfonde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Eftertänker i sitt sinne:
 "Skönt det vore nu att spela,
 Att ur toner glädje locka
 Här på dessa trånga gårdar,
 Dessa alltför smala stigar,
 Men min harpa har försvunnit,
 Glädjen flytt från mig för evigt
 Hän till fiskens djupa salar,
 Laxarnes, ojemna stengrund,
 Att af Ahtis gäddor egas,
 Af Wellamos ätt besittas.
 Sällan ock ifrån sig lemnar
 Ahti, hvad han en gång fångat."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Gick så ned till smedens verkstad,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Hör mig smed, o Ilmarinen!
 Smid åt mig af jern en räfsa,
 Gjut dertill ett skaft af koppar,
 Att jag hafven upp må hafva,
 Hopa vågorna tillsamman,
 För att finna gäddbens harpar,
 Kantele af fiskben lagad,
 Ifrån fiskens djupa salar,
 Laxarnes ojemna stengrund."

Det var smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Smidde snart af jern en räfsa,
 Redde dertill skaft af koppar;
 Skaftets längd femhundra famnar
 Var, och pinnarnas etthundra.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Tog sin jernbesmidda räfsa
 Och på öppna sjön begaf sig,
 Ut på hafvets vida fjärdar.
 Räfsar sedan strandens ruskor,
 Räfsar säf och hafsrörs toppar,
 Hafvet upp i högar föser,
 Lägger vågorna i hopar.
 Fann dock icke, såg ej heller
 Nånsin mer sin gäddbens harpa,
 Kantele, som gått förlorad,
 Glädjen, som för evigt flyktat.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Började att hemåt vandra,
 Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
 Med åt sidan lutad mössa.
 Stadnar så i svedjelunden,
 Ser sig rundtomkring och lyssnar,
 Och han hör en björk, som gråter,
 Ser, hur masurträdet tåras.

Men han spörjer och han frågar:
 "Hvarför gråter, gröna björk du,
 Qvider högljudt löfskottrika,
 Klagar du med hvita gördeln?"

Icke ut i krig du föres,
Tvingas ej i härnad heller."

Skiekligt honom björken svarar,
Masurträdet höres säga:
"Sådant många om mig säga,
Flere i sitt sinne tänka,
Att i glädje blott jag lefver,
Uti fröjd och jubel endast;
Arme jag, som äfven under
All min sorg och saknad fröjdas,
Klagar blott, då värst jag lider.

Nu, så arm, mitt hårda öde
Och min tomhet jag begråter,
Att så lottlös helt och hållet
Och så utan skygd jag lemnats
Här på detta svåra ställe,
På det öppna betesfältet.

Ofta mig beklagansvärda,
Ofta mig så djupt betryckta
Herdarne om sommarn sarga,
Rista i min hvita klädnad,
Sugande all saft ifrån mig.
Ofta jag beklagansvärda,
Ofta jag så djupt betryckta
Blir på detta svåra ställe,
På det öppna betesfältet,
Qvistad och till svedja huggen,
Eller ock till kastved splittrad.
Trenne gånger ren i sommar,
Under denna långa sommar,

I min kronas skygd eig männer
 Lägrat, hvässande sin yxa
 Mot mitt olycksburna hufvud,
 Mot min hals, jag ömkansvärda.

Derför all min tid jag gråter,
 Sörjer nu min hela lefnad,
 Att så lottlös helt och hållet
 Och så utan skygd jag lemnats
 Här för svåra vädret blottställd,
 Då den stränga vintern nalkas.

Hvarje år så tidigt sedan
 Sorgen min gestalt förändrar,
 Hufvet fylles af bekymmer,
 Och mitt hela anlet' bleknar,
 Medan på de kulna dagar,
 På den enda tid jag tänker.
 Plågor så mäg stormen bringar,
 Kölden för de värsta dagar —
 Stormen, som min pels omskakrar,
 Alla löf ifrån mig röfvar,
 Så att jag alldeles naken
 Fryser i det hårda vädret,
 Lemnad i den skarpa köldens,
 I den vilda stormens händer.

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Gröna björk, ej må du gråta,
 Qvida högljudt löfskottrika,
 Klaga du med hvita gördeln!
 Jag i fröjd din gråt förvandlar,
 Byter sorgen mot ett bättre,
 Gör till glädje ditt bekymmer."

Derpå gamle Wäinämöinen
 Masurn högg omkull och täljde
 Utaf hårda trä't en kupa,
 Kantele af sköna björken.
 Täljde nu en dag om sommarn,
 Formade åt sig en harpa
 På den dimomhöljda udden,
 På den skogbevänta holmen.
 Här af fick sin kupa harpan,
 Fick sitt grundträd nya glädjen;
 Och af hållig björk är kupan,
 Grundträ't af den fasta masur.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Harpan nu sin kupa äger,
 Nya glädjen har sitt grundträd,
 Och af hållig träd är kupan,
 Grundträ't af den fasta masur.
 Hvadan må nu skrufvar tagas,
 Hvadan goda pinnar hemtas?"

Reste sig en ek på tåget,
 Stod vid gårdens ända högre st.
 Eken hade jemna qvistar,
 På hvar qvist ett äpple syntes,
 Uppå äppet satt ett guldklot
 Och en gök på gyllne klotet.
 Højde så sin stämma göken,
 Gifvande fem ljud ifrån sig,
 Galande det sjetten äfven.
 Guld då flödade ur munnen,
 Silfver rann från gökens läppar

Ned uppå den gyllne kullen,
 På den silfverrika backen.
 Häraf skrufvarne i harpan,
 Pinnarne i strängaspelet.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Tog till ordet då och sade:
 "Skrufvar kantele nu fått sig,
 Strängaspelet goda pinnar
 Från den gyllne gökens tunga,
 Silfver-fogelns ljufva läten,
 Men än saknas här dock litet,
 Strängar fem i harpan fela;
 Hvadan mände dessa tagas,
 Hvadan taglen fås till harpan?"

Gret en mö i svedjelunden,
 Fager jungfru uti däliden.
 Mön dock icke gret fullkomligt,
 Men fullt glad var hon ej heller;
 Sjöng blott att sin qväll fördrifva,
 Tills att solen hunne bergas,
 Under hopp att få en make,
 Få en man i famnen sluta.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Hör den unga flickans klagan,
 Täckta barnets sorgsna stämma,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Unna mig en skänk, o flicka,
 Jungfru, gif åt mig en hårlock,
 Gif fem strån af sköna håret,
 Räck mig dertill än ett sjette,

Att min harpa strängar finge,
Ljud min evigt unga glädje."

Flickan gaf en skänk åt honom,
Gaf en skänk utaf sin hårlock,
Gaf fem strån af sköna håret,
Dertill än ett sjette räckte.
Häraf strängarne i harpan,
Ljuden i hans unga glädje.

Gamle trygge Wäinämöinen
Sjelf nu började att sjunga,
Satte sig att glädje locka
Uppå trappan byggd af stenar,
Uppå sätet gjordt af furu,
På jernbänkens främsta ända.

Här sitt strängaspel han skötte,
Skötte ock sin sång tillika,
Spelade med fulla toner
Och till sång sin stämma höjde.
Ljusligt ljudade nu masurn,
Jublade skottrika hjörken,
Klang så äfven gökens guldskönk,
Ljöd i fröjd ungjungfruns hårlock.

Så nu spelte Wäinämöinen,
Mäktigt klingade hans harpa;
Dalar höjdes, höjder sänktes,
Sänkte sig de höga kullar,
Höjde sig de låga dalar,
Kopparbergen häftigt skälfde,
Alla klippor gäfvos genljud,
Stubbarne i dans sig rörde,

Stenarne på stranden sprucko,
Furarne af fröjd betogos.

Vida hördes ljufva spelet,
Hördes till sex byar ända,
Hördes ända till sju socknar.
Foglar nu i stora flockar
Flögo tätt till Wäinämöinen,
Att till hjeltesångarn lyssna.

Örnen, då i höga nästet
Suomis ljufva spel hon hörde,
Glömde ungarne i boet,
Och till obesökta trakter
Flög att kantele få höra,
Få beundra sådan glädje.

Skogens drott med ludet följe
Dansade på tvenne fötter,
Medan fadren glädje väckte,
Medan Wäinämöinen spelte.

Gamle trygge Wäinämöinen,
Här nog underbart han spelte,
Anslog alltför sköna toner;
Likså när han hemma spelte,
I sitt hus af furu timradt,
Ljudade de höga taken,
Dallrade af glädje fönstren,
Klang det benbelagda golfvot,
Genljöd husets gyllne takhvalf.
Åter när han gick bland granar,
Vandrade bland höga furar,
Granarne sig ödmjukt krökte,

Tallarne sig vänligt vände,
Kottarna till marken flögo
Och kring roten barren spriddes.
När han lunderna besökte,
Dessa straxt till glädje väcktes;
När han steg till svedjelunden,
Blommorna af kärlek tjustes,
Telningarna ned sig höjde.

Trettionde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Lagnt sin väg tillryggalägger,
 Unge mannen Joukahainen
 Färdas fram med gny och buller.

De på vägen sammanstöta,
 Sela fäster sig vid sela,
 Stängerna tillhopa häfta,
 Loka sitter fast vid loka,
 Vattnet rinner ifrån loka,
 Ifrån selan flyter istret.

Der nu stadnar Wäinämöinen,
 Tar till ordet sjelf och säger:
 "Vik åt sidan Joukahainen,
 Ty du är till åren yngre."

Det var unge Joukahainen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Här ej batar mannens ungdom,
 Mannens ungdom, mannens ålder;
 Den i vishet öfverlägsne
 Må nu stadna qvar på vägen,
 Den i vishet underlägsne
 Vike undan för den andra."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Då du är mig öfverlägsen,

Käre, säg att jag får höra,
Hvad du mer än jag må veta."

Sade unge Joukahainen:

"Kanske vet jag ett och annat:
Renen drager plog i norden,
Hästen i det södra landet,
Längst i Lappland elephanten (?).
Sikens åkrar äro släta,
Årtans tak är jemnt och rundadt,
Lätt att lefva är för själen,
Dricker vatten, der han ligger,
Äter laxar rundtomkring sig,
Slukar sikar vid sin sida,
Gäddan leker uti kölden,
Styggmundt fisk i hårda vädret,
Abboren, den skygga våststjert,
Simmar hösten om på djupet,
Leker sommarn på det grunda,
Mörten far och slänger stjerten,
Laxen konstigt framåt skrider."

Nu den gamle Wäinämöinen
Sjelf till ordet tog och sade:
"Och hvad vet du ännu mera,
Anar också derutöfver?"

Sade unge Joukahainen:

"Sen ock vet jag ännu något,
Anar också derutöfver:
Höga trän bär Pisa-backen,
Horna-klippan stora tallar.
Videt är det första trädslag

Och den äldsta jordart torfven,
 Ibland fiskar äldst är girsen,
 Finken ibland foglars skara,
 Kyytöläinen ibland ormar.
 Elden alstrades i himmeln,
 Vattnet uti klippan föddes,
 Ifrån rost är jernets ursprung.”

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till ordet tog och sade:
 ”Men hvad vet du ännu mera,
 Anar också derutöfver?
 Tala du blott verklig sanning,
 Minnen ifrån fordna tider.”

Sade unge Joukahainen:
 ”Sen ock vet jag ännu något,
 Mins ifrån aflägsna tider,
 Mins, när hafvets fåror plöjdes,
 Fiske-släktets gömslen gräfdes,
 Grunda ställen gjordes djupa,
 Slätterna på marken mättes,
 Höjderna med mull betäcktes,
 Bergen staplades tillhopa,
 Posterna i rymden ställdes,
 Himla-fästets bågar restes,
 Stjernorna på himlen ströddes.”

Sjelf den gamle Wäinämöinen
 Tog till ordet nu och sade:
 ”Barnets kunskap, barnets minne,
 Ej en skäggig hjele-gubbes.
 Det var jag, som plöjde hafven,

Uthögg oceanens hålor,
 Gröpte fiske-släktets gömslen,
 Gjorde grunda ställen djupa,
 Slätterna på marken mätte,
 Höjderna med mull betäckte,
 Bergen staplade tillhopa.
 Såsom tredje man jag deltog
 I att rymdens poster fästa,
 I att bära himla-hågen
 Och att fästets stjernor utströ."

Nu den unge Joukahainen
 Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
 Skakade det svarta håret,
 Tog till ordet så och sade:
 "Sen ock vet jag ännu något,
 Vet och inser derutöfver:
 Trollar den förmätne mannen
 Att som spån på yattnet flyta,
 Såsom näckrosblad på böljan."

Häraf vredgas Wäinämöinen,
 Häraf vredgas han och harnas;
 Sjelf han tar sig för att qvada,
 Sjelf han börjar på att orda.
 Qvädet är ej barna-joller,
 Barna-joller, qvinno-sladder,
 Qvädet är en skäggig hjeltes,
 Och ej alla barn det sjunga,
 Icke hälften ibland svenner,
 Ej en tredjedel af fästmän
 Bland den ungdom, som nu växer,
 Bland det släkte, som nu uppgår.

Sjunger gamle Wäinämöinen,
 Hafvet svallar, jorden skälfrer,
 Kopparbergen häftigt skakas,
 Klippans fasta hållar dåna.
 Starke borgars tinnar skakas,
 Ned till marken tornen ramla,
 Portarna i Pohja remna,
 Fästets bågar brista sönder.

Unge Joukahainen qvad han
 Intill midjan uti kärret,
 Intill bröstet uti ängen
 Och till armarna i sandmon.

Qväder sedan uppå hunden
 Tassarha i kalla stenen,
 Tänderna i vatten-ruskan.
 Qväder Joukahainens båge
 Till en båge öfver vattnet;
 Qväder Joukahainens pilar
 Att som snabba hökar ila,
 Qväder ock den höga hjelmen
 Uppå karlavagnens skuldror,
 Qväder än den blåa manteln
 Till ett strömoln uppå fästet,
 Och det fina ylle-bältet
 Uppå himlens rund till stjernor.

Så stod unge Joukahainen
 Nu i kärret intill midjan,
 Intill bröstet uti ängen
 Och till armarna i sandmon.
 Blir deröfver ganska misslynt,

Råkar slutligen i vända,
 Hörde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "O du vise Wäinämöinen,
 Du en siare evärdlig!
 Tag igen de helga orden,
 Återkalla dina qväden,
 Hjelp mig utur detta trångmål,
 Ifrån denna nöd mig fria."

Nu den vise Wäinämöinen,
 Tog till ordet sjelf och sade:
 "Nå hvad vill du mig då gifva,
 Om jag helga orden löser,
 Återkallar mina qväden?"

Sade unge Joukahainen:
 "Tro mig, jag har tvenne bågar,
 Säkert skjuter ena hägen,
 Flinkt far pilen från den andra;
 Du må taga, den dig lyster."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Bryr jag mig om dina bågar,
 Aktar dem det minsta, däre?
 Sjelf jag äger ock en båge,
 Tvåfaldt dyrare än dina,
 Två- och trefaldt bättre äfven."

Har ej nå'n att bära båge
 Och att återhemta pilar.
 Säg, hvad ger du mig i lösen?"

Sade unge Joukahainen:
 "Också har jag tvenne hingstar,

Säkert går den ena hingsten,
 Snabb den andra är att stiga;
 Du må taga, den dig lyster,
 Hjelp mig blott ur detta trångmål,
 Ifrån denna nöd mig fria."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Bryr jag mig om dina hingstar,
 Aktar schäckarna det minsta?
 Sjelf också en hingst jag äger,
 Som är två- och trefaldt bättre,
 Fem- och sexfaldt lifligare;
 Har en insjö uppå gumpen,
 Klara vattnet uppå ryggen,
 Äter hö från källans bräddar,
 Dricker vatten ifrån molnet.

Har ej nå'n, som hingsten fasttar,
 Som min fåle skulle betsla
 Och till åker-tegen leda;
 Säg, hvad ger du mig i lösen?"

Sade unge Joukahainen:
 "Jag i hemmet har en syster,
 Skön hon är och vackert formad;
 Enda system ger jag åt dig,
 Lånar dig min moders dotter
 Till en maka för din lifstid,
 Till ditt stöd på gamla dagar.
 Fråntag nu de helga orden,
 Återkalla dina qväden,
 Hjelp mig utur detta trångmål,
 Ifrån denna nöd mig fria."

Sjelf den gamle Wäinämöinen
 Löser nu de helga orden,
 Återkallar sina qväden.
 Men den unge Joukahainen
 Återvänder så till hemmet,
 Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
 Med åt sidan lutad mössa,
 Under gråt och strida tårar.

Fadren sitter invid fönstret,
 Modren står på bodens trappa,
 Modren skyndar sig att fråga,
 Gamla qvinnan binner spörja;
 "Hvarför gråter du, min gosse,
 Sörjer du, mig kostat möda?"

Sade unge Joukahainen:
 "O min moder, som mig burit,
 Som mig lyftat har i famnen!
 Har jag icke skäl att gråta,
 Sorger, hvilka tårar pressa?
 Derför all min tid jag gråter,
 Sörjer nu min hela lefnad,
 Att jag gaf min enda syster,
 Lånade min moders dotter
 Åt den gamle Wäinämöinen,
 Den evärdelige siarn,
 Gaf till stöd åt gamle mannen,
 Till ett värn åt skröplig gubbe."

Modren gnuggar sina händer,
 Gnuggar sina begge händer,

Yttrar så ett ord och säger:
"O gråt ej min son, du kära,
Här är icke skäl att gråta,
Se det har jag städes önskat,
Längtat under all min lefnad:
Få till frände store mannen,
Ha en måg i Wäinämöinen,
Uti sångaren en svärson."

Trettiofjärde Runan.

Unge Joukahainens syster,
 Enda barnet af sin moder,
 Gick att bryta qvast ur skogen,
 Löf till qvastar ifrån träden.
 Bröt så en qvast åt sin fader,
 Bröt en annan åt sin moder,
 Skulle bryta tredje qvasten
 Åt sin allrayngsta broder;
 Kom då gamle Wäinämöinen,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Flicka, väx med mig i hågen,
 Tänk på andra yagre män ej,
 Väx i nätt tillskurna kläder,
 Uti yllne kjortlar granna,
 Lef af limpans bästa bitar,
 Utaf hvetebrödets skifvor."

Jungfrun ilar hem och gråter,
 Kommer snyftande på gården.
 Fadren spörjer invid fönstret,
 Der han täljer på sitt yxskaft:
 "Hvarför gråter du, min flicka,
 Stackars flicka, unga jungfru?"

"Har jag icke skäl att gråta,
 Sorger, hvilka tårar pressa?
 Derför gråter jag, o fader!

Tappade mitt kors från bröstet,
Fällde spännet ifrån gördeln —
Silfver-korsët ifrån bröstet,
Gyllne spännet ifrån gördeln."

Spörja bröderna vid ledet,
Der de foga sina slädar:
"Hvarför gråter stackars syster,
Stackars syster, unga jungfru?"

"Har jag icke skäl att gråta,
Sorger, hvilka tårar pressa?
Derför gråter jag, o bröder!
Tappade min ring från fingret,
Fällde perlorna från halsen —
Gyllne ringen ifrån fingret,
Silfver-perlorna från halsen."

Spörja systrarna på golfvet,
Der de väfva gyllne gördlar:
"Hvarför gråter stackars syster,
Stackars syster, unga jungfru?"

"Har jag icke skäl att gråta,
Sorger, hvilka tårar pressa?
Derför gråter jag, o systrar!
Fällde guldets från mitt änne,
Silfver-smyckena från håret,
Blåa banden ifrån pannan
Och de röda från mitt hufvud."

Spörjer modren ifrån boden,
På hvars tröskel smör hon kärnar:
"Hvarför gråter du, min flicka,
Stackars flicka, unga jungfru?"

"Har jag icke skäl att gråta,
 Sorger, hvilka tårar pressa?
 Derför gråter jag, o moder!
 Gick att bryta qvast ur skogen,
 Löf till qvastar ifrån träden,
 Bröt så en qvast åt min fader,
 Bröt en annan åt min moder,
 Skulle bryta tredje qvasten
 Åt min allrayngsta broder,
 Steg då Osmonen från däliden,
 Kalevainen ifrån mossan:
 Flicka, väx med mig i hågen,
 Tänk på andra yngre män ej,
 Väx i nätt tillökurna kläder,
 Uti yllne kjortlar granna,
 Lef af limpans bästa bitar,
 Utaf hvetebrötets skifvor."

"Flicka, var ej alls bekymrad,
 Frukt utaf din moder, sörj ej, 19
 Gå i boden uppå backen,
 Skynda dig, spring ut på gården.
 Bodar tre på backen finnas,
 Öppna allrabästa boden;
 När dig der ett år af smöret,
 Mer än andra blir du frodig;
 Lef af kött det andra året,
 Mer än andra blir du liflig;
 Ät piroger tredje året,
 Mer än andra blir du vacker.
 Der står kista uppå kista,
 Ena skrinet vid det andra,

Öppna allrabästa kistan,
 Lyfta upp det granna locket.
 Gyllne gördlar sex der finnas,
 Finnas sju blå kjortlar äfven.
 Kläd uppå dig allt det hästa,
 Tag det grannaste om halsen,
 På ditt bröst det prydligaste,
 Det mest lysande på kroppen."

Flickan går så bort och gråter,
 Kommer snyftande på gården,
 Gråter aftnarna i fönstret,
 Morgnarna på bodens tröskel,
 Hela dagar uppå gården,
 Månader vid lågens öppning.
 Hörde nu sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Också jag var icke fordom
 Svartare än andra flickor,
 Blekare än vattnets fiskar,
 Blef nu svartare än andra,
 Blekare än vattnets fiskar."

Modren gick att henne skåda,
 Sedan trenne nätter vikit:
 "Hvarför gråter du, min flicka,
 Klagar tidigt födda dotter?"

"Har jag icke skäl att gråta,
 Sorger, hvilka tårar pressa?
 Derför gråter jag, o moder!
 Ville ej till gubben komma,
 För att den utgamle värna,

För att stöda skröplig gubbe,
 Hafva vård om ugnens granne.
 Hellre ginge jag i hafvet,
 Djupt inunder vida fjärdar,
 För att blifva sikens syster,
 Fiskens syster uti hafvet.
 Godt ju är i hafvet vistas
 Och att bo inunder böljan,
 Att som sikens syster lefva,
 Fiskens syster uti vattnet.
 Ansigtet der siken tvättar
 Och af gäddan kammars håret.

Går i boden uppå backen,
 Kommer gråtande på gården.
 Bodar tre på backen finnas,
 Öppnar allrebästa boden.
 Der fanns kista uppå kista,
 Ena skrinet vid det andra,
 Hon slog upp den bästa kistan,
 Granna locket klang och uppfor;
 Fann deri sex gyllne gördlar,
 Fann der äfven sju blå kjortlar.
 Fäste guld uppå sitt äne
 Silfver-prydnader i håret,
 Blåa band uppå sin panna,
 Röda trådar kring sitt hufvud,
 Klädde på sig allt det bästa,
 Tog det grannaste om halsen,
 På sitt bröst det prydligaste,
 Det mest lysande på kroppen.
 Derpå ilar hon i hafvet,

Djupt inunder vida fjärdar,
För att blifva sikens syster,
Fiskens syster uti vattnet.

Kom så modren uti boden,
Sedan trenne nätter vikit:
"O hvart är min flicka svunnen?
Dött har nu min stackars flicka,
Hon har gått i våta hafvet,
Djupt inunder vida fjärdar,
För att blifva sikens syster,
Fiskens syster uti vattnet;
Sikarna sin syster äta
Och sin frände vattnets fiskar."

Började så modren gråta,
Gjuta ut sin tårekälla,
Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar
Uppå hyn, den tårbestänkta,
Uppå anletet, det fagra,
Rann på arma modrens kinder.

Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar
Öfver arma modrens kinder,
Ned på det beprydda bröstet.

Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar
Öfver det beprydda bröstet,
Ned på fina klädningsfällar.

Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar

Öfver fina klädningsfällar,
Ned på strumporna af silke.

Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar,
Öfver strumporna af silke,
Ned på sirligt sydda kängor.

Göt en tår och göt en annan,
Vattnet rann i strida tårar,
Öfver sirligt sydda kängor,
Ned inunder hennes fötter.
Rann på marken till dess nytta,
Rann i vattnet, att det öka.

Bildades så elfvar trenne
Af en enda menskas tårar,
Tårar, dem en qvinna gjutit.
Bildades i alla elfvar
Trenne mäktigt strida forssar;
Höjde sig så trenne klippor
Uti alla forssars brusning;
Växte äfven trenne björkar
Invid kanten af hvar klippa.
Kommo sedan gökar trenne
Att på björkars qvistar gala;
En af dem gol kärlek, kärlek!
Åt den kärlekslösa flickan;
* Glädje, glädje! gol den andra
Åt den glädjelösa modren;
Fästman, fästman! gol den tredje
Åt den fästmanslösa flickan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sig begaf på sjön att meta,
 Att med handnot fiskar fånga
 Vid den dimomhöljda udden,
 Vid den skogbeväxta holmen.
 Tog en krok ifrån sin ficka,
 Tog ett hullingsjern ur väskan.
 Med sin krok han sedan metar,
 Fiskar med det krökta jernet,
 Dervid darrar koppar-spöet,
 Dervid hviner silfver-refven,
 Gyllne linan höres klinga.

Hände så en dag omsider,
 Fogade sig någon morgon,
 Att en fisk på kroken nappar,
 Fastnar på det krökta jernet.
 Drager den uti sin farkost,
 Bringar ned på båtens botten.

Vänder och betraktar fisken,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Hvem har detta under bildat?
 Jag den fisken icke känner.
 Mera slät den är, än siken,
 Mera brokig, än forellen,
 Mera gråbesprängd än gäddan,
 Är till moderfisk för fenlös,
 Är till människa för sällsynt.
 Har som själ ej några fötter,
 Har, som jungfru, ingen bindel,
 Såsom Wäinös mö ej gördel,

Såsom ko allsinge öron.
 Monn till lax den blifvit danad?"

Wäinö tar sin knif från gördeln,
 Silfver-skaftet ifrån slidan,
 För att sönderskära laxen,
 Fisken uti bitar stycka,
 Till en morgon-måltids smulor,
 Till en middags-måltids delar,
 Till en fastetids förtäring.
 Börjar nu att skära laxen,
 Fisken upp med knifven rista;
 Laxen hoppar då i vattnet,
 Vackra fisken hastigt spritter
 Upp ifrån den röda båten,
 Ifrån botten på hans farkost.
 Lyfte sedan upp sitt hufvud,
 Högra axelbladet höjde,
 Sträckte ut de venstra tårna,
 De namnlösa fingren framstack
 Vid den femte väder-ilen,
 Vid den sjette vågens hvälfning.
 Lyfte än den högra handen,
 Visade den venstra foten
 På den sjunde ibland fjärdar,
 På den nionde bland böljor.
 Yttrar så ett ord och säger:
 "O du gubbe i din dårskap!
 Du förstod ej att behålla
 Wellamos vågsköljda jungfru,
 Vattnets allrayngsta dotter
 Och det enda Ahti-barnet.

Icke var jag röda laxen,
 Jag var Joukahainens syster,
 Den du ständigt sökt att vinna,
 All din lifstid efterlängtad.
 Icke heller var jag kommen
 Att af dig som lax bli klufven,
 Att som fisk bli sönderdelad,
 Eller uti bitar styckad,
 Och till frukost sedan framlagd,
 Till en morgon-måltids smulor,
 Till en middags-måltids bitar,
 Till en fastetids förtäring."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Hvarför kom du då, o jungfru?"

"Hvarföre, om ej att blifva
 På din arm en fager dufva,
 Sitta städse vid din sida
 Och en maka åt dig vara,
 Till ditt stöd jag kom, o gubbe,
 Till ditt bistånd, ålderstigne!
 Kom att bädden åt dig reda,
 Ordna vackert hufvud-kudden,
 Att det nätta pörtet städa,
 Sopa golfvets tiljor rena,
 Hemta eld i mörka stugan,
 Tända brasan uti spisen,
 Bära kring den fyllda kannan,
 Maten fram på bordet lägga."

Sade gamle Wäinämöinen,
 Sorgsen och med nedsänkt hufvud:

"O du Joukahainens syster!
Ack att en gång än du komme."

Men hon kom dock icke mera.
Dök i hafvets bölja neder,
Hastigt sjönk inunder vågen,
Flyktande från vattnets yta
I en sten med brokig sida,
I en lefverfärgad klippa.

Gamle trygge Wäinämöinen
Nu till hemmet återvänder,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Med åt sidan lutad mössa,
Yttrar der ett ord och säger:
"O min fänighet, jag dåre,
O min svaghet till förståndet!
Äfven mig förstånd var gifvet,
Tankens kraft var mig förlänad,
Stort och högsindt hjerta medfödt.
Så det var i fordna dagar,
Är ej mer i dessa tider;
Nu är sinnet ren förslöadt,
Tankarna ej mycket värda,
Hågen sprid och driften borta.
Den jag städse sökt att vinna,
All min listid efterlängtad,
Kom och nappade på kroken,
Fastnade på krökta jernet.
Men jag visste ej behålla
Wellamos vågsköljda jungfru,
Vattnets allrayngsta dotter
Och det enda Ahti-barnet.

Untamo, du landets vräkling,
Yppa för mig dina drömmar,
Säg, hvar Ahti-folket dväljes,
Hvar Wellamos jungfrur hvila."

Untamo, han landets vräkling,
Yppade då sina drömmar:
"Se, der dväljes Ahti-folket,
Der Wellamos jungfrur hvila,
Djupt inunder vida fjärdar,
Under blåa havvets yta,
I en sten med brokig sida,
I en lefverfärgad klippa.
Se der dväljes Ahti-folket,
Der Wellamos jungfrur hvila,
I ett ganska litet pörte,
I en föga rymlig boning,
Bakom hundra lås, som stängas
Fast med tusental af nycklar."

Trettieandra Runan.

Mariatta, vackra barnet,
 Växte i det höga hemmet,
 Nötte en stock ned på tröskeln
 Med de fina klädningsfällar,
 Tvenne stockar ofvan dörren
 Med de vackra hufvudbindlar,
 Nötte tiljorna på golfvet
 Med de nätta kängors klackar.

Mariatta, vackra barnet,
 Som i oskuld alltid lefvat,
 Som sin kyskhets städse vårdat,
 Skickas nu att mjölka korna.
 Mjölkar korna mildt och vänligt,
 Alla kor hon troget mjölkar,
 Men den lemnar hon omjölkad,
 Som ej varit skygg för tjurar.

Mariatta, vackra barnet,
 Som i oskuld alltid lefvat,
 Som sin kyskhets städse vårdat,
 Skulle sen till kyrkan fara.
 Man en hingst i redet spänner,
 Fåle röd för släden hemtar,
 Hon ej steg i hingstens släde.
 Spännes så ett sto i redet,
 Mörkbrun häst för släden hemtas,

Steg ej i det stoets släde,
 Som med hingstar hade sprungit.
 Nu en vallak spänns i redet,
 Menlös häst för släden hemtas;
 I dess släde hon sig sätter
 Och med den till kyrkan åker.

Mariatta, vackra barnet,
 Som i oskuld alltid lefvat,
 Som sin kyskhets städse vårdat,
 Sänds att valla boskaps-driften,
 Springa efter fåra-hjorden.
 Svårt det är att boskap valla,
 Allravärst dock för en flicka;
 Ormen krälar uti gräset,
 Ödlor slingra sig på marken.

Nu en orm dock icke krälar,
 Nu ej slingrar sig en ödla.
 Fanns ett litet bär på backen,
 Fanns ett lingon rödt på heden;
 Bäret ropar uppå backen,
 Röda lingonet på heden:
 "Kom, o jungfru, att mig plocka,
 Tennbriskprydda mö, att taga,
 Koppargördlade, att välja,
 Förr än masken äter upp mig
 Och den svarta ormen kysser."

Mariatta, vackra barnet,
 Går nu att beskåda bäret,
 Röda lingonbäret plocka,
 Fann ett litet bär på backen,

Fann ett lingon uppå hedén:
 "Formen af ett bär det äger,
 Är till sin natur ett lingon,
 Men jag når det ej från marken,
 När ej heller ifrån trädet."

Ryckte upp en stör från fältet,
 Dermed lingon-bäret nedtog.
 Bäret faller ned på backen,
 Stadnar sedan uppå backen.

"Stig, o bär, på mina fällar!"
 Bäret steg på hennes fällar.

"Stig, o bär, uppå min gördel!"
 Bäret steg på hennes gördel.

"Stig, o bär, nu uppå bröstet!"
 Bäret steg så uppå bröstet.

"Stig, o bär, på mina läppar!"
 Bäret steg på hennes läppar,
 Steg från läpparna på tungan,
 Steg från tungan in i halsen,
 Sjönk så ned i hennes mage.

Mariatta, vackra barnet,
 Blef nu hafvande af bäret,
 Af ett lingon-bär befruktad,
 Och hon börjar så att frodas.
 Bar ett foster i sitt sköte,
 Bar det med besvär och plåga,
 Nio månader till ända
 Och den tionde till hälften.

På den tiende så händer,
 Att hon röner qvinnors plåga,
 Känner värk uti sitt sköte,
 Finner fostret sig besvära.

Började nu Mariatta
 Eftertänka och begrunda,
 Hvart hon mände sig begifva,
 Hvadan bad åt sig begära.
 Yttrade ett ord och sade:
 "Piltti, du min lilla tärna!
 Gå nu hän till Sariola.
 För att bad i byn begära,
 Der den svaga finge lättnad,
 Den betryckta hjälp och bistånd,"

Piltti, minst bland hennes tärnor,
 Den bland tjenstehjonen bästa,
 God och villig till att tjena,
 Skyndsamt lydig hvar befallning,
 Samlade sin klädnings fällar,
 Bar dem upp med sina händer,
 Sprang så hän med största snabbhet,
 Kom till fule Rodes' stuga.

Der Herodes sjelf, den fule,
 Åt och drack i bordets ända,
 Klädd i fin linne-skjortan.
 Men den fule Rodes' hustru
 Rörde sig vid golfvets fogning,
 Uti stugans midt sig svängde,
 Lefde, som en god det egnar.
 Sade Piltti, lilla tärnan:

"Jag har kommit, för att bedja
Om ett bad i Sariola,
Der den svaga finde lättnad,
Den betryckta hjälp och bistånd."

Men den fule Rodes' hustru
Yttrade ett ord och sade:
"Hvem är det, som bad skall hafva,
Hvem behöfver hjälp och bistånd?"

Sade Piltti, lilla tärnan:
"Det värdinnan är der hemma."

Nu den fule Rodes' hustru
Yttrade ett ord och sade:
"Badet är hos oss ej ledigt,
Men på höga Kytö-berget
Finns i furuskog ett badhus,
Hvarest skökor alla söner,
Vindens flötfor foster föda."

Piltti, minst bland hennes tärnor,
Sprang så hän med största snabbhet,
Sade, sen hon hade kommit
Åter hem till sin värdinna:
"Bad ej finns i byn der borta,
Badhus ej i Sariola.
Der Herodes sjelf, den fule,
Åt och drack i bordets ända,
Klädd i fina linne-skjortan,
Men den fule Rodes' hustru
Rörde sig vid golfvets fogning,
Uti stugans midt sig svängde,
Lefde, som en god det egna."

Jag till ordet tog och sade:
 Hit jag kommit har att bedja
 Om ett bad i Sariola,
 Der den svaga finge lättnad,
 Den betryckta hjälp och bistånd.
 Men den fule Rodes' hustru
 Yttrade ett ord och sade:
 Hvem är det, som bad skall hafva,
 Hvem behöfver hjälp och bistånd?
 Jag till ordet tog och sade:
 Det värdinnan är der hemma.
 Nu den fule Rodes' hustru
 Yttrade ett ord och sade:
 Badet är hos oss ej ledigt,
 Men på höga Kytö-berget
 Finns i furuskog ett badhus,
 Hvarest skökor afla söner,
 Vindens flottor foster föda."

Nu vår goda Mariatta
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Jag åstad mig måste gifva,
 Liksom annars lego-hjonet,
 Eller ock den lönta trälen."

Bär en qvast uti sin värjo,
 I den honungsljufva famnen,
 Vandrar fram med lätta fötter,
 Hän till huset, bygdt bland furar,
 Stallet på Tapio-berget.

Højde nu sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:

"Må du goda häst nu andas,
 Må du starka fåle flåsa
 Mot mitt plågofulla sköte.
 Pusta ut en ljuflig imma,
 Gif åt mig ett bad, som värmer,
 Att den svaga finge lättnad,
 Den betryckta hjälp och bistånd."

Andades den goda hästen,
 Starka fålen väldigt flåste
 På det plågofulla skötet.
 Hästens flåsande med munnen
 Badet är, som henne gifves,
 Helga vattnet, hvilket kastas.

Der nu fick vår Mariatta
 Bad, så mycket hon behöfde,
 Ymnig värme för sitt sköte.
 Födde så en liten gosse
 I den tagelpryddas krubba,
 Uppå hö om sommarn slaget.
 Nu vår goda Mariatta
 Lyfter gossen uppå knäna,
 Tager barnet uti famnen,
 Fostrar så sin lilla gosse,
 Gyllne äpplet, silfver-stafven,
 Under sållet, hvarmed siktas,
 Under stäfvän, hvarmed bäres,
 Under stenen, hvilken maler,
 Under meden, hvilken löper.

Åt vår goda Mariatta
 Växte så en vacker gosse,

Men man känner ej hans ursprung;
 Kallas Ilmori af fadren,
 Efterlängtd son af modren,
 Sysslolös af sina bröder,
 Krigets hjelte utaf systrar,
 Namnlös utaf alla andra.

Nu man söker den som kristnar,
 Den som döper-späda barnet.
 Kommer så en prest att kristna,
 Wirokannas till att döpa,
 Palvonon att barnet bära.
 Han till orda tog och sade:
 "Hvem skall hemtas hit att döma
 Öfver detta stackars barnet?"

Hemtas gamle Wäinämöinen,
 Den evärdelige siarn.
 Sade gamle Wäinämöinen:
 "Gossen må på kärret föras,
 Hufvudet på honom krossas,
 Sönderbråkas med en klubba."

Sade nu den späda gossen,
 Tvenne veckors gamla barnet:
 "O du gubbe ifrån fjerran,
 Du en trollkarl från Karelen!
 Nu du fällt ett dårligt domslut,
 Nu du lagen orätt tolkat."

Presten kristnade så barnet,
 Gjorde gossen uti dopet
 Till en konung öfver skogen,
 Vårdare af penningholmen.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Vredgades och greps af blygsel.
 Qväder så för sista gången,
 Och han qvad en koppar-skuta,
 Qvad en båt med jernsmidt botten.
 Seglar sedan genom svallet
 Med sin skuta utaf koppar,
 Seglar bort till högre rymder,
 Färdas hän till lägre himlar.

Der han stannade med båten,
 Der han fastnade med skeppet,
 Lemnade dock kvar sin harpa
 Och de höga runo-sånger
 Till en evig fröjd för Finland.

Monn jag nu hör upp att qvāda,
 Stadnar här med mina sånger,
 Eller monn först nu jag börjar?
 Hundra ord än skulle finnas,
 Tusen ämnen att besjunga,
 Hvilka alla barn ej qvāda,
 Samma männer ej begripa,
 Qvinnorna alls icke fatta.
 Men ej ens den strida forssen
 Låter allt sitt vatten rinna,
 Och ej heller goda sångarn
 Qvāder alla sina sånger.
 Många andra sorger finnas,
 Sorger för den dag, som stundar;
 Hungern hos mig så förtäljer:
 "Nöt förutan guld ej munnen,
 Slit ej utan lön din tunga,
 Het för sångaren blir gommen,
 Strupen torr för den som qvāder,
 Men ej tröttnar hörarns öra."

Dock har jag en sång nu sjungit,
 Har ett qvāde sammanfogat,
 Qvistat träden, stakat vägen.
 Här nu tar en väg sin början,
 Här begynnas nya stigar
 För de män, som bättre qvāda,
 För mer insigtsfulla skalder,
 Bland den ungdom, som nu växer,
 Bland det slägte, som nu uppgår.

KALEVALA.

ÖFVERSATT

af

M. A. Castrén.

Sednare Delen.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ENKA.

1841.

Sjuttonde Runan.

Ahti bor uppå en helme,
Kauko vid en uddes krökning,
Håller på att plöja åkern,
Draga fåror på sitt plogland
Vid den dimomhöljda udden,
På den skogbeväxta holmen;
Ahti har ett säkert öra,
Hör de allraminsta ljuden.
Hörde hjudna gäster färdas,
Ryttar-hästar höptals springa,
Fick en tanke i sitt hufvud,
Olyckstanke i sin hjerna:
Pohjola nu firar bröllop,
Håller gästabud i lönndom.
Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
Skakade det svarta håret,
Slutade på stund sin plöjning,
Afbröt fåran midt på åkern.
Steg på hästens rygg från marken,
Skyndade sig hem till gården,
Till sin alltid kära moder,
Till den ålderstigna qvinnan.
Kommen hem ett ord han sade,
Talte till sin gamla moder:
"O min moder, gamla qvinna!

Mat i största hast nu framlägg
 För den hungrige att äta,
 För den lystne till att tugga;
 Oförmärkt så badstu'n elda,
 Värm den upp med största snabbhet,
 Att sig mannen tvätta finge,
 Hjeltars prydnad ansa om sig.

Det var Lemminkäinen moder,
 Mat i största hast hon lade
 För den hungrige att äta,
 För den lystne till att tugga,
 Under det man badstu'n värmdde,
 Medan man om bad besörjde.

Derpå muntre Lemminkäinen
 Gör i största hast sin måltid,
 Går så oförmärkt till badstu'n,
 Sig beger till värmda badet.
 Der nu mannen ren sig tvättar,
 Hjeltars prydnad ansar om sig,
 Säger dädan återkommen:
 "O min moder, gamla qvinna!
 Hemta hit min pansar-skjorta,
 Bär till mig min stridsbetäckning,
 Hvarmed förr i krig jag färdats,
 Svängt mig uppå farans bröllopp."

Modren straxt af honom spörjer:
 "Hvart skall nu, min son, du fara?
 Monn till skogen, monn på hafvet,
 Monne för att elgar fånga,
 Eller ut till stora striden,
 Hvarest männens hufvu'n jemnas?"

Sade muntre Lemminkäinen:
 "O min mor, min fostrariina!
 Ej till skogen, ej på hafvet,
 Icke för att elgar fånga,
 Icke ut till stora striden,
 Hvarest männens hufvu'n jemnas,
 Jag nu far till Pohjas bröllop,
 Som i hemlighet man håller.
 Hemta hit min pansar-skjorta,
 Bär till mig min stridsbetäckning,
 Att på bröllopet mig pryda,
 Att vid gästabudet bäras."

Modren varnar nu sin gosse
 Och sin make varnar hustrun,
 Varnade så tvenne menskor
 Och naturens döttrar trenne
 Lemminkäinen att ej fara
 Till det goda Pohjas gästbud:
 "Du ju dit ej blifvit bjuden
 Och ej lär man der dig sakna."

Nu sig yttrar Lemminkäinen:
 "Hunden kommer när den kallas,
 Utan bjudning går den gode;
 Der en evig bjudning finnes,
 Der på egget af mitt eldsvärd,
 Uppå spetsen af min klinga,
 Bringa hit min pansar-skjorta.
 Gif mig straxt min stridsbetäckning."

Derpå Lemminkäinens moder
 Fortfar än att honom varna:

"O min son, ej må du fara
 Hän till Pohjola det mörka.
 Vägen dit är rik på under,
 Stora, oerhörda under;
 Tre förderf dock svårast äro,
 Och de bringa död och ofärd.

Yttrade nu Lemminkäinen:
 "O min mor, min fostrarinna!
 Säg det första bland förderfven,
 Säg det första, säg det sista."

Sade Lemminkäinens moder:
 "Det förderfvet är det första;
 När ett stycke väg du färdas,
 Ändar första dagens resa,
 Du då kommer till en eldfors,
 Eldfull klippa står i forsaen,
 Eldfull björk på klippan växer,
 Eldig öra i björken sitter,
 Elden gnistrar ifrån klorna,
 Elden frustar ifrån munnen,
 Elden flammar utur gapet
 Och af eld dess fjädrar höljas.
 Natten om den slipar tänder,
 Hvässer klor den hela dagen
 Emot främlingen, som kommer,
 Emot vandraren, som nalkas."

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Deremot ett råd jag finner,
 Minns en konst, ett medel känner,
 Trollar fram en häst af alträd,
 Qväder utaf al en hjetle

För att vid min sida vandra,
 Dykar sjelf som and i vattnet,
 Såsom alla ned i böljan,
 Undan vingbroskstarka örnen,
 Undan stora fogelns fötter;
 Säg det medlersta förderfvet."

Sade Lemminkäinenens moder:
 "Det förderfvet är det andra;
 När ett stycke väg du färdas,
 Ändar andra dagens resa,
 Du då kommer till en eldsjö,
 Eldfull ö ur sjön sig höjer,
 Glödhatt badrum finns på eldön
 Och en eldgraf under rummet —
 Den är full af heta stenar,
 Full af hållar, hvilka glöda.
 Männer hundrade dit kommit,
 Tusen hästar sjunkit neder.

Nu den muntre Lemminkäinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Deremot ett råd jag finner,
 Minns en konst, ett medel känner:
 Bildar mig en man af alträd,
 Gör en kämpe utaf furu,
 Att uti den heta badstu'n
 Med en qvast af jern sig bada
 På den jernbesmidda lafven.
 Sjelf jag bad åt honom kastar
 Och mig håller under lafven;
 Säg det sista bland förderfven."

Sade Lemminkäinenns moder:

"Det förderfvet är det tredje,
 När ett stycke väg du vandrat,
 Lagt till rygga än en dagsfärd,
 Ser du Pohjas portar lysa,
 Jernbesmidda dörrar rassla.
 Der man gjort af jern ett gärde,
 Utaf stål ett stängsel tillredt
 Ifrån jorden upp till himlen,
 Ifrån himlen ned till jorden,
 Stuckit spjut till gärdets störar,
 Dem med ormar sammanfogat,
 Lindat om med etter-ormar
 Och ihop med ödlor bundit.
 Stjertarna att hänga lemnats
 Uppå gärdets inre sida,
 Men uppå dess yttre sida
 Hufvuden man ställt att hväsa.
 Ännu andra stora ormar
 Äro stapplade på marken;
 Sträcka tungan upp och hväsa,
 Svänga nedåt sina stjertar;
 Men en orm på marken ligger,
 Sträckt på tvären framför porten,
 Längre än den längsta fura,
 Tjockare än stugans stolpe,
 Sträcker tungan upp, med hväsning,
 För att döda Lemminkäinen."

Sade muntre Lemminkäinen:

"Nyss jag huggorms-åkeren plöjde,
 Fårade ormfulla marken,
 Ormbetäckta fältet vände

Med helt obetäckta händer.
 Deraf än ej ofärd länder,
 Det ej är en hjeltes bane.

Tar jag mina huggorms-handskar,
 Tager mina orma-vantar,
 Och med dem de leda krossar,
 Klämmer ormarna för evigt.
 Tiotal af etter-ormar
 Binder jag med klafve, spänner
 Ormar hundrade i redet,
 Hemta hit min pansar-skjorta,
 Bär till mig min strids-betäckning;
 Jag nu far till Pohjas gästbud,
 Som i hemlighet man firar."

Derpå Lemminkäinenens moder
 Fortfar än att honom varna:
 "O min son, far ändock icke
 Hän till Pohja-gårdens gästbud.
 Redan funnos många faror,
 Stora underting på vägen,
 Många finnas än på stället,
 Vid din resas mål de värsta;
 Tre bland dem dock svårast äro,
 Två förderf de gräsligaste.

Utmed Pohjas tåg du vandrar,
 Går längsefter boskapsgården,
 Der en varg i betselringar
 Och en björn med jernked bunden
 Äro satta framför porten,
 [Invid Ahti-gärdets vändning].

Fram den grymma vargen springer,
 Björnen upp till anfall rusar;
 Redan hundra män de slukat,
 Bragt om lifvet tusen hjeltar,
 Äfven dig de kunna sluka
 Och min höga ätt förgöra.

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Såsom färsk må tackan ätas,
 Fåret slitas, då det lefver,
 Ej en man, om ock en sämre,
 Om en svagare det vore.
 Jag på männens vis är gördlad,
 Är försedd med männens hakar
 Och med hjeltars spännen bunden.
 Icke tör så lätt jag komma
 Uti Pohja-ulfvars munnar,
 I de vilda djurens kåftar,
 Tämjer vargarna med betsel,
 Björnarna med jernked binder,
 Kommer så från denna fara."

Städse honom modren varnar:
 "O min son, far ändock icke,
 Du i Pohjas stuga kommer,
 Inom Sariolas väggar;
 Svärdomgjordade der äro
 Alla män och stridsbeklädde,
 Ruset dem beröfvat sansen,
 Onda de af drycker blifvit.
 Dig de störta med sitt qvåde
 Mot din egen skarpa klinga,
 Mot det egg, som sjelf du bildat,

Mot det svärd, du bär vid sidan.
 Qvädet förr har tappra störtat,
 Öfvervunnit stora hjeltar
 Och besegrat starka kämpar.
 Hvad är du, en sparf, bland dessa,
 Du utaf en ringa moder,
 Af en kraflös qvinna vaggad,
 Ännu opp från strömmen lyftad,
 Utur forssen sammanburen?

Hundra störar stå på backen,
 Tusen stolpar uppå gården,
 På hvar stör ett hufvud sitter,
 Tom blott är en enda blefven,
 Och ditt hufvud tör man ställa
 Upp i spetsen utaf denna."

Nu den muntre Lemminkäinen.
 Fattade sin egen klinga,
 Stötte spetsen emot golfvet;
 I hans hand sig svärdet höjde,
 Liksom häggens friska krona,
 Eller som den unga enen.
 Sade muntre Lemminkäinen:
 "Ej der finns, den klingor mätte,
 Den som svärd beskåda ville,
 Uti dessa Pohjas stugor,
 Inom Sariolas väggar."

Tog nu skyndsamt ock sin båge,
 Vände den i sina händer,
 Höjande sin röst han sade,

Talade med dessa orden:
 "Den en man jag skulle kalla,
 Skulle för en hjelte hålla,
 Som min båge kunde spänna,
 Draga upp det höjda stålet,
 Uti dessa Pohjas stugor,
 Inom Sariolas väggar."

Ren för muntre Lemminkäinen
 Nalkas tiden till att fara.
 Handen hjuder, handen nekar
 Och hans finger-senor verka.
 Nu han får sin pansar-skjorta,
 Får sin fordna stridsbetäckning.

Men sin sön förmanar modren,
 Så sitt barn den gamla varnar,
 Framför dörren, under sparren,
 Der man kittlarna betäcker:
 "Yngre du af mina söner,
 Du mitt barn af mera styrka!
 Om till dryckeslag du kommer,
 Råkar uti något samqväm,
 Töm din kannu blott till hälften,
 Men den andra sämre hälften
 Må du gifva åt en sämre.
 Så kan karl utaf dig blifva
 Och du reda dig till kämpe
 Uti kämpa-skarors samqväm."

Ännu varnar hon sin gosse,
 Omsorgsfullt sitt barn förmanar
 Vid den längst belägna åkern,

Vid de mest aflägsna leder:
 "Om i dryckeslag du råkar,
 Kommer uti något samqväm,
 Intag blott det halfva sätet,
 Stig med halfva steget endast,
 Men den andra sämre hälften
 Må du gifva åt en sämre.
 Så kan karl utaf dig blifva
 Och du till en kämpe duga
 I en skara utaf kämpar,
 I en krets af tappra männer."

Derpå muntre Lemminkäinen
 Straxt ur hemmet sig begifver,
 Stiger så den första dagen,
 Och han kommer till en eldfors,
 Eldfull klippa står i forssen,
 Eldfull björk på klippan växer,
 Eldig örn i björken sitter,
 Elden gnistrar ifrån klorna,
 Elden frustar ifrån munnen,
 Elden flammar utur gapet.
 Natten om den slipar tänder,
 Hvässer klor den hela dagen
 Emot främlingen, som kommer,
 Emot vandraren, som nalkas."

Ängslig var ej Lemminkäinen,
 Börjar i sin ficka leta,
 Söka i den lilla pungen,
 Derifrån orr-fjädrar tager,
 Gnuggar fjädrarna och smular

Mellan sina begge händer,
 Inom tio fingrars fogning.
 Deraf föddes fram en orr-skock,
 Den till flygt sig plötsligt höjde,
 Orrarna i löf-trän flögo,
 Tjäderhonorna i björkar.

Tog från löf-trän sina orrar,
 Tjäderhonorna från björkar,
 Slängde dem i örnsens käftar,
 Uti gapet på den gluppske.
 Tog till orda sjelf och sade:
 "Du min örn, min sköna fogel!
 Vänd åt annat håll ditt hufvud,
 Tillslut dina skarpa ögon,
 Låt så vandringsmänner färdas,
 Framför andra Lemminkäinen."
 Dermed slapp han denna fara,
 Dermed kom han fram en dagsfärd.

Färdas än ett litet stycke,
 Vandrar fram ett väga-stycke,
 Och en eldsjö är på vägen,
 Eldfull ö ur sjön sig höjer,
 Glödhatt badrum fanns på eldön
 Och en eldgraf under rummet;
 Den är full af heta stenar,
 Full af hållar, hvilka glöda,
 För den främling, hvilken kommer,
 För den vandrare, som nalkas.

Ängslig var ej Lemminkäinen,
 Sände upp en bön till Ukko:

"O du Ukko, högst bland Gudar,
 O du fader uti himlen!
 Høj ifrån sydvest en molnsky,
 Sänd en annan ifrån vester,
 Låt en tredje gro i öster,
 Upp ifrån nordost den lyfta;
 Stöt tillhopa molnens kanter,
 Mot hvarann de toma ställen,
 Sänd en stafs höjd snö från molnen,
 Låt till spjutskafts djup den sjuda
 Ned uppå de heta stenar,
 Uppå hållar, hvilka glöda."

Snö då sände Ukko neder,
 Sände af den fina yrsnö,
 Lät den till en stafs höjd falla,
 Lät till spjutskafts djup den sjuda
 Ned uppå de heta stenar,
 Uppå hållar, hvilka glödde.

Sjelf den muntre Lemminkäinen
 Qvad en jernstör, för att löpa
 Öfver elduppfyllda grafven
 Och från kant till kant sig sträcka.
 Dermed slapp han denna fara,
 Dermed kom han fram en dagsfärd.

Vandrar så ett väga-stycke,
 Färdas fram ännu en dagsfärd,
 Redan synas Pohjas portar
 Och de onda gångjern rassla.
 Der man gjort af jern ett gärde
 Och af stål ett stängsel tillredt
 Ifrån jorden upp till himlen,

Ifrån himlen ned till jorden,
 Stuckit spjut till gårdets störrar,
 Dem med ormar sammanfogat,
 Lindat om med etter-ormar
 Och ihop med ödlor bundit.
 Stjertarna att hänga lemnats
 Uppå gårdets inre sida,
 Men uppå den yttre sidan
 Hufvuden man ställt att hväsa.
 Ännu andra stora ormar
 Äro stapplade på marken,
 Sträcka tungan upp och hväsa,
 Svänga nedåt sina stjertar;
 Men en orm på marken ligger,
 Sträckt på tvären framför porten,
 Längre än den längsta fura,
 Tjockare än stugans stolpe,
 Sträcker tungan upp med hväsning,
 För att döda Lemminkäinen.

Ängslig var ej Lemminkäinen,
 Tager fram sin knif från sidan,
 Grymma jernet ur dess slida,
 Hugger dermed uti gårdet,
 Uti hägnaden af ormar;
 Gårdet föll åt tvenne sidor
 Gårdsgårdsbanden fem emellan,
 Mellan störrar sju i gårdet.

Nu den muntre Lemminkäinen
 På de andra ormar träter:
 "Svarta kräk, som jorden tillhör,

Matk, den dödens färg betäcker,
 Du som slingrar dig i gräset,
 Vid näckblommans rötter vistas,
 Krälar ibland trädets rötter,
 Ut i murkna stubbar gräver!
 Hvem har skickat dig från gräset,
 Fram ur trädets rötter manat,
 För att slingra dig på vägen,
 För att ofvan jorden kräla?
 Monn din fader, monn din moder,
 Monn den äldsta ibland bröder,
 Den bland dina systrar yngsta,
 Eller andra höga fränder?
 In i torfven är din stuga
 Och din gård inunder stubben,
 Under gärdet är din bostad
 Och din lägerplats i tufvan.

Slut din mun och hölj ditt hufvud,
 Undangöm din lätta tunga,
 Mun af ull du har och hufvud,
 Har af ull fem dina tänder,
 Ullig är din lätta tunga,
 Ulligt kräk är sjelf du äfven.
 Rör dig som en ylle-flaga,
 Färdas fram som bönans skida,
 Till en bundt dig sammanrulla,
 Vrid ihop dig till en knippe,
 Stick ditt hufvud in i torfven,
 Stoppa det i tufvan neder.
 Om du lyftar upp ditt hufvud,
 Så skall Ukko det förkrossa

Med sitt jernbetyngda hagel,
Som ur moln han låter falla."

Dermed muntre Lemminkäinen
Får ock denna dagsfärd ändad,
Vandrar fram ett väga-stycke,
Kommer så till Pohja-gården.
Der en varg i betsel-ringar
Och en björn med jernked bunden
Äro satta framför porten.
Redan hundra män de slukat,
Bragt om lifvet tusen hjeltar,
Ville sluka Lemminkäinen.

Nu den muntre Lemminkäinen
Börjar leta uti fickan,
Söka i den lilla pungen,
Tar så litet ull från fickan.
Gnuggar ullen, rullar tappar
Mellan sina begge händer,
Inom tio fingrars fogning
Och en fåra-hjord så uppstod,
Föddes fram en ymnig får-skock,
Alstrades en krusig skara,
Att af Pohjas ulfvar frätas,
Slukas af de bistra djuren.

Derpå muntre Lemminkäinen
Sjelf sig tränger in i stugan,
Träder under takets hvälfning,
Men han stadnar framför dörren,
Framför dörren, under sparren,
Der man kittlarna betäcker,
Tager mössan af sitt hufvud,

Handskarna från handen löser.
 Höjde nu sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Präktig är den bjudne gästen,
 Präktigare den objudne."

Dervid Pohjolas värdinna
 Yttrade ett ord och sade:
 "O du son af Lemminkäinen!
 Ej ditt gästande mig gläder,
 Hit du kom att mig förtrampa,
 Kom att trycka ned mitt sinne.
 Ölet än som korn förvaras,
 Såsom malt den ljufva drycken,
 Ej är hvetebrödet bakadt,
 Ej är köttet ännu kokadt.
 Mätte en natt förr du kommit,
 Eller ock en dag härefter."

Nu den muntre Lemminkäinen
 Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
 Skakade det svarta håret,
 Tog till orda sjelf och sade:
 "Så är maten här då äten,
 Alla dryckerna förtärda,
 Öl med ymnigt mått man utdelt,
 Bjudit spisöl uti kannor,
 Lagt så kannorna fillhopa,
 Stapplat stopena i högar."

Bjudningar du låtit kringgå,
 Låtit rytter-hästar springa,

Folk af alla slag du bjudit,
 Bjudit blinda, bjudit arma,
 Bjudit lama, bjudit lytta,
 Mig allenast du ej bjudit."

Hvarför har mig detta drabbat,
 Då här mitt likväl var kornet,
 Säden af mig sjelf förärad?
 Andra buro säd med slevvar,
 Andra läto sparsamt rinna,
 Men med stora mått jag mätte,
 Gjorde blott med lår mitt tillskott
 Af min egen korn-besparing,
 Af den säd, som sjelf jag utsått.
 Icke tör en gäst jag vara,
 Om här icke något tillreds,
 Om man ej en gumse slagtar,
 För en oxen hit i stugan,
 Hemtar in en grofbent oxen,
 Och ej öl å nyo brygger,
 Att den hungrige får äta,
 Den som sprungit, törsten släcka."

Sade Pohjolas värdinna:
 "Du min lilla, nätta tärna,
 Min beständiga trälinna!
 Ställ nu grytan uppå elden,
 Hemta öl också åt gästen."

Lilla flickan, arma barnet,
 Sämst att tvätta kärlen rena,
 Sämst att torka sina skedår,
 Sämst att skura sina slevvar,
 Lade nu ett kok i grytan

Utaf ben och fiskars hufvun,
 Utaf gamla, torra rofblad
 Och af skal från hårda kakor.
 Bar så öl med vackra kannan,
 Kannan med sitt dubbla handtag;
 Nederst drägg och öfverst vatten,
 Etter-ormar uti midten,
 Invid kanten kräla ormar,
 Ödlor sprattla uti ölet.

Sade muntre Lemminkäinen:
 "O du öl, o dryck, du röda!
 Nu i dåligt skick du kommit,
 Råkat i ett uselt läge,
 Men det dugliga må drickas,
 Dräggen ned på marken kastas
 Med den venstra handens tumme,
 Med det ej benämnda fingret."

Börjar leta i sin ficka,
 Söka i den lilla pungen,
 Tager så en krok från pungen,
 Tar sitt eldstål ifrån fickan,
 Sänker uti ölet neder.
 Ormar fastnade i kroken,
 Etter-ormar uti jernet;
 Upp han drager hundra grodor,
 Lyftar tusen svarta ormar,
 Dricker sedan öl med fräsnig,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Icke såsom gäst jag äras,
 Om man öl mig icke gifver,
 Om ej bättre dryck man hemtar."

Och med ymnig hand det skänker
I ett rymligare käril.

Hör mig son af Pohjolainen,
Sjelf du värd i Pohja-gården!
Gif mig öl emot betalning,
Låt mig få för reda pengar."

Straxt nu värden uti Pohja
Vredgades och qvad förtörnad
Uppå stugans golf en insjö
Att den tappre mannen dränka.

Men den muntre Lemminkäinen
Qvad en ox uppå golfvet
Att ur insjön vattnet dricka.

Värden uti Pohja gården
Qväder så en varg på golfvet
Att om lifvet oxen bringa.

Lemminkäinen, muntre mannen,
Hare hvit på golfvet qväder
För att slukas upp af vargen.

Värden uti Pohja-gården
Qvad en hund, om käften krokig,
Ännu till förderf åt haren.

Lemminkäinen, muntre mannen,
Qvad en ekorre att springa
Uppå sparrens ända, hunden
Qvad han att på ekorn skälla.

Derpå värden uti Pohja
Yttrade ett ord och sade:
"Gästbudet ej förbättras,,

Om ej gästerna förminskas;
 Arbetet i gården jagar
 Gästen ock från goda gillen."

Tager så sin egen klinga,
 Rycker fram det hvassa eld-egg,
 Yttrande med dessa orden:
 "Hör mig son af Lemminkäinen!
 Må vi mäta våra klingor,
 Må vi våra svärd beskåda."

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Hvartill duger väl min klinga,
 Som mot ben har blifvit bruten,
 Krossad emot hufvud-skålar?
 Men ändock mitt sinne bjuder,
 Om här ej blir bättre gästbud,
 Att dem mäta och beskåda.
 Den som har en längre klinga,
 Har ett svärd, som mer förfärrar,
 Han må första hugget gifva."

Sina svärd man börjar mäta,
 Börjar klingorna beskåda;
 Råkade nu Pohja-värden
 Ha en litet längre klinga,
 Blott så mycket som ett kornfrö,
 Som en smutsrand under nageln.

Nu den muntre Lemminkäinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Visst har du en längre klinga,
 Ditt alltså är första hugget."

Derpå värden uti Pohja

Börjar på att svärdsugg dela,
Hugger en gång uti sparren,
Slår i stugans öfre dörrpost.

Sade muntre Lemminkäinen.
"Ledsam är en strid i stugan,
Svår en blodig lek i pörtet,
Nya stugan vi förderfva,
Smutsa golfven uti pörtet,
Söla ned de tvådda häncar.
Må vi tråda ut på gården,
Bättre bloden är der ute,
Vackrare den är på gården
Prydligare uppå drifvan."

Man så trådde ut på gården,
Råkade en kohud finna,
Bredde den så ut på gården
Och sig ställde uppå huden.

Tog till orda Lemminkäinen:
"Hör mig, nu du Pohjas kämpe!
Väl du har en längre klinga,
Har ett svärd, som mer förfärrar,
Men du lär det ock behöfva,
Förr än härifrån vi skiljas,
Förr än dagen når sin ända,
Hugg då till, du Pohjolainen."

Och nu hugger Pohja-kämpan,
Hugger en gång, hugger tvenne,
Hugger än den tredje gången,
Men han skadar ej ens köttet,
Ej en blodig rispa gör han,
Tar ej bort det yttre hullet.

Får så äfven Lemminkäinen,
 Den förvägne sällan hugga.
 Slår nu muntre Lemminkäinen,
 Hugger den förvägne sällan,
 Hugger mannen med sin klinga,
 Ger ett hurtigt slag med svärdet.
 Slår nu en gång, svärdet blixtrar,
 Afhög hufvudet från skuldran,
 Skallen från sitt smala ställe,
 Högg den af liksom ett rofblad,
 Eller såsom fiskens fenå.
 Slår så mannen andra gången,
 Högg hans kropp i trenne delar,
 Skar som skifvor utaf fläsket.

Backen var med störrar uppfylld,
 Full var gården utaf stolpar,
 På dem alla fanns ett hufvud,
 Tom var blott en enda lemnad,
 Ställde arme mannens hufvud
 Upp i spetsen utaf denna.

Derpå muntre Lemminkäinen
 Qväder Pohja-gårdens husfolk
 Uti klangfullt guld och silfver,
 Blott en enda han ej qväder.
 Sjelfva Pohjolas värdinnan
 Lemnar han att pörtet städa,
 Sopa golfvets tiljor rena,
 Bära öl omkring med kannan
 Och försorg om maten hafva.

Louhi Pohjolas värdinna

Vredgas nu och börjar qväda,
Tjutande hörs Louhi qväda,
Vildt den leda hexan skrika,
Qvad så svärdbeklädde männer,
Hjeltar uti vapenrustning,
Till att döda Lemminkäinen,
Att förgöra Kaukomieli.

Nu ett buller hörs från tåget,
Hörs ett dån från närmsta gården,
Och det börjar tröttsamt blifva,
Blifva mer och mer besvärligt,
Att i Pohja fira bröllop,
Gästabud i Pimentola.

Adertonde Runan.

Der på muntre Lemminkäinen
Upp till häst från marken stiger
Och beger sig straxt till hemmet,
Till den mor, som honom fostrat,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Med åt sidan lutad mössa.

Honom kom till möte modren,
Hon sig skyndade att fråga:
"Yngre du af mina söner,
Du mitt barn af mera styrka!
Hvarför är du så bedröfvad,
När från Pohjola du kommer?
Monn med dryckes-stop man kränkt dig?
Om med dryckes-stop man kränkt dig,
Skall ett bättre stop jag gifva,
Som din far i fejden tagit,
Träffat på i kämpa-striden."

Sade muntre Lemminkäinen:
"O min mor, min fostrarinna!
Om med dryckes-stop jag kränktes,
Skulle värdarna jag kränka,
Skulle kränka hundra kämpar,
Skulle tusen männer trotsa."

Sade Lemminkäinen's moder:

"Hvarför är du så bedröfvad;
 När från Pohjola du kommer?
 Blef för qvinnors skull du gäckad?
 Om för qvinnors skull du gäckats,
 Äkta då en bättre qvinna,
 Tag en fager mö från Ryssland,
 Vacker flicka från Karelen."

Sade muntre Lemminkäinen:
 "O min mor, min fostrarinna!
 Om för qvinnors skull jag gäckats,
 Vårdarna jag gäcka skulle,
 Skulle gäcka hundra hustrur,
 Tusen andra qvinnor trotsa."

Sade Lemminkäinens moder:
 "Hvarför är du så bedröfvad?
 Blef för hästars skull du skymfad?
 Om för hästars skull du skymfats,
 Må en bättre häst du köpa
 Med din fars förvärfda medel,
 Med hans samlade förråder."

Sade muntre Lemminkäinen:
 "O min mor, min fostrarinna!
 Om för hästars skull jag skymfats,
 Vårdarna jag skymfa skulle,
 Skulle hundra ston förderfva,
 Tusen andra hästar trotsa.

O min mor, min fostrarinna!
 Lägg nu vägkost uti påsen,
 Fyll med mjöl en liten lärft-säck,
 Skär så mycket smör i asken,

Att ett år det för mig räcker,
 Skär för andra året svinkött.
 Bort jag flyr för mina nidverk,
 Går att dölja mig för missdåd;
 Sina klingor männer hvässa,
 Sina lansar spetsa hjeltar."

Modren skyndar sig att fråga,
 Ålderstigna qvinnan spørjer:
 "Hvarför hvässa de nu klingor,
 Hvarför spetsa de nu lansar?"

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Der ett sago-verk har timat,
 Ut i detta Pohjas gästbud,
 Sariolas dryckes-gille:
 Jag en man, en hjelte slagit,
 Sjelfva värden ut i Pohja,
 Dödat honom med min klinga.
 Derför hvässa männer svärden,
 Derför lansarna de spetsa.
 Ej jag känner något ställe,
 Der en niding sig kan dölja,
 Der en brottsling tillflykt finner.
 O min mor, min fostrarinna!
 Säg, hvar kan jag mig fördölja?"

Modren nu till ordet tager,
 Till sitt barn den gamla talar:
 "Jag ju sade det, min gosse!
 Jag ju varnade dig ifrigt,
 Städs bjöd jag till att hindra
 Dig från färden bort till Pohja.

Du bordt blifva vid det rätta
 Och i modrens stugor stadna,
 Under egen moders vårdnad,
 I din fostrarinnas gårdar.

Gå nu bort att dig fördölja,
 Gå att stå som tall på backen,
 Som ett enträd uppå heden.
 Äfven der dig ofärd drabbar;
 Ofta tallen uppå backen
 Fälls och blir till pärtved huggen,
 Ofta enarna på heden
 Man till gårdsgårds-störrar skalar.

Eller väx som björk i dällden,
 Der jemväl dig ofärd drabbar;
 Ofta björken uti dällden
 Spjelkes och i träfven radas,
 Blir till klabbar sönderhuggen.

Om du blir ett bär i lunden,
 Blir ett lingon uppå fältet,
 Smultron uti egna nejder,
 Blåbär uti andra nejder,
 Der jemväl dig ofärd drabbar;
 Du af unga jungfrur plockas,
 Tages bort af tennbriskprydda.

Blir en gädda du i hafvet,
 Kommer du i lakens lefver,
 Blir en stjert åt röda laxen,
 Der jemväl dig ofärd drabbar,
 Ty en man så mörk, som hafvet,
 Är beständigt stedd på mete,

Visstas alltid uppå notdrägt,
Fiskar städse med sin handnot.

Går du åter att dig dölja
Uti björnens stenrös-grottor,
Gårdar utaf hållar gjorda;
Der jemväl dig ofärd drabbar,
Ty en ung, en sothöljd kämpe
Slipar flitigt der sin yxe
Och sitt spjut med spets belägger,
För att björnen gå till möte,
Fälla björnen uti skogen."

Derpå muntre Lemminkäinen
Yttrade ett ord och sade:
"Sjelf jag vet de värsta ställen,
Känner sjelf de vidrigaste;
O min mor, min fostrarinna,
Du som vårdat har min barndom!
Hvart mig råder du att undfly,
Hvart mig råder och förmanar,
Der ej illa far mitt hufvud,
Fina håret icke faller,
Der ej luggen går förlorad,
Halsen ej alldeles afhuggs?
Än en dag, en stund skall komma,
Då det mannens hufvud galler,
Ty nu hyässa männer svärden,
Hjeltar spetsa sina lansar."

Sade Lemminkäinenens moder:
"Väl ett stycke land jag känner,
Vet utaf ett ringa ställe,

Icke betadt, icke slaget,
 Ej besökt af männens klingor;
 Men med kraftig ed mig lofya,
 Att i krig ej mera färdas,
 Aldrig uppå tio somrar,
 Icke ens af lust till silfver,
 Eller om du guld behöfde."

Der den muntre Lemminkäinen
 Med en kraftig ed nu lofvar
 Att i krig ej mera färdas,
 Aldrig under tio somrar,
 Icke ens af lust till silfver,
 Eller om han guld behöfde.

Sade Lemminkäinens moder:
 "Far nu hän att dig fördölja
 Öfver hela nio hafven
 Och till hälften öfver tio,
 Till den ej benämnda udden,
 Holmen, den ej ord beteckna.
 Der din far sig fordom dolde,
 Dolde sig och fann en tillflykt
 Under krigets långa somrar,
 Under svåra fejde-åren.
 Idel mjöd der hafven äro,
 Öl i alla floder rinner,
 Smör från alla höjder dryper,
 Svinkött är hvarenda klippa.
 Der för dig är godt att vara,
 Ljuft din tid du der förnöter."

Derpå muntre Lemminkäinen

Far åstad och färdas skyndsamt,
 Far att fly för sina nidverk,
 Dölja sig för sina missdåd.
 Skjuter båten ut på vattnet,
 Skeppet uppå hafvets böljor,
 Ifrån bron af koppar bildad,
 Från de järnbesmida rullar.
 Hissar segel upp i masten,
 Såsom granar på en kulle,
 Sjelf sig sätter ned i aktern,
 Ställer sig att båten styra,
 Stödd emot den böjda björken,
 Lutad mot sitt koppar-roder.
 Vinden vaggade hans farkost,
 Skeppet utaf vågen framdrefs
 Öfver hela nio hafven
 Och till hälften öfver tio,
 Till den ej benämnda udden,
 Holmen, den ej ord beteckna.

Der nu muntre Lemminkäinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Monn här rum på holmen finnes,
 Plats på holmens fasta botten,
 Att mitt skepp jag drar på landet,
 Stjelper båten på det torra,
 På min faders fordna rullar,
 På den gamles landnings-ställen?

Svarade nu holmens tärnor,
 Uddens jungfrur hördes säga:
 "Nog här finnes rum på holmen,
 Plats på holmens fasta botten,

Om du äfven hundra båtar,
Tusen fartyg drar på landet."

Derpå muntre Lemminkäinen
Drog sin farkost upp på landet,
Stjelpte båten på det torra,
Tog till orda sjelf och sade:
"Monn här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Der en brottsling sig kan dölja,
Der en svag kan finna tillflykt?"

Svarade nu holmens tärnor,
Uddens jungfrur hördes säga:
"Nog här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Der en brottsling sig kan dölja,
Der en svag kan finna tillflykt."

Åter muntre Lemminkäinen
Yttrade ett ord och sade:
"Monn här rum på holmen finnes,
Plats på holmens fasta botten,
Icke bredare än ryggen,
Icke större, än ett skäppland,
Så att jag mig kan förlusta,
Att jag dansa kan på fältet,
Uti jungfrurs glada lekar,
Uti flickors ljufva samqväm?"

Svarade nu holmens tärnor.
Uddens jungfrur hördes säga:
"Holmens flickor äro magra,
Feta äro hästars fålar."

Ängslig var ej Lemminkäinen,
 Han från by till by blott vandrar,
 Går till jungfrurs glada lekar,
 Sköna flickors ljufva samqväm.
 Icke fanns den by på holmen,
 Der ej funnos tio gårdar,
 Icke fanns den gård i hyen,
 Der ej funnos tio flickor,
 Icke fanns en enda flicka,
 Ej en enda moders dotter,
 Vid hvars sida han ej hvilat
 Och hvars arm han icke tröttat.
 Tusen brudar han beveker,
 Hundra enkors sinnen böjer,
 Blidkar hundra gifta qvinnor,
 På en enda natt om sommarn,
 Under loppet af en höstaatt.
 Blott en enda fanns bland tio,
 Tvenne högst bland hundra funnos,
 Ibland tusen qvinnor trenne,
 Som han icke kunde dåra,
 Som han ej förleda kunde.

Så nu muntre Lemminkäinen
 Alla uddens jungfrur blidkar,
 Alla holmens tärnor fröjdar,
 Blott en enda blir ej blidkad.

Utan tupp han sig försöfver,
 Vaknar icke utan kychling,
 Men en dag han gör det löfte,
 Fattar det beslut en afton,

Att på samma gång som månen,
 Att vid solens uppgång, sliga.
 Steg ren förr än han beslutat,
 Tidigare än han ärnat,
 Ifrån by till by så vandrar,
 Att ock denna tärna blidka.

Nu den muntre Lemminkäinen
 Blef en enda gård ej varse,
 Hvarest stugor tre ej funnos,
 Blef ej varse någon stuga,
 Hvarest kämpar tre ej funnos,
 Blef ej varse någon kämpe,
 Som ej hvässade sin klinga,
 Som ej slipade sin yxe.

Dervid muntre Lemminkäinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Nu den ljusa dagen uppgått,
 Nu den milda solen stigit
 Öfver mig beklagansvärda,
 Öfver halsen af mig arma."

Hinner mer ej jungfrur famna,
 Hvila vid de skönas sida,
 Hän till skeppet sig begifver,
 Går till båten nu den arma,
 Men den var förbränd till aska,
 Var till stoft alltren förvandlad.

Märkte ofärd honom hote,
 Nödens dag förbanden vara,
 Börjar att en båt sig bygga,

Att en farkost ny sig timra,
 Men till båten tryter virke,
 Till hans farkost saknas bräder.
 Får så ganska litet virke,
 Får helt obetydligt bräder
 Af en gammal sländas bitar,
 Af en sönderbruten rockten.

Timrar båt af sländans bitar,
 Bygger utaf tenens stycken,
 Fogar af dem sido-bräder,
 Hugger äfven båtens vränger,
 Reder ännu roddar-säten,
 Gör till slut af dem ock årar.
 Får så båten färdig timrad,
 Får sin farkost sammanfogad,
 Skjuter båten hän på vattnet,
 Nya skeppet ut på böljan,
 Från de glatta furu-stockar,
 Ifrån hala, jemua rullar.

For åstad nu Lemminkäinen,
 Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
 Att ej mer få nätter vistas,
 Få förnöta sina dagar
 Ut i jungfrurs glada lekar,
 Sköna flickors ljufva samqväm.
 Sjelf han sätter sig vid styret,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Flyt du båt på sjön, som bläddra,
 Som ett näckrosblad på böljan."

Kom en vind, som förde båten,
 Kom en våg, som dref hant farkost.

Ut på hafvets blåa yta,
 På de vida, öppna fjärdar;
 Och nu gråta holmens tärnor,
 Uddens unga flickor klaga,
 När ej masten mera synes,
 Roddar-haken icke skymtar.
 Ej för mastens skull de gråta,
 Sakna icke roddar-haken,
 Men den man, som är vid masten,
 Och som roddar-haken äger.

Sjelf gret äfven Lemminkäinen,
 Klagade den arme mannen,
 När ej holmen mera syntes
 Och ej skymtade dess åsar.
 Ej för holmens skull han gråter,
 Holmens åsar han ej saknar,
 Men han saknar holmens tärnor,
 Längtar efter uddens jungfrur.

Derpå muntre Lemminkäinen
 Styrde på det blåa hafvet,
 Styrde en dag, styrde tvenne,
 Men uppå den tredje dagen
 Landar han uppå en holme,
 Lägger an invid ett stengrund.
 Der nu börjar båten gråta,
 Roddar-haken sorgfullt klaga:
 "Hvarför skulle mig man föga,
 Hvarför blef jag usla formad?
 Ahti rör ej mer i örlog,
 Aldrig uppå tio somrar,
 Icke ens af lust till siffver,
 Eller om han guld behöfde."

Detta råkar Ahti höra,
 Ifrån nära håll förnimma,
 Hörde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Sörj du icke, furu-yla,
 Klaga ej du mastförsedda,
 Ännu får i krig du segla,
 Färdas uti vilda strider."

Nu till krig sig Ahti rustar
 Tvertemot den ed han svurit,
 Tog till orda sjelf och sade:
 "Hvar må jag nu få en annan,
 Annan man med annan klinga,
 Till mitt bistånd uti striden?"

Ahti har om Tiera kunnskap,
 Hör om Kuuro städse talas,
 Får en annan man i honom,
 Annan man med annan klinga.
 Ifrån by till by han färdas,
 Vandrande till Tieras boning,
 I behof af annan kämpe
 Till sitt bistånd uti striden.

Fadren sitter invid gluggen
 Täljande uppå sitt yx-skaft,
 Modren står på bodens tröskel
 Och gör väsen med sin kärna,
 Bröderna vid ledets mynning
 Timra åt sig granna slädar,
 Systrarna vid stranden trampa.
 Byke uppå bryggans ända.

Sade fadren ifrån gluggen,
 Modren ifrån bodens tröskel,
 Bröderna från ledets mynning,
 Systrarna från bryggans ända:
 "Tiera nu i krig ej hinner,
 Nyss han äktat har en hustru,
 Tagit egen hus-värdinna,
 Hennes bröst han än ej vidrört,
 Hennes barm han icke nalkats,
 Ej när hennes sida kommit."

Tiera ligger uppå ugnen,
 Skor sin ena fot på ugnen
 Och den andra uppå golvet,
 Sig vid portarna omgjordar,
 Knäpper spännet fast på gården.
 Derpå tager Tiera spjutet,
 Ej var spjutet bland de största,
 Icke heller bland de minsta,
 Spjutet var af medel-storlek.
 Der en varg stod uppå doppskon,
 Långsmed skaftet sprang en fåle,
 Katten gnällde uppå knappen.
 Fram sitt spjut så Tiera kastar
 Och det slänger midt bland Ahtis.

For åstad nu Ahtis farkost,
 Utan att med armar skjutas;
 Bort den seglade från holmen,
 Styrde ut åt Pohja-hafvet.

Härvid Pohjolas värdinna
 Skickade den stygga kölden,

Sände ut på Pohja-hafvet,
 Sjelf hon undervisar sonen,
 Som enhvar sitt eget foster:
 "Köld, du yngst af mina söner,
 Skönast ibland dem, jag fostrat!
 Far nu hän, dit jag dig heder,
 Dit jag beder dig och manar,
 Bort till Rutja-vikens stränder,
 Ändelösa hafvets branter;
 Kärr belägg med is och länder,
 Gör till is det klara vattnet,
 Tillslut gapet vid Kurimus,
 Hölj med is de stygga hvirflar,
 Låt ock den förvägnes farkost,
 Lemminkäinens båt du frysa
 Uppå hafvets klara yta,
 På den stora, öppna fjärden,
 Att den derifrån ej löses,
 Aldrig någonsin befrias,
 Om jag sjelf ej går att lösa,
 Att befria Ahtis fartyg."

Kölden, yngst af hennes söner,
 Skönast ibland dem, hon fostrat,
 Ger sig så åstad och färdas
 Hastigt hän till Pohja-hafvet,
 Låter Lemminkäinen frysa,
 Sällan fastna uppå hafvet.
 Ren uppå den första natten
 Ahti fastnade tillfyllest,
 Frös med armen fast vid isen,
 Ganska hårdt med vreda handen.

Alstrar en fullkomlig kyla,
 Häftig frost tillvägabringar,
 På en enda natt om sommarn,
 Under loppet af en höstnatt:
 Låter isen alntals frysa,
 Låter snö till stafs höjd falla.

Ärnar låta sjeltva guden,
 Den förvägne sällen frysa,
 Men den muntre Lemminkäinen,
 Sjelf den sköne Kaukomieli
 Klippte ullen ifrån stenen,
 Tapparna från vintersofvarn,
 Virkade dem sen till strumpor,
 Rullade ihop till handskar,
 Höll med händerna i frosten,
 Klämde till det hårda vädret,
 Dref så frosten uti elden,
 I det jernuppfyllda röset.
 Höjande sin röst han sade,
 Talade med dessa orden:
 "Köld blef alstrad ibland viden,
 Liten frost bland buskar föddes
 Af en far, som mest förderfvar,
 Den illparigaste moder.
 Köld utaf en orm blef daggad,
 Af en mask med mjölk blef vårdad
 Ur dess magra, skrumpna vårtor,
 Sinade och torra spenar;
 Namn så gaf man åt den onde
 Och med köld benämnde honom.

Vräktes sommarn om på gården,

Gungade i källor vintern,
 Mark och mossor isbelade,
 Lät i vattnet viden frysa,
 Kom åt knölarna på aspar,
 Bragte värk i björkars rötter.

Nu förgrymmades den stygge,
 Lade af all skam och blygsel,
 Lät på elden kitteln frysa,
 Kolen frysa uppå härden,
 Flickans hand i degen fastna
 Och i hästens mage fålen.

Gick att frostbelägga marken,
 Gick att böljorna betvinga,
 Isbetäcker vikar, dammar,
 Hafvet likväl ej blef fruset,
 Ej bofinken på dess fjärdar,
 Icke frysa uppå hafvet
 Fötterna för sädesärlan,
 Fryser ej dess lilla hufvud.

Monn till stor du ren hann fostras,
 Växte till och blef förfärlig,
 När du äfven mig vill plåga,
 Öronen till svullnad bringa,
 Äfven pröfva mina fötter,
 Naglarna på mina fingrar?

Köld, du son utaf Puhuri,
 Du af ovädret bevingad!
 Icke må du mig besvära,
 Icke åt mitt hufvud komma,

Mina tår ej heller plåga,
 Ej vid mina öron röra;
 Nog har annat du att taga,
 Mycket annat till att skada.
 Drag åstad, dit jag dig manar,
 Bort till Nordens sista ända.
 Öppna kärr ännu der finnas,
 Vide-buskar, som ej frusit,
 Stenar från all smärta fria,
 Fält, som jemnade ej blifvit.
 Om ej det tillfyllest vore,
 Dit skall jag då dig besvärja,
 Midt i Hiisi-gudens lågor,
 Uppå Lempos beta hållar;
 Ned du sjunker der i elden,
 Tränger dig midt in i lågan
 För att derifrån ej komma,
 Aldrig dig bereda utgång.
 Eld jag stoppar i min strumpa,
 I min sko jag bränder samlar,
 Att ej köld må skada göra,
 Ej ovädret öfverfalla."

Dermed muntre Lemminkäinen
 Nu den stygga hölden tjusar,
 Lemnar skeppet uti viken,
 Nya båten i sitt fängsel,
 Sjelf till skogen sig begifver,
 Stiger upp till ödemarken,
 Går på obebodda vägar,
 Stigar, dem han icke känner.

Dervid muntre Lemminkäinen

Sjelf till orda tog och sade:
 "Ve mig arma, olycksfulla!
 I hvad läge har jag råkat?
 Att i år och dagar irra,
 Vistas under öppna himmeln.
 Nu min mor i hemmet gråter,
 Nu min fostrarinna klagar:
 Der min gosse är, jag arma,
 Der mitt barn, jag olycksfulla,
 Han besår nu Tuonis tegar,
 Kalmas fält han flitigt plöjer.
 Icke hindrar, ve mig arma,
 Icke hindrar nu min gosse,
 Hjerpar att sin högtid fira,
 Fåglar små att ymnigt frodas,
 Fritt får hermelinen springa,
 Ekorren får ostörd hoppa.

Ja så är det nu, min moder,
 Så min hulda fostrarinna!
 Upp du födde många dufvor,
 Fostrade en svärm af svanar,
 Kom så vinden och dem spridde,
 Kom den onde, dem förströdde,
 Systrars golf han ref i stycken
 Och förstörde brödra-båten.
 Många voro vi i sanning
 Uti fordna bättre tider,
 Golfvet var af systrar uppfyllt,
 Båten lastad full med bröder;
 Men ej finnes nu för tiden,
 Ej en enda att tilltala.

Hvarje kämpe gått till striden,
Hvarje man här svärd vid sidan.

Alltid minns jag det förflutna,
Kan ej glömma bättre tider;
Jag som blomma gick kring hyar,
Skön jag var som fältets blomster,
Mången såg då på min skepnad,
Fäste vid min växt sitt öga;
Nu jag svartnat har af blåbär,
Utaf ringa här jag mörknat.

Stället vet jag, der jag föddes,
Hvarje ställe, der jag uppväxt,
Men ej känner jag det ställe,
Der mig döden en gång möter.
Nu jag är lik harens unge,
Som sig sträcker ut på kärret,
Jemrar uppå brända sveden,
Springer långsmed hafvets stränder,
Uppå kiselstenar hoppar.
Sålan under skorna nötes,
Skört på dem blir öfverlädret,
Deras skaft af ålder rötas.”

Nittonde Runan.

Kullervo, Kalevas ättling,
 När han af sin moder föddes
 Och var blott tre nätter gammal,
 Slet sin lindas bindlar sönder
 Och sig höjde upp på täcket.
 God han lofvade att blifva,
 Duglighet hos gossen röjdes;
 Man till Ryssland honom förde,
 Sålde honom i Karelen
 Bort åt smeden Ilmarinen.
 Hvad gaf smeden väl för honom?
 Mycket smeden gaf för honom:
 Tvenne sönderbrända kittlar,
 Trenne obrukbara grytor,
 Fem utslitna, gamla lior,
 Sex till spillo gifna gräflor.

Då Kalevas sköna ättling
 Till sitt nya hemvist kommit,
 Ren mot första dagens afton
 Efter arbete han frågar
 Af sin husbonde för qvällen
 Och för morgon' af sin matmor:
 "Till hvad verk skall nya trälen,
 Till hvad arbete den köpta?"

Han är satt att vagga barnet,
 Barnet med de smala fingrar,
 Men han stinger ut dess ögon

Och dess föda sjelf förtärer,
Dödar barnet genom sjukdom,
Bränner upp dess lilla vagga.

Mot den andra dagens afton
Efter arbete han frågar
Af sin husbonde för qvällen
Och för morgon' af sin matmor:
"Till hvad verk skall nya trälen,
Till hvad arbete den köpta?"

Får ett svedjeland att rödja,
Sänds att fälla timmer-björkar;
Nedhögga björkar tvenne, trenne,
Slog sin yxe vid en stubbe.
Höjer så sin röst och ropar,
Låter gällt en hvissling ljuda:
"Må den dunkla skogen falla,
Må de stora björkar brytas,
När min stämma höres skalla,
När min gälla hvissling ljuder,
Nya skott må aldrig utslå,
Aldrig spira fram ur stubben
På den svedja, som är nedfäld
Af en man med gyllne spännen.
Herrlig brodd må svedjan skjuta,
Ax der må dock aldrig frödas."

Mot den tredje dagens afton
Efter arbete han frågar
Af sin husbonde för qvällen
Och för morgon' af sin matmor:
"Till hvad verk skall nya trälen,
Till hvad arbete den köpta?"

Får ett gärde till att bygga,
 Och han bygger der sitt gärde.
 Bryter ned de största furar,
 Dem till gärdsel-trådor radar,
 Tager grofva öken-grauar
 Och till gärdsgårds-störrar ställer,
 Sammanfogar dem med ormar,
 Lindar om med etter-ormar
 Och ihop med ödlor binder,
 Tar till ordet sjelf och säger:
 "Hvilken ej, som fågeln, flyger,
 Hviner fram med tvenne vingar,
 Må ej tänka på att komma
 Öfver gärdet, som jag upprest."

Mot den fjerde dagens afton
 Efter arbete han frågar
 Af sin husbonde för qvällen
 Och för morgon' af sin matmor:
 "Trälens arbete må nämnas
 Må med ord tillkännagifvas."

Skickas ut att ro en notbåt.
 Nu Kalevas sköna ättling
 Ned vid årarna sig sätter,
 Yttrar sjelf ett ord och säger:
 "Ror jag efter min förmåga
 Eller blott, som saken fordrar?"

Pelonen, som satt i styret,
 Hof sin stämman straxt till gensvar,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Ror du efter din förmåga,

Lägger ut din hela manskraft
Ringa är dock trälens styrka."

Sjelf Kalevas sköna ättling
Ror nu efter sin förmåga,
Lägger ut sin hela manskraft;
Båten utaf asp han söndrar,
Bryter vrängerna af enträd
Och förstör det hela fänget.

Mot den femte dagens afton
Efter arbete han frågar
Af sin husbonde för qvällen
Och för morgon' af sin matmor:
"Trälens arbete må nämnas,
Må med ord tillkännagifvas."

Derpå sänds han ut att pulsa,
Och att pulsa nu han börjar,
Yttrar då ett ord och säger:
"Pulsar jag med all min styrka,
Stöter med min hela manskraft,
Eller blott, som saken fordrar?"

Wenari, som noten drager,
Hof sin stämman straxt till gensvar,
Yttrade ett ord och sade:
"Pulsar du med all din styrka,
Stöter med din hela manskraft,
Ringa är dock trälens styrka."

Nu Kalevas sköna ättling
Ryckte upp en tall på backen,
Gjorde pulsskaft af en fura
Och en sten i spetsen ställde,

Tog till pulsens knopp en klippa.
 Pulsar så med all sin styrka,
 Stöter med sin hela manskraft,
 Och till blåar han noten rifver,
 Grumlar vattnet upp till velling,
 Fisken till en slem förvandlar.

Mot den sjette dagens afton
 Efter arbete han frågar
 Af sin husbonde för qvällen
 Och för morgon' af sin matmor:
 "Trälens arbete må nämnas,
 Må med ord tillkännagifvas."

Får en boskapsdrift att valla,
 Får en hjord af kor att drifva;
 Hvad får trälen på sin andel,
 Hvad till vägkost ges åt herden?
 Smeden Ilmaris värdinna
 Bakade en väldig kaka,
 Lade hafra under brödet,
 Bredde hvetemjöl deröfver
 Och en sten i midten gömde,
 Gaf så den till trälens andel,
 Gaf till vägkost åt sin herde.
 Tog till ordet sjelf och sade:
 "Detta må ej förr du äta,
 Än min hjord till skogen kommit."

Derpå Ilmaris värdinna
 Sände hjorden ut på bete.
 Höjande sin röst hon sade,

Talade med dessa orden:

"Korna sänder jag i löfskog,

De behornade på aspfält;

Suvelar, du sköna qvinna,

Etelä, naturens moder!

Gå att taga vård om hjorden,

Att värdinnans boskap vakta;

Som du under tak den vaktat,

Så den vakta i det fria,

Som du inom hus den vårdat,

Så i furuskog den vårda,

På det driften må förskönas,

Boskapshjorden vackert frodas,

Tills värdinnan går att se den,

Dejan går att den betrakta, —

Den odugliga värdinnan

Och den alltför stränga dejan.

Suvelar, du sköna qvinna,

Etelä, naturens moder!

Honungsmat låt hjorden äta,

Låt den äfven honung dricka,

Mata mina kor med gullgräs,

Gif dem silfvergräs till föda

Från den honungsrika lindan,

Fältets honungssöta tufva.

Tag ett vallhorn ifrån fjerran,

Från den häggbevuxna däliden;

Sen må du i hornet blåsa,

Låta luren mäktigt ljuda,

Så att kullar blomsterklädas,

Svedjelunders kanter prydas,

Kärr af idel honung drypa,
 Vört vid källors bräddar växer.
 För så hit det färska gräset,
 Hemta hit de gyllne blomster
 Ifrån strida forssars närhet,
 Ifrån ljungens blomster-jungfrur,
 Från de mör, som gräset vårda,
 Mör, som bo vid himla-midten.
 Bilda äfven gyllne brunnar
 Uppå fältets begge sidor,
 Att min hjord ur dem får dricka,
 Får med ljufva honungssaften
 Sina jufrar ymnigt fylla,
 Spenarna till stindheth bringa.
 Gör dess spenar da till stinda,
 Låt dess jufrar ymnigt svälla,
 Sätt dess mjölkrör till att sorla
 Och dess jufrar till att sucka.

Många äro de och onda,
 Som till Tuoni mjölken föra,
 Kornas gåfva till Manala;
 Ringa är de godas antal,
 Som från Tuoni hemta mjölken,
 Kornas gåfva från Manala.
 Jag begär ej mjölk ur byen,
 Vill ej ha från andra gårdar,
 Nog jag mjölken får från Tuoni,
 Kornas gåfva från Manala.

Suvetar, du sköna qvinna,
 Etelä, naturens moder!
 Hermikki med mjölk föröka,

Fyll på Tuorikki dess jufrar
 Ur den vasslesöta källan,
 Från den honungarika tufvan,
 Så att de med mjölkuppfyllda,
 Stinda jufrar återkomma
 Ifrån fältets gröna tufvor,
 Från den friska betesmarken,
 Under denna långa sommar,
 Denna Skaparns varma sommar.

Mielikki, du skogs-värdinna,
 Tellervo, Tapios jungfru,
 Len om linnet, tin om fällen,
 Med de vackra, gyllne lockar!
 Det är du, som vaktar hjorden,
 Som värdinnans boskap vårdar
 Uti Metsola det ljufva,
 Det vaksamma Tapiola;
 Vårda den med milda händer,
 Aga den med lätta fingrar,
 Bringa så hvarenda aften
 Hjorden hem med fulla spenar,
 Spenar svällande och stinda,
 Med af mjölk uppfyllda jufrar,
 Till värdinnan, som den söker,
 Som för hjorden är bekymrad.

Kuippana, du skogens konung,
 Skogens milda, vackra gråskägg!
 Bryt ett spö af veka rönnen,
 Tag af enträd dig ett gissel,
 Ända bortom Tapio-berget,
 Ifrån Linna bergets branter,

Drif dermed min hjörd till gården,
 Intill dess man badstun eldar.
 Hem må hemmets hjordar komma,
 Skogens hjordar gå till skogen.

Sköna Olto, skogens äpple,
 Trinda vandrare i skogen!
 Låt oss nu en fast förlikning,
 Låt en sommarfred oss sluta,
 Att bestå vår hela lifstid,
 Räcka under all vår lefnad.
 Ej jag nekar dig att kringgå,
 Att beskåda mina hjordar
 Och till hoscapsdriften komma,
 Men att röra dem med tungan,
 Att med tänderna dem kringströ
 Och att slita sjelfva köttet.
 Du min vän, min goda broder,
 O du honungstass, du sköna!
 Krossa ej de krökta benen,
 Korna, hvilka mjölk mig gifva.
 När du skällans ljud förnimmer,
 Hör den gälla klockan ljuda,
 Rostbetäckta kläppen skrälla,
 Hasta bort till ödemarken,
 I din boning utaf mossar;
 Undvik hjordens betesmarker,
 Hemligt smyg förbi dess mjölk-fält,
 Sky den nejd, der skällor ljuda,
 Vandrar hjorden uppå backen,
 Må du vandra under backen,
 Vandrar hjorden under backen,

Så må du på backen vandra;
 Siken lik förbi du hasta,
 Drag dig undan liksom fisken,
 Att ej driften måtte stupa,
 Bort värdinnans boskap hasta,
 Klana hjorden skygga undan.
 Fredade lät kärren vara,
 Ökenskogarna i fägring,
 Låt de böjda hornen färdas,
 Krökta benen makligt skrida,
 Öfver mark och mossor vandra,
 Vandra öfver öken-moar,
 Utan att du alls dem vidrör,
 Skadar dem det allraminsta.
 Om en lust dig skulle gripa,
 Tänderna en åtrå känna,
 Hugg då uti murkna stubbar,
 Gör då anfall på en myrstack.
 Uti Metsola ett mjödkar
 Håller på att häftigt jäsa
 På den gulduppfyllda hympeln,
 På den silfverrika kullen,
 Under granens blomsterkrona,
 Under tallens rika grenar.
 Der har ock en glupsk att äta,
 Har en frässare att sluka,
 Utan att der maten tryter,
 Eller drycken blir förminskad.
 Så må vi förlikning ingå
 Och en fred för evigt sluta.
 Samma mark, men särskild vägkost,
 Rum i endrägt ha vi begge.

Men om du är böjd för fejder,
 Om du vill på krigsfot lefva,
 Så må vintrarna du kämpa,
 Slåss, då snö än finns på marken,
 Men då sommarn börjar nalkas,
 Mossor tina, källor ljummas,
 Kom ej mer till dessa nejder,
 Till de fält, min hjord beträder.

Mark ju finns ock annorstädes,
 Boskapsgårdar längre borta,
 Der en sysslolös kan vandra.
 Om en björn jag skulle vara,
 Om en honungstass jag vore,
 Ej på detta vis jag lefde,
 Städse uti kvinnors fötter;
 Du har kotte-fält att vandra,
 Stiga på med dina tassar.
 Spring med skyndsamhet en sträcka,
 Ha fram uppå en gångstig
 Hän till skogen i Manala
 Eller bort till Kalmas moar.
 Der är Kirjos, der är Karjos
 Uti jernbesmidda remmar,
 Uti tiotal af klafband;
 Der bli magra äfven feta,
 Frodas de, som ben blott äro.

Mina kor till sten må bytas,
 Må de sköna blifva stubbar,
 Vid det Kuusiainen färdas,
 Mauriainen är på vandring.

Om till dessa fält du kommer,

Råkar gå till dessa öknar,
 Qvinnor kunniga här finnas,
 Finnas åldriga värdinnor,
 Hvilka nog din väg förderfva
 Och så illa dig behandla,
 Att ej någonsin du skadar,
 Ej ens i din grymma vildhet,
 Tvert emot den högstes vilja,
 Utan tillstånd af den sälle.

Blidkens skogar, blidkens lunder,
 Var mig blid, du dunkla öken,
 Fred åt hjordarna förutna,
 Lef med mina kor i endrägt,
 Under denna långa sommar,
 Denna Skaparns varma sommar.
 Kuippana, du skogens konung,
 Hongatar, du ökneens drottning!
 Tagen vård om edra hundar,
 Edra rackor väl bevaren,
 Döljen hundarna i grottan,
 Binden fast de onda rackor
 Uti guldbesmida halsband,
 Uti sköna silfver-remmar.
 Gömmen klorna inom håret,
 Betarna i deras tandkött.
 Drifven sedan in en gullstång
 Genom benuppfyllda käften,
 Så att käftens ben ej rubbas,
 Tänderna i munnen skiljas.
 Binden än ett band af rönnen
 Rundt omkring den platta nosen;
 Om ej rönnen skulle hålla,

Gjuten då ett band af koppar;
 Vore kopparn icke stadig,
 Utaf jern då bandet reden;
 Om de jernet sönderslita,
 Ännu detta band förderfva,
 Må då eld i munnen bringas,
 Lempos lås för käften sättas,
 Att ej deras käftben vidgas,
 Att ej tänderna må skiljas."

Dermed Ilmaris värdinna
 Sände korna ut på bete,
 De behornade på aspfält,
 Hade herden att dem valla.

Kullervo, Kalevas ättling,
 Drifver korna fram längs mossan,
 Sjelf på torra heden springer,
 Sätter sig på kullens tufva,
 På en plats för solen öppen,
 Qväder der och säger detta:
 "Gå nu ned, du sol, i granskog,
 Rulla dig till hvete-landet,
 Ibland enrisbuskar hasta,
 Herden släpp till hemmet åter."

Men från hemmet qvad värdinnan,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Det är tid för nya trälen,
 För den köpta att sig mätta."

Nu Kalevas sköna ättling
 Tager brödet fram ur barmen,

Drar ifrån sin gördel knifven
 För att sönderskära brödet.
 Skar så med sin knif i stenen,
 Ristade mot hårda klippan,
 Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
 Skakade det svarta håret,
 Tog till ordet sjelf och sade:
 "Hur skall qvinnans hån jag gälda,
 Gälda qvinnans spott och löje,
 Min värdinnas usla fågnad?
 Så jag gäldar, som jag mäktar:
 Korna skingrar jag i skogen,
 Kör i kärret krökta benen,
 Jagar driften uppå svedjan,
 Drifver björnar hem till gården,
 Binder vargar fast med klafve."

Solen sjunker ned i granskog,
 Rullar sig till hvete-landet,
 Ibland enrisbuskar hastar;
 Korna han i granskog skingrar,
 Kör i kärret krökta benen,
 Jagar driften uppå svedjan,
 Drifver björnar så till hemmet,
 Jagar vargar uppå gården.
 Undervisar sina björnar,
 Talar så till sina vargar:
 "Sliten låret af värdinnan,
 Biten af den halfva vaden."

Gjorde så en lur af koben,
 Utaf oxens horn en pipa,
 Herda-flöjt utaf en kalffot.

Och han spelar dermed skickligt,
 Låter luren vackert ljuda
 Uppå hemmets berg tre gånger,
 Gånger sex vid tågets ända.

Sade Ilmaris värdinna:
 "Nu, o Gud, du prisad vare,
 Luren ljuder, hjorden kommer,
 Men hvar fick väl trälen hornet;
 Hvar fick smeden släta luren?
 Öronhinnorna den spränger,
 Rister tvert igenom hufvet."

Nu Kalevas sköna ättling
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Trälen tog sin lur från kärret,
 Från den haggbevuxna skogen,
 Gå värdinna nu att mjölka,
 Gå att mätta boskapshjorden."

Derpå Ilmaris värdinna
 Beder gamla mor att mjölka:
 "Gå du, gamla mor, att mjölka,
 Gå att mätta boskapshjorden."

Hon till orda tog och sade:
 "Städse sjelf en god värdinna
 Fordom sina kor ju mjölkat,
 Sjelf hon skött om boskapshjorden."

Derpå Ilmaris värdinna
 Sig beger att korna mjölka,
 Går att mätta boskapshjorden:
 "Ve dock mina kor, de sköna,

Alla varglions hull de hafva,
 De med villdjurs hår betäckas,
 Bära fjun af skogens tacka.
 Stinda äro deras jufrar,
 Deras spenar ymnigt svällda."

Lutade sig ned att mjölka,
 Böjde sig för att beskåda,
 Björnen hugger uti hälen,
 Vargen griper i med munnen,
 Rifver låret af värdinnan,
 Alla hälens senor sliter.

Kullervo, Kalevas ättling,
 Dermed qvinnans hån nu gäldar,
 Gäldar hennes spott och löje,
 Onda qvinnans lön betalar,
 Sticker piporna i säcken,
 Sig med spel till krig begifver,
 Vandrar tutande till härnad.

Derpå Ilmaris värdinna
 Sänder upp en bön till Ukko:
 "O du Ukko, högst bland Gudar!
 Tag Kalevas son af daga,
 Sargad utaf jerntungt hagel,
 Nålars stålbesmidda spetsar,
 Uppå fasansfulla stridsfält,
 Vid de svåra härnads-tågen."

Men Kalevas sköna ättling
 Råkade förnimma detta,
 Sände då en bön till Ukko:
 "O du Ukko, högst bland Gudar!

Döda Ilmaris värdinna,
Sargad utaf jerntungt hagel,
Nålars stålbesmida spétsar,
Uppå hennes trånga gårdar,
Framför hennes egen stuga."

Och han drager nu till örlig,
Spelar vid sin färd på kärret,
Tutar uppå svedje-fältet,
Blåser i sin lur på heden.
Kärret skakas, marken dånar,
Genljud skallar ifrån heden.

Bud man efter honom sände:
"Hemma dog din kära moder,
Skynda dit, att du får skåda,
Hur den döda läggs i grafven."

Men Kalevas sköna ättling
Svarar straxt och yttrar detta:
"Om hon dog, min kära moder,
Finnes väl ett sto der hemma,
Hvarmed hon till grafven föres,
Sänkes ned i jordens sköte."

Spelar vid sin färd på kärret,
Blåser i sin lur på heden;
Bud man efter honom sände:
"Hemma dog din kära fader,
Skynda dit, att du får skåda,
Hur den döda förs i jorden."

Men Kalevas sköna ättling
Svarar straxt och yttrar detta:

"Om han dog, min kära fader,
 Finns en valak väl der hemma,
 Hvarmed han i grafven föres,
 Sänkes ned i jordens sköte."

Spelar vid sin färd på kärret,
 Tutar vandrande på heden;
 Bud man efter honom sände:
 "Nu din hustru dött der hemma,
 Skynda dit, att du får skåda,
 Huru hon i mullen lägges."

Men Ralevas sköna ättling
 Yttrade ett ord och sade:
 "Om min hustru dött i hemmet,
 Har en häst der hemma funnits,
 Hvarmed hon kan fås i jorden,
 Sänkas ned i Kalmas boning."

Och han drar med spel till örlig,
 Färdas tutande till härnad,
 Spelar uppå svedje-fältet,
 Blåser i sin lur på heden.

Tjugonde Runan.

Gret så smeden Ilmarinen,
Gret och sörjde hvarje afton,
Ännu mer han gret om natten,
Suckade till ljusa dagen,
Då hans maka var försvunnen
Och i mullen lagd den sköna.
Icke rördes uti handen
Hammarns skaft, det kopparsmidda,
Icke alls den första dagen,
Ej den första, ej den andra.
Sade smeden Ilmarinen:
"Ve mig arme man! jag vet ej,
Hur att vara, hur att lefva;
Natten ligger jag och vakar,
Ringa är min kraft, min insigt
Svag och mödosamt mitt arbet'."

Går att plocka guld ur hafvet,
Silfver ifrån djupa böljan,
Samlar träd i stora högar,
Fulla tretti' lass han släpar,
Bränner så till kol dem alla
Och i essjan vräker kolen.
Föser sedan guld i elden,
Silfver ibland brända kolen,
Med ett får om hösten lika,
Lika med en vinter-hare.

Tar så trälar till att pusta,
 Lönta drängar till att trycka.
 Trälar pusta oförtrutet,
 Raskt de lönta drängar trycka —
 Utan handskar uppå handen,
 Utan hattar öfver hjessan,
 Under kalla vinter-himmeln.
 Sjelf han, smeden Ilmarinen,
 Smider sig af guld en hustru,
 Vill en brud af silfver bilda.

Men nu pusta trälar dåligt,
 Kraftlöst trycka lönta drängar.
 Sjelf han tar sig för' att pusta,
 Hurtigt pustar Ilmarinen,
 Pustar en gång, pustar tvenne,
 Redan efter tredje gången
 Skådar han i essjans botten,
 Synar långsamt bälgens bräddar.

Spratt ur elden fram en klinga,
 Gyllne klinga utur glöden.
 Skön är klingen till att skåda,
 Men den har dock onda seder:
 Dödar ett sto alla dagar,
 Dödar tvenne på de bästa.
 Trälarne åt klingen gladdes,
 * Men af harm greps smedens sinne.

Sjelf han, smeden Ilmarinen,
 Stack sitt svärd i elden åter,
 Gyllne klingen uti glöden,
 Bragte mera guld i elden —

65

Guld, så mycket mössan rymde
Och hattkupan full af silfver.
Tog så trälar till att pusta,
Lönta drängar till att trycka.
Trälar pusta oförtrulet,
Raskt de lönta drängar trycka —
Utan handskar uppå handen,
Utan hattar öfver hjessan,
Under kalla vinter-himmeln.
Sjelf han, smeden Ilmarinen,
Smider sig af guld en hustru,
Vill en brud af silfver bilda.

Men nu pusta trälar dåligt,
Kraflöst trycka lönta drängar;
Sjelf han tar sig för' att pusta,
Hurtigt pustar Ilmarinen,
Pustar en gång, pustar tvenne,
Redan efter tredje gången
Skådar han i essjans botten,
Synar långsamt bälgens bräddar.

Spratt ur elden fram en fåle,
Hingst med gyllne man ur glöden;
Skön är hingsten till att skåda,
Ilskefullt dock är dess sinne,
Dödar ett sto alla dagar,
Dödar tvenne på de bästa.
Trälarne åt hingsten gladdes,
* Men af harm greps smedens sinne.

Det var smeden Ilmarinen,
Körde hingsten uti elden,

Den guldkmanige i glöden.
 Bragte mera guld i elden. —
 Guld, så mycket mössan rymde,
 Och hattkupan full af silfver.
 Tog så trälar till att pusta,
 Lönta drängar till att trycka.
 Trälar pusta oförtrutet,
 Raskt de lönta drängar trycka —
 Utan handskar uppå handen,
 Utan hattar öfver hjessan;
 Under kalla vinter-himmeln.
 Sjelf han, smeden Ilmarinen,
 Smider sig af guld en hustru,
 Vill en brud af silfver bilda.

Trälar pusta oförtrutet,
 Pusta dagar, hvila nätter;
 Ej blir gyllne bilden färdig,
 Silfver-bruden ej fullbordad.
 Derpå smeden Ilmarinen.
 Sjelf sig tager för' att pusta.
 Pustar dagar, rustar icke,
 Pustar nätter, hvilar icke,
 Pustar en dag, pustar tvenne,
 Men uppå den tredje dagen
 Skådar han i essjans botten,
 Synar långsamt bälgens bräddar.

Spratt ur elden fram en jungfru,
 Mö med gyllne hår ur glöden;
 Flickan gladde smedens sinne,
 Men af harm de andre grepos.

Vänder hemsse, skådar hemsse,
 Ser ej mun och ser ej ögon,
 Ej de qvialiga behagen;
 Smider mun och smider ögon,
 Smider qvialiga behagen,
 Ordet kan han icke gifva.

Skön är jungfrun till att skåda,
 Hennes seder han ej känner.
 Tog så smeden Ilmarinen
 Jungfrun på sin bädd till sätten;
 Kyla sprider röda guldnet,
 Kyla sprider hvita silfret.
 Sade smeden Ilmarinen:
 "Åt hvem mände guldpönn duga?
 Åt den gamle Wäinämöinen
 Till en maka för hans lifstid."

Sjelf den gamle Wäinämöinen
 Hvilar straxt den första natten —
 Uppå sköna hufvud-kuddar,
 Uppå mjuka fjäder-dynor —
 Vid den unga jungfruns sida,
 Hvilken utaf guld var formad,
 Som var tecknad utaf silfver.

Der nu gamle Wäinämöinen
 Skyddar sig med ull-betäckning,
 Sveper sig i tjocka pelsen,
 Täckten breder öfver kroppen —
 Tvenne, trenne hjörnars hudar,
 Dertill fem, sex ylle-täckten.

Lagom varm var ena sidan.

Den som låg i täcket insvept,
 Ut i mjuka ylle-klädet.
 Den åt jungfrun vända sidan
 Så när hade blifvit frusen,
 Stelnat till en snöig massa,
 Sig till hafvets is förvandlerat
 Och till stenens hårdhet styfnat.

Då nu gamle Wäinämöinen
 Blott en enda natt sig hvilat
 Invid gyllne jungfruns sida,
 Bredvid bruden utaf silfver,
 Hörde han sin röst och talte,
 Yttrade med orden detta:
 "Aldrig må du, unga slägte,
 Aldrig J, dess söners söner!
 Ej så länge tiden varar,
 Klara månen ännu lyser,
 Utaf guld en qvinna bilda,
 Vilja brud af silfver smida.
 Kyla sprider röda guldets,
 Kyla sprider hvita silfrets,
 Lagom varm var ena sidan,
 Den i gamla täcket svepta,
 Men till is den ville stelna,
 Som var vänd åt unga jungfrun."

Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
 Med åt sidan lutad mössa,
 For nu smeden Ilmarinen
 Fjerran hän till Pohja-gården,
 For med hopp om annan flicka,
 Hänförd af en jungfrus fägring.

Kom så in i Pohja-stugan,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Gumma gif åt mig din dotter,
 Gif åt mig en fager fästmö,
 Den bland dina döttrar yngre,
 Den bland barnen allrabästa."

Louhi, Pohjolas värdinna,
 Tog till orda nu och sade:
 "Här är ingen flicka vaggad,
 Ingen dotter närd och fostrad
 För din släde, o du vräkling,
 För din bädd, du glupske blodhund,
 Du som fräter kött med benen,
 Slukar i dig råa bloden.
 Hellre lemnar jag min dotter,
 Slungad till Förderfvets munshbit,
 Uti gapet på en springvarg,
 Uti bistra björnens käftar."

Dädan fick han ingen flicka,
 Ingen ung och fager fästmö.
 Vred sin mun, sitt hufvud rörde,
 Skakade det svarta håret,
 For så bort från Pohja-gården,
 Färdades till egna nejder.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Möter honom uppå vägen,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Hör mig smed, du Ilmarinen,
 Frände, barn af samma moder!
 Hvarför är du så bedröfvad,

Låter snedt din mössa hänga,
När från Pohjola du kommer?
Säg, hur lefver man i Pohja."

Sade smeden Ilmarinen:
"Lätt i Pohja är att lefva,
Då der Sampo finns, som maler,
Granna locket, som dig rullar;
Mol på en dag säd att ätas,
På den andra till att säljas,
På den tredje att fåvaras.
Ja, det säger jag i sanning:
Lätt i Pohja är att lefva,
Då i Pohja Sampo finnes;
Der är plöjning, der är såning,
Der är all slags växt och gröda,
Der, just der en evig lycka."

Tjuguförsta Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Hör mig, broder Ilmarinen!
 Låt oss nu till Pohja fara
 För att taga goda Sampo,
 För att skåda granna locket."

Sade smeden Ilmarinen:
 "Svårt det blir att Sampo taga,
 Svårt att få det granna locket
 Ifrån Pohjola det mörka.
 Der är Sampo förd att gömmas,
 Granna locket att förvaras,
 In i Pohja-gårdens stenberg,
 Inom kopparbergets gömmor,
 Bakom nio lås och riglar,
 Och dess rötter har man fästat
 På ett djup af nio famnar;
 En är fästad ned i jorden,
 Invid vattnets rand den andra
 Och i hemmets berg den tredje."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Rom blott du att Sampo taga,
 Hem det granna locket föra
 Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
 Ifrån kopparbergets gömmor,

Från de nio låsens stängeel.
 Först dock hamra mig en klinga,
 Ett eldeggaadt svärd mig bilda,
 Hvarmed hundarna jag tuktar,
 Jagar Pohja-skaran undan,
 När vi gå att taga Sampo,
 När till kalla byn vi komma,
 Bort till Pohjola det mörka,
 Till det mulna Sariola."

Det var smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Föste skyndsamt jern i elden,
 Bragte hastigt kol i esöjan,
 Tog så trålar till att pusta,
 Lönta drängar till att trycka.
 Trålar pusta oförtrutet,
 Raskt de lönta drängar trycka;
 Såsom välling vidgas jernet,
 Såsom jernslagga fräser stålet.

Derpå smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Ned uti sin casja skådar,
 Synar långsamt hälgens bräddar.
 Spratt nu fram ett svärd ur elden,
 Sprang en klinga upp ur glöden.

Sjelf nu smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Bildade af guld dess faste,
 Gjorde handtag utaf silfver;
 Såsom deg sig guldets tände,

Silfret såsom hafvets frätiga,
 Uti essjan, uppå städet,
 Under slagen utaf hammarn.

Nu är svärdet färdigbildadt,
 Och den gamle Wäinämöinen
 Griper i eldeggad klinga,
 Fattar tag med högra handen,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Passar klingen och för mannen,
 Skickar svärdet sig för bärarn?"

Klingen passade för mannen,
 Skickade sig väl för bärarn,
 Månen lyste uppå spetsen,
 På dess fäste glänste sölen,
 Hästen gnäggade på bettet,
 Ratten gnällde uppå knappen
 Och i slidan låg en hundvalp.

Derpå smeden Ilmarinen
 Väpnar sig och sig omgjordar,
 Kläder sig i jernsmidd skjorta,
 Stålsmidt bälte på sig spänner,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Mannen är i pansar bättre,
 Starkare i jernsmidd skjorta,
 Fastare i stålsmidt bälte."

Tiden tålkas nu att fara,
 Vandrings-stunden är förhanden.
 En var gamle Wäinämöinen,
 Ilmarinen var den andre,

Gingo nu att hästen söka,
 Söka ett års gamla fålen,
 Buro betsket invid gördeln,
 Fålens seldon uppå ryggen.
 Stigande långsefter vägen,
 Kring den dunkla ökenskogen,
 Hörde de ett fartyg gråta
 Och en båt vid stranden klaga.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Der ett fartyg höres gråta,
 Der en båt vid stranden klagar.
 Kanske att vi fara sjöleds,
 Färdas fram med båt på vattnet,
 Eller monn till lands vi resa,
 Ridande på hafvets stränder?"

Sade smeden Ilmarinen:
 "Säkrare till lands är färden,
 Döden gånge ut på hafvet,
 Der oss skulle stormen skaka,
 Vädrets ilar våldsamt kasta,
 Våra fingrar blefve åror,
 Våra flata händer styren."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Säkrare till lands är färden,
 Säkrare, men mer besvärlig,
 Ännu vida mera krokig,
 Och det är en fröjd för låten,
 När den flyter uppå vattnet,
 Stryker fram på vida hafvet,

Följer åt de stora fjärdar,
 När den vaggas utaf blåsten,
 Gungas utaf vestanvinden,
 Föres fram af sunnanfläkten."

Slängde grimman ned på marken,
 Hingstens betsel uppå mossan,
 Fådens seldon uti lunden.
 Vandrar sedan till sin trädbåt,
 Båten, som vid stranden gråter,
 Talar och af båten spörjer:
 "Hvarför gråter du, min trädbåt,
 Jemrar dig, du årfästrika?
 Smärtar dig, att tung du gjordes,
 Att så grof du blifvit timrad?"

Svarade nu trädstams-skeppet,
 Årfästrika båten talte:
 "Båtens håg är ut på böljan
 Äfven ifrån smorda rullar,
 Flickans håg till mannens boning
 Äfven ifrån höga hemmet.
 För min tyngds skull jag ej gråter,
 Ej för det, att grof jag gjordes;
 Derför gråter jag, ett trädskepp,
 Klagar båt af tallar timrad:
 Sades nog, då man mig gjorde,
 Att jag till en stridsbåt reddes,
 Rustades till örlogsfartyg,
 Att med gods och skatter lastad
 Jag till hemmet skulle vända;
 Men ej kom jag ut till striden,
 Fördes ej på havets höljor.

Andra båtar, sämsta fartyg,
 Färdas städse uti örlig,
 Vilda fejders stråt beträda
 Och förskaffa mera medel,
 Än en konung får på sex år,
 På sju somrar smeden vinner.
 Jag, som är till farkost bilad,
 Redd af gamle Wäinämöinen,
 Ruttnar jemt på mina spånor,
 Vräkes här på timmer-platsen.
 Markens allrasämsta maskar
 Bo inunder mina vränger,
 De bland luftens foglar värsta
 Bygga på mig sina nästen.
 Tvåfaldt vackrare det vore,
 Vore två- och trefaldt bättre,
 Att en tall på backen vara,
 Stå på heden som en fura,
 På hvars qvistar ekorn springer,
 Barrträdsfågeln vingen flaxar."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Är du Wäinämöinens fartyg,
 Må du löpa ifrån stapeln,
 Utan att af händer röras,
 Utan att med armar skjutas."

Skickligt svarar trädstams-skeppet,
 Ärfästrika båten talar:
 "Löper ej mitt hela slägte,
 Ej de andra brödra-båtar,
 Utan att af händer röras,
 Utan att med armar skjutas."

Sade gamle Wäinämöinen:

"Om jag dig på böljan skjuter,
 Monne utan rodd du löper,
 Utan årers tillhjälp skrider,
 Stryker fram förutan myndning,
 Utan vind, som seglet fyller?"

Skickligt svarar trädstams-skeppet,
 Årfästrika båten talar:

"Löper ej mitt hela slägte,
 Ej de andra brödra-båtar,
 Om man dem med rodd ej drifver,
 Bringar fram med årers tillhjälp,
 Myndar med de smärre åror,
 Och om vind ej seglet fyller."

Sade gamle Wäinämöinen:

"Löper du med rodd då drifven,
 Om man hjälper till med åror,
 Med de smärre åror myndar,
 Och om vinden seglet fyller?"

Skickligt svarar trädstams-skeppet,
 Årfästrika båten talar:

"Löper ju mitt hela slägte,
 Löpa alla brödra-båtar,
 Om med rodd de framåt drifvas,
 Om man hjälper till med åror,
 Med de smärre åror myndar,
 Och om vinden seglet fyller."

Gamle trygge Wäinämöinen

Sköt nu båten ut på vattnet,
 Qvad sin farkost uppå böljan.

Qvad en sida full med flickor,
 Fagra tennbriskprydda flickor,
 Unga mör med messingsgördlar,
 Ringbeprydda, nätta jungfrur;
 Qvad den andra full med fästmän,
 Unge män med sträfva lockar,
 Sträfva lockar, hårda händer,
 Sporrbeprydde, stolte karlar.

Ännu qväder Wäinämöinen
 Tofterna i båten fulla
 Med en ålderstigen skara,
 Med ett slägte, tärddt af tiden; —
 Ringa rum för det var öfrigt,
 Då han först de unga qvädit.

Sjelf han sätter sig vid roddet,
 Ställer sig att styra båten
 Uti björkens höjda bakstam,
 Stödd emot det krökta styret.
 Højde då sin röst och sade,
 Talade med dessa orden:
 "Flyt i trädlös trakt, du fartyg,
 Lägg till rygga vida fjärdar,
 Flyt på hafvet som en bläddra,
 Som ett näckrosblad på böljan."

Ordnade till rodd de gamle,
 Gamle ro och hufvun darra,
 Glädjen sämjes ej med glädje,
 Rodden sig till rodd ej fogar.

Ordnade till rodd de unga,
 Ställde dem att åror sköta,

Unge ro och fingren knaka,
 Glädjen sämjes ej med glädje,
 Rodden sig till rodd ej fogar.

Sjelf nu smeden Ilmarinen
 Tog sin plats på roddar-bänken,
 Satte sig att åror sköta;
 Nu med glädje glädjen sämjes
 Och till rodd sig rodde fogar.
 Rodde smeden Ilmarinen,
 Rodde med de hårda fingrar;
 Nu sig svänger trädstams-skeppet,
 Furu-båtens bräder böjas,
 Tofter skakas, åror knaka,
 Årors skaft som hjerpar pipa,
 Årors blad som orrar kuttra,
 Fören susar liksom svanen,
 Aktern skränar till likt korpen,
 Såsom gäss rodd-hakar ljuda.
 Sjelf den gamle Wäinämöinen
 Styr sin farkost genom svallet
 Vid den dimomhöljda udden,
 Vid den skogbeväxta holmen.

Ahti bodde uppå holmen,
 Rauko uti uddens krökning.
 Han sitt usla läge sörjer,
 Han sin ringa lott begråter,
 Trånga boden honom grämer.

Rastade sin blick åt vester,
 Vände hufvudet åt söder;
 Ut åt fjerran ser den sköne,

Rämpen skådar öfver hafvet,
 Långe mannen bortom molnen.
 Ser en ganska liten mblasky,
 Ser i skyn en vattendroppe,
 Ser en liten sjö i droppen
 Och på sjön en liten ökstock,
 Varsnar litet folk i stocken,
 Ser i båtens stam en hjelte,
 Annan kämpe vid dess åror.

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Ej jag känner detta fartyg,
 Känner ej den goda båten,
 Som med rodd från Suomi kommer,
 Drifs med årslag ifrån öster,
 Har sitt styre vändt mot vester."

Nu han höjde upp sin stämma,
 Hof ett mäktigt skri vid udden,
 Sporde ropande bak kullen:
 "Hvems är båten uppå vattnet,
 Skeppet, som på böljan flyter?"

Männerna från båten tala,
 Qvinnorna det gensvar gifva:
 "Hvem är du, som står bak kullen,
 Kämpe der i ödemarken,
 Här du Skaparns båt ej känner,
 Sjelfva Wäinö-gårdens farkost,
 Känner icke båtens styrman,
 Har om roddaren ej kunskap?"

Sade muntre Lemminkäinen:
 "Redan styrsmannen jag känner,

Känner roddaren i båten:
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Sjelf vid båtens styre sitter,
 Roddaren är Ilmarinen.
 Hvert, J männer, galler resan,
 Hvert är kosan ställd, J hjeltar?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Rakt åt norr är kosan rigtad,
 Gent emot de stora vågor,
 Mot de skumbeklädda böljor
 Fara vi att Sampo taga,
 Att det granna locket hemta
 Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
 Ifrån kopparbergets gömmor."

Sade muntre Lemminkäinen:
 "O du gamle Wäinämöinen!
 Tag ock mig på dina färder,
 Äfven jag en man der vore,
 Vore der en tredje hjelte,
 När du går att lyfta Sampo,
 Att det granna locket bära
 Ifrån Pohja-gårdens stenberg,
 Ifrån kopparbergets gömmor."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Tog så kämpen med på färden,
 Tog i båten raske mannen.
 Det är muntre Lemminkäinen,
 Vandrar stigande med snabbhet,
 Går med lätta steg till stranden,

**Hemtar med sig sido-bräder
Uti Wäinämöiens farkost.**

**Sade gamle Wäinämöinen:
"Vore lagom träd i båten,
Sido-bräder i min farkost,
Vore äfven tyngd tillfyllest,
Hvarför bär du ifrån skogen
Ännu mera träd i båten?"**

**Sade muntre Lemminkäinen:
"Ej förrådet stjelper båten,
Stacken ej förstörs af stödet,
Ofta ju på Pohja-hafvet
Vinden pröfvar sido-bräder,
Motvind starka sqvättbord fordrar."**

**Sade gamle Wäinämöinen:
"Derför är ock smedens farkost
Redd med jernbeslagna sidor,
Att ej båten drifs af vinden,
Ej af vårens ilar kastas."**

Tjuguandra Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Styrde sedan fram sin farkost.
 Från den dimomhöljda udden,
 Från den skogbeväxta holmen.
 Styrde en dag längsmed floder,
 Andra dagen längsmed sjöar
 Och den tredje utför forssar.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade
 Ofvan fallet af eldforssen,
 Vid den helga flodens bvirfvel:
 "Jangfru, du forsfallets granne,
 Flicka invid strida strömmen!
 Drag ditt snöre ut på vattnet,
 Drag ditt blåa garn på böljan,
 När den röda båten kommer,
 Tjärubringen framåt stryker.
 Midt i floden står en klippa,
 Der som forssen starkast brusar,
 Ligger framför röda båten,
 Är i vägen för min farkost.
 Vrid i klippan bål med borren,
 Bryt den sönder med ditt huggjern,
 Så att båten fritt kan löpa,
 Tjärubringen framåt stryka.

Båtens bog till jern förvandla,
 Byt till mossas stenens sida,
 Då jag far i forssens brusning,
 Färdas fram bland strida böljor.
 Samla bränningar med näfven,
 Vänd dem om med dina händer,
 Vågor välf med famnen undan,
 Att mot bröstet de ej fräsa,
 Att mot mig de icke brusa.

O du Ukko, Gud i höjden!
 Du som är mitt enda histånd,
 Sträck ditt blanka svärd i böljan,
 Styr min farkost med din klinga,
 Så att båten fritt kan löpa,
 Furu-stocken framåt stryka."

Der dock stadnar trädstams-båten,
 Fastnar Wäinö-gårdens farkost,
 Hårdt sig fäster trädstams-skeppet,
 Röda båten röres icke.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Börjar tänka och begrunda:
 "Hvarvid fäste sig nu båten,
 Stadnade den röda stocken?
 Monne vid en sten, en ruska,
 Eller vid ett koppar-röse?"

Lutade sig ned att skåda:
 "Icke vid en sten, en ruska,
 Eller vid ett koppar-röse,
 Men på stora gäddans skuldror,
 Uppå vattenhundens refven."

Det var muntre Lemminkäinen,
 Stack sitt svärd i flodens bölja,
 Stafven ned inunder skeppet,
 Båten börjar ej att löpa,
 Löses icke ur sitt fångsel.
 Svärdet splittrades i stycken,
 Fisken var dock frisk och oskadd.

Derpå smeden Ilmarinen
 Stack sitt svärd i flodens bölja,
 Stafven ned inunder skeppet,
 Båten börjar ej att löpa,
 Löses icke ur sitt fångsel.
 Svärdet splittrades i stycken,
 Frisk och oskadd var dock fisken.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Drager svärdet från sin sida,
 Grymma jernet utur slidan,
 Sticker det i gäddans skuldror,
 Uti vattenhundens reffen.

Lyfter fisken ifrån hafvet,
 Drager hufvudet i båten,
 Stjerten sänkes ned i bottnet.
 Vänder fisken, den betraktar,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Ett och annat finns i floder,
 Der finns raskor, der finns gäddor.
 Hvem bland svenner är den äldste?
 Han må sönderdela gäddan,
 Skära fisken nti stycken."

Männerna ur båten svara,

Qvinnorna ifrån dess sidor:
 "Renast äro fiskarns händer,
 Heligast hans egna fingrar."

Båten började nu löpa,
 Skeppet ur sitt fångsel löstes.
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Styrde båten till en holme,
 Drog så knifven ur sin slida,
 Som på venstra sidan hängde.
 Dermed skar han gäddan sönder,
 Klyfde den i tvenne delar,
 Tog till orda se'n och sade:
 "Hvad ej kunde deraf blifva,
 Af den stora gäddans tänder,
 Utaf vattenhundens reffen,
 Om de fördes till en smidja,
 Om till skicklig smed de bragtes,
 Bragtes till en kunnig konstnär?"

Sade smeden Ilmarinen;
 "Hvad kan utaf skräpet blifva,
 Hvad af lumpna tinget göras,
 Utaf fiskbens-skrädet bildas,
 Om det ock till smidjan föres,
 Om till skicklig smed det bringas,
 Bringas till en kunnig konstnär?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Det ju vore harpans början,
 Om till skicklig smed det fördes,
 Bragtes till en kunnig konstnär."

Men der fanns ej kunnig konstnär,

Fanns ej man med sådan insigt,
 Att han kunnat harpan foga.
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Tager sjelf sig för' att foga,
 Börjar sjelf att harpan bilda.
 Hvadan fick han ljudfullt botten?
 Från den häggbevuxna dalen,
 Från den genljudsfulla granen.
 Hvadan fick han harpans skrufvar?
 Af den stora gäddans tänder,
 [Utaf Tuoni-trälens borrar.]

Ännu felas något litet,
 Sköna harpan är i saknad
 Af en sträng, af tvenne tagel.
 Hvaraf voro harpans strängar?
 Utaf hår från Hiisi-hästen,
 Utaf Lempo-fälens klädnad.

Nu var strängaspelet färdigt,
 Stora gäddbens instrumentet,
 Harpan utaf fiskens fenor.
 Gamle trygge Wäinämöinen
 Bjöd de gamle till att spela;
 Gamle spela, hufvun darra,
 Glädjen ej med glädje sämjes,
 Spelet sig till spel ej fogar.
 Bjöd de unge till att spela,
 Unge spela, fingren knaka,
 Ej är ljudet rätta ljudet,
 Glädjen galler ej för glädje.
 Spelar muntre Lemminkäinen,
 Spelar smeden Ilmarinen,

Glädjen ej med glädje sänjes,
Spelet sig till spel ej höjer.

Gamle trygge Wäinämöinen
Skickar harpan så till Pohja,
Kantele till Kalevala.

Spelar Pohja-gårds värdinnan,
Spela Pohja-gårdens svenner,
Spela svenner, spela jungfrur,
Spela ock de unga flickor,
Spela de ogifta männer,
Spela äfven gifta männer.
Vända harpan om och vrida,
Hålla den i sina fingrar,
Äga ej den rätta konsten.
Strängarna i oskick bragtes,
När de tvenne skilda folkslag
Spelade med sina fingrar;
Taglen gäfvo skränfullt läte,
Skärande och sträfva toner,
Harpan skrålade förfärligt.

Gubben vaknade på ugnen,
Spratt ur sömnen upp den gamle,
Höjde då sin röst och sade,
Talade med dessa orden:
"Hören upp omsider, tystnen!
Detta skär mig allt till benen,
Spränger mina örons hinnor,
Ristar tvert igenom hufvet,
Störer sömnen för en vecka.
Om det Finska folkets harpa
Icke bättre åstadkommer,

20
Ej försänker uti slummer,
Vräken den då ut på vattnet,
Sänken ned i flodens bölja;
Eller bringen den tillbaka,
Fören uti mästarns händer,
Uti konstnärns egna fingrar."

Plötsligt ifrån harpans strängar
Dessa ord till gensvar ljuda:
"Ej jag bör i floden vräkas,
Icke ut på höljan kastas,
Ännu spelar jag hos mästarn,
Ljuder uti konstnärns händer."

Nu man harpan varsamt förde,
Bragte kantele försigtigt,
Bar den uti mästarns händer,
Uti konstnärns egna fingrar.

Gamle trygge Wäinämöinen
Tvättar sina tummar rena,
Fingrarna i ordning lagar,
Sätter sig på glädje-stenen,
På en klippa invid stranden,
Ned på silfverrika backen,
På den gyllne kullens hympel,
Tar i fingrarna sin harpa,
Lägger höjda trät på knäna,
Kantele inunder handen.
Höjde nu sin röst och sade,
Talade med dessa orden:
"Ho som förr ej har förnummit

Fröjden af de höga runor,
 Ej till harpans toner lyssnat,
 Han må komma för att höra."

Spelar gamle Wäinämöinen,
 Spelar på en gång och sjunger,
 Fingrarna sig höjligt höjde,
 Rördes af och an på harpan,
 Lätt steg tummen ifrån strängen.
 Nu med glädje glädjen sämjes
 Och till spel sig spelet höjer,
 Ymnigt ljud ger gäddbens harpan,
 Harpan gjord af fiskens ryggben,
 Hingstens tagel mäktigt ljuda,
 Hästens tagel toner bilda.

Ej fanns något djur i skogen,
 Springande på fyra fötter,
 Ej en varelse i luften,
 Som nu icke kom att höra,
 Undra öfver ljufva spelet.
 Vargen sjelf i kärret vaknar,
 Björnen stiger upp från heden,
 Ur sitt ide utaf tallar,
 Ur sin kula utaf granar.
 Hoppas hastigt uppå gärdet,
 Kryper derifrån till ledet,
 Gärdet faller kull på klippan,
 Ledet rullar ned i lunden,
 Björnen hoppar upp i granen,
 Skyndsamt sig i tallen svänger,
 Medan fadren glädje skapar,
 Wäinämöinen spelet sköter.

Dunkelskägig skogens gubbe,
 Frejdad konung öfver djuren
 Och den hela Tapio-skaran
 Gingo att på spelet höra.
 Äfven sjelfva skogs-värdinnan,
 Tapiolas trägna qvinna
 Klädde sig i blåa strumpor,
 Snörde röda band om skorna,
 Steg så opp i björkens knyla,
 Hvilade i alens krökning,
 För att harpans toner höra
 Och på stränga-spelet lyssna.

Ej fanns lefvande i skogen,
 Resligt djur på fyra fötter,
 Ingen varelse i luften,
 Hvinande med tvenne vingar,
 Ej en fogelskock så präktig,
 Att den ej från luften yrde,
 Ilande med snabbhet neder,
 För att herrlig tonkonst höra,
 Undra öfver ljufva spelet.
 Örnen flög från höga rymden,
 Höken midt igenom molnen,
 Allan kom från djupa böljan,
 Knipan ifrån kärrets bräddar,
 Svanorna från öppna kärren.
 Qvittrade ock smärre finkar,
 Nära tusende af lärkor
 Och af siskor ännu flere
 På den gamle mannens skuldror.

Sjelf den sköna luftens tärna,

Den på fågring rika Solen
 Och den vackra, milda Månen
 Suto, en på luftens loka,
 Lysande på himla-bågen
 Och den andra på en molnsky,
 Herrligt strålande vid kanten.
 Der sin väf af guld de väfde,
 Vårdade om silfver-tyget
 Med en gyllne väf-skottspole,
 Med en sked af silfver bildad;
 Förde skeden fram och åter,
 Låto skaften höjas, sänkas.
 Men då sällsamt ljud de hörde,
 Hjeltens ljufva spel förnummo,
 For från handen väfvar-skeden,
 Flög från deras fingrar spolen,
 Väfvens gyllne trådar brusto,
 Af dess silfver-trådar sprungo.

Fanns ej lefvande i vattnet,
 Som med fenor sex sig rörer,
 Klar fram med åtta fenor,
 Ej af fisk en svärm så herrlig,
 Att den icke kom att höra,
 Undra öfver ljufva spelet.
 Kommo laxar, kommo sikar,
 Gäddor sig med snabbhet slängde,
 Vattenhundar skyndsamt skredo.
 Äfven andra smärre fiskar
 Kommo simmande mot gräset,
 Sträfvade än längre framåt,
 För att höra Wäinös sånger,
 Undra öfver ljufva spelet.

Ahto, konung öfver böljor,
 Gräsbeskäggad vattnets gubbe
 Drager sig till vattenbrynet,
 På ett näckrosblad sig smyger.
 Sjelf den sköna vattnets drottning
 Vattnets ymniga värdinna
 Håller på att kamma håret,
 Borsta sina långa lockar
 Med den guldbepryddas kammen,
 Med sin borste utaf silfver.
 Men när sällsamt ljud hon hörde,
 Hörde ljufva Suomi-spelet,
 Föll ur handen gyllne kammen,
 Flög från hennes fingrar borsten.
 Bort sig flyttade den arma,
 Sökte sig ett annat ställe,
 Spratt med bröstet opp från vattnet,
 Drog sig så till vattu-stenen,
 Lade bröstet emot klippan,
 För att lyss uppå de toner,
 Tonerna från Wäinös harpa,
 Parade med sångens toner,
 När så underbart var ljudet
 Och så ljufligt harpo-spelet.

Icke fanns en sådan hjelte,
 Ej en man så fast i sinnet,
 Ej en man och minst en qvinna,
 Som det ej till tårar rörde.
 Greto unga, greto gamla,
 Greto de ogifta männer,
 Greto äfven gifta männer,

Greto medelålders svenner,
 Greto svenner, greto jungfrur,
 Greto äfven smärre flickor,
 När så underbart var ljudet
 Och så ljufligt Suomi-spelet.
 Till och med för Wäinämöinen
 Tåre-källan ymnigt svällde,
 Vattnet flöt utur hans ögon,
 Tårar digrare än tranbär,
 Digrare än svalors hufvu'n,
 Tårar mer än hjerpagg trinda
 Föllo på hans breda kinder,
 Rullade från breda kinder
 Ned uppå det hvälfda bröstet,
 Rullade från hvälfda bröstet
 Ned uppå de fasta knäna,
 Rullade från fasta knäna
 Ned uppå de höga vrister,
 Rullade från höga vrister
 Under fötterna på marken.
 Vattendropparna de runno
 Genom fem hans ylle-kjortlar,
 Genom sex hans gyllne gördlar,
 Blåa skjortor sju igenom,
 Genom åtta vallmars jackor.

Så i floder tårar runno
 Hän från gamle Wäinämöinen
 Till det blåa hafvets stränder,
 Och från blåa hafvets stränder
 Ned inunder klara vattnet,
 Ofvanpå det svarta gruset.

Der de frodades förträffligt,
 Bildades till ädelstenar,
 För att kunga-smycken blifva,
 Höga männer evigt fröjda.

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Monn bland denna ungdom finnes,
 I den sköna ungdoms skaran,
 Ut i detta höga slägte,
 Bland den store fadrens söner,
 Den som plockar mina tårar
 Under hafvets klara vatten,
 Ofvanfrån det svarta gruset?"

Svarade så väl de unge,
 Som de unge äfven sade:
 "Icke finns bland denna ungdom,
 I den sköna ungdoms skaran,
 Ut i detta höga slägte,
 Bland den store fadrens söner,
 Den som plockar dina tårar
 Under hafvets klara vatten,
 Ofvanfrån det svarta gruset."

Kommer så den blåa knipan —
 Ofta ju den blåa knipan
 Doppar näbben ned i böljan,
 Svalkar sig i kalla vattnet —
 Denna plockar ädelstenar,
 Plockar Wäinämöinens tårar
 Under hafvets klara vatten,
 Ofvanfrån det svarta gruset.

Tjugutredje Runan.

En var gamle Wäinämöinen,
Ilmarinen var den andre
Och den tredje Lemminkäinen,
De till Pohjas stugor kommo.

Sade Pohjolas värdinna:
"Hvarom veta männer tälja,
Hvilken nyhet bringa bjeltar?"

Sjelf den gamle Wäinämöinen
Yttrade ett ord och sade:
"Vi om Sampo ha att tälja,
Orda om det granna locket;
Komma hit att Sampo dela,
Att det granna locket skåda."

Sade Pohjolas värdinna:
"Hermelinen kan ej delas,
Ekorn ej förslår åt trenne."

Gamle trygge Wäinämöinen
Börjar spela på sin harpa,
Locka toner ur dess strängar.
Tröttar det förmätna folket,
Sömnens tyngd deröfver sprider,
Känner efter i sin ficka,
Letar i den lilla pungen,

Timrar sig en båt med vishet,
 Fogar farkost medelst sången,
 Sjöng en dag och byggde bottnet,
 Sjöng en annan, sidan fäste,
 Sjöng ännu på tredje dagen,
 Under det han högg på tullar,
 Lade sido-träd till båten,
 Timrade på roddar-bänkar.

Trenne ord dock honom brusto,
 När han kom till sidans ända,
 Hann till akter-bogens fogning
 Högst i spetsen utaf båten,
 Uti akter-stäfvens resning.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Börjar så att eftertänka,
 Hvar han ord sig kunde lära,
 Kunde få sig goda trollord.

Honom möter då en herde,
 Denne så till orda tager:
 "Dädan hundra ord du finge,
 Tusen ämnen för att sjunga:
 Ofvan ifrån svalors hjessa,
 Ofvan ifrån gässens skuldror,
 Ofvan hufvuden af svanor."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Gick nu att sig ord förskaffa.
 Mycket svalor han förödde,
 Dödade en hop af svanor
 Och af gäss en ymnig skara.

Ej ett enda ord han erhöft,
Fick ej halfva ordet en gång.

Tänker sedan och begrundar:
Hundra ord der skulle finnas,
Tusen ämnen för att sjunga,
Under sommar-renens tunga,
På den hvita ekorns läppar.

Går att ord åt sig förskaffa,
Söka ämnen för att sjunga.
Strödde åkern full med renar,
Med ekorrar stora sparren.
Ej ett enda ord han erhöft,
Fick ej halfva ordet en gång.

Tänker åter och begrundar:
Dädan hundra ord jag finge,
Tusen ämnen för att sjunga:
Ifrån Tuoni-Gudens boning,
Ifrån Manala det låga.

Sig till Tuonela begifver
För att goda trollord hemta;
Stiger fram med lätta fötter,
Stiger en dag, stiger tvenne,
Redan på den tredje dagen
Kommer han till Tuoni-elfven.

Höjde då sin starka stämma,
Ropade vid Tuoni-elfven:
"Hemta båt, du Tuonis dotter!
Bringa flotta öfver elfven,
Att jag kommer öfver sundet,
Att jag öfver elfven slipper."

**Tuoni-döttrarna, de svara,
Barnen i Manala säga:
"Båt skall härifrån väl hemtas,
När blott orsaken förtäljes,
Som till Manala dig bragte,
Förde hit till Tuonis boning,
Utan att dig sjukdom dödat,
Stort förderf dig bragt om lifvet,
Eller annan ofärd krossat."**

**Sade gamle Wäinämöinen:
"Tuoni fört mig till Manala,
Tuoni bragt mig till sin boning."**

**Tuoni-döttrarna, de bannas,
Kalmas jungfrur ifrigt slamra:
*"Lätt en bakslug man jag känner,
* Märker den, som osannt talar.
Bragte Tuoni till Manala,
Tuoni förde, då han kommer,
Manalainen, när han färdas;
Mullen skulle skoflas undan
Och en grop i jorden gräfväs;
Hvad har bragt dig till Manala?"**

**Sade gamle Wäinämöinen:
"Jernet bragt mig till Manala,
Stålet fört till Tuonis boning."**

**Tuoni-döttrarna, de bannas,
Kalmas jungfrur ifrigt slamra:
"Lätt en bakslug man jag känner,
Märker den, som osannt talar:
Bragte jernet till Manala,**

Stålet hit till Tuonis boning,
 Blod från kläderna då runne,
 Sorlade i röda strålar;
 Hvad har bragt dig till Manala?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Elden bragt mig till Manala,
 Lågan fört till Tuonis boning."

Tuoni-döttrarna, de bannas,
 Kalmas jungfrur ifrigt slamra:
 * "Lätt en bakslug man jag känner,
 * Märker den, som osannt talar:
 Bragte elden till Manala,
 Lågorna till Tuonis boning,
 Kläderna af eld förbrändes,
 Stode uti rök och låga;
 Hvad har bragt dig till Manala?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Vattnet bragt mig till Manala,
 Vattnet fört till Tuonis boning."

Tuoni-döttrarna, de bannas,
 Manas jungfrur ifrigt träta:
 "Lätt en bakslug man jag känner,
 Märker den, som osannt talar:
 Bragte vattnet till Manala,
 Vattnet utför fällar runne,
 Skulle strömma ned i vågor.
 Dermed båt man icke hemtar,
 För ej farkost öfver elfven;
 Tala verklig sveklös sanning,
 Kom till sist med dina lögner.

Hvad har bragt dig till Manala,
Fört till Tuoni-Gudens boning,
Då dig icke sjukdom dödat,
Stort förderf ej bragt om lifvet,
Och ej annan ofärd krossat?"

Sade gamle Wäinämöinen:
"Också vill jag sanning tala,
Litet gäckades jag endast:
Gjorde mig en båt med vishet,
Fogade med sång en farkost.
Sjöng en dag och byggde hottnet,
Sjöng en annan, sidan fäste,
Sjöng ännu på tredje dagen,
Under det jag högg på tullar,
Lade sido-träd till båten,
Timrade på roddar-bänkar.
Men nu trenne ord mig brusto,
När jag kom till sidans ända,
Hann till akter-bogens fogning
Högst i spetsen utaf båten,
Uti akter-stäfvens resning.
Jag till Tuonela nu kommit
För att goda trollord lära.
Hemta båt, du Tuonis dotter,
Bringa farkost, barn af Kalma!
Att jag öfver sundet kommer,
Att jag slipper öfver elfven."

Båt nu hemtar Tuonis dotter,
För så mannen öfver sundet,
Öfver elfven honom hjälper.
Fägnar så med mat och drycker,

Lägger vandraren att hvila,
Mannen ligger, låtsar sofva.

Tuonis dotter, sned om hakan,
Sned om haken, jernbefingrad,
Flicka, hvilken jern-tråd spinner,
Hon som gjuter garn af koppar,
Spann en not af hundra famnar,
Tusen famnar lång den gjorde,
På en enda natt om hösten,
På en enda sten i vattnet.

Tuonis son med krökta fingrar,
Krökta fingrar, jernbeknotad,
Hvilken nät af jern-tråd binder,
Han som not af koppar knyter,
Band en not af hundra famnar,
Tusen famnar lång den gjorde,
Uppå samma natt om hösten
Och på samma sten i vattnet.

Ut man sedan nätet kastar,
Kastar öfver Tuoni-elfven
Öfver elfven, längsmed elfven,
Kastar ännu snedt deröfver,
Att ej Wäinö måtte slippa,
Sig Uventolainen reda,
Ej så länge tiden varar,
Klara månen ännu lyser,
Ifrån Tuoni-Gudens boning,
Eviga Manala-hemmet.

Gamle trygge Wäinämöinen
Såg nu ofärd honom hota,

Nödens dag förhanden vara;
 Vågar sig till annat byta,
 Dristar att förändra skepnad,
 Går i hafvet, svart till färgen,
 Rullar sig som sten i vattnet,
 Såsom starr-gräs ut i hvassen.

Dödar hundrade foreller,
 Tusen moder-fiskens alster,
 Krälar med en jern-orms skepnad,
 Slingrar sig som etter-ormen,
 Far så öfver Tuoni elfven,
 Genom nätet, bragt i floden.
 Sade, dädan återkommen,
 När från Tuonela han sluppit,
 Åt den ungdom, som då växte,
 Åt den skara, som sig höjde:
 "Icke må du unga slägte,
 Icke du, som sedan kommer,
 Efter ord till Tuoni fara,
 Söka trollord från Manala.
 Många hafva sig begifvit,
 Men ej många återkommit
 Ifrån Tuoni-Gudens boning,
 Eviga Manala-hemmet."

Dädan ej ett ord han erhöll,
 Fick ej halfva ordet en gång.

Tionde Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen,
 När han ord ännu ej erhöll
 Ifrån Tuoni-Gudens boning,
 Eviga Manala hemmet,
 Tänker allt uti sitt sinne,
 I sitt hufvud jemt begrundar,
 Hvar han ord sig kunde lära,
 Kunde få sig goda trollord.

Yttrade ett ord och sade:
 "Hundra ord väl skulle finnas,
 Tusen ämnen för att sjunga,
 Der hos Antero Wipunen,
 Hos den åldrige Kaleva;
 Men en väg man dit skall färdas,
 Måste längs en gångstig vandra.
 Alltför god är ej den vägen:
 Först skall jag en sträcka springa
 Uppå qvinno-nålars uddar,
 Så skall jag en sträcka springa
 Öfver männers hvassa klingor,
 Än skall jag en sträcka springa
 Öfver bett på hjeltars yxor."

Tiden nalkas nu att fara,
 Vandra måste Wäinämöinen,
 Liksom annars legohjonet,

Eller ock den lönta trälen.
 Gick så uti smedens verkstad,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Hör nu smed, o Ilmarinen!
 Smid af jern mig skor och handskar,
 Hamra mig af jern en skjorta,
 Smid också ihop en jern-stång,
 Gör en stål-stör mot betalning;
 Innantill du stålet foga,
 Och på yttre sidan jernet.
 Nu jag far att ord mig lära,
 Går att hemta sångens ämnen
 Ifrån Kaleva den gamla,
 Ifrån Antero Wipunen."

Sade smeden Ilmarinen:
 "Länge död Wipunen varit,
 Länga Kaleva försvunnen
 Med de fällor, dem han utlagt
 Och de snaror, dem han gillrat.
 Der ej tör ett ord du lära,
 Få ej halfva ordet en gång."

Gamle trygge Wäinämöinen
 Dock begaf sig, lydde icke;
 Steg den första dagen varsamt
 Öfver qvinno-nålars uddar,
 Steg med vårdslös gång den andra
 Öfver männens hvassa klingor,
 Svängde sig den tredje dagen
 Öfver bett på hjeltars yxor.

Wipunen i sånger kunnig
 Länga ren i jorden legat,

Hvilat liflös uti mullen.
 Aspen växte på hans skuldror,
 Björken steg från tinningarna,
 Alen sig från käken höjde,
 Vide-busken nedom skägget,
 Ifrån pannan ekorr-granen,
 Furun barrklädd från hans tänder,
 Tallen från hans fötter reslig.

Kom så gamle Wäinämöinen,
 Fällde aspen från hans skuldror,
 Björken ifrån tinningarna,
 Högg från käken stora alen,
 Vide-busken nedom skägget,
 Furu-trädet från hans tänder,
 Stjelppte granen ifrån pannan,
 Från hans skuldror stora tallen.
 Dref den jernbesmidda stören
 In uti det öppna gapet,
 Uti käften, hvilken guisslar.

Wipunen i sånger kunnig
 Genast upp från sömnen vaknar;
 Kände stören hårdt sig träffa,
 Plågades af häftig smärta.
 Bet det öfra, mjuka jernet
 Uppå jernbesmidda stören,
 Kunde dock ej bita stålet,
 Icke äta jernets hjerta.
 Öppnade sin mun än mera,
 Bredde ut de vida käftar
 För att sluka Wäinämöinen.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Kom i munnen på den vise,
 I den starke mannens mage.
 Dröjde länge på hans tunga,
 Vräktes af och an i svalget,
 Sjönk så slutligt ned i buken.

Skjortan der till smidja reder,
 Gör af skjortans ärmar blåsbälg,
 Pelsen till en pust anordnar,
 Ordnar byxorna till bälgrör,
 Strumporna till rörets mynning.
 Knäet såsom städ han brukar,
 Såsom hammare sin armbååg'
 Och som tång sitt lilla finger.
 Smider klappande med hammarn,
 Städet klingar under slagen,
 I den starke mannens mage,
 I den maktförseddes sköte.

Wipunen i sånger kunnig
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Hvem bland männer kan du vara,
 Hvilken utur hjeltars skara?
 Hundra männer har jag slukat,
 Bragt om lifvet tusen hjeltar,
 Aldrig än din like funnit.
 Kolen komma mig i munnen,
 Bränderna på tungan sveda,
 Jernets slagg i halsen stiger.

Hvadan, Hiisi, är du slungad,
 Hvadan har du kommit, stygge,
 Hvadan, djefvul, i mig farit,

När så samvetslöst du kommit,
 Vandrat utan skam och blygdel
 För att bita, för att fräta,
 För att äta, för att gnaga?

Är du en af Skaparn alstrad,
 En af Gud tillåten sjukdom,
 Eller är för lön du tingad,
 Rustad ut emot betalning?

Är du en af Skaparn alstrad
 Och af Gud tillåten sjukdom,
 Jag mig anförtror åt Skaparn
 Och på Gud mig fast förlitar.
 Gud ej öfverger den goda,
 Skaparn ej förgör den vackra.

Men om du för lön är tingad,
 Rustad ut emot betalning,
 Tör jag bringa dig att lönlös,
 Penninglös ifrån mig löpa,
 Vika hädan guld förutan.

Nog man dina anor känner,
 Vet hur, listige, du uppväxt.
 Är du Kalma ifrån grafven,
 Djefvul från den helga jorden,
 Ifrån mullen, hvilken pöser,
 Från den ofta rörda jorden?
 Har du stigit upp från vattnet,
 Ifrån hafvets fradga runnit?
 Är du utaf vinden vaggad,
 Är af hafvets svall du drifven?

Hvadan har du plåga kommit,
 Hvadan smitta råkat fastna?
 Monn från stenar, monn från stubbar,
 Eller ifrån gamla platser,
 Ifrån bärbevuxna rösen,
 Från de vise männens nejder,
 Mössbeklädde karlars vågor,
 Längst från trollmäns sankt mossor,
 Vreda männens höga backor,
 Från de gluppska hundars hemvist,
 Ifrån bistra björnars iden,
 Från den nejd, der räfvar skrika,
 Ifrån harors parnings-ställen?

Gif dig, under, nu å färde,
 Vik ifrån mig, landets plåga,
 Förrän jag åt modren säger,
 Yppar allt inför den gamla.
 När jag upp din moder söker,
 Finner ålderstegna qvinnan,
 Du i dina plågor sväller,
 Spricker än i egna lustar,
 Klyfs i tvenne delar, snöde,
 Krossas, skälm, i trenne stycken.

Ej min far i fordna dagar,
 Ej den ålderstegne gubben
 Efter trollmäns hug sig höjde,
 Mutade med skänker Lappen,
 Han allt vidrigt fick att vika,
 Fick allt ondt att ta till flykten.

Skulle man i mig ej finnas,
 Uti Ukkos son ej hjelte,

Finns det väl uti min broder,
 Hvilken skyarna beherrska,
 Råder öfver himlens strömoln.
 Dädan jag om hjälp anropar,
 Dädan beder jag om bistånd:
 Ofvan från den höga himlen,
 Ned ifrån den låga jorden.
 Mäktigt ropar jag i nöden,
 Gifver upp ett skri, som ljuder
 Genom jorden, genom marken,
 Genom de sex granna locken.
 Och igenom nio himlar.

Ukko, du vid himla-midten,
 Dunder-molnets nära granne!
 Bringa hit en eldig klinga,
 Räck åt mig ett svärd som gnistrar,
 Så att jag den onda tuktar,
 Stillar nidingen för evigt.

Stig ur vattnet hafs-gudinna,
 Hög ur böljan blåa mössan,
 Fina fallen upp från källan,
 Rena anletet ur gruset;
 Kom åt mig till hjälp och räddning,
 Till ett stöd och mäktigt bistånd
 Uti dessa hårda mödor,
 Uti denna svåra plåga!

Kom, o skog, med dina kämpar,
 Öken med ditt hela manskap,
 Kom med allt ditt husfolk, djefvul,
 Insjö med din barna-skarå,
 Kommen hundra män med slagsvärd,

Tusen jernbeklädde kämpar,
 Att den svaga hjälten skydda,
 För att hjälpa klena mannen!

Om ej det tillfyllest vore,
 Hvadan beder jag om bistånd?
 Finns det gammalt folk i världen,
 Varelsor, som evigt lefvat?
 Stig ur jorden, jordens moder,
 Ifrån åkern, urhusbonde,
 Ifrån marken alla svärdmän,
 Alla ryttare från sanden,
 För att häfva detta onda,
 Denna plåga öfvervinna!

Käve, du naturens dotter,
 O du herrliga, du sköna!
 Du som förr från plågor friat,
 Som besegrat svåra smärtor,
 Kom att häfva dessa plågor,
 Dessa svåra smärtor kufva.

Om ej det tillfyllest vore,
 Må hit någon Gud då komma,
 Tusental af djeflar hasta,
 Att från alla plågor fria,
 Kufva alla svåra smärtor,
 Allt det onda öfvervinna.

Vik nu stygge ur mitt sköte,
 Ur min lefver landets plåga.
 Rum för dig der icke finnes,
 Om du äfven rum behöfde;
 Slå ditt läger annorstädes,
 Flytta längre bort din boning.

Hvert skall jag nu dig besvärja,
 Hvert dig mana och förvisa?
 Om du är af andra utsänd,
 Är en pil af andra skjuten,
 Sök då att till hemmet komma,
 Hasta bort till görarns nejder,
 I dess sköte, som dig hitsändt.
 Rör dig, såsom snabba hunden,
 Ila hän, som eldens gnista;
 Såsom tupp du flyg till fåget
 Och till gården såsom kyckling,
 Störta hästen uti spiltan,
 Den behornade vid krubban.
 Nacken vrid i krok på öket,
 Nedtryck hornen uti smutsen,
 Svansen emot fähus-golfvet.
 När du sen till stugan kommer,
 Gå på händerna i tröskeln
 Och i farstu-dörren på knäna.
 Ifrån skuldfritt' folk dig bortvänd,
 Gå förbi dem, som ej skada,
 Rusa mot dem, som dig mana,
 Störta mot dem, som dig sända.
 Ut i vristen dem så fatta,
 Hugg dem bakuppå i foten,
 Grip i hälen, der den smalnar,
 I de minsta tår på foten.
 Rasta djeflarna i elden,
 Husets värdar längst från hörnet,
 Dess värdinnor ifrån dörrvrån
 Och från golfvets midt de späda.
 Drif i elden mun och hufvud,

Ställ mot fältet deras nackar,
 Ögonen i hufvet omvänd,
 Nackarna i blinken kringvrid,
 Knåda blod i deras skuldror,
 Rör om tarmarna i magen,
 Koka lungorna i bröstet,
 Sätt i skakning deras hufvu'n,
 Bringa benen uti dallring,
 Gör ett slut på deras flåsning.

Men ej må jag på dig lägga
 Alltför fula värf att sköta;
 Jag skall endast dig nu mana
 Att med värden qvällsward spisa,
 Äta frukost med värdinnan,
 Med din husmor äggets smulor,
 Middag med allt öfrigt husfolk.
 Der har du en far, som gråter,
 Ålderstigen far, som klagar,
 Broder, hvilken tårar gjuter,
 Och en mor, som bittert sörjer.

Tag dig mössa utaf Hiisi,
 Hufvudbonad af den onde,
 Till att färdas öfver hafven,
 Öfver smärre sjöar halka.
 Skaffa dig af Hiisi skidor,
 Alträds-skidor utaf Lempo
 Och en staf af onde mannen,
 Att på Hiisis marker skida,
 Sväfva öfver Lempos lunder.

Men om skjuts du skulle önska,
 Bedja om en häst till åkning,
 Tag dig då en häst af Hiisi,
 Välj en fåle ifrån berget.
 Ståtlig häst hos Hiisi finnes,
 Häst med eldröd man i fjället,
 För en ryttare förträfflig,
 För den man, som hårdt vill åka.
 Hästens eldman gnistor sprider,
 Ifrån munnen frusta lågor,
 Utaf jern dess hofvar äro,
 Fötterna af fasta stålet.
 Hästens fötter halka icke,
 Icke snafva hingstens hofvar,
 Hvarken uti luftens halka,
 Eller uppå Kalmas glanskis.

Om ej det tillfyllest vore,
 Tag af egen slägt dig skidor,
 Dina anförwandters hästar
 Och din broders röda farkost,
 Att till hemmet återvända,
 Seglande med båt på vattnet,
 Farande med häst på landet
 Och med skidor utför backar.

Är du Kalma ifrån grafven,
 Djefvul från den helga jorden,
 Dit skall jag då dig besvärja,
 Mana dig och dig förvisa,
 Uti mullen, hvilken pöser,
 I den jord, som ofta röres,
 Hvari folket nederfallit,
 Dit den starka hopen störtat.

Har du upp ur vattnet stigit,
 Runnit utur hafvets fradga,
 Dit jag åter dig besvärjer,
 Manar dig och dig förvisar,
 Ut på hafvets stora yta,
 På den vida öppna fjärden,
 Bort till Nordens sista ända,
 För att der af vinden vaggas,
 Blänka i det lugna vattnet,
 Af den dunkla vågen skakas.

Är du utaf vinden vaggad,
 Drifven hit af luftens brusning,
 Må du vindens väg beträda,
 Samma stråt, som vårens ilar.
 Rör dig såsom snabba hunden,
 Ila hän som blåa pilen,
 Flyg, som eldens gnista flyger.

Dit jag äfven dig besvärjer,
 Till de fält, der elgar fångas,
 Bort till harars parnings-ställen,
 Till den nejd, der räfvar skrika,
 Uti björnars stenrös-grottor,
 Kamrar, gjorda utaf hållar,
 Bort till låga, sankar dällder,
 Till de kärr, som aldrig tina,
 In i ständigt öppna källor,
 Källor med de mjuka bräddar,
 Derifrån ej mer du slipper,
 Aldrig någonsin dig reder.

Dit jag äfven dig besvärjer,
 Till de döda menskors hemvist,

I de hädangångnas boning,
 Der i svepning liken ligga;
 Och till Nordens sista ända,
 Lapplands ödemark den vida,
 Uti strida Rutja-forssen,
 Hvirfveln, som af lågor sjuder,
 Dit brådstupa träden falla,
 Tallar rulla ned med rötter,
 Furar sig med toppar störta,
 Krökta furar heft och hållet,
 Med sin rot de stora furar,
 Tallarna med rika kronor.

Om du det ännu ej lyder,
 Tar jag isbelagda handskar,
 Tager mina orma-vantar,
 Skaffar mig af örnen näfvar,
 Hvassa klor af blod-utsugarn,
 Tänger af den gluppska fogeln,
 Utaf höken fotens grenar,
 Hvarmed jag den onda tuktar,
 Stillar nidingen för evigt.

Nu är tid för dig att vika,
 Stunden kommen att mig lämna,
 Ögonblicket till att bortgå
 Och ett skapadt ting ej skada,
 Andligt väsen ej besudla.

Gif dig, vidrige, å färde,
 Drag dig, onde man, på flykten,
 Förr än dagen åter randas,
 Gudens morgonrodnad uppgår,

Solen uppå fästet stiger;
 Fly förr än jag orda börjar,
 Sinnet mig att tala bjuder.

Kunskap må om Gud nu komma,
 Herren må sin hjälp förläna.
 När man förr om Gud fick kunskap
 Och sitt bistånd Herren länte,
 Bergen då af smör blott runno,
 Fetma flöt från klippors hållar,
 Sjöar liksom höfter dröpo.
 Höga länder ned sig sänkte,
 Låga länder upp sig höjde,
 Fälten rördes, bergen skaktés,
 Kopparbergen häftigt skälfde,
 Tornen störtade till marken.

Så må äfven du dig röra,
 Så du onde från mig vika.
 Rör dig, när man om dig rörér,
 Skaka på dig, när du skakas."

Sjelf nu gamle Wäinämöinen
 Yttrade ett ord och sade:
 "Godt för mig är här att lefva,
 Nöjsamt tiden jag fördrifver,
 Ljufligt smakar mig din lefvér,
 God är lungan till att köka,
 Flottet kan som mat förtäras.
 Icke ger jag mig å färde,
 Skiljes aldrig här i världen,
 Om jag ej får ord förnimma,
 Goda trolldord af dig lära,

Höra ord, så vidt mig lyster,
Tusen ämnen för att sjunga."

Wipunen i sånger kunnig,
Med en visdom stor i munnen,
Obegränsad makt i bröstet,
Väldig sång-kraft uti magen,
Öppnar orduppfyllda kistan,
Låter upp sin sångar-låda,
För att sjunga goda qväden,
Fram de bästa sånger lägga.

Icke tryta ord till orden,
Sånger genom sång ej minskas,
Förr det tryter sten i klippor,
Uti floder stilla vatten,
Abbor-fiskar uti sjöar
I Aluejärvi böljor.

Sjöng så dagar utan ända,
Ena natten på den andra,
Ord af honom fordom fångna,
Sångens ämnen, dem han lärt sig,
Medan fällorna han utlagt,
Då han gillrat sina snaror.

Ursprungsord han sjöng grundenligt,
Enligt ämnet vishets-runor.
Solen stadnade att höra,
Månen att på honom lyssna,
Karlavagnen att sig lära:
Stadnade ock fjärdens böljor,
Vågorna i vikens höjning,
Floder hörde upp att svalla,

Brusade ej Rutja-förssen,
 Wuoksen hejdades i loppet,
 Jordans böljor stodo stilla.

Gamle trygge Wäinämöinen
 Får nu ord omsider höra,
 Får sig goda trollord lära.
 Hundratal af ord han hörde,
 Tusen ämnen för att sjunga
 Ifrån munnen på Wipunen,
 Från den starke mannens sköte,
 Från den maktförseddes mage.

Wipunen i sånger kunnig
 Spottar från sin mages fångsel
 Ut den gamla Wäinämöinen.
 Så den gamle Wäinämöinen
 Kom ur munnen på den vise,
 Från den starke mannens sköte,
 Från den maktförseddes mage.

Gick derpå i smedens verkstad,
 Sade smeden Ilmarinen:
 "Fick omsider ord du höra,
 Lära dig de goda trollord,
 Hvarmed båtens sida redes
 Akterbogen sammanfästes,
 Bräderna i fören fogas?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Ord jag fick omsider höra,
 Fick mig goda trollord lära;
 Hundratal af ord jag hörde,
 Tusen ämnen för att sjunga."

Derpå till sin båt han träder,
Får sin vackra farkost färdig,
Båten utaf träd i ordning.
Lemnar båten på dess rullor,
Nya skeppet på dess spånor.

Elfte Runan.

Gamle trygge Wäinämöinen
 For att fria till en jungfru,
 Till en mö med smyckad panna
 Ut i Pohjola det mörka,
 I den by, der männer dräpas
 Och i hafvet hjeltar dränkas.

Sköt han ut sin båt på vattnet,
 Nya skeppet uppå böljan,
 Ofvan från de glatta rullor,
 Från de släta furu-stockar.
 Reste mäster på sitt fartyg,
 Som uppå en bergshöjd tallar,
 Hissade i masten segel,
 Såsom granar på en kulle.
 Steg så sjelf ombord på skeppet,
 Gick uti sitt nya fartyg,
 Styrde sedan ut på hafvet,
 Kilöf den blåa fjärdens böljor
 Med det stora vackra skeppet,
 Med den nya, röda båten.

Vinden blåste uti seglet,
 Vårens vind hans fartyg framdref.
 Redan seglar furu-skeppet,
 Hundrabräddigt fartyg flyter

Vid den dimomböljda udden,
Vid den skogbeväxta holmen.

Fanns på ön en jungfru Anni,
Smeden Ilmarinens syster.
Råkade sitt byke trampa,
Tvätta kläder invid stranden
På den vackra bryggans ända,
Ytterst på den röda färjan.

Vände sig och såg omkring sig
Öfverallt i blida rymden;
Kastade sin blick på fjärden,
Vände hufvudet åt söder,
Varseblef en skymt på hafvet,
Såg en strimma blå på böljan.
Yttrade ett ord och sade:
"Hvad kan strimma blå du vara,
Som på hafvets böljor skymtar?"

Om du är af gäss en skara,
Eller ock en prydlig andskock,
Eller annan väldig fogel,
Må du breda dina vingar
Och mot höga himlen flyga.

Om du är en svärm af fiskar,
Eller ock ett laxrikt sjögrund,
Eller någon större sikart,
Må du simma, neråt sänkas,
Dra dig under vattenbrynet.

Skulle du ett stengrund vara,
Någon klippa ut' i hafvet,
Eller ock en vatten-ruska,

Må du skötjas då af vatten,
Öfverhöljas af en störtvåg.

Om du är en båt från hemmet,
Farkost, som min broder timrat,
Må du vända fören hemåt,
Emot egna landnings-ställen,
Aktern emot andra hamnar

Om du är en bya-farkost,
Må du åter utåt simma,
Emot andra landnings-ställen,
Vändaude din bakstam hitåt.

Är du Wäinämöinens farkost,
Den evärdelige sångarns,
Närma dig då hit till stranden,
Segla när mig till ett samtal,
Tag ett ord, bär hit ett annat,
Låt i ro ett tredje talas."

Båten var nu Wäinämöinens,
Den evärdelige sångarns,
Och den nalkades till stranden,
Närmade sig till ett samtal,
Tog ett ord, bar bort ett annat,
Lät i ro ett tredje talas."

Det var holmens jungfru Anni,
Smeden Ilmarinens syster,
Talte så till vandringsmannen,
Sporde honom om hans resa:
"Hvart, o Wäinämöinen far du,

Styr din kosa, vattnets älskling.
Far så gräklädd, landets prydnad?"

Sade gamle Wäinämöinen:
"Har mig ämnat ut på laxfångst,
Ville se, hur fisken leker
Der vid Tuoni-elfvens stränder,
Uti Manala det låga."

Holmens jungfru Anni åter
Yttrade ett ord och sade:
"Lätt en bakslug man jag känner,
Märker den som osant talar.
Annorlunda förr min fader,
Annorlunda gamle farfar
Plägade på laxfångst fara,
Lade ut att fånga taimen.
Utaf mät hans farkost fylldes,
Full var båten utaf bragder;
Stötel-stängerna på bottnet,
Ljuster-jernen under bågen,
Gyllne nålarna i fören.
Hvart då far du Wäinämöinen,
Färdas nu Uvantolainen?"

Sade gamle Wäinämöinen;
"Ämnade mig ut på gåsjaht,
For till skimmervingars lekort,
För att fånga dregelnäbbar
Från de sund, der köpmän färdas,
Från det vida, öppna hafvet."

Åter sade jungfrun Anni,
Tennbriskprydd flickan talte:
"Så en bakslug man jag känner,

Märker den, som osannat talar;
 Annorlunda förr min fader,
 Annorlunda gamle farfar
 Plägade till gåsjaft färdas,
 För till skimmervinge-leken
 För att fånga dregelnäbbar.
 Dragen var då sköna bågen,
 Starka fjäder-stålet tillspändt,
 Gråa skallet låg i båten,
 Kopplad var den svarta hunden,
 Men kring stränderna sprang rackan,
 Valpen flög längs strandens stenar.
 Hvert då far du Wäinämöinen;
 Färdas nu Uvantolainen?"

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Kom, o flicka, ned i båten,
 Stig uti min farkost, jungfru!
 Då vill sanningen jag säga,
 Tala verklig, syeklös sanning."

Anni fortfor oupphörligt,
 Tennbriskprydd flickan talte:
 "Stormen i din båt må komma,
 Vårens ilar i din farkost.
 Upp och ned jag båten vänder,
 Låter så af vattnet drifvas,
 Om jag ej bestämdt får veta,
 Hvert du Wäinämöinen färdas.
 Säg då en gång verklig sanning,
 Låt mig mer ej lögner höra."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Också vill jag sanning tala,

Litet gäckades jag endast:
 Jag har farit för att fria
 Till den hårbeprydda jungfrun
 Uti Pohjola det mörka,
 I det mulna Sariola,
 I den by, der männer dräpas,
 Hjeltar dränkas uti hafvet."

Det var holmens jungfru Anni,
 Smeden Ilmarinens syster,
 När hon sanningen förnummit,
 Hört en verklig, sveklös sanning,
 Lemnade sitt byke obykt,
 Hann ej kläderna mer skölja.
 Samlade sin klädnings-fällar,
 Bar dem upp med sina händer,
 Sprang så hem förutan dröjsmål,
 Ilade åstad på gården,
 Gick från gården in i stugan,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Hör mig smed, o Ilmarinen,
 Frände, barn af samma moder!
 Smid mig nu en liten spole,
 Smid mig några granna ringar,
 Två par eller tre örhängen,
 Fem, sex kedjor till min gördel,
 Och jag säger sanna saker,
 Yppar för dig verklig sanning.
 Långa sommarn skor du hästen,
 Smider hoffjern hela vintern,
 Ämnar dig på färd att fria,
 Tänker fara hän till Pohja;
 Men en mera slug nu färdas,

Förekommer dig och bortför
 Den med hundra marker lösta,
 Den med tusende betakta,
 Den du vintrar två har tingat,
 Friat till i trenne somrar.
 Der nu färdas Wäinämöhen,
 Far uppå det blåa hafvet
 Ut i båtens gyllne bakstam,
 Stödd mot rodrets krökta ända,
 Bort till Pohjola det mörka,
 Till det mulna Sariola.

Det var smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Släggan slintade ur handen,
 Tången föll ifrån hans fingrar
 Och han hof sin röst och sade:
 "Anni du min lilla syster!
 Smida vill jag dig en spole,
 Prydliga och nätta ringar,
 Två par eller tre örhängen,
 Fem, sex kedjor till din gördel;
 Men ett bad i hast du tillred,
 Så att det ej någon märker,
 Skaffa äfven lut en smula,
 Laga litet slipprig såpa,
 Hvarmed denna bofink tvår sig,
 Denna snösparf ren sig tvättar
 Från höstgamla smidje-sotet,
 Vinterstjocka hammar-slagget."

Det var holmens jungfru Anni,
 Smeden Ilmarinens syster,

Eldade med snabbhet badstu'n,
 Utan att det någon märkte;
 Värmden den med aspveds klabbar,
 Med småklufna, korta spjelkar,
 Bar så vatten ifrån källan,
 Från den vasslesöta källan,
 Bröt en qvast från unga skogen,
 Liten kärleks-qvast ur lunden;
 Gjorde sedan lut af surmjölk,
 Lagade af benmärg såpa,
 Såpa, som var lätt att löddras,
 Kunde mannens hufvud rentvå.

Sjelf gick smeden Ilmarinen
 Skyndsamt in uti sin smidja,
 Smidde snart, hvad jungfrun önskat,
 Färdiggjorde gördel-krokar,
 Under det man badstu'n värmden,
 Medan man om bad besörjde.
 Sedan badar han tillräckligt,
 Sköljer sig med vatten, renas
 Från höstgamla smidje-sotet,
 Vinterstjocka hammar-slagget,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Anni du min lilla syster!
 Hemta hit en linne-skjorta
 För min kropp från svett befriad,
 För det oöfäckta hullet;
 Hemta sedan snäfvä byxor
 Uppå mina torra vador;
 Mina ben från såpa fria;
 Gif mig ock min blåa klädning
 Öfver fina linne-skjortan;

Gif kaftanen utaf kläde
 Ofvanpå den blåa rocken;
 Tag ännu mitt lena bälte
 Till att gjorda om kaftanen;
 Hemta sist min sammets-mössa,
 Hvilken upp i molnen susar,
 Som igenom skogen skymtar,
 Sök den för mitt torra hufvud."

Derpå smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn,
 Tog af guld hvad mössan rymde,
 Tog hattkupan full af silfver;
 Stack sin fåle nu i redet,
 Eldröd häst emellan stänger.
 Sjelf sig så i släden satte,
 Højde sig i granna korgen,
 Manade sin häst att springa,
 Den hvitmanige att skynda.
 Hingsten sprang, det led med färden,
 Släden rördes, stranden fräste.

Åker fram med gny och buller
 Långsmed reffarna i hafvet,
 Färdas invid Simu-sunden,
 På de albevuxna höjder,
 Och nu skäller gråa hunden,
 Borgens portvakt höres gläffsa.

Tog då Pohjas värd till orda:
 "Gå nu ut och se, min dotter,
 Hvarför gråa hunden skäller,
 Hvarför borgens portvakt gläffsar."

Dottren svarade och sade:

"Ej jag hinner nu min fader,
 Stor är stenen, som jag malar,
 Stenen stor, men fint är mjölet,
 Sjelf är orklös den, som malar."

Åter sade Pohja-värden:

"Gå då du att se, min hustru,
 Hvarför gråa hunden skäller,
 Hvarför borgens portvakt gläfsar."

Hustrun svarade och sade:

"Gerna skulle jag ej hinna,
 Tjockt är brödet, som jag bakar,
 Brödet tjockt, men fint är mjölet,
 Sjelf är orklös den, som bakar."

Yttrade nu Pohja-värden:

"Alltid har ju brådt en qvinna
 Och en flicka att bestyra,
 Om hon ock på sängen låge;
 Gå därför att se, du gosse."

Gossen svarade och sade:

"Gå du sjelf och se, min fader,
 Ty jag hinner ändå icke,
 Har en trafve stor att hugga,
 Trafve stor och fina klabbar,
 Sjelf är huggarn svag och orklös."

Ännu skällde gråa hunden,
 Borgens ullsvans gnällde flitigt,
 Klaga hördes holmens gårdvard,
 Sittande på åker-renen,
 Svängande sin svans mot jorden.

Tog till orda Pohja-värden:
 "Fåfångt skäller ej vår gråhund,
 Fåfångt borgens vakt ej gläffsar,
 Gnäller icke utan orsak,
 Morrar ej åt skogens furur."

Går nu sjelf att se och vandrar
 Till den sista åker-renen,
 Till det längst belägna fältet.
 Kastade sin blick åt vester,
 Vände hufvudet mot solen;
 Ser nu klart och tydligt skälet,
 Hvarför gråa hunden skällde,
 Markens täckhet hördes klaga
 Och den svarta svansen svängdes.
 Man med brokig släde åker,
 Far om Simo-holmen landvärts,
 Och med väldigt fartyg seglar
 Sjöwärts utom Lempi-viken.

Derpå värden sjelf i Pohja
 Skyndsamt in i stugan stiger,
 Träder under takets hvälfning,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Främmande nu till oss nalkas,
 Komma på det blåa hafvet."

Pohja-dottren, Pohja-hustrun
 Skyndsamt ut på gården gingo,
 Skådade åt stora fjärden,
 Hufvudet åt solen vände,
 Sade Pohjolas värdinna:
 "Främmande, som der nu komma,
 Komma till oss för att fria.

Hvem, min dotter, vill du taga?
 Den som der med hästen åker,
 Ilar fram i brokig släde,
 Far om Sjömo-holmen landvärts,
 Han är smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn;
 Medför guld, hvad mössan rymmer,
 Har hattkupan full af silfver.
 Den som stora båten styrer,
 Seglar på det röda skeppet,
 Sjöwärts utom Lempi-vikeu,
 Är den gamle Wäinämöinen,
 Den evärdelige siarn;
 Medför penningar på skeppet,
 Hemtar skatter med sitt fartyg.
 Må du taga den, min dotter,
 Som för penningar på skeppet,
 Hemtar skatter med sitt fartyg;
 Mera rådfull är den gamle,
 Om mer rask den unge synes."

Jungfrun svarade och sade:
 "O min moder, som mig fostrat,
 Du som vårdat bar min barndom!
 Ännu ej till denna dagen
 Man för penningar oss bortsålt;
 Utan penningar vi lemnats
 Åt de männer, som begärt oss,
 Karlar, hvilka till oss friat.
 Den jag ville ta, min moder!
 Som det goda Sampo hopsmidt,
 Hvilken granna locket hamrat."

Nu den gamle Wäinämöinen
 Hinner förr till Pohja-gården,
 Skyndsamt in i stugan stiger,
 Träder under takets hvälfning,
 Börjar sedan sjelf att orda
 Framför dörren, under sparren,
 Der man kittlarna betäcker,
 Tager mössan af sitt hufvud,
 Handskarna från handen löser.
 Höjande sin röst han sade,
 Talade med dessa orden:
 "Finnes här för mig en jungfru,
 Flicka till min lifstids maka,
 Till en dufva vid min sida,
 För att bädden åt mig reda,
 Ordna vackert hufvud-kudden?"

Nu den sköna Pohja-dottren,
 Landets ära, vattnets prydnad,
 Skyndade sig sjelf att svara:
 "Föga prisar jag en sjöman
 Och en ålderstegen gubbe;
 Hafvets stormar rubba sinnet,
 Vårens ilar skada hjernan,
 Till förtret man tar en gammal,
 Till besvär en åldrig make.
 Här ej finnes någon jungfru,
 Flicka till din lifstids maka,
 Till en dufva vid din sida,
 För att åt dig bädden reda,
 Ordna vackert hufvud-kudden."

Tolfte Runan.

**Sjelf nu smeden Ilmarinen
Skyndsamt in i stugan stiger,
Träder under takets hvälfning,
Yttrar så ett ord och säger:
"Är nu redo mön, för den jag
Vakat har och skulle vaka?"**

**Sade Pohjolas värdinna:
"Redo flickan är, för den du
Vakat har och skulle vaka,
När du huggorms-åkern plöjer,
Vänder ormuppfyllda fältet.
Samma åker redan ofta
Hiisi börjat på att plöja
Med af koppar smidda billar,
Med den hvassa eldbetts-plogen;
Städse dock min son, den arme,
Lemnat åkern plöjd till hälften."**

**Nu ej vågar Ilmarinen
Gripa verket an med fingrar,
Arbetet med händer öfva,
Utan jernbesmidda vanter,
Handskar utaf stenar gjorda.
Tager jernbesmidda vanter,
Handskar utaf stenar gjorda;
Sedan smider han sig jernskor,**

Gör af stål till benen brynjor,
 Kläder sig i koppar-skjorta,
 Stålsmidt bälte på sig spänner.
 Så han plöjer huggorms-åkern,
 Fårar ormuppfyllda fältet
 Och med plogens billar lyftar
 Ormar på de vända tegar.
 Säger dädan återkommen:
 "Plöjt jag har nu huggorms-åkern,
 Fårat ormuppfyllda marken,
 Fältet vändt det ormbetäckta,
 Är nu redo mön, för den jag
 Vakart har och skulle vaka?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Redo flickan är, för den du
 Vakart har och skulle vaka,
 När du skogens vargar betslar,
 Tyglar björnarna på fältet.
 Ständigt mina kor de skingrat,
 Dödat stoen för mig arma."

Straxt nu smeden Ilmarinen,
 Den evärdelige hamrarn
 Gör af stål åt djuren betsel
 Och af jern dem grimmor smider.
 Betslade så skogens vargar,
 Band med grimma fältets björnar,
 Stack i vargars munnar betslen,
 Grimmorna kring björnars hufvun,
 Sade dädan återkommen:
 "Plöjt jag har nu huggorms-åkern,
 Fältet vändt det ormbetäckta,

Ormuppsfyllda marken färat;
 Skogens vargar har jag betslat,
 Tyglat björnarna på fältet.
 Är nu redo mön, för den jag
 Vakrat har och skulle vaka?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Redo flickan är, för den du
 Vakrat har och skulle vaka,
 När du fångar först en fjällfisk,
 Väldig gädda, snabb att simma,
 Ifrån Tuoni-flodens bölja,
 Ifrån Manala det låga,
 Fångar nät och not förutan,
 Utan alla andra redskap;
 Hundra männer har den slukat,
 Bragt om lifvet tusen hjeltar."

Ren i trångmål råkar smeden,
 Finner arbetet besvärligt.
 Hamrar sig en eldig hafs-örn,
 Fogel stark och vit till färgen;
 Örnens klor af jern han smidde,
 Bildade af stål dess tänger,
 Band sig sedan fast vid vingen,
 Der som vingens ben sig slutar.

Flaxande nu örnen flyger,
 Har bort till Tuoni-elfven.
 Ena vingen klyfver vattnet,
 Himlarna den andra vidrör,
 Näbben stöter emot klippor
 Och till hafvet klorna räcka.

Flög nu hän att fånga gäddan,
Fisken med de grymma tänder.

Slingrande ses gäddan komma,
Vattnets hund i hugter skrida.
Gäddan är ej af de minsta,
Icke heller af de största;
Tvenne yxskäft lång är tungan,
Tänderna af räfsans storlek,
Gapet är som trenne forssar,
Forssar sju dess ryggrad liknar.

Örnen flyger, stadnar stundom,
Luftens fågel ned sig svingar.
Örnen är ej af de minsta,
Icke heller af de största.
Hundens famnar vid är munnen
Örnens gap sex forssar liknar,
Af fem yxskäfts längd är tungan,
Klorna med fem lior lika.
Ena vingen himlen vidrör
Och den andra vattnets yta.

Flyger ömsom, ömsom stadnat,
Vänder sig, med ögat spejar,
Varsnar så den stora gäddan,
Rörliga och feta fisken.
Efter den nu örnen spänner,
Rusar på dess rygg med klorna.

Stora fjällbelagda gäddan,
Rörliga och feta fisken
Trycker örnens starka vingben
Ned inunder klara vattnet.

Örnen stiger upp mot himlen,
 Höjer sig i luftens rymder.
 Lyftar af det svarta gruset
 Ofvan klara vattnets yta.

Flyger ömsom, ömsom stadnar
 Än en annan gång försöker;
 Högg af sina klor den ena
 Fast i grymma gäddans skuldror,
 Ut i vatten-hundens refben;
 Högg af sina klor den andra
 Vid en klippas fasta jernvägg,
 In i sidan af ett stålberg.
 Men dess klo från stenen slintar,
 Återstudsar ifrån klippan;
 Gäddan dyker ned i vågen,
 Vattnets starka djur sig sliter
 Ifrån klorna uppå örnen,
 Från den starka fogelns näfvar.

Örnen med de starka jernklor
 Tredje gången än försöker;
 Lyckades nu hugga säkert,
 Högg med sina klor i fisken.
 Fick så gäddan uti klorna
 Vatten-hunden uti näfven;
 Lyftar så den stora gäddan
 Drager vattnets djur, det starka,
 Ifrån flodens djupa böljor
 På det klara vattnets yta.

Lyftar gäddan högre uppåt,
 Höjer ännu derutöfver,
 Upp på ollon-ekens grenar,
 Ut i breda tallens krona.

För så gäddan högre uppåt,
 Lyftar fisken ifrån trädet
 Upp till långa molnets ända,
 Randen af den långa bågen.
 Skyar rördes, himlar hveno,
 Luftens lock i lutning bragtes,
 Sönder brast för Ukko bågen
 Och behornad spets för Månen.

Fick så smeden Ilmarinen
 Stora, fjällbelagda gäddan,
 Rörliga och feta fisken
 Ifrån Tuoni-flodens böljor,
 Ifrån Manala, det låga.
 Vattnet liknade ej vatten
 För de fjäll, som gäddan lemnat,
 Luften såsom luft ej kändes
 För de fjädrar, örnen bortfällt.

Derpå smeden Ilmarinen
 Drager fram sin knif ur slidan,
 För att gäddans hufvud lösa
 Och dess mage sönderklyfva;
 Smakar sedan sjelf på fisken
 Och dess bröstben skär i stycken.

Skar så af dess hela hufvud
 Och till Pohja-stugan förde
 Som en gåfva åt sin svärmor,
 Tog till orda då och sade:
 "Det för alla tider dugde
 Till en stol i Pohja-stugan."

Derpå smeden Ilmarinen
 Yttrade ett ord och sade:

"Plöjt jag har nu huggorms-åkrar,
 Ormuppfyllda fält jag omvändt,
 Betslat vargar uti skogen,
 Tyglat björnar uppå fältet.
 Stora gäddor har jag fångat,
 Rörliga och feta fiskar
 Ifrån Tuoni-Bodens böljor,
 Ifrån Manala, det låga.
 Är nu redo mön, för den jag
 Vakart har och skulle vaka?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Hå du dig ock betedde,
 När du fiskens hufvud afskar,
 Gäddans mage sönderklyfde
 Och dess bröstben slet i stycken,
 Smakade jemväl på köttet."

Dervid smeden Ilmarinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Utan fel ej bytet fångas
 Äfven ifrån bättre ställen,
 Mindre än från Tuoni-elfven,
 Ifrån Manala det låga.
 Är nu redo mön, för den jag
 Vakart har och skulle vaka?"

Sade Pohjolas värdinna:
 "Redo flickan är, för den du
 Vakart har och skulle vaka.
 Sköna jungfrun är nu vunnin,
 Söld den hår-besprydd flickan
 Bort åt smeden Ilmarinen

Till en dufva invid sidan,
Till en maka för hans lifstid."

Gaf så bort sin egen dotter
Yttrande med dessa orden:
"Hvaraf visste du min älskling,
Hörde det, mitt gyllne äpple,
Att här föddes denna jungfru,
Att en sådan flicka växte,
När hon är, vår unga jungfru,
Först en späd och liten dufva?"

Qvad ett barn så ifrån golfvet,
Ifrån härden liten gosse:
"Deraf visste det din älskling,
Hörde det ditt gyllne äpple:
Fadren har ett frejdadt rykte
Ut ifrån det gyllne hafvet,
Der hans båtar ofta seglat,
Lagt till rygga vida fjärdar,
Återvändande till hemmet
Lastade med gods och skatter.

Deraf visste det din älskling,
Hörde det ditt gyllne äpple:
Modren har ett frejdadt rykte
Från det sköna, gyllne hemmet;
Vänligt fram hon bröd har hurit,
Skyndsamt mat åt gäster gifvit.

Hon gått lutad fram i tågen,
Nedböjd uti ladugårdar.
Goda kon har hölat tidigt,
Ganska tidigt hvarje morgon;

Tidigt bräkt har vårens tacka,
 Tidigt lammet, födt om våren,
 Längtande att redan komme
 Den som fina höet räcker,
 Som förbättrar matens smulor.

Deraf visste det din älskling,
 Hörde det ditt gyllne äpple:
 Ganska tidigt hvarje morgon
 Solet snörrätt upp sig svingat,
 Röken flytt i tjocka lager
 Från berömda jungfruns boning;
 Spolen farit fram och åter,
 Som bland stenar hermeline;
 Så väfskedens tenar surrat,
 Som en hackspik invid trädet;
 Väfvens bom så hastigt vändt sig,
 Som i grenig fura ekorn."

Derpå Pohjolas värdinna
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Långa hösten jag ju sade,
 Yrkade den hela våren;
 Låt ett hemligt loft oss timra,
 Bygga upp en liten stuga,
 Der sin väfnad jungfrun sköter,
 Väfver sina hundra alnar.

Låt ett litet loft oss timra
 Litet loft med dolda gluggar,
 Hvarest jungfrun vi fördölja,
 Fostra upp den hår-heprydd.
 Svår en jungfru är att gömma,

Lockig mö att rätt förvara;
Lättare man hästen döljer,
Tagelprydda fålen aktar."

Gamle trygge Wäinämöinen,
Sorgsen och med nedsänkt hufvud,
Bort till hemmet återvänder,
Yttrar då ett ord och säger:
"Icke må det folk, som födes,
Icke J, dess söners söner,
Er bege på trots att simma,
Kasta er för vad i vattnet
Och till mö i täfling fria
Jemte smeden Ilmarinen!"

Trettonde Runan.

Der på bröllop man bereder,
 Börjar gästbud anordna,
 Bröllop uti Pohjas stugor,
 Gästabud i Pimentola.

Hvad har man väl kunnat hemta
 Och hvad allt tillvägabringa
 Till det goda Pohjas bröllop,
 Sariolas dryckesgille,
 För att mätta goda folket,
 Ge till mat åt ymnig skara?
 Hemtad är en frodig oxe,
 Väldig tjur man dit har skaffat.

Oxe växte i Karelen,
 Frodades en tjur i Finland,
 Oxen var ej af de största,
 Icke heller af de minsta,
 Tavastland såg svansen flägta,
 Hufvudet i Kemi rördes,
 En fot i Olonets trampar,
 Uppå Turjas fjäll den andra,
 Bort vid Wuoksens fors den tredje
 Och den fjerde uti Lappland.
 Svalan flög en dag på vägen
 Oxsens båda horn emellan,

Sommar-ekorn lopp en månad
 Ifrån svansens ena ända
 Utan att den andra hinna,
 Måste midt på vägen rasta,
 Hvila ut en natt på svansen.

Efter slagtare man söker,
 Söker karl att oxen fälla
 Ända från det lugna Ryssland,
 Ifrån Karjala det sköna,
 Ifrån Suomis vida bygder
 Och från Sveas djerfva rike,
 Som med detta rike tvistar,
 Som förföljer detta välde.

Ukko sig beger att slagta,
 Palvonen att hornen hålla,
 Wirokannas till att skära.
 Oxen svänger på sitt hufvud
 Och de svarta ögon blänger;
 Ukko springer upp i granen,
 Palvonen i videt hoppar,
 Wirokannas flyr på stubben.

Ukko väsnar ifrån granen,
 Palvonen från vide-busken,
 Wirokannas ifrån stubben:
 "När en annan gång jag kommer,
 Tör af dig jag få till byte
 Kött, som hundra sår fyller,
 Blod i båtar sju att tappas
 Och af fett sex fulla tunnor."
 Men han kom ej mera åter,
 Kom ej efter denna resan.

Efter slagtare man söker,
 Söker karl att oxen falla
 Ifrån Tuoni-Gudens boning,
 Under jorden i Manala,
 Söker, men man finner icke,
 Letar, men man blir ej varse.

Liten man ur hafvet uppsteg,
 Hjelte sig från böljan höjde,
 Hjelten är ej af de minsta,
 Icke heller af de största:
 Upprätt tummes längd han äger,
 Har en höjd af trenne fingrar,
 Ryms att ligga under skålen,
 Ryms att stå inunder sållet.
 Skägget räcker fram till knäna,
 Ned till hälarna når håret,
 Bär på hufvet stenig mössa,
 Skor af sten på sina fötter,
 Har en gyllne knif i handen,
 Silfver-slida vid sin gördel.
 Der sin bane oxen träffar,
 Finner den, som honom faller.

Mannen knappt sitt byte märker,
 Innan han på nacken rusar,
 Trycker tjuren ned på knäna,
 Böjer sidan emot marken.

Fick deraf han ymnigt byte?
 Blott ett ringa byte fick han:
 Köttet hundra såar fyllde,
 Korfvens längd var hundra famnar,
 Bloden upp sju båtar fyllde,

Och af fett sex tunnor erhöles
För det goda Pohjas bröllop,
Sariolas dryckesgille.

Derpå Pohjolas värdinna
Sjelf till orda tog och sade:
"Hvaraf skola öl vi göra,
Hvaraf må vi spisöl brygga
För det bröllop, som skall firas,
För det gästbud, som skall gifvas?
Ej jag vet, hur spisöl brygges,
Känner icke ölets ursprung."

Humlan susar ifrån trädet,
Vattnet ifrån strömmen sorlar,
Kornet hviskar ifrån åkern:
"När må vi tillsamman komma,
Komma samman och i jäsning?"

Osmotar, som öl bereder,
Skicklig bryggerska af spisöl
Eftersinnar och begrundar:
"Hvad monn deraf kunde blifva,
Ställde grytan jag på elden,
Hade koket till att sjuda?"

Gick att plocka korn ur åkern
Tog sex korn från sädes-axet,
Knoppar sju från humlans stängel,
Öste åtta slefvar vatten,
Ställde grytan uppå elden,
Hade så sitt kok att sjuda.

Stenar heltades en månad,
Vatten kokades en sommar,

Trädrik skog till bränsle öddes —
 All den skog en holme frambragt.
 Detta nu allt folk betraktar,
 Ser och spritter till af undran:
 "Hvadan må den röken stiga,
 Svinga sig i höga rymden?"

Derifrån den röken stiger,
 Svingar sig i höga rymden:
 Elden brinner uppå holmen,
 Lågan flammar uppå udden,
 Alltför liten till en vakteld,
 Alltför stor till herdens brasa.

Osmotar, som öl bereder,
 Skicklig bryggerska af spisöl
 Brygger öl den hela sommarn,
 Spisöl vintern om bereder,
 Brygger korn-öl och det lägger
 I ett käril nyss tillagadt.

Brygdt hon fick omsider ölet,
 Men ej fick hon det att jäsa,
 Eftersinnar och begrundar,
 Yttrar så ett ord och säger:
 "Hvad skall härtill nu man hemta,
 Hvad skall hit ännu man skaffa,
 För att ölet måtte jäsa
 Och i skumning drycken komma?"

Pohjas mö, den goda flicka,
 Flickan med de nätta fingrar,
 Som med snabbhet städse röres,
 Som är alltid lätt på foten,

Rörde sig vid golfvets fogning,
 Uti stugans midt sig svängde,
 Ett och annat der bestyrde
 Midt emellan tvenne kittlar.
 Ser en sticka uppå golfvat,
 Tager stickan upp från golfvat.

Vänder och betraktar stickan:
 "Hvad monn deraf kunde blifva
 Uti sköna kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar?"
 För den så i kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar.

Kapo gnuggar sina händer,
 Gnuggar sina begge händer,
 Föddes så en hvit ekorre.

Börjar nu att barnet lära,
 Undervisa lilla ekorn:
 "Ekorre, min lilla fogel,
 Du mitt barn, som far ej äger!
 Spring nu hädan, dit jag bjuder,
 Dit jag bjuder och dig manar,
 Bort till Metsola det ljufva,
 Det vaksamma Tapiola.
 I ett litet träd så klättra,
 Uppstig varsamt i dess krona,
 Att dig örnen icke griper,
 Luftens fogel dig ej spanner.
 Bit en kolte under färdan,
 Hemta kottar två i tassan;
 Bringa dem i kapos händer,
 Bär till Osmo-dottrens skuldra."

Ekorn nog förstod att springa,
 Färdas kunde markens täckhet,
 Sprang i hast den långa vägen,
 Hade de korta hållen,
 Sprang långa backar, sprang tvärsöfver,
 Sprang ock öfver dem på snedden;
 Sprang till Metsola det ljufva,
 Det vaksamma Tapiola.
 Ökengranar tre der funnos,
 Funnos fyra smärre granar,
 I ett litet träd han klängde,
 Uppsteg varsamt i dess krona,
 Utan att af örnen gripas,
 Spännas utaf luftens fogel.
 Bröt från trädet tvenne kottar,
 Skar från qvisten af dess spetsar;
 Gömde kottarna i klorna
 Slöt dem uti sina tassar;
 Förde så i kapos händer,
 I den goda flickans fingrar.
 Kapo kastar dem i ölet,
 Osmo-dottren i sitt spisöl.
 Ölet börjar ej att jäsa,
 Färska drycken vill ej skummas.

Eftersinnar och begrundar:
 "Hvad skall hit ännu man hemta,
 För att ölet måtte jäsa,
 Drycken uti skumning komma?"

Pohjas mö, den goda flicka,
 Som är alltid lätt på foten,
 Rörde sig vid golfvets fogning,

Uti stugans midt sig svängde,
 Ett och annat der bestyrde
 Midt emellan tvenne kittlar.
 Ser en spån på golfvets tilja,
 Tager spånen upp från golfvet.

Vänder och betraktar spånen:
 "Hvad monn deraf kunde blifva
 Uti sköna kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar?"
 För den så i kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar.

Kapo gnuggar sina känder,
 Gnuggar sina begge händer,
 Mård med gyllne bröst då föddes.

Börjar nu att mården lära,
 Undervisa arma barnet:
 "O du mård, min lilla fogel,
 Du mitt barn, som far ej äger!
 Gå nu hädan dit jag bjuder,
 Dit jag bjuder och dig manar,
 Spring till björnens stenrös-grotta,
 Björnens gård i öde-skogen.
 Björnarna der häftigt tagas,
 Lefva uti all sin vildhet.
 Samla dregel uti näfven,
 Fradga låt i handen rinna,
 Hemta så i kapos händer,
 Bär till Osma-dottrens skuldra."

Mården nog förstod att springa,
 Ila kunde gyllne fogeln,

Sprang i hast den långa vägen,
 Ilade de korta hållen,
 Sprang längs elfvar, sprang tvärsöfver,
 Sprang ock öfver dem på snedden,
 Sprang till björnens stenrös-grotta,
 Gården utaf hållar formad.
 Björnarna der häftigt togos,
 Lefde uti all sin vildhet
 På en håll af fasta jernet,
 På ett berg af hårda stålet;
 Ifrån björnars mun rann dregel,
 Fradga dröp från deras käftar.
 Samlar dregel uti näfven,
 Fradga uti handen upptar,
 Bär så uti kapos händer
 I den goda jungfruns fingrar;
 Kapo blandar det i ölet,
 Osmo-dottren i sitt spisöl.
 Ölet börjar ej att jäsa,
 Färska drycken vill ej skummas.

Eftersinnar och begrundar:
 "Hvad skall hit nu mera bringas,
 För att ölet måtte jäsa,
 Drycken uti skumning komma?"

Pohjas mö, den goda flicka,
 Som är alltid lätt på foten,
 Rörde sig vid golfvets fogning,
 Uti stugans midt sig svängde,
 Ett och annat der bestyrde
 Midt emellan tvenne kittlar.
 Märker så ett löf på golfvet,
 Tager löfvet upp från golfvet.

Vänder och betraktar löfvet,
 "Hvad monn deraf kunde blifva
 Uti sköna kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar?"
 För det så i kapos händer,
 I den goda jungfruns fingrar.

Kapo gnuggar sina händer,
 Gnuggar sina begge händer
 Och ett bi så födas låter.

Börjar att sin fogel lära,
 Undervisa Mehiläinen:
 "Mehiläinen, sköna fogel,
 Du mitt barn, som far ej äger!
 Flyg nu hädan, dit jag hjuder,
 Dit jag hjuder och dig manar:
 Öfver hela nio hafven
 Och till hälften öfver tio.
 Hemta honung med din vinge,
 Ljuflig saft i din beklädnad,
 Ifrån ljusa gräsets ända,
 Ifrån gyllne blommans krona,
 Hemta hit i kapos händer,
 Bär till Osmo-dottrens skuldra."

Mehiläinen, hon vår fogel,
 Färdades med största snabbhet,
 Flög i hast den långa vägen,
 Hade de korta hållen,
 Flög längs haf, och flög tvärsöfver,
 Flög ock öfver dem på snedden.
 Flög så öfver hafven nio
 Och det tionde till hälften,

Bort till Tuuris nya stuga,
 Palvonens ej täckta boning.
 Der i sömn en jungfru sjunkit,
 Koppargörldad mö inslumrat.
 Hade gyllne gräs vid länden
 Silfver-blommor vid sin gördel,
 Invid sidan ljufva örter,
 Honungs-gräs i sina fällar.

Mehiläinen, hon vår fogel
 Väter vingarna i honung,
 Fuktar dem med ljufva saften,
 Saften i det ljusa gräset,
 I de gyllne blommors krona,
 För så honung med sin vinge,
 Ljuflig saft i sin beklädnad,
 Bringar uti kapos fingrar,
 I den goda jungfruns fingrar.
 Kapo blandar det i ölet,
 Osmo-dottren i sitt spisöl;
 Ölet började nu jäsa,
 Färska drycken kom i skumning
 Uti kärlet nyss tillagadt,
 Uti sån af björkträäd fogad.
 Pöste jemnhögt med dess handtag,
 Fräste öfver kärlets bräddar,
 Ville ned på marken strömma,
 Forssa uppå golfvets tiljor.

Lades så det röda ölet,
 Sköna drycken lät man rinna,
 I en kagg af ekträäd fogad,
 I en ganaka liten tunna,

Inom koppar-tappens stängsel,
Ned i källaren så förde.

Ölet stötte uti tunnan,
Drycken uti källarn pöste:
"Om ändock man skulle komma
Att mig dricka, mig förtära,
Skulle äfven skickligt sjunga,
Låta goda qväden ljuda."

Sångare man sedan söker,
Söker sångare förträfflig,
Den som skickligt kunde qväda,
Kunde vackra toner drilla.

Hemtad är en lax att sjunga,
Gädda till att skickligt qväda.
Laxen duger ej att sjunga,
Dregelkäften kan ej qväda;
Laxens käftar äro sneda,
Glesa äro gäddans tänder.

Sångare man sedan söker,
Söker sångare förträfflig,
Den som skickligt kunde qväda
Kunde vackra toner drilla.

Hemtadt är ett barn att sjunga,
Gosse förd att skickligt qväda.
Barnet duger ej att sjunga,
Dregelmunnen kan ej qväda;
Hesnat rösten har för barnet,
Gossens mål i munnen fastnat.

Yttrade nu röda ölet,
Färska drycken häftigt utfor

Uti kaggen gjord af ekträd,
 Inom koppar-tappens stängsel:
 "Om man icke genast hemtar
 Hit en sångare förträfflig,
 För att sånger skickligt qvada,
 För att vackra toner drilla,
 Alla hand jag söndersparkar,
 Väsna så, att bottnet brister."

Straxt nu Pohjolas värdinna
 Bragte bjudningar i omlopp,
 Tog till orda då och sade:
 "Hör nu mig, min lilla färna,
 Min beständiga trälinna!
 Gå att bjuda folk tillsamman,
 Männers hop till dryckeslaget.
 Fattiga du bjud och rika,
 Bjud hit lytta, bjud ock lama,
 Släpa lytta uti slädar
 Lama för på hästars ryggar,
 Ro de blindade uti båtar.
 Bjud den gamle Väinämöinen
 Till en sångare förträfflig.
 Bjud dock icke Kaukomieli,
 Bjud ej muntre Lemminkäinen,
 Ty den muntre Lemminkäinen
 Städse är på kif begifven."

Tog till orda nu trälinnan,
 Spörjande af sin värdinna:
 "Hvaraf skall jag Abti känna,
 Känna muntre Lemminkäinen?

**Ej jag känner Ahtis boning,
Sköna Kaukomielis hemgård."**

**Sade Pohjolas värdinna:
"Lätt du känner Kaukomieli;
Ahti bor uppå en holme,
Skalken invid vattnets närhet,
Vid den bugt, sig bredast vidgar
Uti Kauko-uddens krökning.
Vindt är Kaukomielis öga,
Käften lång på Lemminkäinen,
Ahtis mun på sned är vriden,
Skalken har en trubbig näsa."**

**Det var Pohjas lilla tärna,
Lejd för pengar att arbeta,
Gick att bjuda folk tillsammans,
Männers hop till dryckeslaget.
Bjuder fattiga och usla,
Bjuder lytta, bjuder lama,
Släpar lytta uti slädar
För på hästars ryggar lama,
Ror de blinda uti båtar.
Bjuder gamle Wäinämöinen,
Den evärdelige sångarn;
Men den sköna Kaukomieli,
Honom hon objuden lemnar.**

Fjortonde Runan.

Sjelf hon Pohja-gårds värdinnan
 Råkade nu vara ute,
 Röra sig vid gårdens grindar,
 Hörde så ett gny från tåget,
 Slädors rassel ifrån stranden,
 Rastade sin blick åt vester,
 Vände hufvudet mot solen;
 Ser nu folk i antåg vara,
 Mågens folk till gården nalkas,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Vinden der jag blåsa trodde,
 Trodde någon vedrad ramla,
 Vågen brusa emot stranden,
 Eller smärre stenar skramla.
 Men ej var det vind, som blåste,
 Der ej ramlade en vedrad,
 Våg ej brusade mot stranden,
 Skramlade ej smärre stenar.
 Det är mågens folk, som kommer,
 Hundratal med honom följa.

Mågen är ej bland de främsta,
 Icke heller bland de sista.
 Mågen åker midt i hopen,
 Midt i goda bröllops-skaran.
 Hvaraf känner jag min svärson?

Deraf känner jag min svärson:
 Han med svarta hästen åker,
 Hvilken liknar glupska vargen,
 Korpen, som med rofvet flyger,
 Lärkan, som med snabbhet ilar.
 Gyllne gökar sex der finnas,
 Galande på mågens loka,
 Blåa foglar sju der sitta,
 Sjungande på mågens roma.

Hördes nu ett gny från låget,
 Slädors rassel ifrån vägen;
 Mågen kommer fram till gården,
 Kommer med sin hela skara.
 Satt ett litet barn i stugan,
 Satt en gosse uppå golfvet;
 Barnet qväder uti stugan,
 Gossen uppå golfvet talar:
 "Upp J männer, ut J kämpar,
 Längsta karlar ut på gården,
 För att hästars remmar lösa,
 För att lösa deras romor!"

Kämparne sig ut begåfvo,
 Männerna på gården gingo.
 Der nu Pohjolas värdinna
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Byens gossar, unga dufvor!
 Spännen mågens hingst ur redet,
 Ur sitt rede utaf koppar,
 Ur de jernbesmidda romor,
 Tagen lös dess vide-loka
 Och dess tömmar utaf silke,

Så att hästen får sig vältra
 På den mjuka, jemna gården,
 Uppå honungsrika lindan,
 På den mark, som lefvern liknar,
 Utan att ett hårstrå krökes,
 Halfva håret ens förkommer.

Byens gossar, unga dufvor!
 Mågens vackra hingst J vattnen
 Med den gyllne brunnens vatten,
 Vatten ur den söta källan,
 Som sig tömmer, fylles åter,
 Källan, hvilken sakta squalpar
 Under granens blomster-krona,
 Under tallens rika grenar.
 Gen åt mågens häst till foder
 Skrädadt bröd och renad kornsäd,
 Gifven kokadt sommar-hvete,
 Sommar-råg, af stampen krossadt.

Byens gossar, unga dufvor!
 Mågens vackra hingst J bringen
 Ytterst uti boskaps-gården,
 Till den öfversta bland spiltor,
 Ställen den vid koppar-asken,
 Framför det förgyllda skrinet.
 Mågens vackra hingst J binden
 Fast i sköna gyllne ringar,
 Vid den jernbesmidda kroken
 Uti stolpen gjord af ekträd.

Ryms väl mågen in i stugan,
 Om man dörrens post ej höjer,

Sänker tröskeln lägre neder,
 Tager bort den främre väggen,
 Flyttar sido-väggen undan
 Och den inre sönderrifver?

Mågen ryms ej in i stugan,
 Utan att man posten höjer,
 Sänker tröskeln lägre neder,
 Tager bort den främre väggen,
 Flyttar sido-vägen undan
 Och den inre sönderrifver.
 Mågen är ett hufvud högre,
 Skjuter öfver med ett öra.

Posterna må upp sig höja,
 Utan att han mössan lyftar,
 Tager hatten af sitt hufvud!
 Trösklarna må ned sig sänka
 Att ej skorna måtte nötas,
 Manteln fina fällar släpa.
 Dörrarna må upp sig låta,
 Utan att af händer röras,
 Utan att med tummen gripas!

Mågen in i stugan stiger,
 Träder under takets hvälfning:
 "Monne bänkarna man tvättat,
 Monne golfven man har sopat,
 Har man golfvens bräder städat,
 Ställt på tallrickarne skedar?"
 Visst har bänkarna man tvättat,
 Visst har golfven här man sopat,
 Golfvens alla bräder städat,
 Ställt på tallrickarne skedar.

Ej jag känner denna stuga,
 Af hvad träd den blifvit timrad,
 Hvarifrån man huset skaffat;
 Hundra famnar lång är stugan,
 Tusen famnar bredt är pörtet.

Sido-väggen är af sil-ben
 Och den inre är af ren-ben,
 Utaf filfras-ben den främre,
 Dörrens öfra post af lam-ben.

Sparrarne man gjort af apel
 Och af hassel ugnens stolpe,
 Ugnens bräder utaf näckblad,
 Takets hvalf af fjäll från braksen.

Golfvet är med vatten renadt
 Och med guld är bordet siradt,
 Utaf jern är långa bänken,
 Utaf smått mynt andra bänkar.

Ugnen är af tegel-stenar,
 Härden utaf Tyska hällar,
 Ugnens tak af hafvets stenar,
 Främre delen pryds af rönнар.

Derpå smeden Ilmarinen
 Sjelf sig tränger fram i stugan:
 "Frid, o Gud, ock hit förläna,
 Uti detta furu-huset,
 Detta pörte utaf tallar,
 Under vidt berömda åsen."

Sade Pohjolas värdinna:
 "Hell ock dig, som nu har kommit

Hit till detta ringa boet,
 Uti denna låga hydda.

Byens gossar, unga dufvor!
 Bjuden nu vår måg att sitta
 Med sin rygg åt blåa väggen
 Hufvudet mot röda bordet,
 Röda, guldbepryddade bordet,
 Bröstet vänt åt christna skaran.

Byens flickor, unga dufvor!
 Eld J hit med näfver bären,
 Bringan med en tjärvedsticka,
 Att jag såge mågens ögon,
 Äro blå de, eller röda,
 Eller hvita såsom vadmål.”
 Eld man hemtade med näfver,
 Bragte med en tjärvedsticka;
 Elden sprakade ur näfret,
 Svart steg röken ifrån stickan.

”Byens flickor, unga dufvor!
 Eld J hit med ljus nu bären,
 Lysen rummet upp med vax-ljus,
 Att jag såge mågens ögon,
 Äro blå de, eller röda,
 Eller hvita, såsom vadmål.

Jag nu ser min svärsons ögon,
 Blå ej äro de, ej röda,
 Icke hvita såsom vadmål,
 Men som vattnets fradga ljusa,
 Liksom rör i hafvet bruna,

Sköna såsom säf i vattnet.
 Vid hans sida passar siken,
 Dufvo-häret i hans armar.

Hör mig, du min lilla tärna,
 Byens bästa tjensteflicka!
 Hemta öl med vackra kannan,
 Kannan med sitt dubbla handtag,
 Åt de bjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra.
 Skäl för sig låt stopet göra,
 Fembandskärlet flitigt röras,
 Låt från sparren ölet rinna,
 Mjödet ifrån spikars gömmeu
 Åt de bjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra.
 Länge bryggd har drycken varit,
 Goda ölet länge färdigt
 Åt de bjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra."

Det är byens lilla tärna,
 Den för pengar lönta flickan,
 Hemtar öl med vackra kannan,
 Kannan med sitt dubbla handtag,
 Åt de bjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra.
 Kannan lät hon gå kring skaran,
 Fembandskärlet flitigt röras,
 Lät från sparren ölet rinna,
 Mjödet ifrån spikars gömmeu
 Åt de bjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra.

Der fann nu det goda ölet
 Dem som drucko, dem som sjöngo,
 Sångare det fann der goda,
 Män, som kunde herrligt qvada.
 Men den gamle Wäinämöinen,
 Ett evärdligt stöd för sången,
 Var bland sångare de bästa,
 Bland de skickligaste skalder.

Först han öl ur stopet tömmer;
 Sedan börjar han att qvada,
 Sig till sångens värf förfogar.
 Sade gamle Wäinämöinen:
 "Värdarna sig här förundra
 Och värdinnorna de tänka:
 Monne usel dryck jag gjorde,
 Monne dåligt öl jag bryggde.
 När ej sångare nu sjunga,
 Goda skalder icke qvada,
 Ljud ej ge de gyllne gäster,
 Glädje-gökar sig ej fröjda?

Hvem skall här då sången sköta,
 Hvem skall med sin tunga qvada
 Ut i detta Pohjas gästbud,
 Detta lag i Sariola?
 Golfven här visst icke sjuunga,
 Om ej de, som stå på golfven;
 Här sig fönstren icke fröjda,
 Om ej de, som rå om fönstren;
 Borden larma här ej beller
 Om ej de, vid borden sitta.

Om ej andra feta sjunga,
 Raskare ej vilja qvåda,
 Sjunger jag, en mager gosse,
 Qvåder man med bleka kinder,
 Sjunger ur det magra hullet,
 Ur de istertoma sidor,
 För att denna afton glädja,
 Frejdad dag med sånger pryda.

Finnes väl bland denna ungdom,
 Ibland denna sköna ungdom,
 Uti detta höga slägte,
 Bland den store fadrens söner,
 Den som lade hand i handen,
 Haka fogade i hakan,
 För att goda sånger sjunga,
 Lägga fram de bästa qvåden?

O du gode Ilmarinen,
 Frände, barn utaf min moder!
 Sjelf du kom att med mig sjunga,
 Låt oss nu tillhopa qvåda,
 Mun du äger, mun jag äger,
 Ljuflig tunga ha vi begge.
 Hvad som godt är, talar munnen,
 Och till detta lyssnar örat,
 Tungan under-ting förtäljer,
 Detta minnet sen förvarar.
 Dålig man gör dåligt från sig,
 Det en bättre man förbättrar."

Der nu smeden Ilmarinen
 Yttrade ett ord och sade:

"Vi af samma moder födde,
 Burna utaf samma qvinna,
 Utaf samma bofink tvagna,
 Vårdade af samma knipa,
 Sällan komma vi tillsamman,
 Börja samtal med hvarandra
 Uti dessa Pohjas gästbud,
 Sariolas dryckesgillen.

Sjunga skulle jag och kunde,
 Om jag uti hemmet vore,
 Men i byn jag blygs att sjunga,
 Bya-flickor kunde skratta,
 Bya-tärnor kunde gäcka,
 Männerna i byn mig skymfa.

Du en sångare evärdlig,
 Sångens stöd i alla tider,
 Sjelf du sånger sammanfoga,
 Sjelf du framlägg sköna qväden,
 Att de häpna, som dem höra,
 De jemväl, som icke höra.
 Du kom en natt förr i dagen,
 Jag en dag derefter föddes."

Sade gamle Wäinämöinen:
 "Om ej någon annan kommer
 Att med mig tillsamman sjunga,
 Ensam börjar jag då qvada,
 Att de ädle mände höra,
 Sångens vänner det förnimma,
 Bland den ungdom, som här uppgår,
 Bland den skara, här nu växer.

Gif, o Gud, ock hädanefter,
 Unna Skapare, du sanne,
 Att på detta vis man lefver,
 Att på sådant sätt man larmar
 Uti dessa Pohjas gästbud,
 Sariolas dryckesgillen.

Gif, o Gud, ock hädanefter,
 Unna Skapare, du sanne,
 Att i floder ölet rinner,
 Mjödet uti strömmar flyter
 Här i Pohja-gårdens stugor,
 Uti Sariolas timring,
 Under vidt berömda åsen,
 Under detta sköna taket,
 Medan denna värd än lefver
 Och värdinnan är vid lifvet.

Skaparn gifve vedergällning,
 Gud belöningen må ställa
 Uti farstun åt värdinnan
 Och åt värden fram på bordet,
 Uppå pörtets bänk åt sonen
 Och åt dottern uti skändan,
 Att ej framdeles de ångra,
 Efter nattens slut ej häpna
 Öfver bröllopet, som firas
 Gästabudet, som nu hålles.

Här jag intet mer förtjenar,
 Kan ej heller skickligt sjunga,
 Kanske hör jag upp och stadnar,
 Slutar nu med mina qväden.

Sängen sjöng jag, gjorde qvådet,
 Grenar qvistade, fann vägen.
 Sångerna uti ett nystan,
 I en bundt jag sammanhvälfver,
 Ställer den på visthus-skullen,
 Inom lås af ben den gömmer,
 Att de derifrån ej slippa,
 Sig i detta lif ej reda,
 Blott ben-låset icke rubbas,
 Om ej käken blifver utbredd,
 Tänderna i munnen skiljas,
 Tungan af och an sig slingrar.

Derpå gamle Wäinämöinen
 Sjunger en dag, sjunger tvenne,
 Sjunger än på tredje dagen.
 Men uppå den tredje dagen,
 Gick för skalden släden sönder,
 Brast för sångaren hans mede
 Uti detta Pohjas gästbud,
 Sariolas dryckesgille.

Nu den gamle Wäinämöinen
 Sjelf till orda tog och sade:
 "Finnes väl bland denna ungdom,
 Ibland denna sköna ungdom,
 Den som hemtar borrh från Tuoni,
 Nafvare ifrån Manala,
 Att en släde ny jag reder
 Och en häst för släden spanner."

Svarade så väl de unge,
 Såsom ock de gamle sade:

"Täcke finns bland denna ungdom,
 Uti detta höga släkte,
 Den som hemtar hurr från Tuoni,
 Nafvare ifrån Manala,
 Att du släde ny dig reder
 Och en häst för släden spanner."

Nu den gamle Wäinämöinen,
 Den evärdelige sångarn,
 Gick att hemta hurr från Tuoni,
 Nafvare ifrån Manala.
 Men värdinnan sjelf i Pohja
 Fägnar väl de hjudna gäster,
 Att de kära gäster hedra.
 Deras mun i smör sig rörde,
 Nafvarna bland fisk-piroger,
 Och framför dem voro satta
 Goda skifvor utaf laxen,
 Utaf fläsket feta bitar.
 Smöret smuladt var i stycken
 Och det feta fläsket skiradt.
 Ököpt var det goda ölet,
 Mjödet ej betalt med pengar
 Uti detta Pohjas gästbud,
 Goda skarans dryckesgille.
 Ölet rann från sparrens ända,
 Mjödet ifrån spikars gömmen,
 Åt de hjudna bröllopsgäster,
 Till de kära gästers heder.

Femtonde Runan.

Länge ren man bröllop hållit,
 Firat gästabud ren länge,
 Haft i Pohjola ett bröllop,
 Gästabud i Pimentela.
 Sade Pohjolas värdinna
 Då till smeden Ilmarinen:
 "Hvarför sitter du, min frände,
 Vakar du min äldsta broder?
 Sitter du för värdens godhet,
 Eller för värdinnans huldhet,
 Bröllops-skarans fägring, eller
 För det nätta pörtets skimmer?
 Ej för värdens skull du sitter,
 Eller för värdinnans huldhet,
 Ej för bröllops-skarans fägring,
 För det nätta pörtets skimmer;
 Nej för jungfruns skull du sitter,
 För den unga flickans huldhet,
 För den sköna älsklings skimmer,
 För den unga dufvans fägring.
 Brudgum, länge ren du väntat,
 Vänta än, min gode broder;
 Än är ej din älskling färdig,
 Ej din listids vän i ordning;
 Håret är till hälften flätadt,
 Hälften återstår att flätas.

Brudgum, länge ren du väntat,
 Vänta än, min gode broder;
 Än är ej din älskling färdig,
 Ej din lifstids vän i ordning;
 Nyss är ena ärmen påträdd,
 Ännu återstår den andra.

Brudgum, länge ren du väntat,
 Vänta än, min gode broder;
 Än är ej din älskling färdig,
 Ej din lifstids vän i ordning;
 Nyss är ena foten påskodd,
 Ännu återstår den andra.

Brudgum, länge ren du väntat,
 Vänta än, min gode broder;
 Än är ej din älskling färdig,
 Ej din lifstids vän i ordning;
 Nyss är ena handen påklädd,
 Ännu återstår den andra.

Brudgum, du min gode broder,
 Nu är ren din älskling färdig,
 Är din lifstids vän i ordning,
 Gå då nu, du köpta jungfru,
 Följ då med, försålda flicka,
 Efter penningar du älskat,
 Varit snar att räcka handen,
 Snabb att ta emot en brudskänk,
 Unga flicka, ingalunda
 Har du vetat alltför mycket,
 Sett åt båda sidor om dig;
 Om ett ångradt köp du slutit,
 Lifvet ut det blir att gråta,
 Året ut det blir att klaga.

Att din faders hus du lemnat,
 Flyttat bort från fosterjorden,
 Från din moders boningsorter,
 Från din fostrarinnas gårdar.
 Hvad betog dig då din klokhet,
 Kom din fjärhet att ge vika,
 Du, den alltför mycket kloka,
 Du, i hela byn, den visa,
 När du gick ifrån din fader,
 Från din egen moders närhet?
 Så är dottren hos sin fader,
 Som uti sitt slott en konung;
 Så svärdottren hos sin make,
 Som en fånge uti Ryssland.
 För en natt du tänkte vandra,
 Ville för en dag bege dig,
 Hoppades en månad dröja,
 Eller blott en half bli borta. —
 Ej dock för en natt du vandrat,
 Kunnat för en dag bege dig,
 Eller dröja blott en månad,
 Eller blott en half bli borta.
 Nej för längre tid du vandrat,
 Bortgått för en menskoålder,
 Från din faders hem för alltid,
 För din lifstid från din moder.

Fästmö, du min unga syster,
 Du min sång, min gröna stängel,
 Gråt nu näftals dina tårar,
 Göpentals din trånads vatten.
 På din faders rena gårdar,
 Droppar gråt på fostrarus gårdar,

På din faders stuggolf sjöar!
 Gården räcker ett steg längre,
 Farstun är ett spann förstorad
 Och ett stockhvarf högre tröskeln,
 När en gång härnäst du kommer."

Flickan suckade, den arma,
 Drog med suckar efter andan,
 Sorg i hennes barm sig lade,
 Tåren steg i hennes öga.
 Näftals gret hon sina tårar,
 Göpentals sin trånads vatten
 På sin faders rena gårdar,
 Gret på fostrarns gårdar droppar,
 På sin faders stuggolf sjöar;
 Men i ord hon talte detta:
 "Väl jag visste, väl jag trodde,
 Väl jag tyckte i min lefnad,
 Sade i min blomningsålder:
 Icke är du än en jungfru
 Under egen moders vårdnad,
 Vid din fostrarinnas sköte;
 Då först vore du en jungfru,
 När en make hem du följde,
 Satt din ena fot på tröskeln
 Och den andra i hans släde,
 Då först sköte du i höjden,
 Blevde du ett hufvud högre.
 Sådant var mitt hopp i lifvet,
 Var mitt mål i blomningsåldern,
 Som ett bördigt år förväntadt,
 Motsedt som en vacker sommar.
 Nu är ren min bortgång nära,

Och mitt hopp är nu besannadt,
 Ena foten är på ströskeln,
 Andra i min fästmans släde.
 Dock ej vandrar jag med glädje,
 Eller skiljer mig med jubel
 Bort ifrån det gyllne hemmet,
 Der jag sutit i min ungdom.
 Med bekymmer far jag, späda,
 Skiljer mig med saknad hädan,
 Går i famnen af en höstnatt,
 Färdas på en glansig våris,
 Att ett spår ej syns på isen,
 Icke fotens steg på halkan,
 Ej min klädnings fläkt på drifvan,
 Att min mor ej hör min stämma,
 Ej min far min gråt förnimmer.
 Hurdant tör då andras sinne,
 Andra brudars sinne vara?
 Sådant är de sällas sinne,
 Som en gryning är om våren;
 Men mitt sinne, mitt den armas,
 Är som hästens, då den säljes,
 Stoets, när det går i handel,
 Eller hingstens, då den köpes.
 Så mitt sinne är, den armas,
 Som en dunkel natt om hösten,
 Som en mulen dag om vintern."

Så till dottren sade modren,
 Talte till sitt barn den gamla:
 "Flicka, var ej alls bekymrad,
 Frukt utaf din moder, sörj ej!
 Icke till ett kärr du föres,

Icke till en bäck du tages,
 Nej, du fick en man, den bäste,
 Fick den ypperste af kämpar,
 Den i smide högst förfarne,
 I sin slöjd förståndigaste —
 Rena kakor äter smeden,
 Ännu renare hans hustru —
 Fick en man, som trifs i skogen,
 Ströfvar käck i ödemarken.
 Ej hans hundar ligga hemma,
 Ej på strån hans valpar hvila.
 Denna vår ren trenne gångor
 Har han vid en stockeld vaknat,
 Uppstått från ett granrisläger.
 Denna vår ren trenne gångor
 Hafva barr hans hufvud kammat,
 Torra qvistar borståt honom.

Flicka, var ej alls bekymrad,
 Frukt utaf din moder, sörj ej!
 Se din fästman äger hjordar,
 Hundrade med horn i pannan,
 Tusende med fulla juver,
 Tusende med ull betäckta.

Flicka, var ej alls bekymrad,
 Frukt utaf din moder, sörj ej!
 Icke äger denna fästman
 Någon åbredd utan kornskörd,
 Någon slätt, der hafra saknas,
 Någon strand, ej sådd med hvet.
 Se han har ju, denna fästman,
 Vid hvar bäck en lår med spannmål,

Sädesstackar vid hvar't svedland;
 Alskog, der sitt bröd han bergår,
 Småskog, der hans hvete frodas.
 Mynt han får ur hvarje röse,
 Och af klapperstenar pengar.

Flicka, var ej alls bekymrad,
 Frukt utaf din moder, sörj ej!
 Se han har ju, denna fästman,
 Hjerpar, som med buller flyga,
 Fladdrande, omkring hans loka,
 Gyllne gökar, sex till talet,
 Som uppå hans rankor sväfva,
 Trastar, som med glädje dröja
 Sjungande på okets remmar.

Ännu råder jag min dotter,
 Lär mitt barn, som från mig skiljes:
 Fästmö du min unga syster,
 Du min sång, min gröna stängel!
 Höra må du, hvad jag säger,
 Hvad den gamla qvinnan talar:
 Till en annan gård du kommer
 Der en annan mor befaller,
 Kommer i ett okänt hushåll;
 Annat är i andras gårdar,
 Der en annan mor befaller,
 Annat i ett okänt hushåll,
 Ej som i den egnas boning,
 Egna fostrarinnans vårdnad.

Aldrig må du i din lefnad,
 Under månens gyllne klarhet,
 Nalkas gården utan seder.

Utan make mannens boning,
 Seder efterfrågar gården,
 Seder, om den än är dålig,
 Lynnet efterkänner mannen,
 Lynnet, om han än är duglös.

Sådant bör du noggrannt väja:
 Gublens käke hvass och benig,
 Gubbens tunga, skarp som stenen,
 Svågerns kalla ord, och systema
 Spotska kastning med sin nacke.
 Om en varg i vrån är gubben,
 Gumman som en björn i stugan,
 Svågern som en orm på tröskeln,
 System som en spik i dörren;
 Bör dock samma aktning gifvas,
 Samma ödmjukhet bevisas,
 Som i eget hem tillförne,
 I din egen moders vårdnad,
 Samma vördnad för den gamle
 Och för brodren samma aktning.

Hör då jungfru hvad jag säger,
 Hvad den gamla qvinnan talar:
 Lyss med mössets skarpa öra,
 Rörs med harens snabba fötter,
 Håll den unga barmen smidig,
 Böj den rena hvita halsen,
 Som sin topp den friska hæggen,
 Sina qvistar enen böjer.
 Rör dig icke utan klädning,
 Stöka icke utan linne,
 Gå ej utan skor på foten.

Hör då ännu hvad jag säger,
 Hvad den gamla qvinnan talar:
 Laga dina ylle-kjortlar
 Af en enda tapp af ullen,
 Roka ock ett mustigt kornöl,
 En till smaken ljuflig maltdryck,
 Af ett enda korn i brygden,
 Med blott trenne trän till brasa.
 Tvätta händer qväll och morgon,
 Bordet äfven midt på dagen,
 Skölj också med vatten golvet,
 Allrasist när veckan slutat.

Hör då ännu hvad jag säger,
 Hvad den gamla qvinnan talar:
 Ej har gårdsvärdinnan stunder
 Att i pörtet ständigt vistas.
 Nedböjd skall hon trampa tågen,
 Lutad i sin ladgård syssla,
 Dädan sen till stugan skynda,
 Der har barnet börjat gråta,
 Späda barnet i sitt täcke.
 Icke kan det arma tala,
 Icke har det ord att säga,
 Om det fryser eller hungrar,
 Förr än den bekanta kommer,
 Moderns röst dess öra hinner.

Hör då ännu hvad jag säger,
 Hvad den gamla qvinnan talar:
 Håll i räkning dina skedar,
 Haf på dina käril reda,
 Att ej kattor dem må släpa,

Luftens fåglar gömma bort dem.
 Helgade må gårdens rönmar,
 Qvistarna på dem dig vara,
 Ännu heligare hären.

Brudgum, du min gode broder!
 Ej må du vår unga dufva
 Föra till en nödbröds mortel,
 Ställa för att stampa barkbröd,
 Att af agnar baka kakor,
 Eller tallens safva krossa.
 Nej vår dufva må du föra
 Till en tufva rik på näring,
 Till att ösa korn ur lårar
 Och i bitar skära rätter;
 - Nej vår dufva må du ställa,
 För att grädda tjocka kakor,
 För att baka bröd af hvete,
 För att klappa rena degar.

Brudgum, du min gode broder!
 Ej må du vår unga dufva
 Visa väg med slafvens piske,
 Tvinga med en rem att klaga,
 Med en knippa ris att qvida,
 Med din töm att yttra jämmer.
 Säg du flickan, säg du jungfrun,
 Säg du flickans unga sinne!
 Visa henne då du hvilar,
 Lär vid slutet dörr den unga,
 Fortfar så ett år igenom,
 Ett år lär med ord allenast,
 Blott med ögats blink, det andra,
 Trampa foten lätt, det tredje.

Om hon detta icke aktar,
 Icke efterföljer sådant,
 Tag dig då ett rör ur hvassen,
 Tag ett starrgräs då från fältet,
 Stöt med stängelns spetsar henne,
 Aga henne med ett skäfte,
 Med en piske af ett rörstrå,
 Med ett ris af ylle viradt.

Om hon då ej aktar detta,
 Icke efterföljer sådant,
 Tag dig då ett ris ur skogen,
 Tag ur däliden då en björkqvist,
 Bär den under pelsens skörte,
 Att en annan gård ej ser den.
 Värm med detta hennes skuldror
 Och gör ryggen mjuk med detta.
 Rigta ej ett slag mot ögat,
 Och vid örat rör ej heller;
 Dervid kunde svågern fråga,
 Dervid ock en svärfar mena:
 Monne vargen henne rifvit,
 Eller björnen skrapat henne?"

Flickan suckade, den arma,
 Drog med suckar efter andan,
 Sorg i hennes barm sig lade,
 Tåren steg i hennes öga;
 Och hon bräst i gråt och talte,
 Yttrade ett ord och sade:
 "Icke var jag dock tillförne
 Mörkare än andra jungfrur,
 Blekare än vattnets fiskar;

Mörkare jag blef än andra,
Blekare än vattnets flakar.

Hur betalar jag min moders
Mjölk, och hur min faders godhet?
Dig jag säger tack, min fader,
För min hittills funna bergning,
För de bästa bitars gåfva,
För den föda förr jag njutit!

Dig jag säger tack, min moder,
Som mig vaggat i min barndom,
Burit mig som späd i famnen,
Och din barm mig räckt till näring!

Er jag tackar, gårdens husfolk,
Goda barndomsvänner alla,
Jemte hvilka här jag lefvat,
Vuxit i min blomningsålder!

Nu alltså jag måste resa,
Fara från det gyllne hemmet,
Från min faders sal, min moders
Alltid gästfritt öppna boning.

Blif då qvar i lugn, o pörte,
Pörte, med ditt tak af bräder,
Godt det blir att återkomma,
Kärt att en gång än här vandra.
Blif då qvar i lugn, o farstu,
Farstu, med ditt golf af bräder,
Blif i ostörd ro der ute
Gård, med dina ljufva rönnar.
Er i fridens hägn jag lemnar
Länder, häruppfyllda skogar,

Träsk, med edra hundra holmar,
Hedar med er ljung bevuxna."

Derpå smeden Ilmarinen
Slängde flickan i sin släde,
Tog till ordet sjelf och sade:
"Far då väl, du Pohjas boning!
Blifven alla qvar i trefnad,
Alla backens smärre tallar,
Alla höga trän i skogen,
Alla enar uppå fälten,
Bär, som växa uppå marken,
Telningar, som gro i vattnet,
Alens qvistar, hjörkens näfver,
Granens rötter, furans stubbar!

Och med dån han färdas framåt,
Åker öfver Pohjas stränder,
Långsmed Simosalmis bräddar,
Långsmed skuldrorna af åsen.
Med sin ena hand vid tömmen,
Och vid flickans barm den andra,
Ena foten utom slädan,
Och vid flickans knä den andra.

Flickan suckade, den arma,
Drog med suckar efter andan:
"Kallt mig tyckes under fallen,
Kulit under släden vara."

Och han far ett stycke framåt,
Åker blott ett litet stycke;
Jungfrun lyfter opp sitt hufvud,
Talar då och säger detta:

**"Hvem har sprungit här tvärsöfver,
Hvilken usling har här vandrat?"**

**Sjelf då smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord och sade:
"Haren sprungit här tvärsöfver,
Harens sou har trampat spåren."**

**Jungfrun tog till ordet åter:
"Bättre vore det att vara,
Bättre stod jag ut att vara
I den snabba harens fotspår,
På hans viga fötters stigar,
Än som här i friarns släde."**

**Derpå smeden Ilmarinen
Vred sin mun och rörde hufvet,
Skakade det svarta håret,
Och med dån han åker framåt,
Och han far ett stycke framåt,
Åker blott ett litet stycke,
Jungfrun lyfter opp sitt hufvud,
Talar då och säger detta:
"Hvem har sprungit här tvärsöfver,
Hvilken usling har här vandrat?"**

**Det är smeden Ilmarinen,
Sjelf han yttrar sig och säger:
"Räfven sprungit här tvärsöfver,
Räfven på sin färd här skridit."**

**Jungfrun tog till ordet åter:
"Bättre vore det att vara,
Bättre stod jag ut att vara
I den qvicka räfvens fardon,"**

I hans kälke under färden,
Än som här i friarns släde."

Derpå smeden Ilmarinen
Vred sin mun och rörde hufvet,
Skakade det svarta håret,
Och med dån han åker framåt,
Och han far ett stycke framåt,
Åker blott ett litet stycke;
Jungfrun lyfter opp sitt hufvud,
Frågar då och säger detta:
"Hvem har sprungit här tvärsöfver,
Hvilken usling har här vandrat?"

Sjelf då smeden Ilmarinen
Yttrade ett ord och sade:
"Björnen sprungit här tvärsöfver,
Ohto på sin färd här lunkat."

Jungfrun tog till ordet åter:
"Bättre vore det att vara,
Bättre stod jag ut att vara,
Uti björnens stenrösgrotta,
I hans kammare af hållar,
Än som här i friarns släde."

Sjelf då smeden Ilmarinen
Vred sin mun och rörde hufvet,
Skakade det svarta håret,
Yttrade ett ord och sade:
"Var ej sorgsen, arma jungfru,
När du hinner friarns boning,
Rött förutan knif du äter,
Dricker öl förutan skopa."

Och han åker fram med buller
Öfver Wäinös svedjelunder,
Öfver Kalevalas slätter.
Trafvarn sprang och färden framled,
Släden skrann och vägen aftog,
Buller gaf den hårda meden,
Björken ljöd i fimmelstången,
Häggen knarrade i fjättran. —
Om en stund är hemmet synligt,
Stiger rök ur egna stugor.

Sextonde Runan.

Nu ett gny från tåget hördes,
 Nära piskens smällar ljödo,
 Slädens rasel ljud från stranden,
 Stängers brak från gårdens brunnsväg.

Sjelf nu Ilmarinens moder
 Yttrade ett ord och sade:
 "Det är sonens vackra släde,
 Ren från Pohjola han kommer.
 Vackra gökarna de gala
 Fram uppå den granna korgen,
 Ekorarna skyndsamt ila
 Långsmed stängerna af lönnträd,
 Sköna orrarna de kuttra
 På hans loka, gjord af almen.

Byn har bidt på månens skifte,
 Solens uppgång folket väntat,
 Barnen mark med smultron färgad,
 Rullarna en tjärad farkost;
 Jag min son allenast väntat,
 Sonen och hans unga hustru.

Nu du må dig hitåt vända,
 Komma hit till dessa gårdar,
 Stugor af din fader byggda,
 Redda af den ålderstegna."

Sjelf han smeden Ilmarinen
 Vänder nu sin kosa hemåt,
 Till af fadren byggda gårdar,
 Af den ålderstegne redda.
 Slädens begge sidor prydas
 Utaf nystan blå och röda,
 Mellan dem en räf är målad.

Sade Ilmarinens moder:
 "Brudgum, du min gode broder!
 Har nu frisk och sund du färdats,
 Har du gjort en ljuflig resa?
 Fick du jungfrun, vann du borgen,
 Krossade du stridens portar?
 Fick du hundarna att skälla,
 Fick du borgens mör att gråta,
 Fick du flickan till att skratta,
 Vann du unga jungfruns kärlek,
 När din svärmor du besökte,
 Då du dröjde hos din svärfar?"

Men jag ser det, hvarför fråga?
 Märker det, hvarför då spörja?
 Visst är knipan i din värjo,
 Dufvan uti dina armar.

Hvem bar hit det falska budskap,
 Att vår fästman tom har kommit;
 Att förgäfves hästen sprungit?
 Tom ej kom vår fästman åter,
 Hästen icke sprang förgäfves.
 Något hingsten har att draga,
 Den hvitmanige att föra.

Stig, du sköna, nu ur släden,
 Ur dess korg, du goda gåfva;
 Res dig, utan att du lyftas,
 Høj dig, utan att du höjes,
 Om han är för ung, som lyftar,
 Och för stolt, som höjer upp dig.
 Ställ på meden ena foten
 Och den andra uppå tvärträ't,
 Gå uppå den dunkla vägen,
 På den lefverlika marken,
 Som är slätad utaf suggan,
 Trampad utaf lilla grisen,
 Utaf fårets fötter jemnad
 Och af hästars manar gniden.

Stig med dufvans nätta fötter,
 Trippa som en årta trippar,
 Uppå dessa rena gårdar,
 Gårdar herrliga och sköna,
 Hvilka här din svärfar tillredt
 Och din svärmor bragt i ordning.
 Ofta svågern på dem vandrat,
 Svägerskan beträdt dem ständigt.

Gå nu i den släta farstun,
 Farstun utaf andben fogad.
 Redan uppå denna sommar,
 Sommarn, som så långsamt skridit,
 Dörrarna sig städse öppnat,
 Väntande på öppnarinna;
 Dörrars handtag ofta knarrat
 Efter ringprydd slutarinna,

Trösklarna sig städse nedböjt
För den stoltas fina fällar.

Redan uppå denna sommar,
Sommarn, som så långsamt skridit,
Här sig farstun sidlängs flyttat,
Väntande på städarinna;
Stugan vändt sig om af längtan
Efter den, som golfvet sopar.

Redan uppå denna sommar,
Sommarn, som så långsamt skridit,
Andbens golfvet ofta ljudit
För den, som skall stå på golfvet;
Gyllne taket ofta klingat
För den, som skall gå derunder;
Fönstren öfver den sig fröjdät,
Som skall invid fönstren sitta.

Redan uppå denna sommar,
Sommarn, som så långsamt skridit,
Lofthen sänkt sig ofta neder
För den, som skall loften öppna;
Boskaps-ställen ofta närmat
Sig till den, som dem skall sköta,
Fähusgårdar vikit undan
För den årtä, dem skall trampa.

Redan uppå denna sommar,
Sommarn, som så långsamt skridit,
Goda kon här tidigt bölat
Mot den, som skall knippen gifva,
Vårens lam har bräkt här tidigt
Mot den, som skall maten öka;

Sommar-tackan ropat efter
Den, som fina hö't skall räcka.

Hell dig gård med all din fullhet,
Hell er gäster uppå gården,
Hell er yttre gårdens kämpar!

Hell dig trappa med din fullhet,
Hell er gäster uppå trappan,
Hell dig skara under taket!

Hell dig stuga med din fullhet,
Hell er gäster uti stugan,
Hell er barn inunder taket!

Hell dig måne, hell dig konung,
Hell dig unga bröllops-skara!
Icke har förut här varit,
Icke förr, i går ej heller,
Sådan stolt och pryddlig skara
Och en folkhop, skön som denna.

Brudgum, du min gode broder!
Visa fram din köpta maka,
Den med hundra marker lösta,
Den med tusende betalta,
Har du hemtat, den du ärnat?
Dufva ärnade du hemta,
Mjellhvit mö i landet välja,
Bringa med dig fager blomma.
Men jag ser det, hvarför fråga?
Märker det, hvarför då spörja?
Visst har du en dufva hemtat,
Mjellhvit mö i landet utvalt,
Bragt med dig en fager blomma.

Goda fästmö, sköna fästmö,
 Du mjellhvita, fagra fästmö!
 Väl du var i hemmet frejdad,
 Flicka än i faders huset;
 Låt dig alltid väl bli frejdad,
 Såsom gift, i mannens boning."

Derpå Ilmarinens moder
 Fägnade med mat och drycker
 Alla hjudna bröllopgäster,
 Att de kära gäster hedra.
 Deras mun i smör sig rörde,
 Näfvarna bland fisk-piroger.
 Länge bryggd ren drycken varit,
 Goda ölet länge färdigt
 Åt de hjudna bröllopgäster,
 Till de kära gästers heder.
 Rågade der kärnen voro,
 Faten upp till brädden fyllda;
 Der fanns ymnigt till att äta,
 Till att äta, till att dricka
 För de hjudna bröllopgäster,
 Till de kära gästers heder.

Humlans saft nu munnen sköljde,
 Hvitt af ölets skum var skägget,
 Ölet rann från sparrens ända,
 Mjödet ifrån spikars gömmen
 Åt de hjudna bröllopgäster,
 Till de kära gästers heder.

Hvem blef der väl bedd att sjunga,
 Bedd att sänger skickligt qvada?

Gamle trygge Wäinämöinen,
 Den evärdelige sångarn,
 Sjelf han hörjar på att qvada,
 Sig till sångens värf förfogar.
 Höjande sin röst han säger
 Och med dessa orden talar:
 "Icke har förut här varit,
 Tör härnäst ej heller komma
 Sådan stor och ståtlig fästman
 Och en brud så nätt som denna,
 Icke sådan prydlig skara,
 Ej en ungdom så behaglig.

Hvem skall här jag först nu prisa?
 Först må jag värdinnan prisa;
 Hvem är gunstiga värdinnan?
 Det är Ilmaris värdinna.
 Hon af korn har bryggt oss ölet,
 Gjort af malt den ljuftva drycken.
 Hennes säd är söt och smaklig,
 Smakligt är hos henne maltet;
 Ej värdinnans säd är smaklös,
 Ej är maltet kärft och unket.

Hvarken fruktade hon vargar,
 Eller andra skogens villdjur,
 När hon gick att se på maltet,
 Hastade till rökfull stuga.
 Ej med krok hon maltet rörde,
 Rörde alltid om med händer,
 Vände det med sina näfvar,
 Jemkade med sina fingrar.

Sjelf hon bakat stora bröden
 Och de tjocka kakor klappat
 Till den goda skarans gille,
 För att fröjda goda folket;
 Skyndsamt har hon maten framlagt,
 Gladt och vänligt bröden burit.

Nu jag har värdinnan prisat,
 Skall så värden sjelf ock prisa.
 Hvem är hufvudet för skaran,
 Det mot solen vända äpplet?
 Ilmari den store värden,
 Han är hufvudet för skaran,
 Det mot solen vända äpplet.

Han ju hit har husen skaffat
 Och allt virke till dem hemtat,
 Släpat väggarna från skogen,
 Stockarna från stora backen,
 Takets bräder ifrån härmon,
 Näfret från haggbergets höjder,
 Sprötena från stenig jordmon,
 Mossan från de öppna kärren;
 Har af buskar bänken lagat,
 Ställt den på ett lämpligt ställe,
 På en stadig plats den fästat.

Så jag värden sjelf har prisat,
 Skall nu ock vår talman prisa.
 Hvem är här till talman utsedd,
 Hvem är vald att vägen visa?
 Talman är i byn den bäste,
 Byens sällhet vägen visar.

Denna talman bär på kroppen
 Skjorta utaf fina linnet
 Och en blå kaftan af vadmål,
 På den fina linne-skjortan.
 Fällarna i sanden släpa,
 På den lefverlika marken.

Gördel fin har denna talman
 Kring den blåa vadmals-rocken —
 Gördel väfd af Månens dotter
 Och af Solens dotter spunnen
 Utaf fjun från sommar-tackan,
 Utaf ull från vinter-fåret
 På en tid, då eld ej lyste,
 Då man ens om eld ej visste.

Visst har äfven denna talman
 Skägget uti gyllne flätor,
 Håret uti gyllne lockar,
 Gyllne mössa på sitt hufvud,
 Uppå sina gyllne lockar.
 Mössan upp i molnen susar,
 Skymtar fram bland trädens toppar.

Nu jag har vår talman prisat,
 Skall så prisa brudens tärna.
 Hvadan fick man brudens tärna,
 Hvadan tog man hjälpparinnan?
 Dädan fick man brudens tärna,
 Dädan tog man hjälpparinnan:
 Bak Tanika-borgens fästen,
 Utanför den nya borgen.
 Derifrån är hon ej hemtad —

Ej den minsta grund det äger —
 Hvadan fick man brudens tärna,
 Hvadan tog man hjälparinnan?
 Dädan fick man brudens tärna,
 Dädan tog man hjälparinnan:
 Ifrån vattnen ofvan Dvina,
 Från de vida, öppna fjärdar.
 Ej ens dädan är hon hemtad —
 Ej den minsta grund det äger —
 Hvadan fick man brudens tärna,
 Hvadan tog man hjälparinnan?
 Fanns ett smultron uppå backen,
 Fanns ett lingon-bär på fältet,
 Ljusgrönt gräs på åkern växte,
 Gyllne blomma uti lunden.
 Dädan fick man brudens tärna
 Dädan tog man hjälparinnan.

Munnen är för brudens tärna
 Nätt som spolen uti Finland,
 Ögonen på henne tindra
 Såsom stjernorna på fästet.
 Hög är hennes hufvudbonad
 Som en upprätt spets af molnet,
 Hennes nätta skor, de likna
 Gässen på en vatten-ruska.
 Brudens tärna har på halsen
 Klingande och klara perlor,
 Händerna af guldhand prydas,
 Fingrarna af gyllne ringar,
 Öronen af gyllne hängen,
 Ögonhåren utaf perlor.

Nu jag prisat brudens tärna,
 Skall så hela skaran prisa.
 Icke har förut här varit,
 Icke förr, i går ej heller,
 Sådan skön och pryddlig skara
 Och en ungdom så behaglig.
 Så är folket klädt i vadmal,
 Såsom skogen uti rimfrost —
 Nedantill likt morgonrodnad,
 Ofvantill likt dagens gryning.

Godt förråd på silfver funnits,
 Penning-påsor här på fälten
 Hos de hjudna bröllopgäster,
 Gästerna till pris och heder.
 Mynt på mark och vägar legat,
 Halfva rubels mynt för gossar,
 Tre kopeks för gamla qvinnor
 Och för jungfrur fyra grivners.

